

гарна та пожадана р:ч плекати свою інтелігенцію, однак треба при тім пам'ятати, що поза інтелігенцією ремісник конечно потрібний. Добре вихований та інтелігентний ремісник, як чоловік незалежний, може для свого народу і як член суспільності поза тим, що як ремісник віддає велику услугу, багато, а багато працювати на всякій полі народу. Часом може багато більше зробити як який урядник або учитель, які мусять оглядати ся на свої власті.

Інтелігентний промисловець може так поступати, як уважає за найліпше, і з нічим не потребує числитись, бо він своїм паном. Знов і на те не треба забувати, що такий чоловік, маючи до діла з ріжними людьми, має нагоду далеко більше зробити як хто инший з інтелігенції. Кажу з натиском, що мусить бути інтелігентним, бо такі ремісники, яких тепер і так мало маєм, не багато а може нічого для свого народу не можуть зробити. Не смію промовчати того, що вже нині маєм денегієінтелігентного промисловця або купця, але се рідкість; щоби мати таких промисловців, мусить ся подбати про те, щоби у нас позакладалося як найбільше шкіл промислових, де таких людей виховувало би ся, а поза тим коли посилає ся молодіж до науки ремесла, до якого варстату, то конечно треба зважити кому хлопця віддає ся до виховання.

При тім всім пожаданим є позакладати промислові бурси, де би молодіж мала відповідне приміщення і добрий нагляд моральний, щоби дійсно була вихована так, як того вимагає її інтерес. Молодіж тота мусить бути так вихована, щоби з неї вийшли промисловці зі широким світоглядом і щоби такий ремісник дав собі раду в своїм заводі а головно при веденні самостійних інтересів. Се справа не так проста, якби собі де не хто представляв, а до того конечно є відповідне знане. На жаль буває дуже часто таке, що не оден і здібний і чесний ремісник, вивчивши ся якого ремесла чи то в якій школі, фаховій чи у приватного майстра, по якімось часі покидає свій завід і вступає в якусь службу. Се діє ся тому, що люди ті з браку достаточного знання купецького не встані провадити самостійних робітень. Сему треба зарадити. На се булаб одинока і дуже добра рада, якаб запобігла тому лиху. Се є злука нашого ремісництва в відповідні спілки та товариства, де вони діставали би відповідну пораду, а в потребі і поміч матеріальну.

Вже сама держава добачила конечність такої злуки ремісництва та видала закон, силою якого всі ремісники обов'язані вступати до так званих стоваришень промислових або цехів. Але чи се ви старчаюче і чи єї цехи дають ремісникам то, що вони потребують і що дати повинні, се знов свого рода особне питане, на яке можна відповісти з рішучістю „ні“. Не оглядаючи ся на всі ці цехи, ми маємо злучити всіх наших ремісників в наші питомі інституції, де би ті люди дістали те, чого потребують. Тому що у нас переважно люди, які віддають ся ремеслу, се менше заможні верстви, які збраку грошових засобів не встані спромочи ся на уряджене самостійних робітень, треба позакладати спілки промислові, в яких ті люди могли би згуртувати ся. Для ремісника така спілка мала би бути тим, чим для господаря каса чи молочарня. Такі спілки промислові мали би на цілі попірати промисл а то через уділюване своїм членам ремісникам відповідних засобів грошових на закладане і уряджуване відповідних варстатів та через уділюване відповідних пожичок на закупню сирівця. Дальше ці спілки достарчали би своїм членам під корисними услів'ями для їх варстатів потрібних знарядів та машин помічних, так щоби і незасібні а чесні ремісники могли в сей спосіб дійти до до власного варстату його вивінувати після вимог найновішої техніки. Що найголовніше така спілка мала би старатись о збут виробів своїх членів по корисних цінах, вона мала би заступити всяких посередників, які найбільше визискують ремісника. Власне такі спілки промислові мали б в собі згуртувати все наше ремісництво і дати йому все те, чого ремісництво для свого існування і розвою потребує. Дальше такі спілки промислові мали би за задачу закладати ріжного рода варстати і підприємства і вести їх на спільний рахунок своїх членів. В тих вавстатах уладжених взірцево мали би заняті ті ремісники, які ще не спосібні до ведення самостійних робітень або на ведене таких не посідають відповідних засобів грошових. Власне при таких спілкових варстатах набували б ті молоді не цілком вишколені люди дальшого образования в своїм заводі і виучували би ся способу самостійного ведення самостійних інтересів. Ті спілкові варстати давали б суспільності добрих, солідних та інтелігентних ремісників. Замість тягати ся по ріжних варстатах, де звичайно визискує ся таких людей а за тей за їх працю не дає ся заплатити (маю на думці моральної заплати), могли би ті люди в такім спілковім варстаті знайти найвідповідніше занятя, що було б як для них, так для тих спілкових варстатів чи малою користю і добродійством. Знову з иншої сторони така спілка, знаючи своїх членів, могла би на підставі досвіду тих же випосажувати під

догідними услів'ями в самостійні варстати, так скавши пускати на свій хліб. Бачимо з того, як велике значінє мали би такі спілки промислові для розвою нашого дрібного промислу.

Справа гарна, однак до свого переведення потребує відповідних людей, які жертвували би свої труди для такої праці.

Нук. Гулейчук.

(Конєць буде.)

З України.

Зєдинені українські партії віднесли победу. Им вдало ся переконати і німецькі власті, що правительство російських кадетів не може обстояти самостійності України і бар. Мумм висказав ся по своїм приїзді з Берліна за національним кабінетом. Як доносять часописи, кабінет Лизогуба уступив а скласти новий кабінет поручено соц. фед. Дмитрови Маркевичеві. До тепер намічений такий склад кабінету: головою міністрів — генеральний прокуратор Маркевич, внутрішніх справ — князь Кочубей, закордонних справ — Дорошенко, військових — Рогоза, заступник військового міністра Греков, торгівлі — Сідоренко, просвіти — Василенко, юстиції — Шелухін, харчових справ — Соколовський, фінансів — Ржепецький.

Новий кабінет поставив також умови в цілях переімени заступників міністрів.

Кандидатури Демченка і Суковкіна відпали в наслідок їх непопулярності.

Лизогуб, Колокольцев і Гутник не залишають ся.

В правительственных колах повідомляють, що програма нового кабінету має бути строго національно-демократична.

* * *

Всеукраїнський церковний собор.

В тутешнім Софійськім соборі відбуло ся 20-го червня с. р. в присутності гетьмана торговельного відкриті всеукраїнського православного церковного собору. Підчас богослуження священник Ботвиновський виголосив гарну проповідь по українськи, в якій зазначив трагічний стан церковного життя та дав вислів вірі у краще будуче.

Після літургії Антоній харківський, вже як київський і галицький митрополит відслужив передсоборний молебень, а опісля звернув ся до свого українського стада з промовою по московськи, даючи розуміти Українцям, що їх поведінка на січневій сесії собора рівняєть ся зраді Христа.

Другого дня, 21-го с. м. ранком почато праці собору в салях переповнених духовенством. Перший забрав слово єпископ балтський Пимен, посвячуючи коротку згадку історії собору. Говорив, що автокефалія української церкви не може бути з місця поладнана, тому на разі випадало б рішити лиш про орган вищої церковної влади на Україні. Відтак звернув увагу присутних на значінє духовних шкіл.

Митрополит Антоній, як почесний предсідатель собору, дав опісля слово міністрові віроісповідань Зінківському, який сказав, що правительство придає соборові велике значінє, дожидаючи від нього державного діла і тому асигнувало на кошти удержання собора більш чим мільон рублів. Він також думає так, як єпископ Пимен, тим більше, що правительство є заняте устроюванем української державності. Воно не думає йти дорогою репресій, однак становище собору йому не рівнодушне. З тонким тактом і повагою, окружений чорносотенною аудиторією, мін. Зінківський говорив про оскорбляючий вибір митрополита Антонія, затвердженого Тихоном зовсім неозаждано і в супереч волі держави гетьмана та замітив, що українська держава до часу признання митрополита собором не може його вважати першим владикою держави.

Після промови міністра Зінківського засідане перемінило ся в закриті. Темою нарад собору, при строго провірюваній участі членів, був вибір митр. Антонія. Довгі, острі дебати покінчили ся признанем його вибору за важний і відповідаючий законам. Рішено звернути ся тепер до правительства, щоб з свого боку признало Антонія митрополитом київським.

НОВИНИ.

Незабутний — забутий. Горда театральна саля, повно в ній української публіки, яка із запертим духом слухає віших слів найбільшого співиця своєї країни Юрія Федьковича, який своїм віщим духом десятки літ вперед відчув сю піднеслу хвилю, яку переживає наш збуджений з неволі народ. А там дальше на кінці Руської улиці „там у кутку на цвинтарі тихесенько без гомону“, так тихесенько без гомону, лиш не у кутку а на виднім місці в сусідстві пишних гробів стоїть

сирітка, опущена могила сего найбільшого співиця буковинської України, якого віші слова як раз в сю хвилю так ворухать нашу суспільність. Пам'ятник запущений пооббиваний, написи заперті, гріб зарослий бур'янами, ніякого порядку, ні заходу. Не видно цвіток, які бувало насаджувала з пієтизмом рука нашого жіноцтва, яка особливо в час поминок, в час зелених свят було так чепурно пристроювала могилу незабутнього співиця. Так далі не повинно бути. Се-ж для нас встид. Коли вже не стало власних охочих рук, щоби віддати поетові по смерті належну йому пошану, то наймим чужих, най вони се зроблять. Є прецінь товариство для удержування в порядку гробів. Треба лиш зложити йому невеличку суму, а наш дорогий гріб буде споряджений як слід. Сею справою повинно зайняти ся наше патріотичне православне духовенство. Впрочім і редакція Буковини готова переймати на себе обов'язок збирати евентуальні грошові жертви на сю ціль. Надіємо ся, що наш поклик не прогомонить даремно.

„Ruthenen“ і „ruthenisch“ пишуть все ще наші уряди, староства, дирекція дібр і н. помімо розпорядку міністерства, щоби вживати виразів „Ukrainer“ і „ukrainisch“. Може би президія краєвого правительства зарядила, щоби уряди придержували ся сего розпорядку. Просимо наших послів до ради державної припилювати сеї справи, щоби положити вже раз край самоволі кожного писарини. Мусимо додати, що й міністерство просвіти також уперто вживає тільки слова „ruthenisch“.

Парлямент буде скликаний дня 16. липня с. м. в год. 11-й перед полуднем. Цісар не прийняв димісії д-ра Зайдлера і домагання Поляків повисли в воздух. Тепер мають рішати Поляки, чи вони в супереч цісарській волі розіб'ють парламента, чи в який небудь спосіб, як це вже бувало, перепустять державні конечности. Багато польських послів є за злукою з Чехами і південними Слав'янами та про це як взагалі про тактику буде рішати з'їзд в Кракові.

Про „некультуру а самоозначенє на сході“ написав др. Кайндль фелетон в черн. „Morgenblatt-т“, в якім наводить приклади легковірності „добродушних анальфабетів“, яких „від Карпатів по Карказ є 75%“. Автор говорить і про національну несвідомість нашого народу, якого легко перетягнути до Волохів чи Поляків на підставі „волоської, чи польської віри“. „Тому“, кінчить він свою балачку, „годі покладати великих надій на право самоозначення наших сусідів на сході“. Є дещо правди у сих выводах, тільки п. проф. забув додати, що отся некультура то власне вислід більш як столітньої праці наших культуртрегерів, що звичайно не можуть начванити ся культурою, якою ушасливили нас німецькі професори і живдівські редактори.

Компетентним чинникам до відома! В ц. к. женській учительській семінарії ломить ся рік річно закон, щоби тільки не допустити до поділу на національні відділи. Через 4 роки вчать там всіх предметів крім українського і релігії по німецьки а при іспиті зрілости видають свідоцтва, в яких зазначають українську мову як „мову викладову“ а німецьку лиш як „мову“. В законі виразно стоїть, що мовою викладовою може бути тільки та мова, на якій викладаєть ся більшість предметів. Отже викладовою мовою є німецька а не українська. Як же-ж має бути друга викладова мова, то треба утворити паралельки, в яких викладало би ся головні предмети на тій мові. Так каже закон дальше. А в женській державній семінарії не то що ломить ся закон, але й учениці, які кінчать школу і мають вчити сільських дітей, не знають наукових термінів і на тім терпить потім і сама учителька й дівтора. Помочи можна тут лиш поділом женської семінарії на національні відділи, як це зроблено вже перед роками з мужеською. Думаємо, що краєва шкільна Рада попре цю справу і не допустить, щоби дальше ломило са закон, до того ще й зі шкодою для школи й населення краю.

Вертають домів наші буковинські жовніри. Як довідуємо ся з достовірного жерела, в слідуєчих днях кадрі 41. п. п. і 22. п. стрільців повернуть до Черновець і наші буковинські жовніри знов будуть в своїм краю, між своїми. А що то означає для наших людей, прив'язаних так сильно до своєї землі, се може лиш той осудити, що самий місяцями або роками мусів тиняти ся по чужих сторонах, між чужими людьми, які не розуміють його мови, не знають його звичаїв і потреб. Коли до того згадаємо ще ті тяжкі обставини, серед яких в теперішнім часі приходить ся нашим жовнірам під часто чужими їм командантами жити, то легко зрозуміємо радість, яка огорнула наших Буковинців на ту давно очікувану вістку про поворот до краю. — І тепер належить по справедливості згадати тих людей, які в тих прикрих часах відносили ся до наших Буковинців зі щирим серцем і повним зрозумінням. Командант 22. полк стрільців Каствельпістра по змозі, о скільки тому не стояли на перешкоді висші накази, узв'язував потреби наших людей. Але прав-

дивого, широкого приятеля мали наші Буковинці, а також галицькі Українці в полемі православним кураті о. Адріані Лупаштіяні, парохви з Дорни-Ватри. Се правдивий душпастир, котрий не тільки словом (в українській і румунській мові) в церкві потішав наших жовнів, кріпив їх на дусі, додавав їм сили зносити злидні і терпіня. Його проповіді се наука громадянина, навіяна таким чистим чоловіколюбством, такою прихильністю до того пониженного селянина, — що всі буковинські жовніри горнулися — як нам в листах доносять — до него як до свого батька. Та й ділами він ніс нашим Буковинцям поміч. В кожній ділі, чи то йшло о пораду, чи о відпустку для поратования здоров'я або ратования господарства, чи о відвернене грозячої кривди, — о. Лупаштіян все і радо так довго ходив коло справи, поки справу не залагоджено в користь просячого Буковинця. Нераз йому помагав в таких справах о. віцемаршалок Драчинський, який яко старший курат при кійській команді своїм великим впливом вмів справами покермувати на хосен жовнів-Буковинців. То-ж і не диво, що так бук. Українці як і Румуни зі щирою вдячністю горнять ся до того примірного душпастиря, котрого опіка їм у тяжкій військовій службі приносить стільки полекші.

Першим відізвався на поклик виділу „Народного Дому“ поручник Григорій Танасійчук і зложив вкладку яко член основатель 50 корон. Дальше зложили по 50 корон господар Николай Приц з Вол. Банилова і о. Іларій Іванович з Кадобівців. Хай стануть вони добрим приміром і найде як найбільше наслідників.

Неімовірне, а правдиве. З російського полону вертають також наші гуцульські добровільці і такі-ж румунські легіонери, які ще 1914-го або 1915 р. попали були в російську неволю обороняючи свій рідний край. Як по геройськи ті добровольці боролися проти ворога, це можемо ми Буковинці яко наочні свідки самі найліпше оцінити; але вони удостоїли ся навіть найвищого признання із уст цесаря тай найвища головна команда кілька разів з'осібна підносила героїство наших буковинських добровольців. Повернувши до своєї вітчизни сподівали ся вони, що в скорі підуть на рівні із іншими з полону повернувши жовнірами на двомісяччу відпустку до рідного села, аби по чотирилітній неприсутності побачити жінку і діти та своє господарство, відпочати по дізнаних злиднях, покріпити ся на тілі і дусі. Та тут їх стрінула неімовірно прикра несподіванка: з висшого розказу ті добровольці, яких дали по більшій часті до буков. 22. полку стрільців, мусіли ставати перед військовою лікарською комісією, а тих з них, яких узнано яко здібних до військової служби, приділено яко рекрутів (!!) до компанії, де не тільки що відбувають наново муштру, але де яко „рекрути“ не можуть дістати відпустки до рідні, ані не дістають своєї належності за час полону!! Коли порівняти сю прикру несподіванку із ласкавим трактованем польських легіонерів-бунтовщиків підчас процесу в Мarmoros-Sigetі, то аж надто разячо бе в очі нерівна мірка. ... То-ж і не диво, що наші бук. добровольці тим огірчені і вони — независимо від того, що урядово за ними ся вставила ся команда, — звернули ся до свого проводаря-опікуна пос. Василька о інтервенцію, аби усунути як найскорше цю кривду. Як зачуваємо, вкортці буде змінений той неоглядний розказ.

Про воєнні причинки, кому вони належать ся, куди треба робити відклики, коли комусь відкинуть просьбу про записмогу, як також про інші важні постанови можна довідати ся з „Православного Календаря“ на рік 1918. З календаря можна можна докладно довідати ся також про воєнні чиниби (реквізиції нашим військом) як і про воєнні шкоди. Календар можна дістати по ціні 2 корони в Адміністрації „Буковини“ Чернівці, вул. Петровича ч. 2. Це всім до відома, що звертають ся до редакції о поради в справі причинків і інших належностей.

Новий переворот на Сибірі. В західній Сибірі большевицьке пановапе повалене. Чесько-словацькі війська заняли Омск. За Омском і під Екатеринбургом і Уфою ведуть ся завзяті бої. Нове правительство, яке обняло власть в Сибірі, вислало до ради народніх комісарів у Москві телеграму, в якій заявляє, що обняло переходову власть над Сибірю, заки не скличеть ся конституанти, яка має рішити про будучу долю Сибірі і про її відносини до Росії. Сибірське правительство є готове достарчити Росії хліба, але під умовою, що совітське правительство в Москві не виступить оружно проти Сибірю. У відповідь на се предложене нового сибірського правительства видав Ленін заклик „До всіх“, в яким заявляє, що рада народніх комісарів не буде переговорювати з протиреволюцією, і що вислано вже війська проти Сибірі. Далі звертаєть ся Ленін проти Французів і впевняє, що французьким, російським і чеським імперіялістам не вдасть ся голодом побороити російської революції. Ленін признає, що

протиреволюційні елементи заняли Самару, Омск і Ново-Николаївск, але потішаєть ся тим, що їм все таки не вдасть ся повалити уряд народніх комісарів, навіть при французькій і англійській грошевій і чеській оружній допомочи.

Польська армія в Франції яка має боронити антанти. Президент французької Поенкаре політичну бесіду, в якій зазначив, що усі по-неволени народи можуть тільки від антанти надіяти ся визволення з під чужого ярма. Він пригадав заяву Вільсона в справі з'єдненої, неза-лежної Польщі і підчевкнув, що правительства Англії, Італії і Франції порішили на останній конференції в Версалю, що Польща, аби могла свободно віддихати, мусить мати доступ до моря.

Дівоча бурса тов. прав. шляхти в Чернівцях прийме на слідуочий шкільний рік 1918/19 учениць, яких родичі зобов'язують ся давати місячно: 20 киль кукурудзяної муки, 10 киль житної або пшеничної, 25 киль бараболі і 3 киль фасолі або гороху тай 60 корон оплати. Для бідніших може бути тільки оплата знижена, все проче мусить кожда доставити. Подання вносити найдальше до 15. серпня на адресу голови тов. Ом. Поповича в Чернівцях, ул. Шевченка 4.

Засноване східноєвропейського аграрного і промислового банку (Остбанк) в Чернівцях. Дня 14-го м. м. відбули ся за дозволом міністерства внутрішних справ конституючі загальні збори східноавстрійського аграрного і промислового банку у Відні. До управи зістали вибрані: пп. Флусс, великий промисловець, Янку риц. де Грігорча, ділич, заступник президента краєвої ради культури в Чернівцях, ціс. радн. Яков Кіндлер, директор банку, Оскар Кравс, генеральний директор австр. лісової і дерев. акц. спілки і управи фондів Людвіка Вітгенштайна, Альфред Левенбах, великий промисловець. Ексцеленція Адольф Міллер, дійсний тайний радник Його Величества, Секційний шеф п. п. президент інтер-національного торговельного банку в Австрії, Альфред Міллер головний директор і член управи інтернаціонального торговельного банку в Австрії. В конституційнім засіданню членів управи вибрано: президентом Експ. Др. Адольфа Міллера, віцепрезидентами Антона риц. де Лук-Лукашевича і Янку риц. де Грігорчу, головним управляючим директором ціс. радн. Якова Кіндлера. Від довшого часу одержала Буковина знов свій власний банок на акціях, який має свій осідок і право приналежності на Буковині.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“ Чернівці, ул. Петровича 2.

Житєве обезпеченє в VIII. воєнній позичці.

Дотеперішній досвід показав, що найкориснішою і найвигіднішою для широких народних мас формою підписки воєнної позички є житєве обезпеченє в воєнній позичці. Полягає воно на тім, що хто хоче підписати воєнну позичку, той в товаристві обезпечень на жите обезпечуєть ся на якусь суму в облігаціях воєнної позички. Опісля, коли наступить т. зв. „випадок обезпеченя“, обезпечена сума виплачуєть ся в облігаціях воєнної позички. Житєве обезпеченє воєнній позичці опираєть ся на таких самих основах, що житєве обезпеченє в готівці, тільки обезпечену суму виплачуєть ся не готівкою, а облігаціями воєнної позички. За те загальні умови обезпеченя при обезпеченях в воєнній позичці значно корисніші, премії значно низші.

Обезпеченє в воєнній позичці є особливо корисне для держави і для підписчиків воєнної позички.

Для держави тим, що кождий може обезпечити ся на значно більшу суму воєнної позички ніж та, яку міг би підписати за готівку, бо при обезпеченю вартість підписаної суми сплачуєть ся довголітними преміями. Через те при обезпеченю в воєнній позичці держава може осягнути значно більшу загальну суму підписаної воєнної позички.

Для підписчиків обезпеченє в воєнній позичці корисне тим, що вони за невелику суму, яку виносить однорічна премія від обезпеченя, можуть підписати більшу суму воєнної позички, чим збільшають свій будучий масток і рівночасно заосмтрюють свою родину на випадок своєї вчаснійшої смерті. Платити що року премію від обезпеченя є значно лекше, ніж від разу дати більше готового гроша на воєнну позичку. А господарським вислідом плачення невеликих премій буде те, що по скінченню речинця, на який заключено обезпеченє, дістанеть зя від разу більшу суму в облігаціях

воєнної позички. Коли-ж обезпечений умре перед тим реченцем, оставляє заосмотрене родині, бо родина зараз по його смерті — хоч би тільки не-богато премій заплачено — дістає обезпечену суму в облігаціях воєнної позички.

Сї облігації можна або зараз продати по деннім курсі і одержати готівку, або ждати, аж держава вильосує їх і заплатити повну їх вартість, а тимчасом побирати від держави відсотки.

Щоби родина не потребувала облігацій продавати, для сього існує дуже корисна комбінація обезпеченя, яка полягає на тім, що обезпечуєть ся прим. 1000 К в облігаціях воєнної позички і рівночасно 500 К в готівці. Таким чином родина дістає і облігації воєнної позички, від яких може брати відсотки, аж доки вони не будуть вильосовані, і готівку, яку може обернути на біжучі потреби.

Отже користи з підписування воєнної позички через житєве обезпеченє в воєнній позичці очевидні.

Деж повинен наш нарід обезпечувати ся в воєнній позичці? Очевидно, що тільки в одино-кім українським товаристві взаїмних обезпечень на жите і ренти „Карпаті“ у Чернівцях, Ринок ч. 3.

„Карпатія“, ведена найвизначнішими діячами і провідниками українських господарських і фінансових організацій, дає повну за поруку фінансової певности. А при тім гріш, зложений в „Карпаті“, піде на скріпленє нашого національного жита в господарсько фінансову силу нашого народу. Тому кождий Українець повинен заключати житєве обезпеченє тільки в „Карпаті“.

В акції, яка має за ціль придбати для „Карпаті“ обезпеченя в VIII. воєнній позичці, ходить не тільки о число обезпечень, але також о їх вартість для „Карпаті“. А вартість мають ті обезпеченя, про які можна мати певність, що обезпечений заплатити не тільки першу премію, але має волю і спромогу платити совісно і точно премії через цілий час, на який заключає обезпеченє. Тільки такі певні обезпеченя мають для „Карпаті“ вартість і тільки о такі обезпеченя треба старати ся. Особи, про яких знаєть ся, що вони чи не хотять, чи не зможуть платити дальших премій, ліпше нехай зовсім не обезпечують ся, бо такі обезпеченя не тільки не приносять „Карпаті“ зиску, але — при масовім понеханю плачення дальших премій — могли би наразити наше товариство на великі втрати. Отже в цілій акції треба уважати також на якість обезпечень, на те, чи обезпечені особи дають за поруку, що схотять і зможуть платити всі дальші премії.

Підписуючи VIII. воєнну позичку через житєве обезпеченє в „Карпаті“, скріплюємо се наше товариство і тим самим нашу господарсько-фінансову силу, особливо, що товариство житєвих обезпечень, служачи збірником капіталу, який роз-проваджує по інших інституціях, відграє велику роллю в народнім господарстві.

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях при участі перворядних сил львівського укр. Театру, відиграє цикл представлєрь в Мійській сали:

Неділя, дня 7. липня 1918.

Воскресенє

штука на 4 дії, Чубатого

Понеділок, дня 8. липня 1918.

Премієра — Псотник —

фарса на 5 дії Коцебуого

Второк, дня 9. липня 1918.

Дай серцю волю, заведе в неволю

нар. драма зі співами і танцями на 5 дії, М. Кропивницького.

Середа, дня 10. липня 1918.

Премієра — Батько —

штука на 3 дії Стріндберга

Четвер, дня 11. липня 1918.

Премієра — Степовий гість —

істор. драма на 5 дії Б. Грінченка.

П'ятниця, дня 12. липня 1918.

Кума Марта

нар. драма зі співами і танцями на 5 дії, Шатковського. Початок о год. 8-й веч. — Білети при денній касі.

Надумайте ся!

Нім обезпечити ся в воєнній позичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропегованого обезпеченя у воєнній позичці через

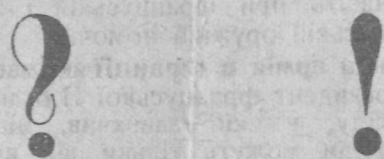
Українське товар. обезпеченє

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний безріжничі віку платить при 14літнім протягу часу

за 1000 корон на дожитя і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Який вклад грошей найбезпеч- ? Осьма воєнна !
нійший ? позичка !

Хто дає при безумовному забез- ? Осьма воєнна !
печенню найбільший процент ? позичка !

Хто поборює найліпше до- ? Осьма воєнна !
рожню ? позичка !

Що приведе нас ближче до мира ? Осьма воєнна !
позичка !

Хто боронить мене і моє майно ? Осьма воєнна !
так як і державу ? позичка !

Що недопускає нові податки ? Осьма воєнна !
позичка !

Що дає спеціальні користи ? Осьма воєнна !
позичка !

Хто купує добра при демобілі- ? Осьма воєнна !
зації війни ? позичка !

Що підписую тому ? Осьму воєнна !
позичка !

Підписки приймають і всяких вияснень про підписку уділяють:

Ц. к. прив. Банкова і Міняльна
спілка „Меркур“
Філія Чернівці, Ринок ч. 12.

Східноавстрійський аграрний і
промисловий банок „Остбанк“.
Чернівці, „Bellevue“, Панська ч. 2.

Ц. к. прив. Віденське банкове
товариство „Вінер Банкферайн“
Філія Чернівці, вул. Почтова 5.

Загальний Депозитний Банок
Філія Чернівці, вул. Почтова ч. 1.

Ц. к. прив. гал. Акційний Гіпо-
течний Банок
Філія Чернівці, Панська 13.

Буковинський краєвий Банок
Чернівці, вул. Панська ч. 14.

„Руска Каса“
Чернівці, вул. Петровича ч. 2.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк „Остбанк“
Чернівці, вулиця Панська ч. 2.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк, Чернівці, подає
отсим до відома, що він почав своє урядоване в домі „Bellevue“ вул. Панська ч. 2.

Круг інтересів банку обнімає: Всі галузі банкового і вексового інтересу, фінансоване
торговлі, промислу і хліборобства. Видаване касових бонів і вкладкових книжочок на „оказателя“.
Приймає гроші на конто-коррент.

Корисне опроцентованя вкладок. Підписка на 8. воєнну позичку по оригінальних умовах.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.**Передплату:**річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно К
приймає „Руська Каса“**Ціни оголошень:**Рядок петітовий двопаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.**Annoncenpreise**Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.**Pränumerationspreise:**ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnnummer 20 h. die

Створенє українського коронного краю в Австрії.

За всі жертви крові і майна, які приніс наш народ в Австрії, поставили ми Українці скромне бажанє державі: увільненє від польського ярма, щоби наш народ мав змогу жити своїм власним житєм, зажадали поділу Галичини і створеня з східної Галичини і Буковини українського коронного краю.

Берестейський мир, який приніс нашим закордонним братам державну самостійність, забезпечив і для нас кращу будучність, дав нам надію, що наші бажання будуть сповнені ще перед ратифікованєм мира. Три контрагенти, які заключували мир в Берестю з молодією українською державою, ратифікували вже мир: Німеччина, Болгарія й Туреччина. Остала одна Австрія. Та ми переконані, що й Австрія не піде в розріз із своїми союзниками і що ратифікація мира й тим самим додержанє умов берестейського договору будуть виконані. Найбільшими противниками берестейського договору це Поляки. Заболіло їх, що праукраїнські землі Холмщини вернули назад до свого пня і що наближаєть ся кінець польської самоволі в східній Галичині, і тому вони всіма способами старають ся, щоби берестейський мир уневажнено. В четвертім році війни відмовляють ся вони голосувати за державними кредитами, тому що Австрія не хоче стати віроломницею на польське бажанє. Вони хотіли повалити президента міністрів д-ра Зайдлера, а як це їм не вдало ся, то грозять навіть антантою. Поляки вигравають свій послідний трюмпф. Та додержанє берестейського договору це стало державною konieczністю Австрії, і Австрія по всяких хитаннях мусить ратифікувати мир з Україною і додержати тим самим всіх умов, що принесє нам також національне визволенє з під чужинецького ярма.

Проти злученя Буковини із східною Галичиною запротестували також Жиди й Німці буковинські. Ці дві нації, що творять зникаючу меншість в краю, були до тепер панями в краю, їх мова урядовою мовою по урядах і школах. І тому зрозуміле для нас, що вони уживають всяких аргументів, щоби не втратити гегемонії в краю над українською більшістю. Та вже час їм знати, що більшість буковинського населеня це не Німці і що скорше, чи пізнійше народи, які заселяють край, зажадають права й для себе і своєї мови і їх штучному панованю мусить прийти кінець.

Думка на часі.

(Статя надіслана).

(Кінець).

Що тичить ся дрібного домашнього промислу, має він у нас також велике значінє і великі матеріальні користи і тому заслугоє рівнож на поперте. Чи не хісно се, коли хтось в часах вільних від праць при господарстві пр. в часі непогоди або зимою час збуває при праці якогось ремесла, от боднарства, шевства, ковальства, ткацтва і т. п. Се дуже корисне, бо поза роботами про господарство ще багато часу,

якого можнаби зужити на веденє ремесла, який дававби такому господарєви, ремісникови добрі доходи.

Для попираня здібного домашнього промислу гребя також відповідних інституцій, якіб такому продуцентови достарчували сирівця для його ремесла а його виробу корисно збували, так щоби він не потребував тратити часу на торги а також не потребував тратити часу шукати жерела для закупна сирівця. Цим має занятися спілка промислова, а він має достарчати виробу. Цей спосіб набування сирівця як збування виробів так простий і так корисний, що здає ся нічого кориснійшого бути не може. Така спілка моглаби тим людям доставляти все потрібних до їх ремесла знарядів, щоби тойже не послуговував ся ріжними посередниками, які немилосердно визискують. В кінці така спілка малаби в потребі такому продуцентови домашнього промислу достарчувати відповідних кредитів на піднесенє та поширенє інтересу.

В такий спосіб можна піднести у нас дрібний домашний промисл теперішнього оплаканого стану до того рівня як у чужих народів. Можна сказати би, що лише при помочи відповідно з'організованих спілок промислових можливо є піднести наш промисл.

Урядженє фабричного заведеня вимагає більшого вкладу гроша. Тому то зараз заходить питання, чи маємо у себе подостатком таких людей, якіб на щось подібне оспромоглись. Правда наш народ убогий на капітали, а люде, якіб могли і хотіли брати ся за таке діло, не мають до того відповідних капіталів. Та коли вже такі відносини панують, поспитати смію: чи вже на се нема ради? Є рада, рада проста. Хоть поодинокі члени нашої суспільности не мають капіталістів на закладанє ріжних фабрик, то всеж капітали знайшлиби ся на урядженє неаби яких фабрик. І в сїм випадку є средство до осягненя цілі. Тут знова треба інституцій, ту знова треба злуки, ту знова треба спілок промислових, при помочи котрих все дасть ся зробити. Правда і тут треба відповідних людей, доброї волі та троха посвяти. Ту власне при помочи добре з'організованих спілок можна осягнути ціль.

Власне спілки, про які споминаю і на які так велику вагу покладаю, повинні бути так уряджені, що в тих спілкових підприємствах малиб працювати лише члени тої спілки а тим осягнулоби ся те, що кождий тамже працюючий знавби, що працює у себе, що як шанує добро спілки, то тим самим шанує і своє добро, і чим така спілка більше зискає, тим і її члени зискають — бо всі працюючі члени то властители того спілкового підприємства. Кождий вступаючий повинен бути свідомий того, і з тою свідомістю мігби корисно працювати і для себе і для такої спілки. Я переконаний, що таке спілкове підприємство, основанє на вище наведеній основі, мусілоби ся дуже добре розвивати.

Де лише обернемо ся, що лише небудь возьмемо до руки, чого небудь потребуємо до нашого щоденного життя, все те виріб фабричний а по части і виріб дрібного ремісника. Нині фабрики своїми виробами так засипали цілий світ, що мабуть нема закутини, де би не було якого небудь фабричного виробу. Що фабричний виріб має так великий збут, завдячує тому, що фабричний виріб дуже таний. Замітити мушу, що мимо того, що такий виріб фабричний о много танший як той самий предмет зроблений ремісником, фабрика як продуцент на тім виробі зискує далеко більше як дрібний ремісник. Взвзявши те під розвагу бачимо, який великий хосен мали би ми з фабричного промислу. Передовсім, як би фабричний промисл існував на основі спілковій. Працюючі люди по таких фабриках мали би великі зиски, а тим самим їх жите виглядало би цілком инакше. Знова загальна справа народня дуже багато зискала би на тім. Ми багатіли би також як нація.

У нас могли би існувати такі підприємства, як фабрики сукна, полотна, гарбарні до виправи шкіри і виріб одія, обуви і н. Та-ж маємо до такої фабрикації подостатком сирівця, який за безцін забирають ріжні посередники. Чи у нас не

розвивав би ся взірцево промисл деревляний як тартаки і фабрики ріжних преріжних виробів деревляних, яких масами потребуємо на кождім кроці? чи не існували би фабрики виробу свічок, мила, посудин глиняних, печей кафлевих, сирників і н.? Та-ж до того виробу маєм все потрібне. Або машини господарські? Колибми мали свої фабрики господарські, який великий збут мала би ріжні машини та прилади господарські, за які со-лоно мусимо платити чужинцям.

Чи наші ріки та ріжні потоки, яких так богато маємо, не можна би з'ужити до цілей фабричних? Чомуж у нас його нема, чому ніхто на сїм поли нічого до тепер не робив? Вияснити мабуть годі. Мабуть ми всі винуваті. Чи будисьмо на сю справу за короткозорі чи за недбалі?

Я признаю, що у нас було і є багато иншої народної праці. Були і суть справи, які не можуть в поладжуваню терпіти проволочки. Я вірю, що люди праці були і є перетяжені такою громадянською працею. Все те треба взяти в рахубу, але позатим рішучо не можна собі легковажити справи поширеня у нас промислу. Се-ж справа так само важна як всі инші справи і не можемо собі легковажити, коли дійсно хочемо піднести наш народ.

Я якраз тепер уважав за найвідповіднійшу хвилю порушити сю справу і евентуально дати справу під публичну дискусію з тою вірою, що таки знайдуть ся люди, які займуть ся цією справою.

Протест Холмського Виконавчого Комітету

Київ, 19. червня 1918.

Нинішні українські газети містять отсей протест Холмського Виконавчого Комітету:

Холмщина та Підляшє по берестейському мировому договору прилучені до України. Основою для такого міжнародного акту було:

а) самовизначення холмсько-підляського українського населення, яке виявило свою тверду волю злучити свій край і політичне життя з Україною на всьохолмським делегатським з'їзді у Києві 25. до 27. серпня 1917 р., а також

б) статистичні дані про людність Холмщини та Підляшя.

З тих даних бачимо, що на 3. січня 1914 р. було:

Українців	446.839 (50,1%)
Поляків	284.136 (30,5%)
Євреїв	147.219 (15,8%)
Німців та ин.	33.901 (3,0%)
А всього разом	932.095 чоловік

По миру були ясно визначені головні пункти західної границі поміж Україною та Польщею. Але таке залагодженя холмської справи не до впо-доби стало польським шовіністам, які ужили всіх заходів, щоби осягнути поширеня східної границі Польщі на втрату української території й на кривду більшости населення Холмщини.

Під напором бурних протестів з боку польських шовіністів була зложена додаткова умова, по якій західна границя України в Холмщині спеціальною міжнародною комісією може бути посу-нута на схід від визначеної берестейським дого-вором лінії в залежності від місцевих національ-них відносин.

Хіба додаткової умови полягає в тім, що в ній передбачуєть ся посунення границі тільки на схід, а тимчасом етнографія Холмщини вимагає того, щоби границя в деяких місцях була установ-лена на схід, а декотрих місцях і на захід від за-значеної берестейським договором лінії, як то: в Білгорайським, Константиновським і Соколовським повітах з Дорогічином, де коронував ся колись князь Галицько-Володимирський Данило.

Все-ж такі українське населення Холмщини та Підляшя вважало ту умову (розумієть ся з за-значеною поправкою) найкращим способом для добросусідського порозуміння між українським і польським народами і через те готово було в тою додатковою умовою рахувати ся. Алеж не так по-

ставилась до цієї умови Польща, яка ще не виношена і не створена як держава, а вже кує політичні кайдани для сусіднього братнього народу. Мріючи про велику незалежну Польщу від моря до моря, польські шовіністи всіма силами домагаються вирвати у вищих сфер Відня та Берліна згоду на те, щоб Холмщину та Підляшя цілком прилучити до Польщі. А щоб мати хоч якісь підстави для того, вони з 1915 р. завзято насильно польонізують в Холмщині українське населення.

Під впливом тих-же польських шовіністів берестейський мирний договір Австро-Угорщиною ще й досі не ратифіковано, влада українського уряду, яка по-часті признає на Підляшші, на Холмщину не поширена і холмські біженці Українці на рідні оселі досі не впускають ся, не вважаючи на те, що вони сотнями тисяч стоять вже коло порогу рідної землі і гинуть від голоду, холоду та пошестий. Останнім відгуком шовіністичних заходів польських політиків пролунала заява австро-угорського міністра Буріяна в Берліні про те, що він рішуче обстоює приєднання конгресової Польщі, себ-то з Холмщиною та Підляшем, до австро-угорської держави.

Що означає така заява міністра після мирного договору, а особливо після додаткової до нього умови, яка уложена по вимогам самої-ж Австрії і підписана її уповноваженим представником? З боєм у серці і з твердою надією на піддержку Холмський Виконавчий Комітет, який по дорученню всехолмського українського делегатського з'їзду у Києві 25—27. серпня 1917 року стоїть на сторожі національно-політичних інтересів українського населення Холмщини та Підляшя, апелює до громадянства всього світа про всі польські вчинки та заходи що до знищення країни на Холмщині і покривдження обездоленого та побитого війною і станом трьохлітнього біженства братнього українського населення і рішуче протестує проти них і просить громадянство висловити їм свій осуд.

Одночасно Комітет звертає ся з щирим проханням до українського, німецького та інших співчуваючих справедливим домаганням української більшості населення Холмщини та Підляшя урядів про те:

1. аби як найскоріше вирішено було холмсько-підляшську справу згідно з принципами берестейського миру;

2. аби многострадальному холмському населенню зараз-же дана була можливість повернутись на рідні місця і стати до мирної творчої праці.

Аби таким чином раз на завше покласти край безпідставним польським замахам на українські землі.

Київ, 15. червня 1918 року.

Холмський Виконавчий Комітет.

*

Комітет широко просить як внутрішню, так і закордонну пресу сей протест передрукувати.

Від Редакції: Містимо цей протест холмських Українців у об'ятій галицькою цензурою виді, в яким її принесло „Діло“, не маючи оригіналу.

Для народного учительства.

Наші парламентарні послы Николай Василько і Николай Спинул отримали сими днями писемну просьбу, підписану відпочинками буквинського учительства всіх націй, підперти їх меморандум, вислане на руки міністра просвіти Цвиклінського в справі поліпшення їх теперішнього лихого матеріального положення. Поміщуємо тут писемну відповідь тих пп. послів на руки повітового шкільного інспектора у Кимполунзі Кароля Гайлера:

„Вп. Пане Товаришу! У відповідь на Ваше письмо до п. посла Василька як також до мене з дня 15-го червня с. р. маю честь подати Вам до відома так в імені пос. Василька як і в своїм власнім отсих пару слів із просьбою, повідомити з ласки своєї у відповідний спосіб і всіх прочих шановних товаришок і товаришів.

Як би центральне правительство взяло ся до удержання народного шкільництва, що майже певне, тоді можете бути певним, що ми буквинські українські послы попремо ту справу як найгорячіше так у краєвім соймі як і у раді державній. Що це вб'ючим роцізиза теперішньої сумної парламентарної ситуації не можлива річ, це чейже кождий з нас признає. До того часу належить кожда регуляція платні нашого учительства лише перед сойм красвий. З причини, що функційний період соймових послів вже проминул, провадити виділ краєвий справи провізорично далше, маючи право полагджувати тільки тимчасові біжучі справи, як приміром позвіл дорожнього додатку для учительства шкіл народних, але до регуляції его платні він не компетентний. З огляду на обставину, що наш край не має за час теперішньої війни майже ніяких доходів, не має виділ краєвий ніякої спромоги, признати учительству такий дорожній додаток із власних

середств, щобі відповідав теперішньому надто лихому положенню учительства.

Тому удав ся виділ краєвий до держави о завадок на виплату відповідної грошевої суми для тої ціли. То саме зробили й деякі інші коронні краї, в наслідок чого центральне правительство було спонукане, предложити раді державній, як звисно, дотичний законопроект для всіх коронних країв, що й зівстав прийатий палатою послів з деякими поправками в користь народного учительства. Після того законопроекту достане австрійське учительство тих коронних країв, що на це згодять ся, на рік 1918-ий дорожній додаток у висоті, яку признано чотиром найнижшим рангам державних урядників. Та остаточне порішене сеї справи затугнуло ся в наслідок парламентарної кризи. Проте центральне правительство готове дати тим часом поодиноким коронним краям відповідну грошеву суму до розпорядимости, щобі вони могли виплатити народному учительству 75% дорожнього додатку тої висоти, що була ухвалила свого часу палата послів.

Наш виділ краєвий згодив ся сейчас ні то предложене. Дотечний акт був тут до трох днів остаточно полагджений, що знаю з певного жерела. Тому є певна надія, що вже в короткім часі будуть виплачені $\frac{3}{4}$ згаданого дорожнього додатку для нашого народного учительства. Іншого виходу в справі поліпшення теперішньої незавидної матеріальної долі учительства в теперішнім часі нема. З правдивим товариським поздоровленням Ваш *Николай Спинул*, посол до ради державної і на сойм краєвий.

Услівя загального мира.

Президент Вільзон в бесіді, виголошеній на гробі Вашингтона в Mount Vernon, сказав: Грб Вашингтона не є місцем смерти, а місцем діла. Ціли наші є ті самі, що Вашингтона. Наша участь в війні є тільки овочем сего, що тамті засіяли. Бачимо, що тепер по одній стороні стоять народи, по другій відокремлена група правительств, які не мають приятелів, ні спільних цілей. Минувшина і будуччина ведуть боротьбу на жите і смерть, вислід мусить бути оконечний.

Правительства, звязані з собою союзом, борять ся за такі ціли, які мусять бути здійснені, заки настане мир:

1. Знищене всякої самоволі влади, яка може заколотити світовий мир, апо крайній мірі зіпхнене її в стан правдивого безсилля.

2. Полагджене усіх справ як територіяльних, так господарських і політичних і справи суверенности на основі свободного прийняття сего полагдження народом, до якого воно відносить ся, а не на основі матеріальних інтересів і користий якого небудь іншого народу.

3. Згода усіх народів, аби у взаємновідносинах кермувати ся тими самими засадами честі і пошановання звичаєвого права цивілізованих суспільностей, аби додержувано всі обітниці і договори.

4. Утворене мирової організації, яка не допустила би до якого небудь порушення прав, якаб творила трибунал, котрому має предкладати ся до рішення усі міжнародні непорозуміння.

Ті всі умови і ціли можемо обняти одною думкою: Стремимо до пошановання права, опертого на згоді правлених, опертого на з'організованій опінії людства.

Ті великі ціли можуть бути переведені в жите дорогою погодження бажань народів світа з їх тугою за справедливістю і їх надіями на мир.

Засліплені верховоди Прусії, що покликали до жителя сили, яких добре не знали, можуть бути поконані, бо вони мають духа і оконечну ціль, які є безсмертні і які є запорукою триумфу.

Лойд Джордж, англійський прем'єрміністер, заявив, що Німеччина вже завтра може мати мир з Америкою, Францією й Англією, як прийме услівя, поставлені Вільзоном.

З України.

Посол Вячеслав Липинський про положення на Україні.

Новий представник Української Держави у Відні, Вячеслав Липинський, в розмові з кореспондентом „Neue Freie Presse“ говорив про теперішній стан річий на Україні. Перша справа, якою займаєть ся тепер правительство на Україні, се привернене порядку. Навіть у найбільше корисних обставинах відділення одної держави від другої, се нелегке завдане і потребує багато праці. На Україні ся праця була тим трудніша, що перешкодила їй страшна большевицька руїна. Тепер треба передовсім усунути останки сього знищення і завести новий лад в Україні. Що до укладу партій на Україні, про се чуєть ся багато хибних поглядів і непорозумінь. Імена партій походять

ще з часу, коли Україна була частию російської держави, — тепер партії у значній мірі перетворюють ся. Так нпр. соціалісти-революціонери у свідомості, що новий час потребує нових українських партій, є в стадії перетворення. Багато говорить ся про великі впливи партії кадетів. Але нинішні українські кадети не мають нині вже нічого спільного з давнюю партією російських кадетів і стоять близько до інших українських партій. Нова партія, що утворила ся вже в теперішніх часах і дійде до великого значіння, се „хлібороби“, партія селян-господарів; вони відіграли велику ролю у виборі гетьмана. Що публичне безпеченство в деяких місцях, особливо у глибині краю, лишає багато до бажання, се річ ясна, бо большевицький рух знищив карність у війську і ціле населення озброїв в оруже, не тільки в звичайні кріси, але й скоростріли, навіть в гармати. Через те тут і там приходить до вибуху.

Населене успокоїть ся, як дістане аграрну реформу. Поворот до передреволюційних часів вже неможливий — велика посілість мусить уступити місце малій і середній. Великі властители є так знищені, що охотно продають свою землю. Але реформи не можна перевести в оден день. Щоби не допустити до творення нової великої посілости, видано закон, що не вільно купувати більше як 26 десятин землі. Поза тим говорив посол коротко про стан залізниць, про переговори з Росією, донськими козаками, справу Криму і довіз збіжжя.

Українська армія.

Комісія, по виробленню статуту заклик у Українську Армію працювала під голованням голови генерального штабу генерала Сайлєва закінчила свою роботу. Вирішено, що в першу чергу будуть покликати ся особи з 1920 року. Перший поклик відбудеть ся не пізніше як в листопаді 1918 року. Льготи будуть обмежені для учнів середніх і низчих шкіл. Всі статі закону військової повинности російського уряду перероблені, а деякі скасовані. Крім 20. років будуть закликані особи не пройшовші військового муштру в Росії і тепер мешкаючі на Вкраїні.

В число цих осіб увіходять також штатські і військово полонені затримані в Австрії, Германії, Болгарії і Туреччині, котрі повертають ся зараз до України. Не притягають ся до призиву особи увільнені російськими військовими присутствіями по фізичним хибам. З приводу закінчення розробленого закону про підданство вирішено осіб, котрі належать до Росії, не признавати і обмежувати їх тільки в деяких правах; команда буде складати ся із бувших російських офіцерів, котрі мають звязок з Україною. (УДТА).

Поминання української держави.

Митрополит Антоній встановив форму поминання на церковних службах української держави, а также горожанської влади.

Мирові переговори з Великоросією.

Праці мирової конференції значно припізняють ся. Два останні тайні засідання політичної комісії для обговорення питання про границі, мали дуже бурливий характер. Довге засідане не дало ніяких результатів. Положене уважають поважним. Світська делегація далше домагаєть ся признання етнографічних засад і у спірних питаннях пропонує устроєне референдум. Українські делегати доказували, що конечно є числити ся з принципом державних необхідностей.

Організація академії наук.

Праця комісії Варданського по організації в Києві академії наук гальмуєть ся неможливістю приїхати до Києва багатьом членам, які пробувають зараз за межами України. Комісія звернулася до військово-промислового комітету й також до комісії по ліквідації установ часу війни з проханням: зберегти і передати комісії фізичні, хемічні прилади, матеріали, які мають вартість для фізикального інституту і хемічної лабораторії при академії наук.

Нові розпорядки.

Зближаєть ся пора жнив. Хлібороб і його родина напружують всі сили, аби як найліпше, як найкорисніше зібрати плоди цілорічної праці. Та нїм ще почали ся жнива, вийшли вже розпорядки правительства про бараболі, збіжжя, пашу і максимальні ціни, по яких має рільник продавати плоди.

З цих нових розпорядків, які будуть незадовго оповіщені по всіх громадах, наводимо найважливіші.

Весь збір бараболі заняла держава.

Новий міністеріальний розпорядок з дня 23-го червня, який вже обов'язує, застерігає, що весь збір бараболі разом з раними занятій державою. Віденський харчовий уряд має назначити, скільки потребує людність, армії і на ціли про-

мислові. Держава полишить потрібну кількість бараболю для домашнього господарства і на насінє.

Друга часть розпорядку містить нові постанови про ціну бараболю.

Ціна буде переходово в кождім часі інша:

В часі до 5-го липня виносила ціна 100 кор. за метричний сотнар, потім буде знижати ся що два тижні о 16 корон, так що на 4. вересня с. р. в часі загального збору бараболю буде коштувати метричний сотнар тільки 20 корон. Яке-ж хлібороб призначеної кількості бараболю не достарчить добровільно, то дістане за сотнар 15 корон, аботільки 12 корон, як призначену кількість бараболю будуть відбирати у його примусово.

За переступство цих приписів і за жаданя вищих цін, як призначено, буде карати ся до 20.000 К гривни або 6 місяців арешту.

Треба зазначити, що повисші ціни це нагорода головно для селян західних країв, бо наші селяни раної бараболі не садять і тому не будуть користати з підвисшених цін.

Нові ціни на збіже.

Після нового розпорядку, який виголосила віденська урядова газета ціни збіжа будуть виносити за метричний сотнар (100 кіл):

Пшениця	55 К	замість	40 К
Жито	55 "	"	40 "
Ячмінь	50 "	"	37 "
Овес	50 "	"	36 "
Кукурудза	50 "	"	38 "
Гречка	100 "	"	40 "

Нові ціни збіжа будуть однакі в Австрії і в Угорщині.

На стручкові овочі визначено также нові ціни за метричний сотнар (100 кіл):

Горох	120 К	замість	80 К
Сочевиця	150 К	"	120 "
Біб	100 "	"	80 "
Фасоля	100 "	"	80 "

Щоби люди спішили ся з доставою, назначено премії, які будуть виносити до 15. липня 25 корон, у вересні 10 корон, до 20. грудня 5 корон. В краях діткених війною, як в Галичині й Буковині, вільно признати дальші премії, через те, що кошта управи більші.

Ми донесли в однім з послідних чисел, що ціни на збіже в Галичині й Буковині підвисшають ся на 100 і 120 корон, та це ще не певно. Наші послы повинні постарати ся, аби висші ціни для нашого краю були в час оповіщені, а не аж тоді, як селянам заберуть збіже по низькій ціні. Хто буде жадати висшої ціни на збіже, як назначено, тому горзить кара 20 тисяч корон або шість місяців арешту.

ставили подібні бажання як і Топорівці. В цих громадах дуже багато домів цілковито знищено під час послідної офензиви. Президент обіцяв, що для них вишлеть ся вже готові хатки, щоби бездомні мали сякий-такий притулок.

ВОЛОДИМ. риц. де ГАНКЕВИЧ

Комісар краєвий і директор Союзу для обороту худоби у Відні, член українських культурних товариств, почесний член 19 українських сілських громад

помер 28. червня с. р. по короткій тяжкій недугі у Відні, у 36. році життя. Похорон відбув ся 30. червня.

Знов одна жертва з многонадійних людей, яку вирвала немилосердна смерть не лише старому батькови і родині, але й нашому українському народови на Буковині. Покійник брав живу участь у нашім національнім життю і пам'ять його збережеть ся довго в серцях тих, які його знали й з ним разом працювали. Земля хай Тобі буде пером, дорой земляче!

Український театр в Чернівцях.

Молоді артисти, почасти знані вже нам з давніших виступів своїх в Чернівцях, почасти нові сили, прибули під проводом артиста і проф. укр. драматичної школи у Львові п. Леся Розлуцького, абсолвента режисерської школи в Парижі і задумали дати цілий ряд представлень у Чернівцях, а як найдуть тут пригідну пічву, то створити в столиці буковинської України сталий, молодий театр. Театр поклав собі за задачу дати для нашої публіки цілий ряд нових, славних європейських штук, не занедбуючи при тім і наших знаних вже народних штук. Вже в першім репертуарі, оголошенім в нашій часописі на сей тиждень, було кілька нових штук, одначе через цензурні відносини мусіли грати інші штуки, до яких навіть не були неприємні. На перший раз, в неділю, виставив театр „Воскресенє“ Чубатого. Не будемо вводити в зміст штуки. Стара це тема. Невірність жінки а потім сцена прощення. Одначе в цій штуці зарекомендувала себе молода трупа як найкраще. П. Онуфрак, оден з незнаних до тепер артистів, вивязав ся із своєї ролі, Аркадія Острадіна, чудово. Знаменитою партнеркою була йому пані Козакова, яка записала себе вже послідного разу гарно в нашій пам'яті. П. Розлуцький показав цим разом себе артистом, який входить в суть ролі і „Роздорова“ в „Воскресеню“ віддав він майстерно. По довгій перерві побачили ми на сцені також п-ню О. Левицьку, яка грала в Чернівцях за Стадника. Була вона вже тоді одна найкращих сил, яка вложувала ціле своє ество в ролю. Нагадати-б треба би з артистів, які прибули тепер до нас, секретара театру, Демчишина, який здасть ся на око, гейби зріс з театром. П. Польовий, це оден з вишкolenих співаків в нашім театрі тут. Орудє він своїм голосовим матеріалом добре, шкода тільки, що ізза браку людий мусить ся ним всі діри затикати, що шкодить багато йому. Любою була „дитиною“ в „Воскресеню“ п-на Гринішак, знана нам також з передліт. Другі п-ні, що грали дітей, занадто виростили вже з дітей і тому трудно було їм приноровитись до діточих роль. П. Левицький інтелігентно віддав ролю „п'яного“. Гарною появою на сцені, хоч трохи несмілю, була п-на Завадівна.

Нова сила в театрі є також п. Ничай, котрому слід би сказати, що театр, як він бере участь в нім, не сміє бути для него побічним занятєм і навіть в таких підрядних ролях як „сватів“ треба вивчити ролю, бо воно дійсно погано виглядає, як такий старий сват, як „дядько“ Осип Скорик в „Сватаню на Гончарівці“ не знає гаразд своїх „речей“. Так як дуже похвально, незрівнано до тепер випало перше представленє „Воскресенє“, не можна сего сказати про дальші народні штуки, „Жидівка вихрестка“ і „Назар Стодоля“. „Сватанє на Гончарівці“ пішло ще гладко. Дірігент музики в театрі не тільки на те, щоби управляв музикою, але й поодинокі співачки і хори мусять зважати на його. А підчас вистави цих послідних штук трапляло ся, що музика грала а грачі і хори впадали, коли їм того захотіло ся, співали на павзах, так що аж гірко було слухати. Оправданєм на те хай буде, що в театрі нема сталого зіспіваного хору і приходить ся послугувати ся часто посторонніми силами, часто й без проб. Одначе загальне вражінє добре. — Одначе публіка, що при першій гостині театру штурмувала касу, збайдужіла до театру, так що нам представило ся чуже нам явище, порожні льожі і ряди місць. А молодий цей театр, який має перед собою гарну будучність, вартий того, щоби його як найбільше попірати,

(С. Ю.)

НОВИНКИ.

Посли до ради державної н.п. Іля Семака і Николай Спинул приїхали з Відня на довший побут і дають знати, що готові стати на услугах своїх виборців.

Заступники українських желізниць у Відні.

До Відня приїхала делегація українських желізниць для переговорів в справі усталеня тарифи за перевіз товарів на українських і австрійських дорогах і для поладженя всіх інших справ, які стоять в звязи з цим питанєм. В четвер 5. липня с. м. устроїв посол Василько в честь українських гостей прийняте у готелю Захера, в яким взяли участь: міністер Банганс, мін. Горбачевський, директор желізниць, колишній мін. укр. желізниць, Сакович, голова укр. парл. репрезентації др. Петрушевич, послы др. Кость Левицький, др. Дністрянський, секційний шеф фон Солвієс, міністеріальний директор Макаренко, директор Коркушко, президент Кирилович, президент Вернер, надвірний секретар др. Давід, майор генерального штабу Бахер, ротмістр Ларіонеску, видавець „Укр. Blätter“ Калинович, проф. Тищенко і и. Міністеріальний директор Макаренко підніс в глибоко відчутій промові заслуги посла Василька між иншим також около єднаня українських партій в теперішній критичній хвилі.

† Хведір Вовк, відомий етнограф помер в Гомелі. Покійний був сучасником Драгоманова і лічив ся членом другої української громади Наукового Товариства імені Шевченка і в багатьох інших українських організаціях. Проф. Вовк був також фундатором і доглядачем етнографічного музею Олександра III. Проф. Вовк являєть ся автором численних видатних наукових праць — переважно по етнографії, надрукованих на французській мові за кордоном.

Черновецькі Українці в Др-а Вайсельбергера. В неділю, дня 7. м. привитали відпоручники українського міщанства черновецького під проводом пенсіонованого надрадника суду й бувшого члена черновецької ради громадської п. Володимира Ясеницького бувшого бурмістра міста Чернівців у його помешканню, щоби виразити своє співчутє з долею посла Вайсельбергера. Речник депутації адвокат Ясеницький підніс у своїй промові, що Українці задержали в пам'яті жертволюбне й мужнє поступованє колишнього заступника самоуправи міської в часі ворожого наступу а також дякував п. Вайсельбергеру за його повсякчасне льояльне становище супротив Українців за час його бурмістрованя в супереч його попередникам. П. Вайсельбергер зворушливим голосом подякував Українцям за привіт і значив, що він і на дальше старатиметь ся заслужити те довіря. Після короткої бесіди бувшого міського радника Робачика, який нагадав часи, коли то п. Вайсельбергер цілою своєю особою обстоював добро міста, доки його не вислано на Сибір, депутація розпрачала ся з д-ром Вайсельбергером.

Німецький державний секретар Кільман як доносять часописи з достовірного жерела уступив. Його заступником називають теперішнього посла в Християнії Гінце. Державний секретар Кільман висловив в своїй промові думку, що оружем не можна здобути мира, тільки в дорозі порозуміння. За те напали на його всенімецькі органи. Незадоволені з того також і німецькі військові круги. Державний секретар Кільман відвідав Гінденбурга в головній квартирі і вислід розмови це уступленє Кільмана. З Черніном і Кільманом уступили дві особи, що щиро бажали мира в дорозі порозуміння. Побачимо, як задокументує себе його наслідник, який не стоїть близько до ніякої партії.

Парляментарна ситуація. Опозиційні партії Палати послів доси не рішили нічого певного в справі своєї тактики підчас найближшої парляментарної сесії. Польське коло мимо своїх погроз про свою неуступчивість здасть ся увійде в переговори з німецьким національним союзом про ухваленє бюджетової провізорії і воєнної позички. На днях голова німецького національного союзу проф. Вальднер вислав письмо, заявляючи готовість союзу до переговорів з Поляками на основі начеркнених в письмі умов. Польське коло відповіло, що воно приймає предложенє проф. Вальднера і переговори вже почали ся. Німці в першій мірі домагають ся, щоби Поляки не обставали дальше при жаданю димісії д-ра Зайдлера. Сепевне, що кабінет д-ра Зайдлера стане перед парляментаром, який збере ся 16. с. м., певне також, що за правительством стояти муть Німці і Українці. В парляментарних кругах сподіють ся користного вислїду переговорів німецького союзу з польським колом. Чехи і південні Славяни, здасть ся, понехали намір різкої опозиційної тактики. Соціалні демократи склонні також голосувати за бюджетом, щоби тільки ратувати парламент. Тому є деяка надія на успішність найближчої сесії парламенту.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“

Чернівці, ул. Петровича 2.

Для знищених наших сіл.

(Допись.)

Громада Топорівці іменувала президента краю графа Ецдорфа своїм почесним горожанином за його заслуги та підчинених йому органів для цієї громади.

В п'ятницю, дня 5-го с. м. вручила депутація ради громадської, в склад якої входили бурмістр Петро Гелич та радні Ілашук, Макаренко і другі, під проводом посла Іллі Семаки декрет почесного горожанства п. президентови краю.

Пан президент дуже врадував ся цею несподіванкою, дякував заступникам Топорівців за їх труд, а знаному нам всім ревному бурмістрови Геличеві подарував образ, на яким представлений Гелич в хвилі, як витає Найяснішого нашого Цісаря Карла та цілює Монархови руку. При тій нагоді представила депутація найконецнійші бажання громади Топорівців. Розходить ся головно о виплату за чинитьби та шкоди воєнні, дальше за відбудову господарств. В Топорівцях знищено аж 470 хат.

Нарешті просили Топорівці, як взагалі всі громади на Буковині, о увільненє від всяких реквізицій.

Також подала громада, яка дуже потерпіла у війні, о поміч в одію і обуві і взагалі. Президент краю обіцяв зарядити, що буде тільки можливо, щоби потерпівшим людям подати поміч, та заявив, що військових реквізицій не буде.

Граф Ецдорф старав ся з нашими людьми говорити, о скільки міг до тепер научити ся нашої мови, по українськи.

Опісля прийняв президент також заступників громад Самушин, Онут і Чорний-Потік, які по-

Ц. і к. військова команда, якій підлягає об'єкт східної Галичини і Буковини, вернула 6. с. м. з Моравської Острави до Львова. Команда займає свій давній льокаль при пл. Бернадинській. Бюра ц. і к. інтендантури знаходяться при вул. Словацького ч. 2. напроти головної пошти. Інтендантура краєвої оборони знаходиться при вул. Охоронки ч. 4.

З учительських кругів. Отсею дорогою упрощуємо Вп. п. Ом. Іваницького, голову „Вільної Організації“, щоби зволив як найскорше скликати загальні збори і тим відновив її діяльність! Сподіємося, що про потребу відновлення не потреба ближчих коментарів.

Іспити приватистів відбудуться в ц. к. гімназії в Кіцмані 15., 16. і 17., а вступні іспити до першої класи 27., 29. і 30. липня б. р. Початок науки в шкільній році 1918/19 і речинець іспитів вступних, доповнюючих і поправчих подасться пізніше.

Подяка. Укр. жін. Комітет для удержання сирітського приюту складає щирі подяку, Вп. п. послови Василькові, за одержане підмоги 200 кор. на сирітський приют. — За виділ: *О. Калужняцька*, голова. *С. Марфіїв*, секретарка.

Нова драма Винниченка. В. Винниченко, що проживає тепер в Каневі, написав там нову трагедію з епохи перебування на Україні большевиків. Автор читав свій новий твір у тіснійшій крузі своїх друзів. Трагедія, говорять, написана незвичайно гарно і навіть у читанні приводить потрясаче вражіння.

Остбанк. Радник управи східноавстрійського аграрного і промислового банку п. генеральний директор Оскар Кравс вибраний президентом ц. к. прав. Австрійського Гіпотечного Банку.

Осторога для населення з сусідніх повітів Галичини. В останніх днях почали приходити до Чернівців наші люди з сусідньої Галичини, особливо з повітів Печиніжин і Коломия і то головні жінки. Вони звертали до дирекції черновецької поліції та до краєвого правління з просьбою о перепустки до Басарабії на закупку муки та віктуалів. Ці бідні люди покликують на те, що їм їх старости радили йти до Чернівців, де дістануть перепустки. Шкода їх труда, бо тутешні власті не управнені пускати Галичан до Басарабії. Дирекція поліції в Чернівцях може тільки черновецьким людям і то в обмеженім числі уділяти перепусток для закупки поживи в Басарабії. Так само мають право буковинські старости видавати перепустки тільки своїм повітам. З східної Галичини можуть люди дістати від своїх старостів перепустки тільки на пограничну Україну. До Басарабії з Галичини людей на закупку не пускають. Так зарядила 4. військова генеральна команда у Львові. Робимо на це уважними населення сусідньої Галичини, щоби не трудилося за дармо до Чернівців.

Аматорська вистава в Заставні. В неділю дня 14. липня 1918 відбудеся в Заставні в селі п. Дікмана заходом товариства „Українська Народна Книгозбірня в Чернівцях“ аматорська вистава: „Перехитрили“, оперетка в 3 діях Кропивницького. Початок о 8-й годині вечером. Музика циганська Алека. Весь чистий дохід на „Українську народну книгозбірню в Чернівцях“. Тої самої днини уряджує підписаний комітет вечерниці з танцями, на котрі всіх ласкаво запрошує *Комітет.*

Дівоча бурса тов. прав. шляхти в Чернівцях прийме на слідуєчий шкільний рік 1918/19 учениць, яких родичі зобов'язують давати місячно:

20 киль кукурудзяної муки, 10 киль житної або пшеничної, 25 киль бараболі і 3 кіля фасолі або гороху та 60 корон оплати. Для бідніших може бути тільки оплата знижена, все проче мусить кожда доставити. Подання вносити найдалше до 15. серпня на адресу голови тов. Ом. Поповича в Чернівцях, ул. Шевченка 4.

На прикрашене гробу Юрія Федьковича зложили: інсп. Хоміцкий 2 К, Юрій Добровольський 2 К, дир. Воробкевич 2 К, ред. Сербинюк 2 К, Др. Клим 2 К.

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях при участі першорядних сил львівського укр. Театру, відіграє дальший цикл представлень в Мійській сали:

П'ятниця, 12-го: „Вихованець“ оперета в 3 актах Янчука.

Субота, 13-го: „Мірале Ефрос“ штука з жидівського життя в 5 діях зі співками і танцями Якова Гордіна.

Неділя, 14-го: (о год. 3. попол.) „Наталка Полтавка“ народна опера в 3 діях Котляревського.

Неділя, 14-го: (о год. 8. веч.) „Запорожець за Дунаєм“ комедійопера в 3 діях Артемовського.

Понеділок, 15-го: „Псотник“ комедія в 5 діях Коцебу.

Вівторок, 16-го: „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ народна драма в 5 діях зі співками і танцями М. Старицького.

Середа, 17-го: „Батько“ драма в 3 діях Стріндберга.

Четвер, 18-го: „Мати наймичка“ драма в 5 діях зі співками Тогобочного, на тлі поеми Тараса Шевченка.

Надумайтеся!

Нім забезпечити ся в воєнній пожитці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропегованого забезпечення у воєнній пожитці через

Українське товар. забезпечення

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний безрізниць віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Комітет сирітського Дому пошукує помешкання (цілий д'м з огородами щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го серпня. Зголошення: пані Лютикова, вул. Франца ч. 31. (Сирітський Дім).

Співаник

Українських Січових
— — — Стрільців — — —

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигодніше замовляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.

Централа в Відні.

ОСІДКИ:

Баден, Чеськ. Камні, Чеськ. Лайпа, Берні, Чернівці, Габлонц, Іннсбрук, Краків, Літомир, Львів, Морав. Шинберг, Мера, Мидлінг, Найтішайн, Пільзно, Прага, Райхенберг, Тепліц-Шинав, Вінер-Найштадт і Цвітава.

Акційний капітал

і резерви

К 120,000.000

Ц. к. прив. Банкова і міняльна акційна спілка „Меркур“

Філія Чернівці, Ринок 12, „Дім під 3 коронами“

Щадливі вкладки
опроцентовують ся
дуже корисно.

відновила свою діяльність вже, буде переводити банкові трансакції і зверне головну увагу на торговельні зносини з східними державами.

Філія запрошує до підпису

8.

Щадливі вкладки
опроцентовують ся
дуже корисно.

воєнної австрійської позички.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк „Остбанк“ Чернівці, вулиця Панська ч. 2.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк, Чернівці, подає отсим до відома, що він почав своє урядоване в домі „Bellevue“ вул. Панська ч. 2.

Круг інтересів банку обнимає:

Всі галузи банкового і вексового інтересу, фінансоване торгівлі, промислу і хліборобства. Видаване касових бонів і вкладкових книжочок на „оказателя“. Приймає гроші на conto-коррент.

Корисне опроцентоване вкладок.

Підписка на 8. воєнну позичку по оригінальних услівях.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.**Передплата:**річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно К
приймає „Руська Каса“**Ціни оголошень:**Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.**Annoncenpreise**Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.**Pränumerationspreise:**ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Зрада.

В хвилі, коли ми сподівалися що хвилини сповнення наших національних домагань разом з ратифікацією берестейського договору, наспіла до нас вістка, що нас зраджено. А зрадили нас не чужі, зрадив нас ясновельможний Гетьман України з чужої ласки Скоропадський. Задля лакомства лукавого, задля хорої амбіції зрезигнував він з тайного договору, заключеного в Берестю, на підставі якого мала бути поділена Галичина на українську і польську частину, мав бути створений український коронний край з українських земель в Австрії, здаючи тим на даліш поневіряне і неволю своїх закордонних земляків. Нема в нас слівобурення для цього поступку, не погорда всего українського народу в Австрії спаде на голову зрадника, а прокляте всіх: старців, чоловіків, жінок і дітей.

Зрадою своєю заскочив він зза плечий також наше парламентарне заступництво, яке й не почувало нічого, обстоювало сповнене берестейського договору від Австрії, поділ Галичини й створене укр. коронного краю. Польсько-мадярська спілка використала слабкість гетьмана всякими обіцянками й штучками і ликує тепер. Та радість їх мабуть за скоро, за передчасна. Ми не падаєм духом.

Бо в нас є особа, до якої ми все відносилися з повним довірем і на яку ми покладаємо й сьогоднішні надії. Це наш монарх, наш найясніший цісар Карло.

І тепер, коли наш народ зрадив володар-самозванець, гетьман України, рішає воля і слово нашого монарха, в котрого щирість і прихильність до українського народу ми не маємо причини сумнівати ся.

Адвокатські штуки Буріяна і Форгача могли звести такого слабосилця, як гетьман, на бездорожжя, о, цісаря Карла, ми віримо в те, розіб'ють ся вони, як об'гранітну скалу.

Отворене парламенту.

По чотиромісячній перерві зійшовся знов парламент. Галерії в парламенті заповнені, в льюжі палати панів сидить бувший міністер заграничних справ гр. Чернін. Президент Грос привітав зібраних послів, висказуючи надію на успішну діяльність парламенту і зміцнене конституційні відносини в Австрії. Серед оплесків висказав він подяку нашим воюючим на фронті. Палата ухвалила більшістю двох третин приступити до першого читання бюджетової провізорії в сполученню з розправами над запитами про події внутрішньої і заграничної політики.

Президент міністрів др. Зайдлер висказав серед шуму і окликів Чехів а оплесків Німців, що всякі старання ворогів заколотити наш внутрішній спокій в державі розіб'ють ся об вірність горожан до держави і династії. В тісній злуці з Німеччиною зможемо вибороти для себе закінчене війни.

Президент міністрів обговорює основно проживні відносини, при чім подав причину теперішнього стану і заявив, що переведення нових жнив прискіпиться всіма можливими способами, однак нового хліба не можна буде перед 1. жовтня приставити широким колам населення.

При обговоренні внутрішньої політики вказує президент міністрів на відказ чеського клубу працювати над ревізією конституції і заявив: що як правительство не хотіло, щоб на ній спочив закид пасивності, мусіло те зробити, що могло зробити, а то перевести свою програму національної автономії. Так повстали розпорядки про поділ на округи в Чехах. Як у сім кроці добачається німецький курс, то я далекий від того заперечувати се, бо як у Австрії може бути політичний курс, то тільки такий, який забезпечує інтереси німецького народу. В Австрії не можна рядити без Німців, не то проти Німців. Основою цієї держави є Німці і остануть ними. Правительство рішило ся й даліш тримати ся цього курсу і від него воно не дасть ся відтрити. Для тих партій, які стоять на боці, двері порозуміння широко отворені. Над тими дверима стоїть написано: Вітайте всі, що держите ся вірно династії й держави.

Про відносини в Галичині сказав президент міністрів, що теперішнє правительство й там буде старати ся дати повну справедливість національним бажанням народів, заселяючих цей край...

Вкінці заперечив він, немовби то він був порогом парламентаризму. Відроченем парламенту хотів він тільки ратувати парламент перед упадком.

Бесіда д-ра Зайдлера викликала великий шум в парламенті. Чеські, польські, соціал-демократичні, і південно-славянські послі виступили остро проти політичного курсу, проголошеного президентом міністрів і заявили, що будуть голосувати проти бюджетової провізорії.

Про становище Українців в парламенті висловив ся посол Василько в розмові із співробітником черн. „Morgenblatt“-у:

„Загалом розходить ся, що би парламент радив регулярно. Він хоче, щоб не тільки державні конечности ухвалено в парламентарній дорозі, але й обговорено їх народним заступництвом. Та крім того є ще багато питань, які безпосередньо обходять населення, питань прогословки, питань закордонної політики і т. д. Деякі круги хочуть займатися військовими операціями. Я мушу виразно заявити, що я незгідний з цим заміром.

Скрізь висказують бажання за парламентом. Самозрозуміло, що й ми Українці вже з огляду на те, що ми демократи, які стоять все на конституційнім ґрунті, стоїмо за парламентом. Але ми не можемо хотіти ніколи парламенту, який в своїй більшості був би відбиткою парламенту з перед світової війни. Німецько-польський блок мусів би нас довести до найострійшої опозиції. Як довго між др. Зайдлером а Поляками існує теперішній розріз а до того др. Зайдлер нічого не робить, щоб цю пропасть засипати нашим коштом, а німецькі партії одобрюють це поступоване Зайдлера, розуміють само собою, що ми будемо йти разом з Німцями і підпирати д-ра Зайдлера.

Бесіда про мир, а поза тим дальша війна.

Говорив президент Злучених Держав Америки Вільсон про умови мира, говорив прем'єр міністер Англії Ллойд Джордж а в результаті дальша війна. На місце Росії вступила з своїм невичерпаним матеріалом Америка, яка поставила до тепер після англійських донесень мільон війська. Що-ж перешкодою мира? Те, що антант не може оружно покорити Німеччину, а Німеччина не може добити ся мира оружем.

Це сказав бувший державний секретар Німеччини Кільман і через це мусів уступити. Привести мир може тільки порозуміння. Антант цілому світові голосив, що вони провадять війну, щоб назад поставити Бельгію на ноги, яку Німеччина хоче задушити а в найгіршім разі поставити в залежність від себе. Кождочасні бесіди німецьких державних мужів не давали ясної відповіді про Бельгію. Аж граф Гертлінг, німецький канцлер, у своїй недавній промові сказав між іншим виразно, що Німеччина тримає Бельгію

тільки як заліг до будучих переговорів, це значить, що Німеччина не хоче задержати Бельгії. Німеччина бажає, щоб Бельгія була самостійною державою, нікому не підчиною, і жила з Німеччиною в приязних відносинах.

Цю заяву гр. Гертлінга прийняла преса як уступку в користь мира. Дотеперішні заяви були все двозначні. Хоч і цим разом не висловив ся канцлер ясно, то з його заяви говорить бодай отвертість, так що не можна закинути йому яких скритих намірів. Своєю промовою послужив німецький канцлер дуже а дуже справі мира. Як згадаємо ще на сім місці слова Ллойд Джорджа, які він сказав до американських військ а іменно: „Ми не бажаємо ані одного метра німецької області і не бажаємо огранічити її з того посідання, на яке вона має право“, то можемо сказати, що шлях до мира промощує ся. Однак гачком в цих словах це те, що в Англії панує думка, що Німеччина не має права до Альзатії і Льотарингії.

З промови Гертлінга цікаве ще для нас, що він заявив, що уступлене Кільмана не означає зміни політичного курсу. Політику німецької держави може вести лише відвічальний канцлер. Державний секретар заграничних справ має вести свої діла лиш на поручення, за згодою і під відвічальністю канцлера.

Німеччина є кождої хвилі готова увійти в переговори з воюючими державами, як лише вони поважно мира захочуть і повідомлять про се Німеччину через авторизованих правительством заступників. З невідвічальними агентами Німеччина не буде пертратувати. Однак доси неприятели такої волі до мира не виявили. Противно Вільсон заповідає війну аж до знищення Німеччини, а Бальфур говорить о Німеччині так, що красака сорому мусить покрити кождого Німця. Доки таке противники будуть говорити, доти війна піде даліш.

Для нас Українців особливо велику вагу мають поновні запевнення канцлера що Німеччина стоїть твердо на ґрунті берестейського мира і хоче льояльно мир сей перевести. Се є воля німецького правительства і німецької найвисшої команди військової.

Німеччина льояльно зносить ся і пертратує з теперішнім російським правительством і не хоче йому робити ніяких труднощостей. Але в Росії нуртують різні струї, устрій є непевний, слідні є там монархічні, кадецькі і соціально-революційні течії, слідна є робота антант, от хочби при убійстві гр. Мірбаха. Німеччина льояльно підпирала теперішнє правительство, однак очі і уши її отверті і вона не дасть заскочити ся якимсь наглим переворотом. Се сліджене за розвитком подій в Росії є витичною лінією німецької політики.

Про нового державного секретаря говорить канцлер, що він добре ознакочений з російськими справами і під руководством канцлера поведе таку політику, щоб інтереси Німеччини не були наражені. Уступлене Кільмана не може становити підстави до занепокоєня.

Австрійський міністер заграничних справ гр. Буріан підносить кождочасну готовість Австрії до мира, застерігає ся проти вмішування в внутрішні справи монархії ворожих держав, а впрочих виводах його бесіда безбарвна.

В справі поліпшення долі народного учительства.

(Статя надіслана.)

Першою точкою на черговім засіданні „Екзекутивного Комітету“, яке відбуло ся дня 14-го липня 1918. р., було обговорення становища комітету до наради, яку „Екз. Ком.“ відбув з президентом краю.

По дебаті ухвалено подати слідуючий звіт із спільної наради „Екзекутивного Комітету“ з п. президентом краю, кравими інспекторами і адміністративним референтом. Народа відбула ся дня 26-го червня о 12-ій год. в полудне.

По представленню незавидного матеріального положення членами „Екзекутиви“ забрав слово

п. президент. Шеф краю признав тяжке положення всіх, що побирають сталу платню, з окрема учительства. Сказав, що справа учительська лежить йому на серці, що він хотів би прийти в поміч, однак не в силі, бо край через воєнне лихоліття вичерпаний і не має жадних фондів. З цілої розмови із п. президентом було видно, що він прихильно ставить ся до справи. Відтак поручив пан президент адміністративному референту, щоби повідомив через „Екз. Комітет“ учительство, в який спосіб прийшло правительству йому в поміч. Референт радник Краль подав до відома, що правительству думає йти цілком на руку учительству, та дало вже раз „мобілярну допомогу“, а тепер ухвалено виплатити 75% воєнного додатку, який рівняє ся приблизно двом послідним рангам державних урядників. На бажане „екзек. комітету“ поручив президент краю, щоби учительство не стягало ся ні стемплевих ні пенсійних належностей, а зачетів на платню тільки тоді, як сего заважають поодинокі учительські особи.

Вкінці приобіцяв президент краю представити безвихідне і тяжке положення буков. учительства центральному правительству. На чім засідане замкнено.

Тому що „Екз. Комітет“ переконав ся з заяв п. президента краю і референта шкільного при Виділі Краєвим п. посла Поповича, що край розуміє тяжке і розпучливе положення народного учительства та ізза браку фінансів не в силі запобігти нужді, постановлено вислати депутацію до „Виділу Краєвого“ а також в як найскоріш часі до Відня до президента міністрів і міністра просвіти. „Екз. Комітет“ уважає за відповідне стіно звернути увагу правлячим кругам на розпучливе положення учительства, та щоби із яких небудь фондів прийшло у поміч, чим охоронить край, а тим самим і державу від тої катастрофи, наколиб ціле учительство ізза неможливости проживлення себе і своєї рідні було-б змушене покинути учительський завід.

На передпосліднім засіданню постановлено запросити на спільну нараду в Чернівцях п. послів із Буковини без ріжниць нації і партій, та тому, що скликано парламент, постановили звернути ся до заступників Буковини з проською, щоби вони зволили взяти участь в нараді із делегатами „Екзекутивного Комітету“, котрі в найблизших днях виїдять в тій цілі до Відня.

„Екз. Комітет“ констатує, що бажання народного учительства Буковини аналогічні з бажаннями всего австрійського учительства. Заразом звертає ся з проською до П. Т. Товаришок і Товаришок, щоби на кошта подорожі до Відня як також на інші потреби „Екз. Комітету“ зволили зложити найменше по п'ять корон на руки голови дир. Дубенського ул. Гайного ч. 1.

В наших руках — наша доля! Не скупім для себе!

Екз. Комітет.

З України.

Панахида по гетьманови Мазепі.

Рада тов. „Батьківщина“ оповіщує, що в роковини народної жалоби 10. липня мала-б відбутися заупокійна служба Божа в храмі св. Софії, після якої буде відправлена торжественна панахида просто соборної брами на площі св. Софії по великому гетьманови Мазепі та загинувших вірних синах України в боротьбі під Полтавою в 1709 р.

У перше се від смерті незабутнього лицаря-генія України помянуть його дорогу пам'ять над саяйливими філіями Дніпра-Славутиці, не крадьком а явно і торжественно, з підемом серць, якого не багато переживають народи. Дух його завитає над Україною, що перетоплюється чистим золотом в огни мук своєї обнови, з над Дунаю злине, про-світлівши, і благи-ме у неба долі для України...

Арештоване Винниченка.

В Каневі, біля Києва, над Дніпром гетьманський відділ військовий арештував відомого письменника Винниченка. Причиною арешту були погослови, будь-то в Каневі відбували ся наради представників різних опозиційних укр. організацій, які мали метою державний переворот. Винниченка привезено до Києва, де заходами міністрів Дорошенка і Василенка його розпорядком гетьманським увільнено.

Українська мова урядовою мовою на Підляшшу.

Від заключення берестейського мира в німецькій окупованій області на Підляшшу заведено українську мову як урядову мову над німецькою. Від червня урядує на Підляшшу український комісар, якого підпирають німецькі влади. Як виглядають українські землі Холмщини під австрійською окупацією, про це аж за багато писало ся і пишеть ся. Кольонізація Мазурів, земель збігців, насильна польонізація на полі шкільництва, арешти українських духовників. Чи довго ще це триває?

Українбанк.

Перший випуск акцій Українбанку на 1 мільон карбованців розпродано. Другий випуск (2 мільони карб.) наступить на днях. Заміряється й третій випуск на 7 мільонів. — Для добуття торфу зложила ся акційна спілка в Проскуріві з 1 мільоном карбованців капіталу.

Подорож гетьмана до Відня й Берліна.

Цюрихські „Neueste Nachrichten“ доносять, що українська рада міністрів постановила поробити приготівні кроки до відвідин гетьмана у Відні й Берліні.

П'ять черновецьких закладників.

(Із споминів Н. Сп.)

За кілька день скінчать ся чотири роки, від коли розпочала ся теперішня, доси ще не бувала світова війна. Майже місяць пізніше заняли були Москалі перший раз місто Чернівці, захопивши тут несподівано велику частку урядників і інших визначних осіб. Та через дві неділі заховували ся російські війська, що міняли ся тут майже що хвилі, бездоганно, не чіпали ся мирних горожан міста. Аж з прибутем звісного російського агента Геровського змінили ся зовсім тутешні обставини. На його приказ арештували російські військові влади невинних урядників і інших передових людей кожної нації, крім одинокі ромунської, а головню Українців. Першими такими особами, що зістали арештовані і вивезені в глибоку Росію а пізніше далеко на північний Сибір, були як звісно бурмістер міста Черновець Вайсельбергер, потім гофрат Дузінкевич, прокуратор Лазарус, адвокат Менчель і пос. Спинул. Всіх їх казав Геровський арештувати як заложників сего міста серед ночі з 14-го на 15-го вересня 1914-го року особними військовими патрулями. Робив він се з тої причини, щоби свою матір, жену і сестру, як ми довідали ся пізніше у Росії, що були арештовані нашими військовими властями, виміняти пізніше за нас п'ятьох.

Сі п'ять осіб перебували у Росії і на Сибіру через чотирнадцять місяців, переживаючи страшні терпіння і недостатки, пробуваючи у десятках різних тюрмах. Були нераз такі часи, що вони вже втратили були зовсім надію на поворот до рідних сторін. Перебували вони в сибірських степах, де морози доходили до — 50° R, де навіть вовків вже не було і де рідке населення не платило ніяких податків, не давало жадного рекрута і не потребувало купувати собі дерева з безконечних пралісів та пасовищ для своєї худоби. Там нема й суду, але помимо того нема там майже ніколи злодійств, бо наряд карає сам таких переступників у строгий спосіб. Люди прорубують іменню у величезній ріці Обі лід, що грубий на 1 метер, і за-сувають через ту діру злочинця живцем під лід. То ділає так відстрашаючо, що там майже ніхто нічо не замикає зі свого маєтку.

В осени 1915-го року повернули тих п'ять черновецьких заложників через Петербург, Фінляндію та Швецію до Берліну а потім до Відня. До Черновець вертали вони від часу до часу лиш поодинокі. Аж сими днями повернув сюди і послідний з них на сталий побут, а то бувший бурмістер Вайсельбергер. Від часу їх арештовання Москалями зійшли ся вони всі разом знов в тім місті, перший раз аж тепер, значить майже по чотирьох роках. То було нагодою, що вони устроїли в п'ятницю, дня 12-го с. м. спільну вечеру, де пригадували собі ті страшні часи, що мусіли колись перебути у московських заслано, і де один другого підтримував нераз матеріально і морально. Були такі лихі часи, де один або другий з них попадав у розпуку; тоді товариш сильніший волею додавав їм духа і вщиплював в товаришів надію.

При сій вечері не забули сих п'ять колишних заложників і на ту особу, якій завдячують, що вони ще при життю і знаходять ся в ріднім краю. Вони вислали іменню письмо із своїми власноручними підписами п. послови Василькови, що ужив усіх старань, щоби визволити їх із під московського ярма.

До світлої ц. к. Дирекції почт і телеграфу в Чернівцях.

(Допись.)

Позволяємо собі донести світлій дирекції сею дорогою, що почмайстрова у Болоській Банилові пані Марія де Гоян навмисно нехтує українську мову, і то вже не від сегодня, а від давних літ, бо скарг на сю паню доволі висилалось до міродатних властей. Сама вона анальфабет, бо не уміє прочитати української адреси і питає аж саму партію, щоби та сказала їй, куда, лист адресований. Рецептису не напише по українськи, хоч вже від давна має від своїх висших властей наказ їх писати.

Від коли ц. к. почта повернула до Волоського Банилова, то ніхто ще не бачив з Українців листоніша в своїй хаті, а листи передає ся кому небудь, так що ті мандрують всюди, лише

не там, де потрібно. За те видно, що листоніш Шафарюк служить пані почмайстровій. Обкладає її плоти, їздить по насіне до Сторожинця, фірманить пані почмайстровій і працює на поли, а партії можуть довго ждати, нім їм з ласки хтось подасть картку, лист чи яку иншу посилку. Навіть тоді, коли наша австрійська держава потребує як найбільшої помочи від своїх горожан, то пані почмайстрову це не обходить, бо вона на почті наліпила по кілька відозв, щоби писати воєнну пожичку в німецькій, румунській ба навіть в польській мові, яку вона так ненавидить, лише в українській мові ні, а то тому, що єї лежить так дуже побіда нашої держави на серцю і тому, що вона знає, що в громаді Волоськім Банилові живе майже три чверти всего населення Українців.

Таке поведене і така господарка сеї пані мусять обуриати хочби найспокійнішого горожанина!

Не час тепер провадити борбу із ц. к. урядниками, та мимо найкрасшої волі ми Українці, котрі найбільше потерпіли в сій війні від всіх инших австрійських народів, не можемо байдужно глядіти, як і така маленька риба, як пані почмайстрова нехтує наші права, а з тими і нашу мову.

Рівнож просимо поучити сю паню, що Волоський Банилів не належить тепер до воєнного терену, і коли йде почтовий переказ з Волоського Банилова до Відня, то на відворотній стороні відтинку може бути написана замітка, на що гроші висилає ся, бо ся пані зараз відпирає такі перекази і каже собі неграмотним людям писати другий переказ. Се можна уявити собі, що така людина мусить ходити і просити і тратити так дорогого часу, аби хтось змилював ся і написав єї на ново переказ. Се проста сикатура партій! Є у нас ще красші річі, яких тутешна пані почмайстрова допускалась в часі сеї тяжкої воєнної заверухи, та на другий раз і те подамо висшим, ба навіть і найвисшим ц. к. властям почтовим і суспільности до відома без всякого застереження.

Світлу ц. к. Дирекцію просимо, поучити ласкаво тутешню паню почмайстрову про єї обов'язки як ц. к. австрійської уряднички і дати єї відповідні вказівки, щоб вона знала, що їй вільно а що не вільно робити, а головню, як обходити ся із українськими партіями і як шанувати права української мови, бо коли ся пані не залишить своєї злоби до українського народу, то витягнемо на будуче відповідні консеквенції і будемо старати ся, щоби такого злого й тяжкого ворога українського народу — яких ворогів ми вже много пережили — із сеї громади усунути.

Панів українських Послів просимо взяти се до відомости, влімнути ся там де треба і мати бачне око на „зделки“ тутешньої пані почмайстрової.

Українці з Волоського Банилова.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“

Чернівці, ул. Петровича 2.

НОВИНКИ.

Ротмістр Архикнязь Вільгельм, командант армейської групи, прийхав дня 2. липня до Відня. Зараз по його прибуттю прийняв його цісар дня 2., опісля 4. і 13. с. м. на авдієнції. Архикнязь вертає в короткім часі знов на Україну і перебере тамошнє командо.

Від посла Василька одержали ми таке письмо: Хвальна Редакціє! Прошу з ласки своєї сповістити, що з поради лікарів мушу я сейчас по замкненню парламентарної сесії виїхати на шість-тижневу курацію і не зможу до 1. жовтня дати відповіди на кореспонденції, які наспіють до мене. Думаю, що партії, які звертають ся до мене писемно, вибачуть мені це, тим більше, що я полагодив від початку війни (жовтня 1914) до 1. липня с. р. 75 тисяч кореспонденцій, які до мене наспіли. — З високим поважанем: *Николай Василько*.

Посли Лукашевич, Семака і Спинул виїхали до Відня, щоби взяти участь в парламентарних нарадах.

Конкуренція, чи кооперація? Польська преса не може забути п. Василькови берестейського мира і пускає й тепер вістки, немов би проект поділу Галичини виробив також п. Василько. На це обуриє ся орган учителів політики, (гл. Вразія з України пос. Цегельського), кандидатів на міністрів і дипломатів, „Укр. Слово“, і запевняє своїх читачів, що це все неправда і як хто є покликаний боронити „наших“ інтересів, „як слід“, то це Укр. Парл. Репрезентація. „Поінформовані“ з „Укр. Слова“ знають навіть, що п. Василько до підписання берест. договору з укр. делегатами не знав ся і що ввійшов на салию „як підписувано берестейський договір, тоді як пустили туди посторонніх людей і „вмів найти

ся" коло укр. делегатів саме, як фотограф робив знімки. Яку заслугу мав пос. Василько около берестейського договору, про це будуть писати укр. історики, а не „шрайбінгелеси" з „Укр. Слова". А їхати до Берестя тільки на те, аби відфотографувати ся з делегатами, на це можуть собі позоляти такі „пуцьвірки", як ті, що їхали до Києва фотографувати ся й трапезувати з гетьманським „почотом", а не який знаний і поважний політик, як посол Василько. Дальше згадує „Укр. Слово", що пос. Василько „нераз вмішував ся в наші справи, одначе з неконче додатним результатом". Панам з „Укр. Слова" треба би раз пригадати, що в нас австрійських Українців у цій війні нема „наших" і „ваших" справ, а є в нас одна спільна справа, визволене української нації в Австрії з під чужинецького ярма через створене українського коронного краю. І як посол Василько стремить до цієї цілі, то він не вмішується у „ваші" справи, а заступає наші спільні справи і так він тут компетентний, як і пп. з УПР. Одна біда тільки в тім, що особисті амбіції п.п. з „Українського Слова" додають в роботі посла Василька не кооперацію а конкуренцію. Впрочім „брудна конкуренція" деяких п.п. з УПР., особливо тих, які звязані тісно з „Укр. Словом" має свою історію. Вкімци на писанину „Укр. Сл." вистарчає нам піднести факт, що як яка національна справа мала успіх, то тільки тоді, як вмішав ся туди посол Василько. А панове, які все і тепер багато кричать, ставили тільки колоди під ноги. Про це знає дуже добре так буковинська, як і галицька суспільність.

Український консулят в Чернівцях. Українське правительство задумує утворити консуляти в багатьох містах Австрії і Німеччини, між іншими також в Чернівцях.

Полевий маршалок Конрад барон Гецендорф подав ся до димісії, яку цісар прийняв. У відручнім письмі каже цісар, що тяжко рішив ся він прийняти його димісію до відома, говорить дальше, що йому належить ся подяка всієї збройної сили і вітчизни. Заразом іменував цісар бувшого шефа генерального штабу полковником всіх прибічних гвардій і надав йому стан графа у наслідство.

Чи має наступити поділ Буковини? З таким питанням звернула ся редакція черновецького „Morgenblatt"-у до своїх читачів, даючи вже готовий формуляр для відповіди. Думаємо, що устроювати пробні голосовання, чи має бути поділена Буковина, чи ні, найменше компетентні панове з „Morgenblatt"-у. Як вже має хто говорити про це, то приходять на першу чергу Українці а в другу Ромуни, дві найсильніші народності в краю. А вже аж потім належить слово треторядним народностям. Німцям і Жидам час вже забувати про гегемонію в краю, а що в українським коронним краю не було би кривди національним меншостям, це показала найкраще державна Україна, даючи культурну й особисту автономію всім народам, заселюючим спільну вітчизну.

Укр. театр в Чернівцях. Наша суспільність привикла вже до безпідставних нападів та наклепів „Укр. Слова" так як до воєнного лихоліття. Ця слабкість „Укр. Слова" також рід воєнної психози. В однім з останніх чисел напали „Укр. Слово" й на тих артистів нашого театру, що приїхали в Чернівці і дають тут вистави під фірмою „Народного Дому". Згадуючи, що славні артисти або в гробі, або на Україні, п'ятує „Укр. Слово" молоду трупу збираниною аматорів, яка без документів приїхала в Чернівці, Поминувши те, що кожодчасний наш театр складав ся з аматорів, які аж пізніше посвятали себе укр. сцені, мусимо піднести тут імена артистів, яких знає зі сцени й „Укр. Слово" і про яких гру й воно само добре висказувало ся. От хочби п-ню О. Левицьку, п-ню Пилипенкову, п-ню Козакову, п-ню Н. Левицьку, пп. Демчишина, Розлуцького та Польового. А про аматорів можемо по двох тижнях їх виступів на сцені сказати, що вони не тільки достроїли ся до інших артистів, але дадуть нашій молодій сцені добрі услуги. Про документи ми їх не питали ся. Дипльоми для нас злишні. Одинокими документами молодих артистів це їх гра, і нею задокументували вони себе перед черновецькою публікою, так своєю як і чужою, як найкраще.

† Померли. Ігнат Маєр, ц. к. директор канцелярії н. п. упокоїв ся по тяжкій недужі 17-го липня с. р. в 72. році життя, оставивши вдову з роду Михальських, доньку і трох синів, з котрих др. Денис Маєр надпоручником при війську, Евген ц. к. конципістом краєвого правительства і Володимир інженером. Всі діти свідомі Українці, члени наших народних інституцій. Вічна пам'ять батькови, що виховав таких дітей, і земля йому пером!

Що дала Україна осереднім державам? „Neue Lemberger Zeitung" приносить кілька цікавих дат про торговельний рух між осередніми державами й Україною: Загальний обмінний рух товарів виносив до 2. червня с. р. 12.762 вагонів. Звідси відпадає на вивіз з України 7.034 вагони або 5%, загального руху й 5.728 вагонів або 45%

на ввіз. До Німеччини ввезено 2.242 вагони або 32%, до Австро-Угорщини 4792 вагони або 68%, отже Австро-Угорщина одержала більше як подвійну кількість того, що взяла Німеччина. Але ці чисельні відносини стануть інші, наколи звернеть ся увагу на рід вивезених продуктів. А саме до Німеччини привезено 1850 вагонів засобів поживи або 29% загального вивозу тих артикулів, а в Австро-Угорщину 4.459 вагонів або 71%, тоді, коли з сирівців одержали Німці 392 вагони або 54%, а Австро-Угорщина лиш 333 вагони — 46%. З впроваджених в Німеччину 1.850 вагонів поживи припадає на збіжжя 699 вагонів, а на інші харчі 1.151 вагонів. До Австро-Угорщини привезено: 1.352 вагонів збіжжя та 3.107 вагонів інших харчів. Вивіз з України йшов трома головними лініями: Львів, Бересте та Браїла. Головна точка перевозу веде через Львів. Ся лінія привезла 64.86%, через Бересте прийшло 19.48%, а через Браїлу 15.67% загального ввозу. Після родів і чисел вагонів упорядковано таку таблицю: Ввіз через Львів 1.179 вагонів збіжжя, 3.047 вагонів інших харчів і 338 вагонів сирівця, через Бересте 180 вагонів збіжжя, 994 інших харчів і 296 сирівця. Товари, ввезені через Львів, zostали ся імовірно в австро-угорській монархії, лінії Бересте та Браїла обслуговували Німеччину. На Україну вислано вуголь і інші артикули, разом 5.728 вагонів. Інтересні також числа з перевозу полонених: від 28. марта с. р. перевезено 162.125 австро-угорських полонених, 15.198 німецьких і 161.311 Москалів.

Убийство німецького посла в Москві. Дня 6-го липня зголосило ся в бюрі німецького посла гр. Мірбаха два мужчини, які просили про авдієнцію у посла, заявляючи, що вони є членами комісії для поборовання проти-революції. Допущені до гр. Мірбаха почали оба незнакомі розказувати йому про справу процесу гр. Роберта Мірбаха, угорського офіцера, далеко кривого посла, якого він особисто навіть не знав. При розмові були присутні: легаційний радник Ріслер і поручник Міллер. По кількох хвилях розмови незнакомі виймали револьвери та віддали стріли до гр. Мірбаха, Ріслера і Міллера а опісля вискочили через вікно партерової комнати, кинувши до неї одночасно два ручні гранати. Гр. Мірбах тяжко ранений. Убийники втікли самоходом, який ждав на них. Зараз після атентату народні комісарі Чічерін і Карахан, а опісля Ленін і Свердлов зложили в німецьким посольстві заяву свого спочування. На основі дослідів стверджено, що оба убийники схоронили ся в будинку, занятім соціальними революціонерами, приклонниками антанту і бороненим кулеметами. Будинок сейчас окружено військом. Се певне, що атентат мав бути знаком до державного замаху проти большевиків, зорганізованою соціальними революціонерами, які вже признали ся до того, що вони приготували атентат. На чолі протиреволюційної організації стоїть Савінков, бувший міністер війни в кабінеті Керенського, який розвивав свою діяльність в порозумінню з антантом. Перед кількома тижнями вже уязнено чимало членів тої організації, та се її зовсім не ослабило. З останніх відомостей, які урядовою дорогою приходять з Москви, пізнаємо що там розгорілись бої між большевиками і організаторами протиреволюції. Здаєть ся, що дотеперішні успіхи за большевиками, та бої ще тривають дальше.

Перший випуск учнів української гімназії у Києві. Дня 2. червня в клубі „Родина" відбув ся урочистий акт з приводу першого випуску учнів і учениць другої української гімназії ім. Кирило-Методіївського Брацтва. На акті були: міністер освіти М. Василенко, болгарський амбасадор проф. І. Шишманов, тов. міністра освіти П. Холлодний, директори департаментів Ф. Сушицький і П. Зайцев, ректор українського університету І. Ганицький, І. Стешенко, всі члени педагогічної ради й багато української інтелігенції. Акт відкрив директор вище згаданої гімназії Козленко, котрий в своїй промові між іншим згадав про тих учнів, котрі полягли геройською смертю за батьківщину в часи большевицької війни. Для вшановання їх пам'яті всі встали. Далі подав директор в своїй промові коротеньке звітommene за цілий рік і наприкінці звернув ся до абітурієнтів, закликаючи їх до праці для рідного краю. Офіційне звітommene за цілий рік відчитав секретар тієї ж гімназії М. Зеров. При кінці звітommene Зеров прочитав імена та прізвища тих учнів, котрих педагогічна рада признала гідними атестату на укінчене гімназії. Прізвища учнів отсі: М. Баталін, Баньчик, Ю. Величко, Гіба, Гуляницький, Зубрицький, Журбицький, Н. Іванина, К. Карван, І. Карван, Р. Король, М. Курило, І. Лоський, Лопухович, Г. Мельник, М. Овраченко, Педа, Сушицький і Черняхівська. З дуже добрим поступом укінчили гімназію і заслужили на право ношення золотої медалі Р. Черняхівська й К. Карван. На ношене срібної медалі заслужив І. Карван. Всі інші учні скінчили гімназію з добрим поступом. Атестати роздавав міністер освіти Василенко, котрий при кінці своєї промови, схаактеризувавши ролю Кирило-Методіївського Брацтва, пам'яті якого присвячена гімназія в історії нашого відродження, закликав абітурієнтів у своїй дальшій діяльності свято берегти

заповіти Брацтва. Від імени учнів відповідала Н. Іванина. По скінченню офіційної частини акту національний хор під орудою проф. гімназії О. Приходька виконав музичні твори бувшого учителя цієї гімназії О. Стеценка. По акті запрошені гості взяли участь в комерсі, де витали абітурієнтів директори І. Стешенко, першої і третьої української гімназії В. Дурдуковський і Власенко, представники громадянства й батьків. Вислухано листовне витане від бувшого міністра освіти Прокоповича. (Н. Р.)

Дальша польонізація Холмщини. Польські днівники приносять проекти дальшого польщення холмського шкільництва. В самім холмським окрузі має бути в 1918/19 шкільнім році 134 шкіл із 121 учительськими силами. Про урівень навчання в польських школах на Холмщині свідчить статистика учительських сил, яка виказує, що на 121 згаданих учительських сил тільки 39 має вимагані учительські кваліфікації.

Конференція української соціально-демократичної партії. Віденська „Праця" доносить: У Львові відбула ся в неділю 23. червня в салі залізничників краєва конференція українських соціальних демократів. На конференцію прибули делегати з всіх сторін Галичини і Буковини. Народи вели ся через цілий день. Дискусія була дуже оживлена, місцями бурлива. Вислід конференції був такий, що Володимир Темницький зрезигнував з уряду голови управи української соціально-демократичної партії. Уступили також всі члени управи, що відбувають військову службу. Конференція перевела вибір нової управи, яка має вести діла партії аж до найближшого партійного конгресу. До нової управи вибрано п'ять членів зі Львова, а прочих з інших місцевостей до ширшої управи партійної. До партійної управи зі Львова вибрано: Йосифа Крупа, Гриця Корейбу, Миколу Парфановича, Петра Драциневича, Михайла Матвійва, а крім них полишили ся з давньої управи партії Гарасимець, Микола Ганкевич і Антін Чернецький. Із інших місцевостей конференція вибрала до ширшої езекутиви товаришів: Йосифа Устияновича із Станиславова, Осипа Мадяка із Стрия, Мимрика із Борислава, Івана Стеника із Перемішля, Гадевича із Самбора, Крутія із Перемішля, Смиржука із Станиславова, Юрчинського із Чорткова, а крім них входить із давньої управи Василь Пиріг з Відня. До партійної управи вибрано посла Вітика.

Розпуск організацій української партії соціалістів-революціонерів. Центральний комітет української партії соціалістів-революціонерів розпустив усі партійні організації.

Покликання до війська. Черновецький міський магістрат оголошує таку оповістку: Ті австрійські й угорські ополченці, яких узнано за „здібних" при перегляді „W", як також при додаткових переглядах (сюди належать також ті ополченці, які ставили ся до перегляду по своїм приході з ворожих країв) як також горожане Боснії й Герцогвини, все одно, чи приділені до спільної армії чи до ц. к. краєвої оборони, мають нарокувати: А) Уроженці 1896 до 1899, дальше: Б) Уроженці років 1870 до 1895 і 1900, оскільки вони вже не відбувають військової служби або не звільнені з огляду на суспільний інтерес або службу на означений, чи неозначений час і то: під А): з доповняючої повітової області Чернівці в ці (політичні повіти: Чернівці місто, Чернівці позаміський повіт, Гурагумора, Кимполунг, Радівці, Серет, Сторожинець, Сучава) дня 4. жовтня 1918. Під Б): з доповняючої повітової області Чернівці в ці (як під А.) дня 3. вересня 1918 р. до своїх належних доповняючих повітових команд оборони краєвої (Landwehr-Ergänzungsbezirkskommando) туди, де вони тепер знаходять ся. Ті, що рокують мають бути найдальше в день рокована в 11. годині перед полуднем на місці. Спізнєння оправдують ся, як що на тім поносять вину трудности комунікації. В інтересі кожного, що йде до війська лежить, взяти з собою пару сильних черевиків, найменше дві пари біля, пару внуч, або панчів, рючку, ніж, ложку і вилки як також посудину на їжу. За біле і черевики заплатить військова управа ту ціну, яку платить ся в даній місцевості. Також треба взяти їди з собою на 3 дні, за яку також звернеть ся належну оплату. Легітимацийний листок управнює до безплатної подорожи на залізницях (тільки особовими потягами). Перед відїздом треба оштемплувати його при особовій касі.

На „Народний Дім" в Чернівцях, зложив протоєрей о. Семанюк Теодор з Вижиці К 50, як член-основатель. Хай підуть і другі за цим приміром.

На прикрашене гробу Федьковича зложив о. Лучик Николай 10 К. Думаємо, що й другі священики підуть за цим добрим приміром.

Ц. і к. 95. полк піхоти фон Кевеш, який доповняє ся з чортківського доповняючого округу, приготує видане величавої памяткові книги, котра словами та образами має звеличати хоробрі вчинки цілого полку. В інтересі викінчення сего памяткового діла запрошує ся всіх приналежних

полку, як рівнож їх родини до співучасті і просить ся о надсилане для воєнного альбому полкових знімків, видів груп, світлин поляглих, затрачених і полонених, дальше рисунків, літературних доповнень, дневників, жовнярських пісень, полкових дотепів на адресу: Schriftleitung des Kriegsalbums IR. 95. Mähr.-Schönberg. Світлини і полкові знімки зверне ся властителям неушкоджені. Просить ся на кожній світлинці чи ілюстрації подати докладний опис того, що вона представляє. Ціна сего твору, який вийде в українській та німецькій мові, виносить при заплаті належності до 1. вересня брошуровано 30 К, в гарній оправі 40 К. При заовленню треба зазначити, в якій мові надсилати твір. Весь дохід призначений для вдів та сиріт по поляглих борцях полку.

Вступні іспити в ц. к. II. гімназії в Чернівцях відбудуть ся 22. і 23. липня б. р.

Дівоча бурса тов. прав. шляхти в Чернівцях прийме на слідуєчий шкільний рік 1918/19 учениць, яких родичі зобов'язуть ся давати місячно: 20 киль кукурудзяної муки, 10 киль житної або пшеничної, 25 киль бараболі і 3 киль фасолі або гороху тай 60 корон оплати. Для бідніших може бути тільки оплата знижена, все проче мусить кожда доставити. Подання вносити найдальше до 15. серпня на адресу голови тов. Ом. Поповича в Чернівцях, ул. Шевченка 4.

Житєве обезпеченє в VIII. воєнній позичці.

Дотеперішній досвід показав, що найкориснішою і найвигіднішою для широких народних мас формою підписки воєнної позички є житєве обезпеченє в воєнній позичці. Полягає воно на тім, що хто хоче підписати воєнну позичку, той в товаристві обезпечень на житє обезпечуєть ся на якусь суму в облігаціях воєнної позички. Опісля, коли наступить т. зв. „випадок обезпечення“, обезпечена сума виплачуєть ся в облігаціях воєнної позички. Житєве обезпеченє в воєнній позичці опираєть ся на таких самих основах, що житєве обезпеченє в готівці, тільки обезпечену суму виплачуєть ся не готівкою, а облігаціями воєнної позички. За те загальні умови обезпечення при обезпеченнях в воєнній позичці значно корисніші, премії значно низші.

Обезпеченє в воєнній позичці є особливо корисні для держави і для підписчиків воєнної позички.

Для держави тим, що кожний може обезпечити ся на значно більшу суму воєнної позички ніж та, яку міг би підписати за готівку, бо при обезпеченню вартість підписаної суми сплачуєть ся довголітніми преміями. Через те при обезпеченню в воєнній позичці держава може досягнути значно більшу загальну суму підписаної воєнної позички.

Для підписчиків обезпеченє в воєнній позичці корисне тим, що вони за невелику суму, яку виносить однорічна премія від обезпечення, можуть підписати більшу суму воєнної позички, чим збільшають свій будучий маєток і рівночасно заосмтрюють свою родину на випадок своєї вчаснішої смерті. Платити що року премію від обезпечення є значно лекше, ніж від разу дати більше готового гроша на воєнну позичку. А господарським вислідом плачення невеликих премій буде те, що по скінченню речинця, на який заключено обезпеченє, дістанеть ся від разу більшу суму в облігаціях воєнної позички. Коли-ж обезпечений умре перед тим речинцем, оставляє заосмотрене родині, бо родина зараз по його смерті — хоч би тільки не-

багато премій заплачено — дістає обезпечену суму в облігаціях воєнної позички.

Сі облігації можна або зараз продати по деннім курсі і одержати готівку, або ждати, аж держава вильосує їх і заплатити повну їх вартість, а тимчасом побирати від держави відсотки.

Щоби родина не потребувала облігацій продавати, для сього існує дуже корисна комбінація обезпечення, яка полягає на тім, що обезпечуєть ся прим. 1000 К в облігаціях воєнної позички і рівночасно 500 К в готівці. Таким чином родина дістає і облігації воєнної позички, від яких може брати відсотки, аж доки вони не будуть вильосовані, і готівку, яку може обернути на біжучі потреби.

Отже користи з підписування воєнної позички через житєве обезпеченє в воєнній позичці очевидні.

Деж повинен наш нарід обезпечувати ся в воєнній позичці? Очевидно, що тільки в одині українським товаристві взаїмних обезпечень на житє і ренти „Карпатії“ у Чернівцях, Ринок ч. 3.

„Карпатія“, ведена найвизначнішими діячами і провідниками українських господарських і фінансових організацій, дає повну запоруку фінансової певности. А при тім гріш, зложений в „Карпатії“, піде на скріпленє нашого національного житя в господарсько-фінансову силу нашого народу. Тому кожний Українець повинен заключати житєве обезпеченє тільки в „Карпатії“.

В акції, яка має за ціль придбати для „Карпатії“ обезпечення в VIII. воєнній позичці, ходить не тільки о число обезпечень, але також о їх вартість для „Карпатії“. А вартість мають ті обезпечення, про які можна мати певність, що обезпечений заплатити не тільки першу премію, але має волю і спромогу платити совісно і точно премії через цілий час, на який заключає обезпеченє. Тільки такі певні обезпечення мають для „Карпатії“ вартість і тільки о такі обезпечення треба старати ся. Особи, про яких знаєть ся, що вони чи не хотять, чи не зможуть платити дальших премій, ліпше нехай зовсім не обезпечують ся, бо такі обезпечення не тільки не приносять „Карпатії“ зиску, але — при масовім понеханню плачення дальших премій — могли би наразити наше товариство на великі втрати. Отже в цілій акції треба уважати також на якість обезпечень, на те, чи обезпечені особи дають запоруку, що схотять і зможуть платити всі дальші премії.

Підписуючи VIII. воєнну позичку через житєве обезпеченє в „Карпатії“, скріплюємо се наше товариство і тим самим нашу господарсько-фінансову силу, особливо тому, що товариство житєвих обезпечень, служачи збірником капіталу, який розпроваджує по інших інституціях, відграє велику роль в народнім господарстві.

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях при участі перворядних сил львівського укр. Театру відіграє дальший цикл представлень в Мійській сали:

П'ятниця, 19-го: „Воскресеніє“ штука на 4 дії Чубатого.

Субота, 20-го: Премієра „Розладде“ штука на 4 дії Николишина.

Неділя, 21-го: „Хто винен?“ народна драма зі співами і танцями на 5 дії Карпенка Карого.

Понеділок, 22-го: „Паливода“ жарт на 4 дії зі співами і танцями Карпенка Карого.

Вівторок, 23-го: „Украдене щастє“ народна драма зі співами і танцями на 5 дії Ів. Франка.

Середа, 24-го: „Невольник“ історичний образ зі співами і танцями на 5 дії М. Кропивницького.

Четвер, 25-го: „Соколики“ комедія на 4 дії Цеглинського.

П'ятниця, 26-го: Премієра „Про що Тирса шелестіла“ історична трагедія зі співами і танцями на 5 дії Черкасенка.

Початок о год. 8-й веч. — Білети при денній касі.

Адвокат

Володимир Корнич-Ясеницький

ц. к. радник висшого суду красового н. п.

повернув вже з Відня тай отворив свою адвокатську канцелярію в Чернівцях, уліця Стефанії ч. 9.

Адвокат і оборонець у карних справах

Др. Г. Френдель

вернув з Відня й веде свою канцелярію в Чернівцях, при ул. Амброса ч. 11, I. пов.

Комітет сирітського Дому пошукує помешканя (цілий д'м з огородом щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го серпня. Зголошєні: пані Лютикова, вул. Франца ч. 31. (Сирітський Дім).

Співаник Українських Січових
--- Стрільців ---

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папери, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замовляти за посліплатою на адресу: **Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.**

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвороби

ЛЕГКИХ | СЕРЦЯ | ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги.

Жадуйте ся!

Нім обезпечити ся в воєнній позичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропегованого обезпечення у воєнній позичці через

Українське товар. обезпеченє

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний безріжничі віку платить при 14літнім протягу часу

за 1000 корон на дожитя і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк „Остбанк“
Чернівці, вулиця Панська ч. 2.

Східноавстрійський аграрний і промисловий банк, Чернівці, подає отсім до відома, що він почав своє урядованє в домі „Bellevue“ вул. Панська ч. 2.

Круг інтересів банку обнимає:

Всі галузи банкового і векселевого інтересу, фінансованє торговлі, промислу і хліборобства. Видаванє касових бонів і вкладкових книжочок на „оказателя“. Приймає гроші на конто-коррент.

Корисне опроцентованє вкладок.

Підписка на 8. воєнну позичку по орігінальних услівях.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплата:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise

Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:

ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Чернівці, 26. липня 1918.

Як ми донесли вже в останньому числі нашої часописи, гетьман Скоропадський зрезигнував з тайного договору в Берестю мотивуючи свій крок тим, що створене автономної української провінції в Австрії в сусідстві української держави не може принести останній хісна! До цього привів Скоропадського австро-угорський посол в Києві гр. Форґач, який робив це з поручення гр. Буріяна — обидва-ж ці панове, як звісно, тої думки, що українська держава взагалі нездатна до життя і що граф Чернін заключив угоду з заступниками неіснуючої держави.

Своїми закидами хочуть скомпромітувати вони в першій лінії гр. Черніна, а в дальшій лінії приготувати Східну Галичину до австро-польської розв'язки, котрої держить ся Буріян руками й ногами, зглядно, як би австро-польській розв'язці спротивила ся Німеччина, перевести відокремлене цілої Галичини (разом з Східною Галичиною) на підставі розпорядку з 5. листопада 1916 р.

Акт 5. листопада, це-ж заслуга гр. Буріяна, а його антиукраїнське обличчя звісне нам ще з року 1916. Поїздки польських магнатів до Будапешту не остали без успіху, а руки до цього національного злочину подав мадярсько-польській спілці гетьман „всієї України“ Скоропадський.

Доки оставав Зайдлер при кермі, який хотів додержати даного слова Українцям, ми ще мали надію, що до поділу Галичини таки прийде, бо цісар не дав би був ся відвести від свого сильного наміру одним Буріяном, який своїм успіхом заскочив др-а Зайдлера і мабуть він поінформував і корону в тім змислі, що укр. держава добровільно подякувала за тайний договір. Гр. Форґач подиктував мабуть з цієї самої причини також і те гарне умотивоване, яке Скоропадський додав до свого зрезигнування з тайного договору.

Інакше справа буде виглядати справа, як на місце Зайдлера прийде президент міністрів, який буде заступати також думку Буріяна перед цісарем.

Та ми знаємо бодай, що ми не одинокі. Є в Австрії ще державні мужі, от хочби й гр. Чернін, які стоять на становищі, що до австро-польської розв'язки, як до неї взагалі прийде, може дійти лише без східної Галичини, що Галичина мусить в кождім разі бути тоді поділена а бере-стейський договір включно з холмською справою додержаний. Це заявив гр. Чернін недвозначно в своїй промові, яку подаємо на іншому місці.

Піднести годить ся при цій нагоді, що провідник буковинських Українців і цим разом задержав рацію, недовіряючи вже з першої хвилі Скоропадському а виска-зуючи свого часу повне довіре гр. Чернінові в противенстві до тих українських кругів, які тепер отверто станули по стороні гетьмана, а свого часу поборювали гр. Черніна і всіх тих, які йому довіряли.

З парляменту.

Правительство відступило від свого наміру вижидати голосовання, і тому, що не бачило виглядів на більшість для бюджетової провизорії, подав ся цілий кабінет до димісії.

Димісію цісар прийняв, а кабінет провадить покищо далі справи. Сей перехід простагає ся лиш на години, завдяки сьому, що наслідник д-ра Зайдлера намічений в особі колишнього міністра просвіти, д-ра Гуссарєка, котрий одержав поручення вступити з партіями в переговори. Його іменоване повинно наступити вже незабаром.

Рівночасно з д-ром Зайдлером уступлять много інших міністрів, а вступить до кабінету більше парламентаристів.

Др. Зайдлер буде після свого остаточного увільнення іменований управителем кабінетової канцелярії та куратором „Терезіанум“.

Перед засіданєм палати послів відбула ся конференція клубових старшин, на котрій присутний був президент міністрів др. Зайдлер. Зго-джено ся на се, щоби внесенє о дорожничім до-датку для учителів переказати комісії без першого читаня.

Опісля вели ся наради над тайним засіданєм палати послів в справі воєнних подій. Др. Зайдлер заявив, що воєнні події можна обговорювати лише на тайнім засіданю. За тайним засіданєм заявили ся німецькі сторонники, християнсько-супільні, Українці і Поляки. За явним засіданєм були Чехи, полудневі Славяни і соц.-демократи. Рішено вкінці відбутися тайне засіданє в справі воєнних подій на фронтах, а також військового положеня у нутрі краю. Буде промовляти 25 бесідників. Час промов обмежено до одної години. Тайне засіданє розпочне ся вівторок сейчас після голосовання над внесенєм о поставленє в стан обжалованя міністрів д-ри Зайдлера і Тогенбурга.

Після отвореня вчорашнього засіданя прези-дент палати послів присвятив посмертну згадку послови Швайгерови.

Між зголошеними внесеннями є внесок о відшкодованє за чинитьби на військові цілі і о фонді на опіку над мешканцями. Внесеня сї, як також внесок о доріжничій підвижці для учителів відіслано до комісії. Відчитано звіт контролі державних довгів. Правительство від 2-го мая с. р. видало знову австро-угорському банкови три довжні скрипти по 954 мільонів корон. Довг в Австро-Угорським банку виносить рівно 18 мільярдів 670 мільонів. З сего 14310 мільонів позичкою на довжні скрипти. Комісія звертає увагу на небезпеченство, яке грозить господарському і валютному життю з сїєї причини, що від кількох місяців пускає ся в обіг нові банкноти у висоті одного мільярда місячно.

Потім міністер фінансів виголосив свою про-мову о фінансовім положеню і бюджеті.

О годині 7-й вечером розпочала ся дискусія над чеським внесенєм в справі поставленя в стан обжалованя міністрів д-ра Зайдлера і Тогенбурга ізза поділу Чех на округи. Дискусія розпочала ся бесідою Странського.

Посол Романчук заявив, що Українці будуть голосувати проти внесеня, бо в Галичині панує ворожа для Українців система, не з неприхильності до обжаловуючих Чехів і південних Славян, які ведуть боротьбу за свої національні права, вкінці не з правничих оглядів, тільки тому, що в розпорядку що-до поділу Чехії на округи бачуть перший крок до переведеня національної автономії, яка єдино хоронить народи та може витворити внутрішній мир в Австрії і вдержати та скріпити державу.

Відтак відчитано внесок пп. Вальднера, Гав-зера, Станка, Тертіля, Зайца, Корошеца, Петру-шевича, Васильєва, Ісупескула-Грекула, Глом-бінського, Дашинського і тов. в справі подій на південно-західнім фронті: „Взиваєть ся прави-тельство, аби дало докладні виясненя про події на південно західнім фронті і в нутрі краю“.

По ній промовляли пп. Ісупескул-Грекул, Ленгман, Гранді, Гок і Скарбек.

Скарбек замітив, що має надію, що вже в короткім часі буде промовляти в польським сойм

в Варшаві. Справа польська мусить бути роз-в'язана на світовім мировім конгресі і то по думці Поляків.

В палаті панів замітна була бесіда бувшого міністра заграничних справ гр. Черніна, яку по-даємо обширніше.

Граф Чернін заявляє, що не хотів забирати голосу, та спонукала його до того промова поль-ського бесідника, яка містить закиди проти його особи. Коли в Палаті панів прийнято холодно за-яву президента міністрів, то не тому, що Німці з Палаті панів незгідні з ним, а тому, що вони не вірять, щоби д-р Зайдлер міг перевести те, що пообіцяв. В заграничній політиці йде держава ні-мецьким курсом, та у внутрішній примієр зустрі-чаєть ся з трудностями, які пора усунути. Між заграничною і внутрішньою політикою держави є противенства, тому, що парламент не має німець-кої більшості. Тільки вилученє Галичини може змінити ті відносини. Німецький напрям австрій-ської політики — одиноким можливий, подиктова-ний географічним положенєм монархії. Вона по-ложена між Німеччиною і Балканом, а Німеччина не може без Балкану вести війну, відти спрово-джує вона війська, збіже, нафту, сирівці. Невтраль-ність Австро-Угорщини, яка не перепускала би тих транспортів до Німеччини, була би люба ко-аліції, але через те попала би монархія у війну з Німеччиною. І коли коаліція переконана ся, що даремні її зусилля розеднати Австро-Угорщину і Німеччину, тоді почала вона свою пропаганду, щоби зревольтувати монархію. Славянські народи йдуть на руку сїй пропаганді і се утруднює за-граничну політику. Бо хоч Німеччина й має довіре до напряму австро-угорської заграничної полі-тики, то не має певности, чи її керманець з огляду на внутрішні відносини в державі мати ме силу до того, щоби свої наміри перевести в діло.

Австро-польська розв'язка можлива тільки за згодою Берліна. Німці ніколи не згодять ся із збільшенєм монархії, поки не будуть мати того переконання, що монархія остане в тривкім союзі з Німеччиною. Всі відосередні сили, які виключають такий тривкий союз, унеможливають також ав-стро-польську розв'язку. Бо ніхто не скаже, щоб ідея осередної Європи дала погодити ся із сла-вянськими вимислами. Коли не знайдеть ся такої розв'язки польської справи, яка би обнімала і західну Галичину, то треба того жалувати. Певні відносини в парламенті настануть що йно тоді, коли з него вийдуть Поляки і Українці.

В останнім часі бесідник став дуже скеп-тичним що до австро-польської розв'язки. Нині він навіть не вірить в неї, бо не рішають про те ані Поляки в Австрії ані Українці, тільки се, чи між Віднем і Берліном будуть утворені засад-ничі передумови, які є основою цілого ходу ду-мок. Та хоч би і так сталося, то Поляки мусять ще чимало води влити до свого вина. Границь, про які вони мріють, не дістануть ніколи. Се до-каже будучність. Прийде день, в яким панове По-ляки стануть смирніші і будуть дуже тішитись, коли взагалі повстане однастайне польське ко-ролівство.

Закиди д-ра Стажинського, немов би бесід-ник не допустив Польщі до мирових переговорів в Берестю, нестійні, бо се Росія не хотіла до-пустити польських заступників. Так само закиди — немов би бесідник не додержав обітниць, да-них Полякам. Се неправда. Бесідник все стояв на тім становищі, що австро-польська розв'язка най-ліпша та бажав, щоби повстала Польща, здібна до життя. Але інтерпретація, що Польща без цілої Холмщини, тільки з її частию, не є здібна до життя, є зовсім довільна.

Коли польський бесідник говорив про тай-ний договір, то про се граф Чернін не може го-ворити, бо доказав би, як мало польський бесід-ник орієнтує ся в справі. Коли-ж в злучі з тим говорить др. Старжинський про поділ Галичини, то се здаєть ся тільки сконструована злука бесід-ником, і гр. Чернін просить його о більшу ясність і льогічність. Передовсім що до компетенції. Се, чи Галичина має бути поділена, є внутрішньою справою, яка обходить парламент і австрійське правительство. А із становища австрійсько-німець-

кого трудно зрозуміти, чому поділ Чехії є вказаний, а поділ Галичини ні.

Гуссарек пертратував з всіма партіями і предлажив їм свою програму. Після донесень преси думає він поладити теперішню програму праці з ресортовими шефами, а в осени скласти кабінет з сильною парламентською більшістю.

В першій лінії бажає він упорядкування національних відносин в Чехах, Галичині і на полудни держави. Реформа адміністрації повинна промостити дорогу реформі конституції. Гуссарек має намір держати ся кріпко парламенту.

„Діло“, обговорюючи уступлене д-ра Зайдлера, підносить з натиском кінцевий уступ відручного письма цесаря до Зайдлера, в яким говориться: „Бажаючи, щоб даліше вдержав ся напрям, якого Ви придержували ся, при збереженні повних довіря відносин до тих груп, які хотять признати державі її конечности, та серед співдїяльности з народним представництвом, вважаю себе спонуканим прийняти в ласці димісію цілого кабінету та поручаю йому вести діла до часу утворення нового правительства“.

Із змісту наведеного уступу дізнаємо ся, що наслідник д-ра Зайдлера має перебрати на себе всю його невменшину політичну спадщину; між обов'язками, які перекаже уступаючи президент міністрів, є один, що відноситься до нас, а саме обов'язок переведення поділу Галичини. Се треба в цесарських письмах з особливим натиском підчеркнути. Обов'язкові всякого наслідника д-ра Зайдлера, щоб ним не був, відповідає за наше набуте право, при яким стояти ме наше парламентарне представництво непохитно.

Про становище Українців до нового президента і про їх тактику в парламенті каже „Діло“, що У.П.Р. тільки в случаю рішучого і безсумнівного зобов'язання нового президента міністрів ухвалить йому бюджет і інші державні конечности. Инакше українські послы перейдуть до безоглядної обструкції.

Ратуймо школу, ратуймо молодь!

Молодь то будучність народу, на яку народ повинен класти велику вагу хочаби жити, розвивати ся. Ми, Українці, одні з тих народів, які були все упосліджені, а тепер, в час війни, мож сміло сказати, найбільше потерпіли. Щасливі народи західних країв Австрії, їх школи працюють, їх молодь користає за весь час війни з науки в школах, а в нас школи позамикані, зруйновані, брак учительства. І то діється в краю, де було до війни велике число анальфабетів, де панувала темнота, а за тим й нужда. Перейшла вже ця страшна мара війни над нами, не чути на нашій зеленій Буковині більше гуку гармат і прийшла пора загоїти всі ті страшні рани, задані народом війною. Школи повинні зачати в цілій повні свою працю, нести науку, справити все те, що зіпсувала війна. Будинки повинні бути як найскорше справлені і то на кошт держави, громади і край не в силі цього великого тягару самі понести. Війна принесла нам деморалізацію, з якою, щоб бороти ся, треба великих сил, посвяти. Перед учительством стоїть велика, трудна задача. Та на жаль нема у нас і учительства.

В той час, коли у нас наше молоде покоління виростає в темноті, в деморалізації, наше учительство сповняє при війську різні нераз і дуже маловажні чинности, які мігби хтонебудь сповняти. І тому повинні відповідні чинники постарати ся, щоби все наше учительство як найскорше увільнити від військової служби і дати народови можливість посилати свої діти до шкіл. Не забувайте, що народ прийшов до пересвідчення, що йому діється тим страшна кривда, яку він ніколи не забуде. Засліплені марою війни, забуваємо про всі другі важні й святі обов'язки, що колись це може на нас сильно пімстити ся.

Школа потребує здорових учителів, а тепер мов на сміх пускають з війська тільки вчителів-калік умових і тілесних. Чи ж ті можуть дати народови здорове, розумне покоління?

М. Ст.

До Земляків наддністрянської України від Головної Ради галицьких, буковинських та угорських Українців в Києві.

Війна між двома державами, в яких живе наш нарід, та змінливе воєнне щастя були причиною, що велику кількість галицьких, буковинських, та угорських Українців розкинено було безмежних просторах бувшої російської імперії. Відірвані від своїх родинних гнізд, позапроторювані в далекі сторони, терпіли вони злидні, яких їм не щадила ні природа ні російська адміністрація. Сотки і тисячі галицьких, буковинських та угорських Українців гинули від голоду, холоду, та всяких пощестей. І те пекло здавалось безконечним, — бо через півтретя року не блиснула ані одна зірка надії на кінець тим страданям, яких зазнавали сотки і тисячі членів народу, поневіряного всіми. Томлені адміністративними знущаннями та мучені душевно звістками про невідрадний, майже безнадійний стан української справи по обох боках кордону, галицькі, буковинські та угорські Українці йшли в ряди правильно австрійської армії та своєї національної армії — Січових Стрільців, на початку війни.

Наше душевне напружене доходило до крайних границь, коли на провесні 1917-го року стало ся те, чого ми горячо бажали, про що кожен з нас мріяв від дитинячих років. Наддністрянська Україна, обставинами прикликана до будування свого самостійного життя, з кроком велетня йшла до здійснення віками леліяного ідеалу. Розкувалася кайдани українському велетневі і всі ми уважали своїм обов'язком поспішати там, де треба було соток і тисяч рук та голов, щоб будувати свою національну хату.

З найдалших закутків бувшої російської держави зїздилися галицькі, буковинські та угорські Українці на дорогу нам всім Батьківщину та ставали до народної роботи. Прийняті щиро і радісно нашими наддніпрянськими земляками, ми віддали всі свої сили, все своє знання на услуги народному ділу.

Однак, будучи століттями розділені кордоном, в деяких справах ми не визнавали ся як слід. Щоб наша праця могла йти під такт загальних змагань, галицькі, буковинські та угорські Українці вже з початку свого побуту на українській території відчували потребу організації в один великий гурт, якого осередковим представництвом могло-б мати тісні зв'язки з кермуючими кругами та намічувати загальну лінію поведінки для всіх товаришів розкинених по цілій Україні і бути помічником для керівників Українського життя. Ця думка зреалізувалась в той спосіб, що зібрані в жовтні 1917-го року представники галицьких, буковинських та угорських Українців вибрали з початку тимчасову а в місяці квітні 1918-го року постійну Головну Раду, яка повинна була мати на оці життя-буття всіх галицьких, буковинських і угорських Українців. Тимчасова Головна Рада піклувалась передовсім поданням Українській Народній Республіці реальної помочі, і тому занялась організуванням Січових Стрільців. Організація перейшла хутко і успішно, так, що коли в місяцях січні і лютім загрозилась Україні небезпека від північних хижаків, Січові Стрільці виступили до оборони української столиці та української законної влади і в скрутному моменті вони винесли на своїх плечах найбільший тягар боротьби за українську самостійну державу. Головна Рада, будучи в безперервним контакті з українською владою, ще з більшим завзяттям віддалась організаційній роботі по повороті законної влади до столиці в місяці марті.

Хоч пізніші події, яких наслідком є теперішнє політичне положення на Україні, не дозволили Головній Раді вести свою роботу в широких розмірах, все-ж таки Головна Рада не покинула свого становиска і тепер вона виявляє з себе офіційальне представництво галицьких, буковинських та угорських Українців, яке узнали тутешні впливові та компетентні чинники.

Для того Головна Рада прохає всіх земляків з Галичини, Буковини та Угорщини, що приїжджають на наддніпрянську Україну, перш за все ввійти в порозуміння з нею, та не робити нічого на власну руку, від імени запалу, бо це може викликати набажані наслідки так для загальної справи як і для безпосередньо заінтересованих.

Чим тісніша буде взаємність між нами, а нашими земляками з Галичини, Буковини та Угорщини, тим гарнійший матиме успіх діло, за яке хто небудь з нас візьметь ся.

Щоб улегшити спільне порозуміння, Головна Рада прохає всіх приїжджаючих земляків звертатись в її канцелярію в Києві, Вел. Підвальна ч. І. поверх 4-ий, за всякими інформаціями.

Прохасмо взяти під увагу нашу пропозицію, щоб наша акція була одноцільна та однаковими засобами йшла до досягнення спільної нам всім мети. В Києві, дня 19. червня 1918. р.

Головна Рада гал., бук. та угор. Українців: М. Крушельницький, гол. Ф. Калинович, писар.

З України.

З'їзд комісарів по освітнім справам України.

З 11. липня почав ся в Києві з'їзд губерніяльних та повітових комісарів по освітнім справам України, скликаний департаментом середньої школи міністерства освіти. На з'їзд прибули представники комісаріатів та шкільних округ: Холмщини, Херсонщини, Полтавщини, Київщини, Катеринославщини, Харківщини та Київщини, а також представники українських учительських товариств. З'їзд відкрив директор департаменту середньої школи А. С. Сівяський, який в своїй промові з'ясував сучасне тяжке становище школи і зазивав до дружної суспільної праці. Директор департаменту подрібно обговорив плян міністерства щодо самого поліпшення становища шкіл на Україні та піднесення матеріального добробуту учительства, яке повинно в свою чергу допомогти розвитку української культури і державности. Після того зробили доклад голова відділу середньої школи О. К. Дорошкевич та директор департаменту нижчої освіти А. У. Лещенко. З'їзд щиро витав представників міністерства та дякував за улаштування з'їзду, бо скликане з'їзду було дуже бажаним. 12. липня на з'їзд завітав п. міністер освіти Н. П. Василенко, який давав вичерпуючі відповіді на запитання пп. комісарів, головно в справі існування самого інституту комісарів по освітнім справам та становища шкільництва на Україні.

Українізація залізниць.

„Відродження“ доносить: З офіційних джерел нас повідомляють: „На залізницях усюди зараз улаштовують ся курси українознавства, діловодства на українській мові. Улаштовують ся взаємовідношення між робітниками і адміністрацією і багацько деяких прикладів, котрі кажуть, що залізниця взяла певний курс. І дякувати цьому треба комісарам залізниць, котрі з'являють ся дійсно захистниками спокою, ладу і улаштування усього українського. Прикладами можуть бути накази, хочби комісара Подільської залізниці, від 11. липня м. р., в котрих ширший і певний Українець комісар зазначає, що діловодство і писарство повинні провадитись тільки в державній мові, щоб назви станцій були українські (ще і досі російські) і т. и. Взагалі комісари бажать зробити так, аби всі адміністративні справи провадились в українським напрямку. З цього видно, що комісари працюють дійсно на користь українській державі. При зносінах з німецькою чи австрійською владою усюди і завше звертають ся до комісара. Охорона майна, котре в великій кількості розкидано по станціях, все це належить до справи комісара.“

В роковини полтавської битви.

Український національний Союз вислав в роковини бою під Полтавою слідуючу привітну телеграму до шведського народу: Українська національна рада — Старшині Ради міністрів в Стокгольмі: „Українські партії, об'єднані в національну Раду, з нагоди роковин Полтавського бою шлють бувшим союзникам і братам по зброю сердечний привіт і надіють ся, що Швеція та Україна, вільні й рівні, знов назабаром зустрінуть ся і поручають до боротьби за красшу долю народів“.

Французькі наради про Україну.

Агенція „Navas-a“ доносить: Комісія Палати послів для заграничних справ далі розглядала положене в Росії (!) і вислухала реферат Пелісіе, котрий мав поручене представити комісії поодинокі фази українського руху. Комісія поручила своєму голові Буйонові, щоб у предложеній Клемансом ноті докладно означив однодушні постанови, до яких комісія дійшла в своїм стремлінні здійснити в Росії політику, яка відповідала б інтересам обох союзних народів (!) і загальним цілям почвірного порозуміння.

„Діло“.

Творенє української армії.

Перший крок до створення української армії зроблено гетьманським розпорядком, який сьогодні проголошено. На разі приказано покликати на основі загального обов'язку військової служби з числа уроджених 1899 р. 5000 новобранців для дивізії, яку маєть ся сформувати в Києві. Міністер внутрішніх справ означає для кожного повіту число новобранців, яке має виставити. Добровольці в літах від 18 до 25 не можуть бути прийняті. Час служби піхоти і артилерії виносить два роки, інших родів зброї три роки. Бранка має відбутись 31. липня с. р.

Україна і Румунія.

Правительственный дневник „Steagul“ доносить, що 17-го липня від'їхав з Києва до Ясс кур'єр, аби передати ноту, в якій українське правительство заявляє за відновленем дипломатичних взаємин між Україною і Румунією.

В міністерстві закордонних справ.

Сими днями в міністерстві закордонних справ зроблені деякі зміни що до загальної організації

міністерства. В міністерстві тепер замість одного будуть два департаменти: департамент загальних справ, директором якого лишається К. Лоський, і департамент чужоземних зносин, директором якого призначено б. українського посла у Відні д. Яковлева. Сей департамент має чотири відділи: політичний, дипломатичний, консульський і відділ преси.

Останніми днями міністерство закордонних справ майже що дня веде по прямому дроту розмови з Берліном.

Російсько-українська війна?

Київське „Відродження“ доносить 19. с. м.: Як повідомляють з певних джерел у Курську скупчують ся значні сили большевиків, які мають намір наступу на Україну. В Курщині й повітах Чернігівщини, які за демаркаційною лінією, йде примусова мобілізація і гуртованя большевицьких відділів. У центральній полосі на Чернігівщині, большевиками поголовно озброєно п'ять сіл. Совіт народних комісарів не може нічого вдіяти з цими отрядами, які знаходяться під сторонніми впливами.

З національної статистики шкіл на Україні.

Київські газети доносять: Статистичним відділом міністерства освіти в справі розмежування шкіл поміж національностями України було розіслано до середніх шкіл Волині, Поділля, Полтавщини, Чернігівщини та Київщини — всього 265 анкетних карток; відповідей одержано 109, або 40,7 проц.

Що до кількості одержаних відповідей, то вона дуже характерна, а саме: як раз така, яка буває звичайно при такому заході звертання до об'єктів статистичного дослідження. На розіслані запитання одержано 40 проц. відповідей.

Коли взяти загальну кількість учнів в перелічених п'яти губерніях України, то явно, що, цілком природно, більшість відносно роблять Українці — 45,4 проц.; коли подивитись на склад учнів на Поділлі або на Волині, то зразу видно, що там більшість складають Жиди — 42,2 і 50 процент.

На Чернігівщині і Полтавщині більшість, чого і треба було сподіватись, належить Українцям — 50 і 63 проц. На Київщині, де має ся великий відсоток Великокоросів 25 проц, більшість все таки належить ся Українцям — 35,7 проц.

Яскраво кидается в вічі надзвичайно мала кількість учнів польської національності. Навіть у таких губерніях, як Волинь або Поділля, відсоток учнів Поляків не підіймається вище 10,5 проц.

Із поля битв.

Німецьку офензиву стрітила довго приготівана англо-французська протиофензива, так що Німці були приневолені з тактичних причин, як каже ся в звідомленю головного німецького штабу, відтягнути ся назад за ріку Марну. Вже цілий тиждень лютує завзята боротьба над Марною і в околицях Раймсу. Французи й Англійці, які поробили всі зусилля, щоби пробити ся через німецькі лінії, потерпіли великі страти. Боротьба триває далі із незміненою заїстістю.

На італійським фронті наступи Італійців розбили ся.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“
Чернівці, ул. Петровича 2.

НОВИНКИ.

В честь українського посла Вячеслава Ліпінського устроїв посол Василько дня 20. с. м. вечір у себе, в яким взяли участь митрополит гр. Шептицький, міністер др. Горбачевський і парламентарні послы Романчук, Петрушевич, Кость Левицький і Семака.

Граф Чернін в Будапешті. В суботу вечером прибув до Будапешту граф Чернін. На двірці дожидав його граф Тіса. Оба вони мали довшу розмову. В угорських політичних кругах в'яжуть з приїздом графа Черніна до Будапешту різні політичні комбінації.

Послухання у цїсара. Цїсар прийняв оноді на послухання митрополита Андрея графа Шептицького і (в друге) гр. Черніна. З авдієнцією нашого митрополита в'яжуть справу укр. греко-католицької церкви на окупованих австр. властями укр. землях Холмщини й Підляшя.

Смерть Софії Галечко, хорунжого У. С. С. „Діло“ одержало депешу з Надвірної під датою 21. с. м. Софія Галечко померла в Ласичній

під Надвірною дня 10. с. м. Утонула купаючись в Бистрийї. Публика жде похоронів, на яких явились би представники стрілецької команди.

Скоропадський уступив? Краківські газети доносять, що ходять чутки, немовби гетьман Скоропадський подякував за владу на Україні в користь архикнязя Вільгельма, молодшого сина архикнязя Карла Стефана з Живця. Уступлене Скоропадського мало-б стояти в звязі з акцією гр. Форгача як також через те, що Україна не в стані виповнити перенятих зобов'язань. Вістка ця неправдоподібна хочби тому, що походить з польських жерел.

Наслідником Мірбаха іменовано німецьким послом у Москві бувшого державного секретаря Гелферіха.

Вінчане п. Івана Скрипника, окінченого богослова, з п-ною уч. Елеонорою Цурканович, відбудеть ся 28. с. м. в катедральній церкві в Чернівцях в 7. годині вечером.

Промоція о. Семена Смереки на доктора теології відбула ся в середу 17. с. м. в університетській авлі в Чернівцях.

Посол Спинул одержав від бурмістра і ради громадської з Старих Мамаївців таку телеграму з нагоди свого відзначення: Громадське начальство і радні громадські, зібрані на засіданню 7-го с. м. почувають милий обов'язок зложити Вам, дорогий после, з нагоди Вашого відзначення рицарським ордером як найщиріші желання і бажають з широкого серця, щоби Ви носили довгі літа цю відзнаку і заступали в'ячних мешканців цієї громади так як дотепер. — Бурмістр Завадюк, заступник Захарій Кокочук, секретар Глуханюк, радні громадські: Іля Прокопович, Олекса Кокочук, Георгій Каплун, Георгій Бурак, Василь Бойчук, Іван Кокочук, Стефан Бурак, Григорій Криклевич, Федор Бурак.

Наступником Зайдлера граф Меран? В політичних кругах обговорюють звістку, поширену сьогодні в посольських кругах, що колишній намістник Тиролю і президент Буковини граф Меран має бути іменований президентом міністрів на місце д-ра Зайдлера. На всякий випадок є фактом, що граф Меран мав оноді розмову з ріжними особами. Міністерська криза могла стати актуальною що йно протягом слідуєчого тижня, бо до тепер положене в парламенті зовсім неясне.

Знесене мита на українські закордонні видання. Зважаючи на те, що роботи спеціальної комісії при міністерстві торгу і промислу по виробленню нового тарифного закону затягли ся, а є велика потреба в тому, щоби було можливим одержувати закордонні українські видання без накладання на них високого мита, міністерством севіти вносить ся на раду міністрів законопроект про тимчасове увільнене від мита книжок та інших друкованих на українській мові за кордоном видання, як: підручники, мапи, гравури, ноти з українським текстом і т. и. Закон цей має мати силу до 1. червня 1919. року і має мати відношення до всіх закордонних видань, з якої би держави їх не везли.

Почтові зносини України з центральними державами. З 22-го липня розпочинають ся почтові зносини між ріжними місцевостями України з Австро-Угорщиною та Німеччиною. Почтова тарифа буде та же сама, як і в Україні. Листи, не оплачені марками не посилають-муть ся по адресі.

Український правничий журнал. 31. вересня 1918. року почне виходити двотижневник українського правничого товариства, органу безпартійної незалежної думки українських правників, що одбивати ме в собі: науку права, судову практику, громадянське життя на Україні. Тижневник буде виходити 1-го і 15-го числа кожного місяця. Журнал буде редагувати редакційний комітет, обраний українським правничим товариством. Програма журналу: 1) правничо-політичні статі; 2) критика законів; 3) наукові статі; 4) судово практика; 5) хроніка; 6) бібліографія і 7) постова скринка.

Українська Книгозбірня в Чернівцях. Вже від десятих літ відчував ся на Буковині брак більшої призначеної для загалу Книгозбірні. Кілька спроб зарадити сій недостаті, показали ся даремними. Вкінці дали ся побороти перші труднощі і по удобренню статута правительством відбули ся перші загальні збори товариства „Українська народна Книгозбірня в Чернівцях“ в „Народнім Домі“ дня 9. червня 1918. року. Вибрано Раду, в склад якої увійшли: Др. Кордуба, Токаряк, Галицький, Сторожук, Винницький, М. Марфієвич, Самоверський, Василяшук, заступниками: Радиш, о. Боднарчук, Банатюк, Білик, а до провірної комісії: Шадковська, Крутий, Ст. Марфієвич, а заступниками: Альбота і Сімович, перебрала прибирані укр. молодію підчас інвазії книжки (1500 томів) і готівку (1000) і приступила сейчас до праці. За недовгий час зросло число книжок близько до 3000 томів, головню завдяки жертволюбивості нашої громади. Рада, приступаючи тепер до списування і упорядкування книжок, звертає ся отсею дорогою до шановного громадянства

з просьбою о жертви, хочби і найменші, бо кожне друковане слово має для нашої Книгозбірні велику вартість. Передовсім просимо 1. всі укр. часописи, які виходили підчас війни в Австрії, 2. всі часописи українські, оповістки, відозви і т. и. з часів російської інвазії, 3. всі чужі часописи, в котрих писало ся про Українців або українську справу взагалі, 4. всі українські брошури, видані в часі війни, 5. всі інші зайві або не конче потрібні до власного ужитку брошури, книжки, журнали часописи, звідомлення, оповістки, запрошення на всіх мовах. Як рівнож кому ся інституція припала до серця і уважає її на часі та кінчею, зволить вписати ся в члени товариства. Дійсний член платить 1 К вписове і 5 К річної вкладки, а член добродій одноразово 100 К. Рада сподіє ся, що загал зрозуміє добрі интенції і поспішить єї назустріч. Через краще матеріальне положене зможе виповнити свої завдання, а се утворити філії і вандрівні бібліотеки. Книжки і часописи прошу приносити або прислати на руки бібліотекаря Самоверського, „Народний Дім“ ул. Петровича ч. 2. двері 10. Книгозбірня отверта середі і п'ятниці від 3—5 год. по полудни. Заразом отсею дорогою складає сердечну подяку всім жертводавцям за подаровані книжки, а в першій мірі акад. тов. „Союз“ на руки п. Костя Радиша за дарунок 700 книжок. Вп. п. Крутієви і Вп. п. др. Когутюви за часописи з часів інвазії. — Тов. „Укр. Народна Книгозбірня в Чернівцях“ дякує сердечне Вп. паньству Драгіндам, Вп. п. Комісареву Жуковському і Вп. п. Колясці, Вп. п. Баласиновичеві і всім тим, що зволили зайнятись ласкаво устроєнем вистави „Перехитрили“ в Заставні. За управу: Др. М. Кордуба, гол. П. Галицький, писар.

Курси хліборобського співництва уряджує у Відні „Загальний Союз хліборобських спілок“ в часі від 15. грудня 1918. Вимагана є: практика в селянських кооперативах, добре знане німецької мови і укінчений 20-ий рік життя. В обсяг викладів входять засади, організація і статистика сільського співництва та наука прочих предметів, які стоять в звязі з діяльністю кооперативних спілок. Курси обчислені є на 25 слухачів, можуть бути прийняті також інваліди, що наміряють посвятити ся заняттям в кооперативних спілках. Оплата на курс виносить 60 К. Подання треба вносити до дня 15. серпня 1917 під адресою: Allgemeiner Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in Oesterreich, Wien VIII., Langegeasse 74. Програму курсу можна дістати в краєвій раді культури в канцелярії прав, радн. Адамця.

Український театр за три тижні свого побуту в Чернівцях здобув собі право горожанства тут. До театру ходять не тільки Українці а ходять і Німці, Жиди, Ромуни й Поляки. І всі вони захоплені українською штукаю ходять до театру що дня і висказують ся про гру артистів як найкраще. Найбуде це в заплату молодим артистам за їх невтомну працю і труд і то тим більше, що говорять це публика з виробленим артистичним смаком. А що молода ця труппа додає собі праці і труду, це можна бачити по виставах. Передше були й деякі хиби. Ми свого часу згадували про недостачу доброго, зіспіваного хору, що відбувало ся особливо в народних штуках і то в гуртових сценах. А за цей короткий час змінило ся воно багато на ліпше. Хори здисципліновані вже і гра йде гладко тепер не то в артистів а й в аматорів. Не буду тут обговорювати всіх штук, які виставив театр за цілий час, ні нових, ні граєних вже в нас. Та за те піднесу тут гру деяких артистів. Любимцем публики став п. Демчишин, який чудовий в комічних ролях, памітити годить ся тут, що він не шаржує, а на місці також і в других. В кожній ролі, хоч би й найменший слідно, що він вдумав ся в ню, а що найважливіше опрацював і вивчив, чого часами не можна сказати про других. З женщин годить ся піднести п-ню Пилипенко. Те саме, що сказав я про п. Демчишину можу сказати про п-ню Пилипенко. Вона вложує ціле своє ество в ролю, яку грає і тому захоплює своєю грою видців. Поруч треба би поставити також п. Розлуцького. Гра його інтелігентна, продумана, так що ним погордив би ся котрий небудь західно-европейський театр. До гри достроюють ся дуже добре п. Онуфрак, п-ні Н. Левицька, Козакова, про п-ню О. Левицьку можна би повторити те, що ми сказали свого часу. Це одна з старших досвідчених артисток на нашій сцені. Вистарчало побачити її уїй коронній ролі в „Мірале Ефрос“. П. Польовий має дуже мало нагоди показати себе нашій публіці. Він знаменитий в сальонових штуках не говорячи вже про його гарний, видатний голос, яким він орудує по майстерськи. При кінці згадатиб належало п. Кракалію. Ніхто й не сказав би що це початкувчий дебютант, а старий рутинований артист. В однім представленю виступив і старий наш знакомий п. Захарко. Сцена все його тягнула і шкода, що він покинув її. Свою ролю „Івана“ в Безталанній віддав він бездоганно. Не можна не спізнати тут і диригента п. Левицького, якого старання і трудам треба приписати, що хори функціонують добре і під музичним зглядом йдуть штуки більш-менш бездоганно.

Ю. С.

Прийняте до військової ветеринарної академії. З початком шкільного року 1918/19 приймуться 35 аспірантів до ц. і к. ветеринарної академії у Відні. Кожний, хто хотів би вступити до цієї академії, мусить зобов'язатися служити 7 літ ветеринаром при ц. і к. армії. Аспірантів удержують на цілий час на державні кошти, разом їх приміщує, разом харчує і одягає, а за іспити і дипломи не платять нічого. Їм дається можливість покінчити студії без видатків з боку родичів і дослужитися при військовій ступеню штабового ветеринара (VIII—VII ранги). Про ближші услів'я прийняття можна розвідати в ц. к. правительстві в Чернівцях, відділ VIII.

Іспити зрілості кандидаток дівочої семінарії товариства „Укр. Школа“, що відбулися в днях від 8. до 10. с. м. під проводом п. краєв. інсп. А. Кліма, випали як слідує: З відзначенням зрілі: Бордун, Гошовська, Клевчук, Майковська, Петрашук; зрілі: Дячук, Іфтодій, Кметюк, Кмітківська, Лупашко, Манів, Мошак, Навроцька, Орлецька, Саїн, Сандуляк Стратичук, Туркевич, Турчак, Якубович. 6 кандидаток дістало позвіль ставити ся з одного предмету до поправного іспиту по ваканціях, а одну кандидатку репробовано.

Буковинський краєвий банк. Дирекція Буковинського краєвого банку просить нас оголосити, що від 1. серпня с. р. установила для партій урядові години від 8. год. рано до 1. год. по полудні.

Дівоча бурса тов. прав. шляхти в Чернівцях прийме на слідуєчий шкільний рік 1918/19 учениць, яких родичі зобов'язують ся давати місячно: 20 киль кукурудзяної муки, 10 киль житної або пшеничної, 25 киль бараболі і 3 киль фасолі або гороху тай 60 корон оплати. Для бідніших може бути тільки оплата знижена, все проче мусить кожда доставити. Подання вносити найдалше до 15. серпня на адресу голови тов. Ом. Поповича в Чернівцях, ул. Шевченка 4.

Хлопчача бурса ім. Осипа Федьковича в Чернівцях буде в шкільнім році 1918/19 отворена а приймати буде ся тих учеників, котрих родичі зобов'язують ся давати місячно: 20 киль кукурудзяної муки, 10 киль житної або пшеничної, 25 киль бараболі, 3 киль фасолі або гороху і 60 корон оплати. Хто зможе давати ще дров, смальцю, масла або капусти, той буде почасти або цілком увільнений від оплати. Тому що інвентар бурси вивезений або знищений, мусить кождий питомець принести з собою всі потрібні річи. Подання вносити найдалше до 1. вересня с. р. на адресу директора бурси проф. Володимира Федоровича в Чернівцях, ул. Огородова ч. 18.

Бувший цар розстріляний. Бувшого царя на основі виroku уральського совіту розстріляно в Екатеринбургі дня 16. липня с. р. Декрет оголошує ціле майно колишнього царя, бувших цариць Александри і Марії, як також усіх членів бувшої царської родини власністю республіки. Конфіскація відноситься також до усіх банкових вкладок царської рідні в банках російських і заграничних.

Страйк на українських залізницях. Київські часописи, котрі сюди наспіли, доносять: На правобережній залізниці страйкують депо й майстерні. Головним чином майстерні Київ і Одеси, через що припинив ся рух валок. Чутка про те, що страйк виник з приводу скасування робітничих спілок, не має реальних і певних підстав. Лівобережна залізниця працює. Деякі робітники майстерень на роботу 18. липня не вийшли, але їх така мала кількість, що робота провадиться нормально. Подільська залізниця з 18. липня потроху вступає до страйку через агітації правобережних служачих. Слобідська залізниця як і Запорожська, не страйкує. З офіціальних джерел повідомляють, що страйк має політичний характер. Робітники вимагають улаштувати на Україні організацію на зразок російського „Вікжеля“. По відомостям міністерства шляхів весь страйк провадиться за більшовицькі гроші. Страйкують більші служачі служб, а всі інші служачі не страйкують. Головний комісар Подільської залізниці повідомляє, що він одержав протокол загальних зборів урядовців Коростеня правобережного. З цього протоколу видно, що страйк має характер політичний. Крім цього страйкуючі урядовці підбивають до страйку і служачих Подольської залізниці. Комісаром зроблено розпорядження заарештувати всіх урядовців правобережної залізниці, котрі з'являються в район Подільської залізниці не по службовим справам.

Каса позичкова і шаднича для української громади в Чернівцях урядуює що неділі від 3—5 год. по полудні. Управа.

Оголошення.

Рахунковий підфіцір заважає переписку в цілі матримоніальній з образованою Українкою. Зголошення врат знимкою під Andreas Linoff 29. Feldjägerbaon, Neunkirchen, Nieder-Österreich. 1—0

Комітет сирітського Дому пошукує помешкання (цілий д'м з огородами щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го серпня. Зголошення: пані Лютикова, вул. Франца ч. 31. (Сирітський Дім). 3—4

Інтерніст і жіночий лікар
ГУСТАВ ШІНТЕР
вернув вже
і ординує як передше від 2—4 години по полудні, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 1—0

Хто знає про долю кадет-аспіранта 22. полку інфантерії краєвої оборони Ореста Гнідо, професора II. держ. гімназії в Чернівцях, попавшого в полон в Росію в листопаді 1914 року, зволить подати ласкаво вістку на адресу: Надуч. Гнідий, Чернівці, вулиця Мольницька ч. 12 а. 1—0

Рахунковий підфіцір глядає помешкання на час 20-денної відпустки, з харчом при українській родині. Зголошення під: Andreas Linoff 29. Feldjägerbaon, Neunkirchen, Nieder-Österreich. 1—0

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ
д-ра Гольдфельда
Почтова вул. ч. 1,
оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвороби

ЛЕГКИХ | СЕРЦЯ | ЖОЛУДКА
і другі внутрішні недуги. 2—

РУСКА КАСА
для ощадности і позичок
стов. зар. з обм. порукою
в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.
Приймає вкладки щадниці на книжочки
:: :: і на біжучий рахунок на :: ::
3¼ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок виплачує каса сейчас без виповіди. Вкладки в „Рускій Касі“ можна складати особисто, почтовими переказами, грошовими листами, чеками почтової щадниці і в філіях Wiener Bank vereiу на рахунок „Рускої Каси“. Уділяє позичок а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами; б) льомбард ефектів, й на есконт векслів. Купує і продає всякі вартні папері, дає на них зачети і сталі кредити. Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони.

„Руска каса“ приймає зголошення на VIII. военну позичку.
Урядові години від 8—12 в полудне і від 3—5 по обіді. В неділі і свята від 9—11.

СМЕРЕКИ й ЯЛИЦІ
і другі роди дерева на пни або в ковбках, розпилене або пні
купує в кождій кількості
ВІДДІЛ для ДЕРЕВА
Східно-австрійського аграрного й промислового банку „Остбанку“
Чернівці, вул. Панська 2.
Туди належить надсилати й оферти. 1—

РОБІТНЯ ДАМСЬНИХ НАПЕЛЮХІВ
ЕТЕЛЬКА ДУБОВИ
Чернівці, вул. Панська 25.
Модні капелюхи в велюрі, оксамиті і шовках численний вибір!
Властителька вернула вже з Відня. 1—

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях
при участі перворядних сил
Львівського українського Народного Театру
відограє
дальший цикл представлень в міських театрі.

Репертуар:

П'ятниця, 19-го: „Воскресеніє“ штука на 4 дії Чубатого.

Субота, 27-го: „Бог помсти“, драма з жидівського життя на 3 дії Ш. Аша.

Неділя, 28-го: (попол. о год. 3-й) „Паливода“ жарт на 4 дії зі співами і танцями Карпенка Карого.

Неділя, 28-го: (верер о год. 8-й) „Невольник“ історичний образ зі співами і танцями на 5 дії М. Кропивницького.

Ц. к. радник судовий в п.
адвокат Омелян Оробко
правний дорадник краєвого банку, вернув з Відня й веде свою канцелярію в Чернівцях при ул. Панській ч. 14.

Жадумайте ся!

Нім обезпечите ся в военній пожитчї, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпечення у военній пожитчї через

Українське товар. обезпечень

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний без ріжниць віку платить при 14літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К **52.50** або місячно **4.60**, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Співаник Українських Січових
— — — Стрільців — — —

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замавляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.

Отворене Каварні.

Повідомляю ласкаво отсим, що я отворив в Чернівцях вул. Панська ч. 9

нову каварню
під назвою

ПРОМЕНАДНА
КАВАРНЯ

Каварня уряджена зі всім комфортом, багато повітря і світла, в центрі положена з чудовим виглядом на Панську вулицю.

Саля до читання, білярди, лектура краєвих і заграничних часописий стоять до розпорядимости гостей. Знамениті напитки. Солідна обслуга.

Чернівці, 20. липня 1918.

Властитель каварні:
С. БРАНДЕС.

1—4

„БУКОВИНА“
виходить що п'ятницю.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплата:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.
Ціни оголошень:
Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.
Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnnummer 20 h.

Чернівці, 2. серпня 1918.

По довгих роздумуваннях і надумуваннях рішив ся митрополит а з ним і вся консисторія внести просьби о своє звільнені і пенсіоновані. На місце їх іменовано двох архимандритів: Українця о. Тита Тимінського з Довгополя і Румуна о. Гіполіта Воробкевича, ігумена монастиря в Драгомирні, які мають завідувати православною дієцезією на Буковині.

Оба церковні достойники з однаковими правами; оден завідує українськими парохіями, другий ромунськими. Оден випишує конкурс на посади українських совітників, другий ромунських. Рішення западають спільно. В випадках, де би не було згоди, рішає правительство.

Перший крок до рівноуправненя в православній церкві зроблений. Маємо надії, що за ним прийде цілковите увільнені нашої церкви з під ромунської гегемонії-ярма, яке тяжіло на нас десятками літ. Довголіт-на боротьба за наші права на полі церковнім увінчала ся успіхом.

До надії на кращу будучність управнє нас також і особа о. Тита Тимінського, в якій знайшли ми чоловіка, на котрім можна будувати. о. Тит Тимінський поперше свідомий Українець, оден з щирих робітників около нашої національного відродженя на Буковині, отвертий і непохитний характер а при тім людина освічена, яка розуміє дух часу.

Вістку про іменовані о. Тита Тимінського приняла ціла наша суспільність з невимовною радістю, і Союз українських буковинських послів, Товариство священників як також інші корпорації, товариства як і поодинокі особи вислали о. Титови Тимінському як найщиріші бажаня з нагоди його іменованя.

І ми з свого боку прилучуємо ся до сих желань з надією, що незабаром змо-

жемо привитати високодостойного о. архимандрита яко князя нашої церкви на Буковині.

Письмо з України.

Шановний пане Редактор!

Не відмовте, будь ласка, мойому проханню, напечатати цього мойого писаннячка за теперішній політичний мент у нас на Україні на листках вашої цінної газети.

Не так воно склалося, як нам гадалося. Заміряючися в Берестю Литовському ми щиросердно думали про поспільність наших й осередних держав інтересів, які повинні би були довести кінчене до поспільного німецького з українським народом правительства. Уяснялося бо нам, що нам нічого ворогувати з державами, які тепер і на будуче мають спільних з нами ворогів, що їх пригнуждати спроможна би була політична з Україною спілка Німеччини й Австрії. Нам обіщувало замирення скріплення тільки що початого й дуже вже розбурханого большевицьким наїздом українського життя. Уясняла ся нам і неменьша нагальність замирення на сході задля осередних держав, що мало для них очевидячки близшу й дальшу мету.

Невидержка була центральним державам ізза нестачі хліба, що його могли удержувати подостатком з України. Не менше вартим задля них було й звільнене східного фронту. Це й була та близша мета. А вже дальше рівналася би виграній світовій війні для них: заснованне великої самостійної української держави й ослабленне імперіалістичної й культурно вже надто дикої Росії. При тім велико ціхувалася й думка промостити через приязнь собі Україну дорогу до Чорного Моря й сукупних із ним східних країв з неабиякими вигодами на будучність нарівні й для центральних держав і для зєднаної з ними політично й економічно України.

Та конечність військового вмішання на Україні дала Німцям й Австрійцям нагоду, перевірити самим уявки ту національну, економічну й громадянську основу, на якій малаби відбудовуватися самостійна українська держава. Тут і стало ся непорозуміння. Задля „провірки“ зявили ся в Київі особи осередних держав, здебільшого високі офіцери, чиновники й фінансисти, які не вміли чи не хотіли знайти собі доступу до українського громадянства, за те скоро наблизилися до рівних собі соціальним

становищем громадянських верхів. Кількасотлітня московська система здолала вповні змосковщити отті верхи, а „провірники“ могли легким серцем ствердити факт, що українські громадянські верхи (з Москалів, Поляків і Жидів) зорієнтовані до Москви, не хотять нічого і знати за якусь самостійну Україну та що в них немає сливе ніякої ознаки української національної самосвідомости. Для „провірювателів“ було тим лекше недобачати дуже численну інтелігенцію, яка щиро признається до українства, бо вона заступлена малими чиновниками, вільнозавідними й студентами, до чиста такими кругами, до яких не вспіли наблизитися „провірники“ ізза того, що надто вони вже оддалик стояли од них соціально. А вжеж ті круги заступлені були в Центральній Раді й Міністерстві!

Запалохані ще з часів Московщини, несправні в орудках і видержливі що до мрійливих революційних теорій без ніяковісної досвідности в практичних державноадміністративних питаннях — оттакими являлися „провірникам“ українські міністри! Понадто й вони засвідчували собою познаку царистичної русифікації тим, що здебільшого балакали тільки по московському. А це додавало „провірникам“ нового аргументу на те, що такі немає вже ніякої України! Скільки гарячої української національної самосвідомости крилося в тих людях, цього по зрозумілим причинам ніяк не спроможен був утямквати собі німецький чи там австрійський вояк ані чиновник, що для нього розговорна мова являлася одинокою познакою національної приналежности людини!

„Провірка“ інтелігенції довела таким робом до розчарування на некористь української ідеї. — Виробити собі правдивий образ українського життя, жицьких мас, булоби „провірителям“ можливо лише тоді, як би вони через особисте наближення до української інтелігенції шукали були шляху до порозуміння душевного життя селян.

Вони були би стямували, що селяне на Україні не зважаючи вже на те, що сама вже народня влада гетьто неоднакова з московською влачею і має понадто всі зверхні познаки самостійної національности, попередсім у своїй мові не зрусифіковані і говорять найчистішою й найкращою українською вимовою та плекають в своїх думках і гадках відвічні скарби народніх пісень, казок і дум та що це все піддержує в них нехть до всего московського й польського і піддержує надію на відродженя „України“. Найбільше приклала своїх рук до того, щоби ця Україна з країн мрійливих дум і пісень перейшла

„Політична розмова“.

Жарке італійське сонце зробило з хати ланю. Піт виступає на ціле тіло. У кімнаті зі зашленими вікнами робить ся млісно, брак воздуха. Треба використати короткий час відпочинку і нагадати собі давні добрі часи наших мирних літних ферій.

Лежу в саді на природнім, чудово рівнім зеленім коверци під розложистим виноградником і з апетитом оглядаю товсті зелені грозна, що звисають впрост над ротом і радять діждати хвилі, коли наповнять ся вкусним соком. Що до мене — я не від того, але судьба не в моїх руках... З полудня ізза горбів доходить безперервний гуркіт армат, як відгомін далекої тучі. Може там і туча якраз! Але мені байдуже. У „полі“ робить ся чоловік великим самолюбом. „Добре, що до мене стріл не долетить“ думає. А що в сій хвилі може й кількох нараз трапити молоде безжурне, або й старе наповнене жураю за рідню жите... Ех, що кому по тім мудрованю!..

Трохи низше на леваді косять два мої земляки траву. Босі, у розкляпанних штанах, розстіблена чорна сорочка клапає порозщіплюваними рукавами, а „кічанки“ на фезах завертають ся то в одну то в другу сторону, якби додавали рукам замаху.

— Таки напавду нема о чім махати косою. Менажа рідка, „порція“ (м'яса) мала. Коби хоть „по цілому“ (розумій: хлібови), а то що, поло-

винка. Ех, то бувало, мой, порція як моя нога, а з па густа, що ложка стоїть „гаптах“ у шальці — розбирає крайнин Семен Дарморос, замашистий, лиш трохи змізерований парубіка. Чокнув язиком і замахнув косою.

Іван Ковтун перестав косити; розставив широко ноги, зложив руки на кінець кісета, спер на руки бороду і щось думав. Може літав гадками коло своєї рідні, коло своєї матери старенької, що в одно пише до него, най приїздить уже раз на „вурльоп“, бо замкне очі, а сина не побачить. Зітхнув.

— Проклятий Таліян! Якби не він, уже давно було би по війні... А то, свинтух... і нічого не може зробити і не подає ся! — Плюнув у долоні, розставив ноги ще ширше, нахилив ся і замахнув косою.

— Але, мой, як зробимо „форверц“, то буду тягнути, що попаде. „Він“ тогди скорше опам'ятає ся як учує, що його людям зле.

Жовчевий міхурець отвирав ся у них, а по капеліць жовчи скапувало до їх мозгів. Оба косарі робили ся завзяті, люті. Війна за довго триває... Їх очі блискають, як замахнена коса, яка здасть ся переносить лють косарів у безпокійну праву. В сю хвилю надійшли два „цивільні“ Італіяни сусідньою левадою.

— Мой, Італіяно! — зачіпає Семен Дарморос по „італійськи“. — Італія мус крєпір.

— Non capisco tedesco parlare (не умію говорити по німецьки) — каже цивіль, не пізнавши своєї рідної мови.

— Мус tedesco парляре, ква Австрія (мусиш

говорити по німецьки, тут Австрія) — каже переконано Ковтун, також по „італійськи“.

— Kva Italia (тут Італія) — відповідає гордо чорнявий Італієць.

— Ненте Італія (не Італія) — перечить Дарморос.

— Italia!

— Італія порко (Італія свиня) — впадає на те Ковтун.

— Austria porco! — боронить ся Італієць.

— Італія порко — намагає тепер Дарморос і вже й босою ногою тупає.

— Італія порко дійо! (Італія свиня божа — звичайна італійська лайка) — кричить Семен по „італійськи“.

— Austria porco dio — твердить Італієць і хоче іти дальше.

— Ах, ти свине таліянська! — кричить уже по своєму закукурічений Семен; вхопив косу і йде скорим кроком як до штурму на „Таліянів“, що поставали і слідають очима на пів згідно, на пів визиваючи за руками Семена.

Мені годі було дальше мовчати; моя забава готова закінчити ся трагедією. Я крикнув на хлопців і визвав їх до спокою. Семен завернув ся, оглянувшись ще раз за „Таліянами“ і закрив їх мартір. Плюнув у долоні, засукав рукави і почав завзято косити.

А гомін армат не надставав.

Ясінчук.

в справдешність, та сама українська партія соціалістів-революціонерів, якій так дуже підлегували в Берестю Литовським відпоручники осередних держав із замирення і яку тепер сливе огуджують зі всіх боків. Своєю програмою й пропагандою довела вона селянина до того, що „самостійна Україна“ стала йому нарівні з „вистіскою української землі від осоружного йому поміщика, зокроме польського, та розділом землі. Це могли би бути ствердити „провірники“, як би вони не гляділи на тукраєві справи очками громадянських верхів на Україні.

Підставою відбудови самостійної української держави повинні би вони вважати:

поперше: зміненне довіря селянських мас у те, що самостійна Україна хоче звільнити їх від поміщиків і віддати їм розділом землі;

подруге: закріпленне довіря української інтелігенції до закликаних нею самою Німців використуванню тієї інтелігенції як посередниці поміж осередними державами й широкими селянськими масами;

потретьє піднесення авторитету тієї інтелігенції в країні на те, щоби вона була здатна довершити призначену їй наведену на другім місці задачу.

Невірні обізнані з тутешніми справами „провірники“ привели до влади замість прихильників самостійної України її суперників.

Скоропадський став гетьманом! В ньому бачать заступника поміщицьких інтересів і він є таким на ділі. І так являється він для селян явним доказом того, що Німці бажать вихиснувати свою силу в краю на те, щоби наново позаводити в посіданні великих землевласників й обернути в нівець усю земельну реформу.

Українську Центральну Раду й українське міністерство віддалено силоміць а гетьман настановив російське міністерство. А це дає українській інтелігенції достатню причину недовіряти Німеччині, яка незнать чи насправду гадає пособляти основанню самостійної української державної думки ані прихильної Німеччині і ворожій антанті (Росії) орієнтації.

Против Німеччини виступає тепер отверто зневірений селянин і недовірлива українська інтелігенція а тайкома ввесь за гетьмана і його російського міністерства змосковщений адміністративний (поліцейський) заряд а попліч із ними агенти антанти.

У такій ворожій атмосфері приміщені війська осередних держав на території більшій за німецьку державу.

У Росії пригтовляється новий і напевне прихильний антанті переворот а на Україні мається замість хліба й застанови всяких ворожих виступів на сході й самостійної української держави для будучности аж надто небезпечна для військ ситуація, якій тільки гетьман Скоропадський глядить спокійно в очі, бо він має одну мету: остатися гетьманом — однаково чи з ласки Німеччини, чи з ласки Росії.

Пятий рік війни.

Дня 28-го липня с. р. минає саме чотири роки, як почала ся війна з Сербією. Чотири роки кровавої різні, в якій гинуть з обох сторін найкращі сини держави. І хто би міг був подумати, що воно так довго потреває? Загальна була думка, що війна скінчиться за чотири місяці, а тут четвертий рік минає і кінця як не видно так не видно. Не вже не схаменеть ся люд? Не вже цілий світ має стати цминтарем? Ніяка спроба не може довести до порозуміння. Чи той Трієнт, якого забажали Італійці варті тих гір трупів, які перевищають найвищі шпиль гір, чи варті того Ельзас-Льотрінген, щоби Франція, якої населене й так а року на рік зменшається, набито трупями своїх синів Марну? Центральні держави кілька разів простягали руку до мира, та кожний раз її відіпхнуто з боку антанти. Не вже-ж антант не переконав ся, що центральних держав оружно не можна поконати?

Пять ворогів лежить побитих, війська німецькі далеко на французській землі, австрійські на італійській.

На сході війна вже втихла і розв'язала почасти руки центральним державам. Про новий фронт, який хотів би сотворити антант за помічю чехо-словацьких банд, тимчасом нема що числити в п'ятім році війни. На Україні, де зв'язані почасти

війська Німеччини й Австрії, відносини консолідують ся, так що відтам можна буде відтягнути війська. По що дальша різанина? Та відповідь пропадала у безвістях.

Чому не ратифіковано до тепер берестейського мира?

Посли Евген Петрушевич, Микола Василько і тов. внесли наглий запит до президента міністрів з приводу не ратифікування мирного договору, заключеного з Українською Державою в Берестю дня 9. лютого 1918. р.

Ще на засіданню дня 16-го м. м. підписаний на першій місці поставив запити до правительства, чому ще не ратифіковано мирного договору з Україною, коли він буде предложений Палаті, та як може правительство виправдати те, що доси договору не ратифіковано. Сей запит остав ся без відповіді правительства. За те дізнались підписані, що пан міністер заграничних справ у своїх умовах, заключених з Поляками, взяв на себе обов'язок поки-що не ратифікувати договору, заключеного з Українською Державою в Берестю дня 9-го лютого, бо на його і панів з польського кола думку відносини на Україні по всій імовірности доведуть до злуки з Росією і тому не було би вказаним, щоби монархія ратифікацією мирного договору знова не признала існування нової держави „України“, як се на погляд пана міністра заграничних справ на жаль зроблено завчасу в Берестю. А коли би проти його сподівань Українська Держава таки вдержала свою самостійність, то пан міністер заграничних справ думає, як се прирік заступникам польського кола, за той час через свого дипломатичного заступника в Києві, який може свої бажання відповідно поперти при помочи австро-угорської армії на Україні, вилучити з берестейського договору ті точки, яким противлять ся Поляки. Ходить про відмежуване Холмщини і, як пишуть польські дзєвники, про тайний договір, який в Берестю заключено між заступниками Української Республіки і заступниками австро-угорської монархії. Сей послідній договір має містити певний обов'язок австрійського правительства — з покликанем на добровільну постанову його Величності цїсаря Карла — що найпізнійше до 20. липня с. р. буде предложений австрійській Палаті послів законопроект про злуку областей заселених Українцями в австрійській половині монархії в одну провінцію.

Се, що дійсно австрійське правительство не сповнило того посліднього обов'язку до дня 20-го липня с. р., а за те дня 22-го с. р. одночасно з оповіщенням димісії президента міністрів д-ра Зайдлера міністерство заграничних справ представникам преси подало вістку, що такий тайний договір був вправді, однак теперішнє правительство в Києві в послідніх днях формально зреклось ся його — се все так само як заява довіря, висловлена бесідниками польського кола підчас минулої дебати над першим читанем бюджетової провізорії — доказує, що згадані на вступі чутки кружляючі вже від тижнів в польських політичних кругах про недодержане берестейського договору з Українською Державою в цілі заспокоєння польського кола опирають ся на фактах.

Мировий договір з Берестю, заключений з заступниками Української Держави був перший, який заключили осередні держави і виключно тому першому мирови треба завдячити завершення дальших мирових договорів з Росією, Румунією і Фінляндією. В цїсарській відозві до народів монархії торжественно величало ся миролюбимість у населення нової Української Держави. Від того часу нічого не змінило ся у відношенню до нашої монархії.

Проволоку у доставі сподіваного збіжа з України треба приписати передовсім тій обставині, що війська нашої монархії увійшли за пізно на Україну і то йно в тім часі, коли большевицький вандалізм знищив не лиш великі збіжєві запаси, нагромаджені по містах, але й морально зіпсував населення, яке мало доставляти збіжє і розбив рільнічі організації. Ту проволоку спричинило також поведєня і поступованя австро-угорських військ на Україні, яке супроти тамошнього селянства часто бувало різке і насильне військ. що відповідно до свого національного складу (передовсім Поляки) поводили ся як оборонна гвардія польської більшої послости; вкінці винна тому і та обставина, що не прийнято предложєня тодішнього республіканського українського правительства, щоби доставою збіжа займали ся місцеві сили, ознайомлені з краєм, тільки українському правительству накинено роботу зовсім нездійсній австрійської організації. Впрочім проти проволоки у доставі збіжа стоїть несповнене обов'язку, який взяла на себе Австрія в берестейськім договорі, щоб Україні доставити свої товари. Що сей фактичний стан правдивий, слїдує з того, що Німеччина, яка мала би таке саме право як наша монархія не ратифікувати договору з приводу недостачі доставки збіжа, договір ратифікувала і виміняла ратифікаційні грамоти.

З огляду на те, що Німеччина задумує виповнити договір в цілій його повноті, отже, що до відмежування України, а Болгарія і Туреччина також ратифікують договір, то нератифіковане його зі сторони нашої монархії є ворожим актом супроти нової Української Держави, який дасть ся пояснити тільки на вступі наведеними мотивами міністра заграничних справ, щоби піти на зустріч бажанням одної з політичних партій.

Щоби позискати голоси польського кола для бюджетової провізорії, ставить ся на карту приязнь великої сусідньої держави, яка певно сподїєть ся кращої будучности, і визиваєть ся миролюбивий настрій у людности тої держави, яку звеличав сам монарх у високопарних словах.

До того становище нашого міністра заграничних справ в справі берестейського договору з Україною зовсім противне становищу Німеччини може некорисно вплинути на наш союз з Німеччиною.

Підписані питають Ексцеленцію пана ц. к. президента міністрів:

1. Чи він схоче зажадати негайно у міністра заграничних справ виясненя, чи дійсно наведені вище причини договору стоять на перешкоді ратифікації берестейського договору, а коли ні, то які причини може гр. Буріан навести для того, що він не хоче ратифікувати договору та сповнити обов'язку, який взяла на себе Австрія супроти України?

2. Чи пан ц. к. президент міністрів схоче Високій Палаті ще перед відложенем її засідань дати поясненя про те?

Новий кабінет і становище Українців.

Барон Гуссарек іменований президентом міністрів і склав новий кабінет. Членами його стали дотеперішні міністри з вийком польських міністрів Цвіклінського і Твардовського; на їх місце увійшли до кабінету Мадейський і Галєцький, перший як міністер освіти, другий як міністер „для Галичини“. Остав теж в новім правительстві міністер — Українець др. Горбачевський, задержуючи свій давній ресорт.

Новий президент міністрів відразу здобув собі симпатії польського кола і воно голосувало за державними конечностями. Ця раптовна зміна тактики польського кола дуже підозріла. Голова др-а Зайдлера за мала ціна для них. Хоч барон Гуссарек провадив, як міністер просвіти, в кабінеті Штірка антиукраїнський курс, то Полякам таки й цього було би за мало, щоби обдарувати його нараз необмеженим довірем. Причини польської ласки треба шукати в Буріані. Барон Гуссарек стоїть під одною стріхою з гр. Буріаном, який звів ся із свого польсько-мадярського курсу, який є противником поділу Галичини, берестейського мира і взагалі України. Тому наступив такий раптовний зворот в Поляків.

З цієї причини віднесли ся з повним недовірем до бар. Гуссарєка всі Українці, так галицькі як і буковинські. Даючи вислів своїйму негодованню голосували вони як один муж проти бюджетової провізорії. Тут бачимо ми наглядно, що в національних справах йдуть всі Українці єдиним фронтом. Підчеркаємо це з радістю і можемо висказати бажанє, щоби ця однодушність і рішучість остала на завсїди.

З України.

Дорошенко і Липинський уступають?

„Діло“ довідуеть ся з доброго жерела, що на зречєне тайного договору зважив ся гетьман Скоропадський на власну руку, без порозуміння з радою міністрів, з'осібнаж без відома міністра заграничних справ Дорошенка. Та, зважившись на таке діло, гетьман вскорі отямив ся і звернув ся до гр. Буряна з заявою, що його акт зречєня, як неформальний і не доконаний покликаним правнодержавним органом, не має законного значіння, тай домагав ся звороту грамоти зречєня. Гр. Бурян однакє відмовив ся признать зречєне неважним.

В звязи з самовільним актом гетьмана Скоропадського стоїть чутка про недалеке уступленє міністра Дорошенка і відєньського посла України Липинського, котрих гетьман своїм актом заскочив

Україна і новий фронт.

Київське „Відродженнє“ обговорює можливість нового фронту на сході і каже, що Україна може тільки тоді остати неутраляною, як антант признаєть Україну. Як ні, то Україна буде мусіти стати по стороні центральних держав, про що треба би вже тепер подумати і зробити пригтовленя.

Хотин і Акерман для України.

Київські часописи доносять, що вскорі прийде до порозуміння між Україною і Румунією. Румунське правительство мало згодити ся на відступленє Україні бесарабських повітів Хотинського і Акерманського і вицофати з них свої війська.

Страйк на Україні вкорочений.

Міністер залізниць Бутенко оголосив поклик до залізничників, в якому заявив, що залягли їх плати будуть виплачені в трьох днях. Міністер жадав, щоб найпізніше 18. липня рух залізничний був піднятий, інакше його возьми на себе німецька головна команда військ.

Дня 20. липня дійсно переняли військові влади всю працю на залізницях, поки-що рух обмежений на саму військовість. Без посвідчення відпустки або отвертого приказу подорож на Україну є поки-що заборонена. Сполучене з Києвом через Броди є перерване. Йдуть лиш два військові поїзди особові з Підволочиськ через Україну, а саме поїзди, які через Підволочиська мають сполучене з Одесою і дорогою на Жмеринку з Києвом.

Поворот Українців на Холмщину.

Польська Преса розводить жалі над тим, що на Холмщину вертають українські селяни та випрошують зі своїх господарств кольтоністів Поляків, які там почувалися вже „у себе дома“. Польський клуб людський в варшавській Раді стану має поставити нагледі внесення, щоб між польських селян, так „покривджених“, розпарцелювати безпробовочно бодай землі, до яких власники ще не повернули.

Українські консулі.

Гетьман затвердив закон про основане 10 українських генеральних конзулятів і 20 конзулярних агентур за границею.

Україна під протекторатом Австрії?

Деякі газети принесли вістку з Берліна, що на Україні зростає австрійська орієнтація і що новстав плян просити Австрію о протекторат над Україною. Повстало много комітетів, які поставили собі цю справу за ціль.

Про австрійську орієнтацію на Україні говорять багато і не можна заперечити, що є прихильники Австрії на Україні, вони-ж були вже так і перед війною серед Українців. Та орієнтація змінюється в міру того, як Австрія поступає з Українцями у себе дома, в Галичині й Буковині. Для ілюстрації наводимо знаменний голос „Новой Ради“ про поділ Галичини і „австрійську орієнтацію“ на Україні:

„Маємо надію, що не вважаючи на всі перешкоди, поділ Галичини таки стане довершеним фактом, хочуть цього чи не хочуть теперішні господарі становища. Але разом не можемо ще не підкреслити, що останні події в Галичині дають добру ілюстрацію до поновлених розмов про австрійську орієнтацію наших земляків під австрійським берлом, ми бачимо факти сучасності — і з цього робимо свої висновки, — висновки, хоча б що говорила нетямуща обивательщина, од тієї орієнтації дуже далекі.

Одеське „Вільне Життя“ пише в статті „Чому не ратифікувала Австрія мирний договір з Україною“ між иншим: „Ми думаємо, що Австрія повинна більш звертати увагу на те, щоб серед Українців здобути собі симпатії й бачити в них своїх приятелів. А такі об'яви симпатій у нас вже появлялись. Розуміється, що така безоглядна політика супроти Українців в Галичині й на Україні доведе тільки до охолодження тих відношень, які почали вже наважуватись між обома державами. А чи се в інтересі обох держав, дозволяємо собі сумніватись. І тому чекаємо діл! А першим з них повинна бути негайна ратифікація мирного договору й сповнення всіх прийнятих зобов'язань“.

З палати панів.

На засіданню през. мін. Гуссарек представив палаті членів нового кабінету і виголосив довшу програмову промову, в котрій зазначив, що ми провадимо війну оборонну і не можемо закрити мира під диктатором ворогів. Твердо держимося союзу з Німеччиною і се є запорукою нашої перемоги. Бесідник підкреслював значіне харчевої справи, відбудови відзисканих країв, попирання промислу і рільництва, як також опіки над середнім інтелігентним станом. Справи поладнання національних справ буде правительство переводити в дорозі конституційній, а деякі на підставі розпорядків. При національних реформах будуть узгляднені інтереси держави; заховане ся повну справедливості супроти усіх, як також не опустить ся з уваги історичні, культурні і господарчі моменти та заслуги народів для держави в тяжких часах. Має ся утворити спільну вітчизну для всіх, а жерелом і опорою культурної будови держави є німецький народ.

Барон Пленер, справознавець бюджетової комісії, зазначив, що теперішня бесіда бар. Гуссарєка є доповненням до його промови в палаті

послів і видно в ній зворот до давньої політики Зайдлера.

Гр. Чернін зазначив, що він на себе переймає відповідальність за крок, який зробив цісар в сій справі, порозуміваючись з королем румунським. Такий крок був потрібний, бо оминувалося послідних кровавих борб з Румунами і скоро закінчено мир.

Радник двора Барвінський назвав старим нещастем Австрії часту зміну правительств, які думають тільки про поладжене найнеобхідніших державних конечностей, підчас коли важні питання відсуваються на задній плян. Обговорюючи галицьке питане і австрійсько-польську розв'язку, збивав він тверджене гр. Пінінського, будь-то Львів є містом виключно польським. Третя часть львівського населення пописує ся польщиною тільки ради купецьких інтересів; про се можна було пересвідчитися підчас російського наїзду, що се національне одушевлене з подібних причин взяло безпробовочно другу закраску. В посліднім часі в деяких польських кругах йдуть течії, які мають всі дані для того, щоб викликати дуже лихі наслідки не тільки для внутрішнього спокою, але також для заграничної політики монархії. Се є той самий рух, який багато літ перед вибухом світової війни під покришкою неославлізму стремив до розбиття держави. Бесідник вказував цілими роками на небезпеку сього руху для стану монархії, але на жалі без успіху.

Строго переведене національне рівноуправлене на основі національної автономії й культурного піднесення народів нашої монархії пробудило-б у сусідних держав симпатії для Австрії і підживляло-б та удержувало загальне почуте державности. Світова війна знаменито довела, що Австрія як держава народів мимо заграничних зусиль і поодиноких уведених, перетривала блискуче огневу пробу.

Проф. Старжинський виступив проти твердження Барвінського, що підчас окупації Галичини частина Поляків погодилась з Москалями. Правдою є се, що сказав був граф Пінінський. Поляки готові помиритись з Українцями, але домагане Українців про поділ краю є для Поляків *conditio impossibilis*. — Радник двора Барвінський відповів Старжинському.

Після сего прийнято бюджетову провизорію і закон про винагороду за чинитьби для військових цілій.

Обезпечуйтеся у 8. воєнній позичці в „КАРПАТІ“
Чернівці, Ринок 3.
Пояснень уділяється радо!

НОВИНКИ.

Ротмістр архикнязь Вільгельм був в п'ятницю 26. с. м. рано й пополудни на довшій авдієнції в цісаря.

Міністер Горбачевський іменований міністром для народного здоров'я. Активоване нового міністерства наступить незабаром.

Розправа проти 6. українських міністрів відбула ся недавно тому в Києві перед німецьким полемим судом. За звісне позбавлене свободи банкіра Доброго засуджено Голубовича і Жуківського на два роки тюрми, Гаєвського, Осінова, Богацького і Крисовського по одному році тюрми.

Убито генерала Айхгорна і його ад'ютанта. Наперед Мірбах в Москві, а тепер Айхгорн в Києві. В часі як генерал Айхгорн повертав з касина до свого помешкання, кинув якийсь молодик, що над'їхав саме дорожкою, бомбу і ранив тяжко генерала і його ад'ютанта капітана Дреслера. По короткім часі померли обидва в наслідок ран. Убийника і дорожжаря арештовано. Він зізнає, що приїхав з Москви на зазив комуністичного комітету в Києві, щоб замордувати Айхгорна. Газети всі згодні, що обидва убійства підготувала рука антантів.

Дорожняний додаток для учительства. В попередніх числах „Буковини“ подавав я і член виділу краєвого п. Ом. Попович до загальної відомости про стан вимірення і виплати дорожняного додатку на біжучий рік для учительства народних і мішанських шкіл цілої Австрії. Цим разом доношу знов, що в цій справі запало вже остаточне рішення. На днях прийняла Рада державна без дебати дотичний законопроект із зміною палати панів, щоб так держава як і поодинокі коронні краї покривали припадаючі видатки по 50%. Висота дорожняного додатку як таке всі інші постанови остають ті самі, як це вже було проголошено мною свого часу в „Буковині“, значить згідно з постановами державних урядників чотирох найнижших ранг. Цей дорож-

няний додаток буде виплачений лише учителям і учителькам тих коронних країв, що згодять ся зі своєї сторони дати на покриті дотичної 50% квоти. Що виділ краєвий відносить ся прихильно до сей учительської справи, виходить із попередньої заяви п. Ом. Поповича. А що сей дорожняний додаток зістане виплачений в найкоротшій часі, на те вказує скорі поладжене дотичного законопроект у раді державній послідної так короткої сесії. На конєць ще додаю, що за цим законопроектом голосували у раді державній всі українські послы із Буковини і Галичини. — *Посол Спинул*.

Олександр Левицький, секретар міністерства судівництва, помер в Люблинці в домі свого тестя о. Метеллі в п'ятницю 26-го с. м. Похорон відбув ся в неділю. Покійний лишив удову і двоє дрібних дітей. У всіх знайомих полишив покійний найліпшу пам'ять. Покійник брат посла д-ра Костя Левицького.

В справі непошанованя укр. мови на почті у Волоскім-Банилові внїс посол Спинул запитане до мініства торгівлі, покликаючи ся на допис з послідного числа нашої часописи.

Зрада над Півною. По докладнім розслідуванню військових властей стверджено, що приготування до нашої офензиви над Півною зраджено. Зраджено всі пляни, місце переходу через ріку а навіть годину, в котрій мав почати ся артилерійський вогонь. Зрадили це південно-славянський жовнір і оден офіцер, який перейшов до Італійців і видав їм докладний плян. І через таких зрадників погинуло марно тільки людей.

По що комедії? У вашківськїм повіті почали ся знов по громадах іменованя почесними громадянами. Ми розуміємо, що за заслуги, які хто положив для громади спеціально, або для цілого краю, як от президент краю гр. Ендорф, можна іменувати когось почесним членом. Та не розуміємо того, як може громада, яка ще місяць-два тому ходила в депутації до президента краю проти одного чоловіка, іменувати його потім почесним членом. Заразом приходять до нас слухи, що особливо румунські попи та деякі писарі громадські розвели агітацію по громадах і збирають підписи людей під якісь заяви довіря. Робимо уважними людей з вашківського повіту, щоб ніяких підписів не давали, хіба би то була яка загальнонаціональна справа. А як би прийшла така акція, то про це буде оповіщено в нашій часописі. А тут видно не дуже то корисна для нас річ, як за нею побивають ся румунські попи та жидівські писарі.

Національний склад учнів середніх шкіл. Коли придивитись відповіді середніх шкіл м. Києва на анкету міністерства освіти про національний склад учнів, то перед очима становить ся инша картина, ніж та, яку ми бачили, розглядаючи відповіді середніх шкіл пяти губерній України. У Києві переживає великоруська національність: учнів Великоросів тут маєть ся 44,1%, а Українців тільки 36,1%, Євреїв — 13,1%, Поляків — 4,5%. Розглядаючи склад учнів по окремих гімназіях зауважимо, що напр. у VIII. гімназії Великоросів — 48%, у II-й — 54%, у IV-й — 60%, а у VII-й аж 76%; відповідна кількість Українців у тих гімназіях така 24%, 32%, 20% і 14%. Тільки в трьох гімназіях з тих, які дали відповіді на анкетну картку, Українці роблять не тільки більшість, як у II-й укр. гімназії, де Українців майже 100%, бо всіх учнів 242, а з них неукраїнців тільки 3, але являють ся виключними відвідачами гімназії, як у III-й укр. і в укр. міській.

Останні хвилі царя Миколи II. Дня 1-го липня збуджено царя о год. 5-й рано. Явила ся стежа з кількох жовнірів під проводом підфіцера. Візвано царя, щоб встав, одяг ся і перейшов до другої кімнати, де повідомлено його про ухвалу червоного терору і оставлено три години часу приготувати ся до смерті. Цар був спокійний. Коли переведено його знов до спальні, він впав на крісло. По декількох хвилях зажадав духовника, висповідав ся і написав декілька листів. О 9-й годині появила ся сторожа, яка вивела царя на місце казни. Цар хотів встати, але був так безсилий, що не міг удержати ся на ногах, супроти чого духовник і жовніри піддержували його під рамею. Тільки з трудом мож було його повести через сходи. В дорозі на місце казни цар упав. Коли прибули там, оперто царя об бальок, вбитий в землю, духовник і жовніри відступили на бік. Цар хотів ще щось еказати, чи закликати, підніс обі руки в гору, но саме свиснув град куль і цар, поцілений на смерть, упав. Після декрету совітів з 19-го липня все майно цісарське підлягає конфіскації, між ним приватна переписка царя, записки і щоденник. В сїм останнім є замітки і спостереження, обіймаючі весь час війни і освітлюючі яскраво питання вини в світовій війні. Виконний комітет рішив оголосити письменну спадщину царя після докладного її провірення і цензури.

Адвокати. Вину за невиконане поділу Галичини старають ся певні круги звалити на гетьмана Скоропадського. Він має бути тим громо-

зводом, по яким має пробічи блискавка гніву українського народу. Тимчасом гетьман тут ні при чім, а винен є Відень. Так представляє справу „Укр. Слово“. Ми в своїм представленні не сказали, що Відень не винен, а противно подали навіть винуватків по імені. Одначе не могли й не можемо, щадити гетьмана за його зраду, яка є доконаним фактом. Представляти гетьмана жертвою інтриг, який впрочім ні при чім, це адвокатський викрут, який вини з гетьмана за його поступок не змие. По чий стороні „льокайство, як назвало „Укр. Слово“ наше представлення, най судять самі читачі.

Заборона з'годовування зеленого засіву. Щераз звертає ся увагу людей на розпорядок виданий міністерством рільництва в порозуміню з міністерством внутрішніх справ з дня 19. мая 1915 в. з. д. ч. 128 про заборону з'годовування зеленого засіву. Найголовніші постанови сего міністерського розпорядку звучать: 1. З'годовуване засіву (пшениці, жита, вівса та ячменю) який не сіяно мішанкою на пашу, в скошенім стані або через випасане, заборонене; 2. Коли би озимину вигризли миши, або коли би вона вимерзла або в инший спосіб потерпіла шкоду й небуло би по господарськи даних її дійти, то може політична власть повітова, в якої області лежить поле, по вислуханню приналежної, на підставі міністер. розпорядку з дня 5. серпня 1914, в. з. д. ч. 200, настановленої комісії збірної дати дозвол на згодоване такого засіву; 3. Переступлене сего розпорядку карати муть політичні влади І. інстанції гривнею аж до 500 К або арештом аж до одного місяця.

8-ий полк уланів, який складається із Українців зеленої Буковини, Снятинщини та Коломийщини, боров ся два роки на рідній землі, на Буковині, проти Москалів, потім рік в Семигороді проти Румунів, а тепер вже довший час на італійським фронті, на дуже важній точці, де в рукопашній боротьбі нераз прогнав тут Англіїців та Французів, святкував на 18-го червня с. р. двістолітній ювілей свого існування при гучній музиці гармат на позиції. Поклін героям від рідної землі на чужину.

Буковинський краєвий банк. Дирекція Буковинського краєвого банку просить нас оголосити, що від 1. серпня с. р. установила для партій урядові години від 8. год. рано до 1. год. по полудні.

В котрім селі хотіло би ся більше людей забезпечити у воєнній позиції в українським товаристві „Карпатія“, звольте повідомити редакцію „Буковини“.

З голоду погиб цілий транспорт волів з України, який стояв через кілька днів на замкненій дорозі міської віденської залізниці між станціями Гітельдорф-Гакінг і Гадерсдорф-Вайдлінгав, бо не було кому дати їм їсти. Воли тижнями не мали що їсти, так що по дорозі згинуло 35 штук, а решта знов дві штуки. До дня, коли прийшов наказ відвести транспорт до Відня, згинуло 37 штук а решта так схудла, що ледво чи доїхала до Відня, а була то худоба сита. Як бачимо, то з України пруть транспорти збіжа і худоби, а як через недбалість австрійських властей цілі транспорти гинуть і пропадають, то гр. Буріян і Форгач кричать, що Україна не додержує умови.

Каса pożyczkowa і шаднича для української громади в Чернівцях урядує що неділі і свята від 3—5 години по полудні при вул. д-ра Райса число 5. *Управа.*

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях при участі перворядних сил **Львівського українського Народного Театру** відіграє дальший цикл представлень в міським театрі.

Репертуар:

П'ятниця, 2-го: „На перші гулі“ жарт на 1 дію Васильченка і „Заручини по смерті“ комедія на 2 дії Карпенка.

Субота, 3-го: „Міра Ефрос“ драма на 5 дії Якова Гордіна.

Неділя, 4-го: „Дай серцю волю, заведе в неволю“ народна драма зі співами і танцями на 5 дії М. Кропивницького.

Понеділок, 5-го: „Ой не ходи Грицю, та на вечерниці“ народна драма зі співами і танцями на 5 дії М. Старицького.

Вівторок, 6-го: „Бог помсти“ драма з жидівського життя на 3 дії Ш. Аша.

Середа, 7-го: „Запорожець за Дунаєм“ народна оперетка на 3 дії Артемовського.

Четвер, 8-го: Прем'єра „Партачі“ студія на 4 дії Вуйціцької.

П'ятниця, 9-го: „Ніч під Івана Купала“ народна драма зі співами і танцями на 5 дії М. Старицького.

Білету при касі. — Початок о год. 8-й верер.

Оголошення.

Інтерніст і жіночий лікар

Густав Шіфтер

вернув вже

і ординує як передше від 2—4 години пополудні, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 2—0

Інтелігентний Українець, котрий знаходить ся на радю із панночкою кореспонденцію. Пізніше ближше. — Адрес впрот до поля: Johann Jakubowski. RUO. k. k. Sch. Rgt. Nr. 37. Train-Abt. Feldpost 486. 1—0

Комітет сирітського Дому пошукує помешкання (цілий дім з огородами щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го серпня. Зголошени: пані Лютикова, вул. Франца ч. 31. (Сирітський Дім). 4—4

Хто знає про долю кадет-аспіранта 22. полку інфантерії краєвої оборони Ореста Гнідого, професора П. держ. гімназії в Чернівцях, попавшого в полон в Росію в листопаді 1914 року, звольте подати ласкаво вістку на адресу: Надуч. Гнідий, Чернівці, уліця Мольницька ч. 12 а. 2—0

Співаник

Українських Січових

--- Стрільців ---

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замовляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20. —

Отворене Каварні.

Повідомляю ласкаво отсим, що я отворив в Чернівцях вул. Панська ч. 9

нову каварню

під назвою

ПРОМЕНАДНА

КАВАРНЯ

Каварня уряджена зі всім комфортом, багато повітря і світла, в центрі положена з чудовим виглядом на Панську вулицю.

Саля до читання, білярди, лектура краєвих і заграничних часописий стоять до розпорядимости гостей.

Знамениті напитки. Солідна обслуга.

Чернівці, 20. липня 1918.

Властитель каварні:

С. БРАНДЕС.

2—4

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвори

ЛЕГКИХ | СЕРЦЯ | ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги. 3—

Жадумайте ся!

Нім забезпечите ся в воєнній по-жичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого забезпечення у воєнній пожичці через

Українське товар. забезпечення

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кождий без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Книгарня

Равха і Лебединського

в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кміщевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. примірника і Кобилянського Латинсько-українського СЛОВАРА.

СМЕРЕКИ й ЯЛИЦІ

і другі роди дерева на пни або в ковках, розпилене або пні

купує в кожній кількості

ВІДДІЛ для ДЕРЕВА

Східно-австрійського аграрного й промислового банку „Остбанку“

Чернівці, вул. Панська 2.

Туди належить надсилати й оферти. 2—

РУСКА КАСА

для ощадности і позичок стов. зар. з обм. порукою

в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Приймає вкладки щадниці на книжочки

:: :: і на біжучий рахунок на :: ::

3¼ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок виплачує каса сейчас без виповіди.

Вкладки в „Рускій Касі“ можна складати особисто, почтовими переказами, грошовими листами, чеками поштової щадниці і в філіях Wiener Bankverein у на рахунок „Рускої Каси“.

Удільє позичок а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами; б) льомбардефектив, й на ескомт векслів.

Купує і продає всякі вартні папері, дає на них зачети і сталі кредити.

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони.

„Руска каса“ приймає зголошення на VIII. воєнну пожичку.

Урядові години від 8—12 в полудне і від 3—5 по обіді. В неділі і свята від 9—11.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петітовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Новий східний фронт.

Берестейський договір був тяжким ударом для держав порозуміння. З допомогою Америки думали вони віднести остаточну перемогу, аж тут пук залізний обруч, що дало Німеччині змогу не тільки перекинути увільнені на сході війська на захід, свіжого матеріалу з повернувшись полонених, але так і велику матеріальну поміч, передусім розбити плян виголодання центральних держав, на який числив антант як на наймогутнішого союзника. Крім того отворили ся для Німеччини нові перспективи в Азії. Дорога на Багдад а може й на Індію. Держави порозуміння змрікували, що при найбільшій допомозі з боку Америки не зможуть відвернути німецької небезпеки. І тому на спільній нараді у Версалю рішено відновити як найскорше східний фронт. А тому, що большевицьке правительство не дало ся ужити до цього, щоби зломати берестейський договір, хоч Троцький багато кокетував з антантом, ужив антант за велику заплату до цього діла сформовані колись за Керенського чесько-словацькі батальйони смерті.

На даний антантою знак вони злучили ся з всіма протиреволюційними російськими живлами й розпочали завзяту боротьбу проти непослушного антанті большевицького правительства. На Кавказі подали вони помічну руку генералам Корнілову, Алексєєву та Дутову, над Волгою зібрали коло себе всі недоволені большевицькою владою живла, а на Сибірі заатакували большевиків разом з козацьким отаманом Семеновим і генералом Хорватом. Мов оази, а рівночасно мов основні точки до завязки східного фронту, розкинені чехо-словацькі відділи на Кавказі, вздовж Волги, над Уралом і на Сибіру аж по Владивосток, який також в чехо-словацьких руках.

Зарисовує ся вже навіть в головних начерках придуманий антантськими стратегами східний фронт. Його південне опертє на Кавказі, близьким до англійсько-перської операційної точки, центр біжить вздовж Волги, а на півночі висадила антанта на мурманському березі Білого моря сильний десант, якого цілю в дальшій перспективі добити ся сполуки з Чехо-Словаками над Волгою. Рівночасно загрожено два головні державні, проміслові і комунікаційні осередки Росії: Москву і Петроград. Зайняте чехо-словацькими військами Ярославля означає нічого іншого, як стратегічне вістре проти близької Москви і її комунікаційного вузла; з другої сторони поспішне укріплюване Мурману і околиць Архангельська, зайняте Кечу, сотворене мурманської республіки і вісти про похід антантських військ на південь — се поважна небезпека для Петрограду.

В посліднім часі стала ніби-то до помочи Чехо-Словаків Японія, Америка а навіть Китай. Перша японська дивізія в дорозі вже до Владивостоку, Японія й Америка заявляють великодушно, що вони не хочуть мішати ся у внутрішні відносини Росії, що бажають удержувати приязні відносини з Росією а тільки несуть поміч загроженім Чехо-Словакам. Та справа ясна. Почала ся акція, щоби назад сотворити єдину, неділиму Росію, сотворити фронт звернений проти центральних держав. Та цей фронт загрожує в першій мірі також і Україні. І перед українською державою виринає тепер питання, як вона має поставити себе супроти небезпеки, яка надвигаєть ся із еходу. Вона може зістати неутральною, як її загварантують признане незалежності. А тому, що це мало правдоподібне, для України не має іншого виходу, як стати по стороні центральних держав і боронити своєї самостійності. Часу не можна гаяти, бо воріг у воріт. Внутрішні сваримусять устати а треба докласти всіх сил, щоби сотворити як мога скорше, сильну армію, без якої немислима ні самостійність держави а тим менше її оборона.

На Україні.

(Від власного кореспондента.)

Одеса, 30-го липня 1918.

Як відомо вже мабуть, то д. Лизогуб уступив з міністра внутрішніх справ і на його місце став міністром д. Кістяківський, найчистішої води кадет, який за часу гетьманства з'умів перемінитися на укр. самостійника. Властиво-ж д. Лизогуб не уступив, а остав ся на становищу президента міністрів, що вказувало-б на се, що курс політики поки що мабуть не уляже ніякій зміні, а уступив тільки д. Воронович, який своє всеруське чорносотєнство і ненависть до всего українського посунав вже був занадто далеко. Д. Воронович був товаришем міністра внутрішніх справ.

(Про нового міністра внутрішніх справ пише кореспондент „Діла“ от що:

Коли виявилось, що м. Лизогуб не здатний полагодити внутрішні справи і підібрав собі поганих співробітників, увага гетьмана спинилась на І. К., якому запропоновано портфель мін. внутрішніх справ. Після деякого вагання він прийняв усю трудну і надзвичайно складну в сей час посаду. До особливих прикмет нового міністра внутрішніх справ треба піднести те, що він ніколи не належав до петроградських бюрократичних кол, а завсїди перебував серед громадських груп демократичної Москви. Це відзначає його від деяких міністрів з бюрократичними нахилами. Коли ті закликають до себе з Москви і Петрограду без розбору бюрократів навіть з цілком централістичною закраскою, аби вони тільки мали офіційний етаж, то І. К. бере тільки людей з українською орієнтацією і до того таких, у яких крім технічного фаху є репутація громадського діяча з ініціативою і творчістю. — Вважаємо своїм обов'язком подати цих кілька стрічок, щоби не зробити кривди новому міністрові і нашим читачам. — Ред.)

Мої здогади, що „курс політики мабуть не уляже зміні“ підкріплюють арешти, переведені сеї неділі (28-го липня) на найвизначніших личностях України. На підставі ордеру т. зв. „інформаційного бюро“ арештовано знаних укр. діячів, а се д. Петлюру, д-ра Луценка і д. Ілька Гаврилюка, б. помічника губ. комісара Херсонщини (по міністерству внутрішніх справ.) Безнастанні арешти найвизначніших Українців, якими позаповнювано вже укр. тюрми, дуже непокають і хвилюють укр. громадянство, тим більше коли знає ся, відки ті арешти походять.

Бо що-ж то є т. зв. „інформаційне бюро“? Се охрону російська („атделение політескаво сиска“) загально відома під назвою „контрразведка“, яка з цілим персоналом давньої царської режими прибула до Києва з Петрограду і на чолі котрої стоїть той сам полковник Дукельський, який був на тій же посаді за часів царизму і якого задачею було охороняти б. царя Миколу II. Всім відомо, що „охорона“ та не була як найкраща, коли революційна хвиля з'уміла без труду змести посліднього рос. самодержавця з лиця землі. Дивно тому і чудно, що й гетьман всеї України не з'умів найти собі кращих людей і взагалі Українців, а охорону свою і укр. держави повірив збанкротованим петроградським Москвитам, слугам і вірним поклонникам царського кнута і „єдиної неділімої“...

Арешти ті доконано вже за нового міністра внутрішніх справ д. Кістяківського. Трудно допустити, щоби се стало ся без відома або й проти волі нового міністра. На всякий же спосіб можна надіятися в короткім часі якогось вияснення.

Іменно „Укр. Начальна Рада“ міста Одеси, яка являєть ся езекутивною організацією „Укр. Громади“ міста Одеси, на чолі котрої стоїть бувший міністер д. Климович, вислав за приводу арештовань д-ра Луценка і д. Гаврилюка, яких доконано в Одесі, таку телеграму:

„Ясновельможному Пану Гетьманові!

Копія: Голові Ради Міністрів, Міністерству внутрішніх справ, Міністерству Судівництва і Генеральному Судії Шелухину.

По ордеру інформаційного відділу заарештовано дня 28-го липня с. р. відомих по всій Україні громадських діячів д-ра Луценка і Ілька Гаврилюка. Аби удержати од обурення укр. громадянство, котре в сих арештах бачить похід проти українства, прохаємо звільнити заарештованих, а наколи проти них є яке будь обвинувачення — негайно поставити їх перед суд, не позбавляючи свободи.

„Президія Ради“.

Чи на ту телеграму прийде яке виясненє, годі тепер пророкувати, тим більше, що — як інформують мене — охрону має право арештувати кого захоче, навіть урядників без попередньої на се згоди тогож уряду і міністерства. Таким чином міністерство мало-б викрут, що се стало ся ніби без його відома. Та не вже-ж і про саме існуванє охрани міністерство нічого не знає?

Іще один документ „українства“ правительства гетьмана Скоропадського хоча подати до загального відома. Загально „звісна“ річ, що в найтяжчій для України часи большевицького наїзду найтвердшу охорону українства становили гайдамацькі курені і полки австрійських добровольців-Українців з б. полонених укр. „Січових Стрільців“. Сотки лягло їх в обороні української державности, але кєнець кінців своїми грудьми захистили тодішню Центральну Раду, а тим самим і уможливили заключити берестейський мир а тим самим положити дипломатичні основи під утворєнє укр. державности. Очевидно ті найпевніші найсвідоміші оборонці укр. державности прийняли опісля й службу в тій укр. державі, яку захищали своїми грудьми. А далі вернули й „синьожупанці“ (ті укр. полонені, які в таборах перейшли курси українознавства і стали найсвідомішим елементом, на яким може оперти ся будівля української держави).

Та місто сподіваної прихильности теперішнє гетьманське правительство зовсім ворожо стало відноситись і до одних і до других. Вийшов наказ, щоби „синьожупанців“ не приймати до ніякої служби, а дотично „Укр. Січ. Стрільців“ видано такий тайний циркуляр:

„Українська Держава. Копія.
Міністерство справ внутрішніх. Совершенно секретно.
Департ. Державної Варти.
Відділ особовий. Циркулярно.
20. іюня 1918 года
№ 891. Сп'їшно.

Всім Губерніяльним Старостам і Градоначальникам Української Держави.

По ім'ющимся в Департаменті свідбніям в числї лиц, служачих в Державній варті, состоять частю Галичани Австрійські подданніе и принятіе их на службу предполагается и в будущем.

Прошу распоряженія в выясненіи всїх таких служачих оставшихся Австрійско-подданніи, о производствї у них обысков и поступленіи по результатам, об увольненіи всїх от службы и наблюденіи за выїздом их из предїлов Украинской Державы.

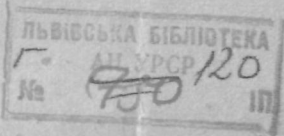
О результатах благоволите сообщити ввѣренному мнѣ Департаменту через особовый его отдѣл.

Подлинное за надлежащими подписями.“

Коментарі до сього злишні, бо ціль трусів без огляду на їх вислід одна: увільнити всіх зі служби і виселити всіх за преділи укр. держави.

Так то гетьманське правительство рішило поступити із оборонцями укр. держави, а одночасно окружило себе „істинно русскими“, спровадженими ірямо з Москви і Петрограду, охоронило себе петроградською царською охороною, людьми, що не признають і ненавидять українства, на кождому кроці старають ся його дескридетувати — а з другої сторони всіх найкращих, найсвітліїших діячів-Українців запроторило в тюрми, а про арешти осталих діячів, яким судило ся остати поки що на волі, ходять уперті чутки, що мають наступити в короткім часі.

Як не дивно і неймовірно се виглядає, а все таки годі позбутися думки, що ті репресії „українського“ уряду на Україні проводять ся за відомістю і тихим благословенням німецької влади.

Тим то й зрозуміло, що обурення серед укр. громадянства росте не тільки до гетьманського уряду, але й до Германців. Кажуть, що чимало діяльних а більш горячих одиниць, зневірившись, що можна серед таких обставин щонебудь досягнути легальною дорогою, пішли в підвалі, стали жити нелегально і там готувлять ся до нелегальної боротьби.

Якраз тепер, коли пишу ці стрічки, приніс телеграм алярмуючу вістку, що в Києві виконано атентат на фельдмаршала Айхгорна. Його ад'ютант забитий на місці, а сам Айхгорн помер в наслідок тяжкого попарення.

Австрійські Українці виробили собі чомусь зовсім неясне і невірне поняття про відносини на полі укр. шкільництва. Вкорінилось переконання, що міністер просвіти д. Василенко широко відносить ся до розвитку укр. шкільництва а особливо до українізації шкіл на Україні. Як хто так думає, то се не відповідає фактичному станови річній. — Д. Василенко є й далі чистою води кадетом а до українізації існуючих шкіл відносить ся крайно ворожо (?! Ред.) коли що й діє ся в тім напрямі, то се роблять самі укр. учителі з допомогою укр. повітових і губерніяльних комісарів (наших шкільних інспекторів). Коли свого часу шкільні комісари були на авдієнції у міністра Василенка і у гетьмана Скоропадського, то оба висказали ся проти українізації існуючих шкіл. „Українізація існуючих шкіл — се руйнування культури. Ми собі построїмо нові укр. школи!“ Що се значить легко зрозуміти на цифрах: На цілій території України є до 1500 ріжного рода середніх шкіл. Ті школи очевидно недоторкаємі! А для Українців, державної нації построїть ся аж 50 середніх шкіл, очевидно почавши від приготування до першої кляси. Коли зважити, що на пострій кожної такої середньої школи міністерство просвіти призначило аж десять тисяч карб., що серед тутешньої дорожні не вистарчає на пострєє порядної стайні, то можна мати поняття як виглядало-б в сліду ючій шкільній році шкільництво державної укр. нації супроти шкільництва нації російської меншости. Та на щастє ся справа не зависить тільки від міністра просвіти, але й від інших чинників і коли гетьманське правитель ство не з'уміє всіх учителів, комісарів осьвіти і укр. членів департаменту осьвіти запроторити там, де тепер знаходять ся Петлюра, др. Луценко і многі інші, то українізація таки буде.

Я мав нагоду бути на вічу Українців міста Одеси в справі шкільництва, яке відбуло ся у великій салі городського театру. Віче імпувало імпазантністю і одностайністю. Справоздане з нього поміщене в 65. числі „Вільного Життя“, тому його не переповідаю. Скажу тільки, що наколи вводи на Україні є серед Українців така єдність, свідомість, таке завзяття, як в з русофікованій Одесі, то ніякі тайні і явні вороги українства не з'уміють захистити України перед українізацією. А я маю певні дані, що таке завзяття є по цілій Україні!

Обсерватор.

Новий український міністер справедливости.

Українська телеграфічна агенція доносить, що міністер справедливости Чубинський покинув своє становище. На його місце іменовано Фома нова, котрий доси був помічником Чубинського.

Гетьман реактивує Січових Стрільців.

Київський кореспондент „Діла“ подає до відома відрадний факт, що бувші галицькі українські січові стрільці, котрі за часів Укр. Центральної Ради були — серед деморалізації, яка обхопила колишніх жовнірів російської армії — найвірнійшою і найпевнійшою підпорою тодішнього українського правительства і котрі не хочачи признати перевороту, доконаного Скоропадським, розв'язали ся — рішили ся в останніх часах таки стати при данім українським правительстві.

Сим доказали У. С. С., що висша їм ідея української держави самої в собі без огляду на дану форму правління в сій державі, ніж партійні чи фракційні симпатії чи доктрини.

Тепер українські січові стрільці назад з'організували ся при бригаді генерала Натієва. Делегацію їх (пп. Коновалець, Сушко і Чайківський) при няв міністер війни Рогоза, а кілька днів тому при няв її сам Гетьман. Гетьман зрадів сим аворотом стрілецтва дуже і У. С. С. в найблизших днях знов виступлять під своєю славною назвою.

Вже 31. липня мало вийти окреме відручне письмо Гетьмана до стрільців у сій справі, одначе замах на ген. Айхгорна спричинив опізнєння сеї справи.

Наші стрільці, хоч належати муть до звязи бригади Натієва, котра стоїть в полі, будуть відкомандировані до Києва, де становити муть ядро української залоги в столиці України.

Українські національні круги дуже багато обіцують собі від самої присутности дисциплінованого, високо кваліфікованого з військової і національної сторони полку українських січових стрільців у Києві. Офіцери бувшої російської армії, котрі тут в останніх часах розпаношили ся до не-

можливих границь, швидко переконають ся, звідки прийде для них стрим.

„Пятий сердюківський полк“ (такий буде урядовий титул наших У. С. С.) знов буде найвірнійшою опорою української державности.

Українська Регенційна Рада.

Тутешні дзєвники оголошують прийнятий радою міністрів і санкціонований гетьманом закон про установлення Регенційної Ради на випадок смерті або тяжкої недуги гетьмана, або на випадок його побуту за границями краю.

Ніхто не хоче бути першим.

Швайцарська газета „Neue Züricher Zeitung“ приносить вістку, що на нейтральній ґрунті зішло ся двох ворожих дипломатів, які відбувають розмови в справі евентуальних мирових переговорів. В першій мірі розходить ся о те, знайти певний спосіб, який би уможливив перші кроки. Тому, що жадна з обох партій не може рішити ся зробити початок, мало би ся оголосити спільну заяву. Вдало би ся це, то можна числити, що може прийти до порозуміння. Згадана часопись додає, що одна з тих осіб стоїть близько до італійського правительства і кінчить свої виводи, що чейже повинен цей крок принести практичний успіх.

І друга швайцарська газета приносить таку саму вістку, додає тільки, що ті дипломати в загальні не пороблять, ніяких обов'язуючих умов і що їх місія чисто інформативного характеру. Та й на цій справа мира зискала би й принесла би хоч маленьку пільгу страдаючим народам, які тужать за миром. Де розходить ся о таку велику річ, там повинно ся, так пише ця друга газета, резигнувати із всяких формальностей. Вкінці не остане нічого більше, як ступити на дорогу порозуміння.

Митрополит Репта а Румуни.

У „Фоя попурулуй“ присвятив др. Ончул статтю митр. Репті, в якій ганить остро його діяльність. Шляхтич Репта, пише др. Ончул, не хотів піддержати свого часу зміни виборчого закону в користь селян, бо казав, „пусти мужика під стіл, а він лізе на стіл“. Репта був і противником скликання церковного собору, щоби не вкоротати всеможність панотців. Він був і проти продажі орного поля прав. рел. фонду в користь селян, бо тим би вкорочено пахтарів. Так то митрополит хотів, щоби все було, як бувало, щоби шляхта й пани панували над мужиками. Але найбільший закид робить др. Ончул митрополитови ізза його відомого розпорядку, яким приказав був священникам молити ся за ворожого царя і за побіду його війська. Се така сама провина, як тих робітників і жовнірів, що не сповняють свого обов'язку супроти цісаря-держави, за яку їх жде тяжка кара, ба навіть смерть; тільки на попів, що не молять ся за свого а за ворожого царя, нема кари. Митр. Репта звиняє ся, що зробив се зі страху перед Москалями. Та побожні Москалі були-б його хіба вивезли до Росії, де був би ліпше жив як у Празі. А з рештою, коли гинуть мільйони молодців, то міг вмерти й старець, що трясє ся вже над гробом, надто ще й чернець, влади́ка і радник цісаря. Але митр. Репта бояв ся й тіни смерті тай волів поклонити ся ворожому цареві: Най же не дивує ся, що його не хоче слухати ні стадо вірних ані священство, що сторонять від него власти тай що заперті йому двері цісарські. Це йому може однаково, та не однаково народови, що помимо тяжких гріхів панів зберіг свою честь і омив своє лице ріками крови. Признавшись до вини й остаючи у Відні, відділив ся митрополит від церкви. Чому-ж не уступить уже зовсім? Минув уже час владиків панських, а настав мужицьких. Тому кінчить др. Ончул зазивом, щоби Репта віддав усю власть церковну в руки новоіменованого архимандрита.

Оттак розпрашали ся Румуни з митрополитом Рептою, яким він жертвував прав. Українців, між котрими родив ся і виріс, а яким був тяжким ворогом на кождім кроці задля марних почестей світа сего. Жертвою сеї марниці упали і його товариші. А прав. укр. нарід перебув Мораря і Репту, Цуркана і Бежана й ступає силою правди свого святого права вперед ще на очах своїх найзавзятійших ворогів, яким покоряли ся на жаль і свої таки слабодухи.

Обезпечуйте ся у 8. воєнній пожичці
в „КАРПАТІЇ“
Чернівці, Ринок 3.
Пояснєнь уділяєть ся радо!

По убитю Айхгорна.

Убийство німецького посла в Москві а незабаром потім і убийство Айхгорна затрівожило німецькі правлячі круги а також і німецьку суспільність. І нас затрівожила перша вістка про убийство. Убите Айхгорна зараз по процесі Голубовича насувало думки, що убийника треба шукати в кругах укр. соц. революціонерів. Та пізнійше показало ся, що зробив це чужий, наємний чоловік ворожий так Україні як і центральному державам.

Гетьман Скоропадський висказав телеграфічно співчутє німецькому цісареві і видав таку грамоту до українського народу:

„Сьогодні, 30-го липня 1918 р. в 10-й год. у вечері вмер командуючий групою німецьких військ на Україні генерал фельдмаршал Айхгорн, від злочинної руки запеклих ворогів України та її союзників. Тим, хто не знав вмершого генерала фельдмаршала, трудно оцінити, яка це велика і гірка втрата для України. Генерал фельдмаршал Айхгорн був щирим і переконаним нашим прихильником та приятелем українського народу, метою його було утворення самостійної Української Держави. Збиваючи невичерпані творчі сили в нашому народі, він тішив ся тою славною майбутністю, котра очікує Україну і всіма силами підтримував ідею Української Держави навіть поміж тими, які з недовірям до неї відносились.

Пером земля тобі, великий та славний воїне! Як бойова твоя слава не вмерє в серцях німецького народу, так й переконана твоя праця на благо України лишить глибокий слід в серцях наших та не вітре ся ніколи зі сторінок історії України. Одинокую потіхою в цьому тяжкому нещасті, яке на нас спало це те, що безсоромне злодійство зроблено не сином України, а чужим чоловіком, ворожим українській державі і її союзникам.

Гетьман всієї України Павло Скоропадський. У Києві відбув ся 1-го серпня с. м. перед полуднем похоронний молебень за маршалка Айхгорна і його ад'ютанта Дреслера.

На молебні явив ся гетьман зі своєю дружиною і офіцерами своєї почоти, міністри, посол Мум з німецько-української делегації. — О годині 9-й вечером рушив похоронний похід з дому маршалка через головні ulиці міста на залізничий двірєць.

На молебні в каплиці гетьманської палати були присутні крім гетьмана, його сім'ї, штабу і укр. міністрів, князь Конрад баварський, німецький посол Гольдштаб, австро-угорський і болгарський заступник, відпоручники нім. верховної команди, німецький командуючий генерал і німецький місцевий командант. Священник, який служив літургію, просив гетьмана висказати німецькому цісарю і німецькому народови негодованє і біль укр. духовенства з приводу злочинної події.

Українсько-російська мирова конференція.

Вчора й позавчора відбували ся засідання мішаної фінансово-рошотної комісії. На одному з цих засідань російська делегація подала мотивовану писану заяву про необхідність передати на вирішеня міжнародного арбітражу всіх спірних справ, котрі можуть виникнути в фінансово-рошотній комісії, і по яких обидві сторони комісії не дійдуть до порозуміння. В разі-ж, коли українська делегація не погодить ся з цією категоричною вимогою російської делегації, остання складає з себе всяку відповідальність за наслідки, що можуть з цього виникнути. При цьому представник російської делегації посилаєть на телеграму в Берліну про утвореня там юридичної комісії з представників Росії і Германії для вирішеня усіх спірних справ про маєткові взаємовідносини між Німеччиною і Росією, що виникли в довоєнний період.

Українська делегація після недовгої наради заявила, що в справі вимоги арбітражу, як справи, що виходить за рамки компетенції української фінансово-рошотної комісії, остання повинна запитати інструкції від пленума своєї делегації і тому прохає поки-що продовжувати працю мішаної комісії, не чекаючи на відповідь. Російська комісія згоджуєть ся з цим і першою справою, котра підлягає обговореню, ставить справу про термін, до якого повинна бути пристосована ліквідація фінансових взаємовідносин між Україною і Росією, при чому пропонує розглядати поділ майна окремо від поділу зобов'язань, з чим українська комісія згоджуєть ся.

Моментом розділу України і Росії українська делегація пропонує вважати день 7-го листопада 1916-го року, коли 3-им універсалом була проголошена федеративна Українська республіка.

Російська делегація з цим не погодилась, заявляючи, що таким моментом вона не може визнати навіть 9-го січня 1918 року (проголоше-

ня 1918 р., себ-то день ратифікації берестейського договору.

Справа ця викликала жвавий обмін думок, який часами набрав характеру гарячих суперечок, і дебати в цій справі були перенесені на вчорашнє засідання, на якому українська делегація заявила, що попередні дебати не захитали аргументів української делегації.

В результаті дебатів справа не була передана на розгляд політичної комісії.

Далі комісія перейшла до обговорення справи зобов'язань Росії, при чому представник російської делегації повідомив, що на слідуюче засідання він дасть писаний реєстр тих зобов'язань, які підлягають поділу.

Після обговорення ще деяких справ засідання було перерване до 11-ї год. ранку у вівторок 6-го серпня с. м.

НОВИНКИ.

Народний Комітет про політичний момент. Під проводом п. д-ра Костя Левицького відбуло ся дня 2. серпня засідання с. м. Народного Комітету, присвячене розглядові політичного моменту. По рефераті п. д-ра Костя Левицького про останні події в палаті послів, зв'язані з уступленням міністерства д-ра Зайдлера і з приходом міністерства д-ра Гуссарека, і по дискусії Народний Комітет одностайно одобрив становище, заняте українською Парламентарною Репрезентацією супроти кабінету д-ра Гуссарека, висловив вдоволене ізза солідарності всіх українських послів австрійського парламенту, галицьких і буковинських, у поборюванню противукраїнського курсу правительства, тай ще раз ствердив, що розв'язка галицького і українського питання в Австрії можлива єдино тільки шляхом поділу Галичини на етнографічній засаді і створення українського коронного краю; без здійснення сього нагального домагання українського народу в Австрії не може бути мови про постійне відношення українського народу до австрійської держави і правительства.

Український посол у Відні про київський атентат. Український посол у Відні В. Липинський відвідав німецьке посольство, щоби в імені свого правительства і українського народу висказати найглибше співчуте. Осуджуючи сей морд, В. Липинський висказав своє пересвідчене, що убийником не міг бути Українець, хоча урядової вісти про се ще не має. На бажане Українців є німецькі і австро-угорські війська на Україні. Нас всіх спільно в'яжуть спільні інтереси і спільне бажане, щоби порядок, соціальний мир і державна незалежність України були забезпечені. Хто є проти ладу, соціального мира і державної незалежності України, сей підбурює, агітує або мордує. Се большевицька робота, яка тому не має підпори в російських імперіялістів; тепер же сю шкідливу роботу переймають соціалісти-революціонери. Однак я пересвідчений — казав посол — що і вони успіху не будуть мати. Морд — се улюблена, традиційна зброя російської політики, але се і заводить часами. Мир, який ратифікований між Україною з одної і Німеччиною, Болгарією і Туреччиною з другої сторони, доказує, що приятелі наші розуміють konieczність державної незалежності України. Ми знаємо в них охорону нашої незалежності. Ніякий убийник сього не змінить.

Поляки проти осередних держав. Копенгагська часопись „Polak w Danii“ подає слідуєчі інтересні подробиці з акції Поляків проти осередних держав. В червні 1917 р. президент французької республіки одобрив засноване у Франції окремого польського війська. Польська військова комісія поробила заходи — і в Америці з Поляків, які не є американськими горожанами, утворено за дозволом американських властей дві дивізії, перевезені саме до Франції. Польське військо удержує Франція; американське правительство знов запевнило польським жовнірам можливість повороту до Америки. Там одержать ті самі підмоги, що жовніри-Американці. Крім сього польська армія у Франції зостає під наглядом і опікою польського Народного комітету, призначеного всіма державами антанті. „Правда“ доносить з Вологди, що зібрало ся там до двох тисяч Поляків, які прибули тут з України, а вибирають ся до Мурману. Серед них находить ся багато політично підозрілих. Всі вони живуть на кошті французького посольства.

Замість gratуляційної телеграми з нагоди вінчання Вп. пани Леонтини Форикивичівної з Вп. п. Василем Пацаринюком, складаю 30 корон на Волинські школи. Щаст'я Боже молодій парі!

Войтович.

† **Іван Стешенко.** В Полтаві в ночі з 29-го на 30-го липня якийсь злочинець вбив з револьвера відомого українського громадського діяча, педагога і письменника Івана Стешенка, бувшого у свій час генеральним секретарем освіти. Вбито його в той час, коли небіщик приїхав з Києва до Полтави і йшов з двірця пішки до своїх знайомих.

Вінчане окінч. богослова Николая Боберського з панною Амалиєю Смеречинською відбудеть ся в неділю, 10. с. м. о 12-й год. в полудне в катедральній церкві в Чернівцях.

Іменоване. Міністер провіти іменував пана Івана Кавулю дотеперішного учителя школи вправ, головним учителем при учительській семінарії в Чернівцях.

В справі опорожнення гімназіального будинку в Кіцмани як також і бурси звернув ся посол Василько особисто до начальної команди, а посол Семака вніс інтерпеляцію в парламент в цій справі.

Зеліничне получене з Ромунією. Дня 17-го серпня с. р. буде назад привернений провізорично залізничний рух з Ромунією. Дефінітивно усталить ся його аж по ратифікованню мирного договору з обох сторін. Після тимчасового пляну буде сполучене до зглядно із Ромунією до особових потягів ч. 311 і 313, як також 312 і 316. Подорожні і пакунки будуть інстрадувати ся тільки до і із Ішкан згл. до і із Бурдужен. Товарові транспорти можна буде посилати до Ромунії тільки за дозволом управи руху.

Проф. Кайндль про холмську справу. Професор грацького університету др. Кайндль помістив в „Tagesspost“, в півофіційнім органі австро-угорського міністерства, закордонних справ, який виходить в Граці, статтю, зміст якої такий: Поляки домагають ся прилучення до Польщі цілої Холмщини, але вже один погляд на мапу поучує кожного, що Холмщина не зачисляється до зовсім до старого польського корінного краю, а се каже польський учений Гльовер в своїй історичній географії Польщі (Краків, 1903). „Холмщина є часть українського воеводства. Її область була в X. століттю ареною, де поборювали ся взаємно впливи Поляків і Рюриковичів. По монгольським нападів прийшов ще й литовський вплив. Коли польський король Казимир Великий прилучив Червону Русь 1340 р. до Польщі, почались боротьби між нею і Литвою за Холмщину й Волинь. Казимир позискав наслідком договору з Ольгердом Холмщину, але полишив її белзькому князеві. Коли-ж сей показав ся ворожо настроєним до Польщі, здобув Людвик, наслідник Казимира, 1377 р. сю землю і прилучив до Польщі. Потім злучено її з Руським Воеводством“. Се вистарчає, щоб доказати, що та земля не є зовсім корінно-польською, так само, як Східна Галичина й інші області, які Поляки здобули і які наслідком законних договорів втратили. Як стоїть справа з населенням Холмщини? Грубешівський повіт має Українців 66%, Поляків 24%, томашівський 52 і 37, холмський 38 і 38, білгородський 22 і 78, замостенський 9 і 82, красноставський 6 і 83, володавський 64 і 20, більський 48 і 38, константинівський 22 і 55, радимський 5 і 87%. Отже й етнографічно не є се чисто-польський край, а радше край, який треба поділити між Польщею а Україною, що й має стати ся. Коли-ж Поляки зголошують свої права до цієї землі ізза невного проценту в ній свого населення, то о скільки більше мають право Українці жадати визволення Східної Галичини зпід польської власти. Тут є 62% Українців і 34% Поляків. До того була Східна Галичина (Галич) до 14. століття одним з найповажніших українських князівств. Се правдива стара українська земля. Проф. Кайндль кінчить: Як Буковину, котра до 1786 р. підлягала львівському губернаторові, вже 1848 р. відділено з її користю від Галичини, так може стати ся також і з Східною Галичиною. Поляки й так ніколи не будуть вдоволені. Тим менше їм можна відступити цілу Галичину.

Свято св. Володимира в Києві. Дня 28-го липня с. р., в день свята св. Володимира, у Києві відбув ся традиційний церковний похід з Володимирського собору, св. Софії та інших церков до Дніпра, де у пам'ятника Хрещення було відправлено молебня. Підчас хрестного походу до пам'ятника Хрещення Руси приїхав гетьман в супроводі начальника гетьманського штабу отамана Присовського, гетьманського господаря Ханенка, генерального писаря Полтавця-Острианиці, товариша міністра закордонних справ Палтова, урядовців штабу і конвою. По скінченню урочистої служби людність витала відізджаючого гетьмана вигуками „слава“. В поході брало участь досить багато народу, а також і відділ війська — старшини інструкторської школи. В цей день, по впертим чуткам, монархісти хотіли улаштувати свою демонстрацію, але, напевно, арешти проводирів їх та дощ сьому наміру не дали здійснити ся.

Нові ціни збіжа. Галицьке намісництво зглядно краєвий уряд господарський подав нові ціни на збіжжє в Галичині. До 31. січня 1919 платити-меть ся за один метричний сотнар пшениці і жита 160 К, ячменю 140 К, вівса 120 К. В цінах сих є вже вчислені воєнні додатки, признані для Галичини, а сама від одного метричного сотнара пшениці або жита 85 К, а ячменю і вівса 70 К. Надто містить ся в сих цінах також премія за скорє вимолочене і відставку пшениці, жита і ячменю, по 20 К від 1 метричного сотнара по демь

31. січня 1919 р. Ціна збіжжя без сих додатків і премій виносить 55 К зглядно 50 К за 1 метричний сотнар. Які ціни в нас на Буковині будуть обов'язувати, ми до сего дня ще не знаємо. А прецінь є й в нас якийсь господарський уряд.

Панів учителів, яким вислано календарі, просимо розпродати їх між населене по короні а гроші прислати ласкаво до „Рускої Каси“. — Адміністрація „Рускої Бесіди“.

На упорядковане гробу Федьковича зложили в коронах: о. Семанюк 12, дир. Ісепенко 4, проф. Коралевич 3, о. Луцький, проф. Павлушевич, проф. Дошівник і проф. Вальнер по 2 короні. Разом 27 корон.

Витруїне сажки (зани) з пшениці насіння. Звиклої кислоти з синього каменя не можна дістати. Рада культури краєвої закупила більшу кількість 40%-ового формалдегіду, яка незабавки надійде й коштувати-ме 3 К за літер. Для справлення пшениці вистарчить $\frac{1}{4}$ літри формалдегіду на 100 літрів води а 12 літрів цього пшениці вистарчить, щоби намочити 100 літрів пшениці. Добре вмочити пшеницю в рідких міхах у плин або висипати її зрідка туди й лишити там 5 хвилин. Головки сажки, які впливають на верх, раз вибирають ся. Довше лишати пшеницю в плині шкодить кільченю.

Австрія віддала Польщі Холмщину? Польські дневники доносять, що на засіданню Ради Стану (дня 30. липня) директор політичного департаменту Януш, князь Радзівіл заявив, що польське правительство зістало повідомлене, що південні повіти, які до сеї пори були під австро-угорським зарядом, а які під військовим зглядом належали до люблинського генерал-губернатора, від дня 1-го серпня переходять до цивільного і господарського заряду виключно під адміністрацію люблинського генерал-губернаторства.

Каса пожичкова і щаднича для української громади в Чернівцях урядує що неділі і свята від 3—5 години по полудні при вул. д-ра Райса число 5.

Управа.

Зелінична катастрофа. В ночі з 2. на 3. серпня в наслідок фалшивого сигналу прийшло до залізничної катастрофи на мості над рікою Вислою. На мості сїм задержав ся товарний поїзд. Зі за ударив на него особовий поїзд. Удар був так сильний, що 4 вагони упало в ріку, а 4 другі цілком розторощені. Не знати, кілько людей згинуло при сій катастрофі, бо ще не витягнуто возів з ріки. На місце катастрофи виїхали піоніри з Моравської Острави. Щоби прискіпити очищене моста, скинено в воду ще три вагони.

Страйк залізничників на Україні. В залізничнім страйку не зайшли ніякі зміни. З Катеринослава доносять, що там заряджено енергічні міри проти страйкуючих.

Намість фейлетона.

Для хроніки міста Сторожинця нотуємо декілька знімок.

Саме на 2. серпня с. р. припадає річниця величавого вмаршу наших військ до увільненого міста. Дороги, вулиці і площі переповнені військом, возами з багажами і витаючим населенням. Українські міщани і робітники, жидівський пролетаріят і румунська висока політика. Всі виїшли на стрічу визвольників. Провід очевидно як і все в світі водить ся, вела висока політика. Сим разом Madame von Onciul. Струнка, висока, знана артистка зі сцени і політичного життя малого міста, зібрала на скорі жінок і дівчат різного калібру в румунських національних строях, щоби хоч в той спосіб задокументувати „патріотизм“ Румунів.

Посипали ся цвітні під ноги нашим воякам, рознесли ся радісні оклики, а Madame ніби румунська цариця, проходила по вулицям місточка й вигукувала „să trească!“

Чернь відгукувала, аж світами лунало і „велика політика“ малого місточка знайшла „належне“ признане.

Madame von Onciul глибоко поважана властями, муж міністром поживи свого місточка, партеймени у високих ласках. Роля в основі викінчена знаменито.

Та хто тому винен, що друга знімка, се політичний рефлекс високої політики.

Незабаром будемо обходити другу річницю. Ніби грім з ясного неба рознесла ся по місті чутка, що Румунія виповіла війну Австрії. Місто заклотіло. Юрби салдат по п'яному вигукували: Румунія с нами! Румун брат! — А населене прибите, лише міркувало. Надія на спасіння вірних поволи зникла, а лукава висока політика голосно набувала безнадію на поворот австрійських військ.

І саме річницю, другу річницю обходити мемо, як Madame von Onciul до зібраного народу проголосила під голим небом так, що й Господь мусів чути — проречисті слова: aici a fost, este și are să fie România mare. (Тут була, є й буде велика Румунія).

Товариство „Народний Дім“ в Чернівцях
при участі перворядних сил
Львівського українського Народного Театру
відограє
дальший цикл представлень в міській театрі.

Репертуар:

П'ятниця, 9-го: „За батька“ штука на 5 дій
Д. Грінченка.

Субота, 10-го: „Жидівка вихрестка“ народ-
на драма зі співами і танцями на 5 дій Тогобоч-
ного.

Оголошення.

Хто знає про долю кадет-аспіранта 22. полку інфан-
терії краю оборони Ореста Гнідого,
професора ІІ. держ. гімназії в Чернівцях, поповшеного в по-
лон в Росію в листопаді 1914 року, зволить подати ласкаво
вістку на адресу: Надуч. Гнідий, Чернівці, уліця Мо-
льницька ч. 12 а. 3—0

Інтерніст і жіночий лікар

Густав Шіфтер

вернув вже

і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця
Панська 22, І-ий поверх. 3—0

СМЕРЕКИ й ЯЛИЦІ

і другі роди дерева на пни або
в ковбках, розпилене або пні

купує в кожній кількості

ВІДДІЛ для ДЕРЕВА

Східно-австрійського аграрного й про-
мислового банку „Остбанку“

Чернівці, вул. Панська 2.

Туди належить надсилати й офери.

3—3

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвороби

ЛЕГКИХ | СЕРЦЯ | ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги. 4—

КНИЖКИ ЦЕРКОВНІ,
молитвослови, пісні церковні і до
побожного читання. 1—0

ЗБІРНИК АКАФИСТІВ
книга містить в собі 25 Акафистів, з ілюстра-
ціями дотичних святих. — Ціна 8 Кор.

ПСАЛТИРЯ
яка містить в собі всі псалми з катизмами, по
кожній катизмі тропарі з молитвами покаянними,
котрі читають ся в Богослуженнях церковних і
також при померших. — Ціна 8 Кор. 20 сот.

Пояснення псалмів і інших Бого-
служебних пісней і т. и. — Ціна 9 Кор.

Співанник церковний, ціна 1 Кор. 30 с.
Отче наш 4 „ — „
Польні лелі 1 „ — „
Поченія і поради ч. І. і ІІ. . . 4 „ — „
Ціник висилає ся даром. — Писати на адресу:

Укр. крамниця ІВ. МАЦЬКОВА, Струтин виж.,
почта Рожнятів — (Галичина).

Важне для властителів попередних воєнних позичок! Східно-австрійський рільничий і промисловий банок „ОСТБАНК“

1—3

Чернівці, вул. Панська ч. 2

приймає підписки на **8. воєнну позичку** згідно забезпечення у во-
єнній позичці для ц. к. австрійського військового фонду вдів і сиріт

до 31. серпня с. р.

На заплату забезпечень у воєнній позичці приймають ся заставлені облігації воєнної
позички, при чім зараховуєть ся підписчикам повну вартість заставленого паперу, а най-
менше ту суму, яку свого часу дійсно вплатило ся на воєнну позичку із заставом.

Пояснень уділяє „Остбанк“.

∞ Всякі банкові інтереси. ∞ Промислові траасакції. ∞ Відділ дерева. ∞ Щадничі вкладки. ∞
Найкрасші услівя!

Отворене Каварні.

Повідомляю ласкаво отсим, що
я отворив в Чернівцях вул. Пан-
ська ч. 9

НОВУ КАВАРНЮ
під назвою

ПРОМЕНАДНА
КАВАРНЯ

Каварня уряджена зі всім комфортом,
багато повітря і світла, в центрі поло-
жена з чудовим виглядом на Панську
вулицю.

Салю до читання, білярди, лектура
краєвих і заграничних часописий
стоять до розпорядимости гостей.

Знамениті напикти. Солідна обслуга.

Чернівці, 20. липня 1918.

Властитель каварні:
С. БРАНДЕС.

3—4

Інтелігентний Українець, котрий знаходить ся на
фроні, одним із фронтів, завяже
радо із панночкою кореспонденцією. Пізнійше близше. —
Адрес впрот до поля: Johann Jakubowski. RUO. k. k. Sch-
Rgt. Nr. 37. Train-Abt. Feldpost 486. 2—0

РУСКА КАСА

для ощадности і позичок
стов. зар. з обм. порукою

в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Приймає вкладки щадничі на книжочки
: : і на біжучий рахунок на : :

3¼ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок
виплачує каса сей час без виповіди.

Вкладки в „Рускій Касі“ можна складати оо-
бисто, почтовими переказами, грошовими листами,
чеками почтової щадниці і в філіях Wiener Bank
verein у на рахунок „Рускої Каси“.

Уділяє позичок а) гіпотечних платних півріч-
ними амортизаційними ратами; б) льомбард ефектів,
й на ескомт векслів.

Купує і продає всякі вартні папері, дає на
них зачети і сталі кредити.

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує
всякі купони.

„Руска каса“ приймає зголошення на
VIII. воєнну позичку.

Урядові години від 8—12 в полудне і від
3—5 по обіді. В неділі і свята від 9—11.

Надумайте ся!

Нім забезпечите ся в воєнній по-
зичці, то зверніть увагу на нашу
тарифу і премії пропагованого
обезпечення у воєнній позичці через

Українське товар. обезпечен

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожий без ріжниць віку платить
при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожитя і випадок
смерти річно К **52.50** або місячно
4.60, при 20 літах річно К 35.—,
місячно К 3.10.

Комітет сирітського Дому пошукує по-
мешканя (цілий
дм з огородом щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го
серпня. Зголошення: пані Лютикова, вул. Франца
ч. 31. (Сирітський Дім). 5—0

Співаник Українських Січових

— — — Стрільців — — —

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових
Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі,
на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос,
68 образів. Ціна 5 К. Найвигіднійше замавляти за
посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrai-
nischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20. —

2—0

Книгарня

Равха і Лебединського.

в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі
найновіші українські видання,
шкільні книжки, прибори кан-
целярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА
Кміцкевича і Спілки. Ціна 16 К неопр.
і 20 К опр. примірника і Кобилянського
Латинсько-українського СЛОВАРА.

На продаж два доми муровані із су-
теринами, парцелі під бу-
дову, огород яриновий і
овочевий в розмірі 6000 квадратних метрів.

Реальність надає ся також під фабрику.

□ □ □ Руська вулиця ч. 65. □ □ □

1—3

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.

Ціни оголошень:

Рядок петітовий двохпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,

Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise

Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:

ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Чернівці, 16. серпня 1918.

Серед найбільшого напруження, в п'ятім році світової заверюхи святкувати муть завтра народи Австрії день уродин свого улюбленого молодого монарха, цисаря Карла I. Першим словом по вступленню молодого монарха на престіл в часі, коли найзавзятійше лютувала війна, було слово мир і справедливість для всіх народів Австрії. І справді підчас свого дволітнього пановання не опустил молодий монарх ніякої нагоди, щоби простягнути руку ворогам до мира. Всім звісне його письмо до папи Римського, звісне також письмо до брата цисаревої Сикста, яке свого часу наробило так багато шуму! Цісар Карло відказався від всяких завойовань і відшкодовань, щоби тільки досягнути мир для держави — мир для своїх вимучених війною народів. Та вороги відкинули простягнуту руку до мира і кров плететься далі. Наш монарх не повинен в тій крові. Спаде вона на голову ворогів і ми віримо, що його Величності прийдесться нарік святкувати цей урочистий день в мирі серед радості і благословення своїх вірних народів. Завтра понесеться горяча молитва всіх народів до престолу Всевишнього, щоби додав сили напшому найяснішому монархові, закінчити побідно цю страшну війну і принести своїм народам давно-ожиданий мир.

Український народ, в котрого любови і привязанности мав нагоду переконатися наочно колишній архикнязь Франц-Йосиф Карло а теперішній монарх, складає і свої найщиріші бажання в цей празничний день у стіп свого улюбленого цисаря, в тій вірі, що проголошені колись слова справдливості для народів Австрії будуть

примінені також до українського народу в Австрії і що той народ, який поніс чи не найбільші жертви в цій війні, одержить з рук свого монарха волю і увільнене з під чужо-національного ярма.

Новий бич на наших селян.

Як довідуємося, ведуться саме в цій порі переговори про створення м'ясної централі і обороту худобою. Вільна торгівля має бути знесена а централія буде одинока мати право, закуплювати і розділяти товар. Проти цієї централії виступив правничий факультет черновецького університету, називаючи створення такої централії нещастям для населення. Проти такої централії виступила також частина німецької преси.

Кому вийде централія на користь? В першій мірі банкам, які фінансують централі, в другій тим вибраним різникам і торговцям худоби, які дістануться до централії. На кошт нашого мужика стануть вони мільонерами, а наш мужик не то що змусить свою худобку, свій дорібок продавати по ціні, яку собі централія настановить, а вкінці буде виставлений ще на всякі секатури торговельних агентів. До чого воно дійде? Дійде до того, що мужик, який за всякі річі, потрібні до його життя жусить платити застрашачі суми, не схоче продавати худоби, а буде чекати на якого покутного купця, котрий йому більше заплатить. Пічнуться доноси й скарги. Якраз опустіть а централія буде змуслена до ревізій. Це долле тільки оливи до того невдоволення, яке царить між сільським населенням.

Практика в Галичині показує, що не обходиться й при найбільшій контролі без надужити. Галицька українська преса переповнена жалобами на централію обороту худобою і її агентів. Агенти купують, частіше ревікують худобу, і намість доставляти її, куди належить, продають зараз у сусіднім селі із зарібком. Таке діється по цілій Галичині і влади не годні з цим упорати ся. Часто-густо можна за сотні, три-чотири корон відкупити ся від ревізії. Хто може дати гаранцію, що в нас цього не буде?

І на ще оден момент мусимо звернути увагу. Централія загрожує також хов і годівлю худоби, яку в нас підчас цієї війни так понищено. Селянин виводить звичайно на торг ту худобину, яка йому

не потрібна. Як він дочекається з телички корови, то він продає тоді стару корову, а лишає собі молоду. При всяких ревізійних бувало так, що корови з межі дітей не можна було ревікувати, а як було дві штуки, то забирали звичайно теличку. В який спосіб це відбилося на хову худоби, це видно тепер аж занадто добре. Що це буде повторити ся також і при всяких ревізійних централіях, це більше як певне. Всякий нагляд властий остає тільки на папері, як це видно аж надто в Галичині.

Тому й ми остерегаємо міродатні круги перед централією, яка являється новим бичем на нашого селянина. Централія на місці там, де бракує товару і де його треба рівномірно розділити, а там, де він є і то в порівнянні не дорогої, засновувати централію, значить зробити прислугу кільком капіталістам а скривдити селян і міщан, з яких перші не будуть мати винагороди за свою працю а другі за свої гроші не зможуть дістати товару.

Просимо наших послів поінтересувати ся цією справою і поробити відповідні кроки.

Про українські політичні партії на Україні.

В „Новій Раді“ помістив др. М. Кушнір обширну статтю про політичні партії на Україні і кінчить свої висновки так:

Закінчуючи огляд політичної диференціації українського громадянства, ми повинні констатувати, що вона відбувала ся в ненормальних політичних умовах великої революції національної та соціальної і не пристосована до диференційної соціальної того народу, спільно з яким українська інтелігенція повинна творити та організувати українську державність.

Ми знаємо, що політичні партії потрібні для державного будівництва, але вони повинні організовуватися на нових програмових принципах та певній тактиці так, щоб відповідали інтересам соціальних груп, на які поділяється той чи інший народ. Соціальна диференціація українського народу ще не зовсім вияснилась, але українське громадянство повинно пройти такий процес інтеграції політичної, щоб після неї політичним життям народу керувало тільки невелике число добре організованих політичних партій.

Виходячи з цих основних думок, ми знаходимо, що українське громадянство повинно діли-

В Італії.

Горяче сонце парило до омліня, як мій босанський полк вийшов з посліднього за мирних часів туристами переповненого місточка полудневого Тиролю та около 3-ої години з полудня переступив границю Італії. Білі від пилу, потім облиті піхотинці звертали цікаво змучені очі на камінний стовп, що становить границю між Австрією а ворожою тепер Італією.

Нічого замінного. Такі самі поверхові будівлі, як у полудневім Тиролю, лиш більше недбалі й опущені, так само мало засівного поля. Гладенький, білий як срібна лента гостинець летить на полудне стрімголов понад річкою * * *. Наперед нас красує ся у цілій величї острими скалистими шпичками та помімо літа грубим, брудним снігом покритий поверх 3000 м. високий італійський верх, що — здається — замикає нам дорогу.

Ми вже далеко в краю північної італійської нужди і то нужди в повнім значінню. Ні управлених городів, ні худоби на зелених левадах, ні гарного, бодай гарного будинка, ні навіть людей по селах, а ще менше по місточках. Хіба лиш десь-колись проповзне зарослий старий ділуган, що двигає присадкуваті мідяні ведра з водою на вигнутім коромислі, або клапаючи звичайними тут пантофлями з деревляними підощвами пересуне ся попри нас брудна із закурдиченням крученим волосем Італіянка, у якої нерідко висять преогидні воля. Під пахою у неї кошик з вовняними нитками, сорочкою або фляшкою вина, яке несе про-

мінати за „farina“ (мука), або „pane“ (хліб). Убогі костели, що виглядають тут як кепські шопи, позамікані, ніхто у них не відправляє, ніхто не сходиться. Чотирокантова з хрестом на всі сторони давнищина, що стоїть завсігди окремо від костела, як старий щербатий рот з одним зубом. З закратованими вікнами „scuola“ (школа) замкнена, а на її подвір'ю нерідко розміщений австрійський табір. Більше прикрашені будівлі з шумними написами: „vino. birro e liquore“ нагадують хіба на давні лучші часи.

Ще нужденніше виглядають міста й місточки, відки мешканці повтікали в більший масі. Опустілі доми з повирваними вікнами й дверми чорніють як челюсті, як спорохнвілі черепи мерців. Справдішній танець кістяків. Всюди мертвота. Навіть зелені долонисті виноградники, ні присадкуваті фіги, ні розлогі морви не в силі їх оживити. Доборолась Італія... Сини її зсунули ся зі снігових австрійських гір на італійське „monte“, иньші лягли головами, а пуста й так країна, що не могла вже у мирний час вижити населення, виглядає як заджумлена.

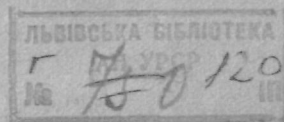
І яких то гостей она не оглядає! Прийшов не один, що бажав туристом побути в соняшній Італії, та ледви чи був у силі любовати ся тепер її красою. Серед щоденних великих злиднів, кожної хвилі готовий на смерть, що десь за горбом засіла з косяю, тої краси не запримічує ся. На все треба відповідного настрою. У деяких умовах і найлучша справа не смакує. Те, що було колись приманом північної Італії: верхи — тепер зненавиджені. Кожний бажав чим скорше їх не бачити.

Наші Босанці мають „істо брда“, але їх „кращі“, не такі високі. А вже й не говорити про мою чету скоростріла, що зложена колись виключно, а тепер у більшій часті таки з наших українських хлопців зі східної Галичини. Вони безперечно інтелігентніші від своїх босанських товаришів, (деякі навіть мапи покупили в дорозі) цікавляться всім. Як можу, піддержую їх заінтересованість, щоби відвести їх понурі гадки від властивого внутрішнього хитання. Твердий військовий обов'язок не знає пардону, тож не один краян мігби опинити ся у безвихіднім куті...

Дивна доля супроводжає цей гурток земляків. Жмінка людей, якимось фатум відорвана по розбиттю нашого відділу на румунський фронті, тягася зі мною то до малярського, то до віденського, то до чисто італійського, то до малярсько-румунського, а в кінці до босанського полку. Відірвані від своїх, здані у всім лиш на мене, лиш у мені бачать свого покровителя, через те надзвичайно послушні і становлять всюди, де були, еліту полку.

Уже навтомили ся гори. Маю їх досить на ціле житє. Як би я колись у будучности і став туристом, то ледви міг би мене й золотоустий заманити в гори! Тужно виглядає всі бодай ширшої долини, як не рівнини. По 130 км. маршу, всідаємо знов на бувшу італійську залізницю і їдемо чудовою долиною бистро-рвучої зеленої ріки... через 37 не мурованих, а таки викопаних у скалі тунелів. Їдемо у відкритих товарних вагонах, відки легко нам усе оглядати.

Висше і низше залізної дороги розкинені села й місточки, денеде замок як твердиня, а все те

тись тільки на дві партії: на соціальну демократію і на національну демократію.

Соціальна демократія повинна і бореться за класові інтереси робітництва а почасти селянства. Політичною партією для організації робітництва та оборони його класових інтересів являється соціально-демократична партія. Можна погодитись з тим, щоб центральна фракція українських соціалістів революціонерів, перетворившись в українську соціалістичну партію з європейською програмою, стала селянською фракцією соціальної демократії.

Але українське громадянство повинно без різниці партій боротися з демагогічними партіями большевиків-комуністів та лівих соціалістів-революціонерів, які тільки й могли зародитися в такій напівазійській державі, як була Росія. Національну демократію, яка буде обороняти інтереси дрібного та середнього селянства, яка буде стояти на сторожі українського міщанства та працюючої інтелігенції, повинна репрезентувати радикально-демократична партія, в склад якої повинні увійти всі ті політичні партії та групи, які тепер організовані соціалістами-федералістами, соціалістами-самостійниками, українськими трудівниками та народними соціалістами, а також ті українські елементи, які розпорошені по деяких російських партіях на Україні.

Що торкається хліборобів демократів, то частина з них могла би пристати до радикал-демократів, а ще краще було б, якби ця партія стала виразником української національної буржуазії, яка вже по часті народжується, і з певністю можна сказати незабаром складається з тих обрусілих землевласників, купців та промисловців, які нині ще тільки починають вертати ся в лоно своєї нації. Ми і вважаємо за політичне завдання першорядної ваги для хліборобів-демократів організаційних кругів громадянства, яке відіграє таку велику роль в державі.

Ми глибоко переконані, що об'єктивні причини штовхають і підказують українському громадянству такий політичний процес інтеграції політичних сил на основі диференціації українського громадянства.

З України.

Румунська нота.

Румунське правительство прислало українському правительству ноту, в котрій годить ся на призначення на підставі взаємності дипломатичних представників в Букарешті й Київі. Вказуючи на конечну потребу урегулювати декотрі питання економічного характеру, румунське правительство пришло незабаром до Києва окрему делегацію, котра займеть ся вирішенням цих питань. Румунське правительство просить правительство Української держави по змозі допомагати цій делегації.

Посол Липинський в Будапешті.

Польські дневники доносять з Будапешту, що український посол у Відні В. Липинський прибув до Будапешту, бо „українські круги мають бути занепокоєні становищем угорського правительства до польської справи, також справою евентуального поділу Галичини. Здається, що Українці мають намір розпочати на Угорщині акцію проти сего курсу угорської політики, який симпатизує в польською справою. Український посол у

набрало би може й більше чару, як би так инший час. По чотирох годинах шаленої їзди в долину, розступають ся гори щораз ширше, піскове корито ріки розширює ся також. Перед нами розлога долина, по якій мчить ся поїзд до нашої кінцевої станції.

Се більше місто, з крученими, вузькими улицями, з середньовічними мурованими луками, з площами і пам'ятниками Гарібальдо і Віктора Емануїла, тепер опустіле. Тіни туземців, старців, жінок і дітей снують ся з італійськими вояцькими посудами попід військові кухні, шукаючи відпадків, то вичікуючи, чи не остане що в кітлі. Всюди бруд, нехар. Електричні лампи, що колись освічували променадю, тепер як каліки вимахують піврваними дротами. В одинокій „каварни“ повно мух. Містом пройшла страшна пожега війни. Воно й тепер ще непевне своєї судьби. Ворожі літаки готові знищити до решти доробок власних земляків. Бистра річка, до якої спливає міська нечистота, розносить отруйний запах, а — на італійський лад — в кождім заулку відкритий виходок довершує образок.

Наоколо широка рівнина. Ми однак тут не останемо. Наша ціль: у бік, знов на гори, переступити послідні шпиль і зійти по них на італійську рівнину.

Гарно; але кому з нас доведе ся переступити верх „Х“? Кілько нас ляже головами; не від одного з нас буде родина на дармо дождати вістки: „Я здоров!“

Та що робить...

Вояцька доля!...

В поли, 26. цвітня 1918.

Ясінчук.

Відні має збирати відомости, хто з державних мужів і в якій степені займається польською справою“.

„Gazeta poranna“ додає, що український посол звернувся до д-ра Геліодора Стрипського (угорського Українця, бувшого редактора „Ukrain-ia“, видаваної в Будапешті на мадярській мові — Ред.) предложив йому катедру на університеті в Київі та просив о посередництво у вишуканню ще трьох инших професорських сил. Український посол мав обіцяти кождому професорові 120 тисяч корон річної платні, але на се ніхто не дав зловити ся, бо всі, до яких звернувся з таким предложенням, відмовили ся. Також др. Стрипський мав заявити, що мусить заждати, аж відносини на Україні проясняться ся.

Проект про вище управління церквою на Україні.

На однім з передостанніх засідань церковного Собору в Київі розглянено й одобрено проект про тимчасове вище управління церквою на Україні. Після проекту православна церква на Україні знаходить ся в канонічній зв'язку з патріархом всеросійським, вище тимчасове її управління організується на основі автономії. Патріарх має право затверджувати і благословити київського митрополита, благословити всіх єпископів України, яких затверджує священний собор. Крім сього має патріарх право вищого апеляційного суду над всіми українськими єпископами, благословити скликання соборів України. Вищим органом законодавчої правительственной церковної влади є український церковний собор, який скликається ся раз на три роки, а в виключних випадках і частіше. Собор складається з завідуючих українськими єпархіями єпископів, вікарних клериків, горожан вибраних на повітових зборах. Проект прийнято 213 голосами проти 128 голосів українських членів собору, які здержались від голосування.

Письмо із Волині.

Любомль, 31. липня 1918.

Шановна Редакціє!

Дуже просимо помістити сих кільканайцять стрічок на сторінках Вашої часописі.

В „Українським Слові“ ч. 162 поміщена статійка на підставі дописі очевидця про горячкову польонізацію українського села на Волині. Причиною тої статійки мусить і було письмо або й оповідане очевидця з села Березців, бож і про те село там говорить ся, що воно „пляцуфка“, що там витворюється штучний польський патріотизм.

Ми й не відзивали-б ся на ту статейку, як би не бесіда про село Березці, хочай як та статійка відмовляє нам народного почуття; — бож із неї виходить, що мужик Волиняк людина без свідомости, без відповідности проти нападів на народність. Ми вже читали про себе, що ми Волиняки „елемент меншої вартости“, що Поліщуки хитрийший народ, але писати, що „Поляки стягають всякими червоно-білими шайками до себе українську дітвору, а з нею підслесливими обіцянками і безкритичних родичів“ і таким способом „українським громадам прищиплюють вони як болячку польські школи“ — се-ж мабуть занадто пересаджено; ми сказали-б, що се є безпідставне виставлене нас українських Волиняків на ганьбу перед цілим українським світом а також на посміховиско перед самими Поляками.

Чи дописувач, властиво очевидець із Березців, справді набрав переконання, що наших укр. дітей можна такими шопками притягнути і що наші укр. родичі вже так безкритичні, що їх можна заманити підслесливими обіцянками? Стидайтесь, пане очевидче! Чи ж такими вигадками із добре нам зрозумілої причини (— таж світ не спить —) не даєте ворогові ніж у руки? Бувають одиниці, і то між так зв. інтелігентними, що задля особистої користи кидають своє віроісповідане, свою народність, потім знов наворачтають ся, як цего забажав інтерес, але щоб таке приписувати нашим укр. дітям, нашим укр. родичам, — на се Ви, пане очевидне, замало розглянули ся по наших мужиках.

Воно було колись так, що за пановання Польщі в подібний спосіб їх назад наворачтано до первісного віроісповідання, але які то часи були, а яких средств уживали обі сторони; найліше скажуть старі люди, що знають це з оповідань своїх дідів і прадідів. Тепер того всего нема. Австрійські влади, котрі тепер нами рядять (— ми говоримо про Любомльський повіт —), не то що не уживають насильства на народність чи там на віроісповідане, але противно глядять, щоб між народами нашого повіту був спокій, була згода; вони помагають нам грішми і матеріялами у відбудові наших домів і хазяйських будинків, помагають відбудовувати наші — не російські школи, — тож до чого писати, що Поляки прищиплюють нам як болячку польські школи і значить, виходило з сего, австрійська повітова команда в Любомлю приглядає ся тій болячці на укр. тілі

й нічо не зробить, щоб її усунути. До чого заставляти когось там тяти бука на нас?!

Чи гадаєте, що за час австрійського урядовання ми вже забули, що ми, колишні „хахли“, щось цілком відмінно від кацапів-Русских, а ще більше від Поляків? І сїж послідні могли-б нас і наших дітей заманити шопками й обіцянками тепер, коли ми почуваємо себе частиною великого державного укр. народу?

Колиж самі признаєте, що часто укр. населене з Березців розбрило ся по Україні, значить лишили ся в селі Поляки, що перейшли сюди з Ріковця, котре село Москалі спалили до тла, і кількох жидів-зайдів, то-ж яка мала бути школа по Вашому? Австрійські влади застали в селі з виїмкою трох православних хазяїв самих Поляків. Коли-ж опісля посилено в нас укр. висилених ізза Ковля, отворено у нас школу українсько-польську, а коли знов висилених з дітворою забрали до домів, а наші лише що аж тепер вертають, які-ж наслідки мали з сего бути?! Так не треба писати! Аби як, то не треба трубити, а дати поміч. Ми тут противно находимо досить розуміння для наших потреб у повітовій команді в Любомлю. Що в нас робота йде помало, не ми виноваті, а те, що в нас нема народної інтелігенції.

Австрійські Українці й так перепрацьовують ся коло нас.

Наша громада дуже понижена, помішана. По инших громадах краще. Там школи з самого початку чисто українські, там повітова команда жертвувала книжки дітвора з нагоди закінчення шкільного року, там отримали учительські сили нагороду за ревне навчання дітвори. У нас буде також чисто українська школа й вже буде инакше, коли наші вернуть, а Поляки назад заберуть ся до Раковця, де вже почали відбудовувати свої хазяйства.

Ми підписані просимо всіх, що будуть мати охоту писати по часописах про шкільні, народні і т. и. обставини Волині, а особливо тої часті, що належить до повітової команди в Любомлю, щоб держали ся в рамках об'єктивности. Менше плакати, а більше коло нас працювати, менше на других ганьбити, а більше на себе глядіти. Не треба бурити кров, бо можуть прийти часи, що ті, котрі нам тепер прихильні, можуть змінити ся. Мотай Петре на вус, каже наше послівє.

Матій Дахнюк, громадський староста із Березців.
Степан Куржіль, церковний староста в Любомлю.
Іван Старкевич, староста української громади в Любомлю.
Олексій Мацека, фельдшер в Березцях.

Обезпечуйте ся у 8. воєнній позичці
в „КАРПАТІІ“
Чернівці, Ринок 3.
Пояснень уділяється радо!

Український Театр в Чернівцях.

Більше як місяць пробув новозаснований театр „Народного Дому“ в Чернівцях даючи цілий ряд вистав у салі міського театру. Історія цього театру звисна. Приїхало кілька молодих сил львівського театру, яким подобала ся Буковина, і забажали заснувати тут театр. Це їм тим легше прийшло, бо товариство „Народний Дім“ вистарало концесію на театр. Товариство „Міщанський Хор“, яке під проводом о. Вовчука займало ся перед війною устроюванням аматорських вистав, дало свою гардеробу до розпорядимости, а дружину театру і хори доповнили вишколені аматори. Кождий початок тяжкий. Штука, в яких виступали зіграні сили йшли з самого початку бездоганно, за те багато мороки було з наборзі зібраним хором і деякими аматорами. Та невтомимій праці капельника Левицького та желізній енергії режисера Л. Розлуцького вдало ся побороти і ці трудности, так, що ця „збиранина“, як назвала її в своїй злобі одна з львівських газет вже за тиждень гри достроїла ся до себе так, що всі штуки, виходили більш-менш бездоганно а деякі навіть ліпше, як за гостини львівського театру.

За час свого побуту виставив театр знані нам вже народні штуки, які все подобають ся і які не зійдуть мабуть скоро з репертуару, як „Запорожець за Дунаєм“, „Ой не ходи Грицю“, „Дай серцю волю“, „Жидівка вихрестка“, „Паливода“, „Кума Марта“, „Хто винен“, „Заручини по смерті“, „Соколик“, „Невольник“. Із штук неграних у нас ще: „За Батька“, Грінченка, „На перші гулі“, Васильченка, „Наймичка“, „Мати“, „Розладде“, Николишина, відіграли також „Украдене щастє“, Франка, з модерних Стріндберга „Батько“, з жидівських знану нам „Міра Ефрос“ і „Бог помсти“ а вкінці ще „Псотника“ Коцебугого та „Воскресєне“ Чубатого і „Батраки“ Коковського.

Як бачимо, то це для свіжих незіграних сил аж надто різнородний репертуар. Народні штуки випали добре, деякі хибі в грі закриває музика, пісні й танці, однак в драмах показав себе кождий з артистів. І тут треба особливо піднести, що якраз драми випали найкраще і ми мали нагоду пізнати артистів і оцінити їх гру. Візьму на примір от хочби „Батька“ Стріндберга. По правді сказати, де хто з публіки, хто бачив сю виставу на Заході Європи, у Відні і Берліні, сумнівав ся, чи молоді артисти справлять ся з цією штукою як слід. Та по представленню не могли вони нахвалити ся їх гри. Те саме годить ся сказати й про прем'єру „Розладде“ як і інші штуки. З артистів годить ся піднести в першій мірі п. Рузлуцького, інтелігентного, образованого артиста, який творить на сцені бездоганні типи, а при тім і справного й енергійного режисера, але лише в сальонових штуках; за те в народних штуках режисерія слабіша, видно, що він за мало знає народне життя. Дальше треба поставити побіч него п. Демчишина, також інтелігентного артиста, який вибиває ся на першого коміка в театрі і був любимцем черновецької публіки. Треба його бачити було в ролях, які грав незрівняний Юрчак. Демчишин сотворив відмінні типи, і тут саме виявив він певну дозу сценічного талану. З мужеських сил годить ся піднести п. Онуфрака як аманта і п. Кракалію, котрий, хоч дебютант на сцені, дав нам скінчені типи.

З давнь годить ся на першій місці поставити паню Пилипенку. Пані Пилипенко, це першорядна субретка, з великим темпераментом, повним життя. Та ми бачили її в трагічних ролях; і тут поставила вона себе на висоті. Пані Козак ова, це безперечно сценічний талан, який не встиг ще розвинути ся. Та про те була вона скрізь доброю партнеркою, а в деяких штуках навіть дуже доброю.

Пані Левицька не потребує похвальних гимнів. Це скінчена артистка, знаменита так в народних як і модерних штуках. Її коронна роль, це Мірале Ефрос, в якій ледво її хто перевисить.

Щоби доповнити образець, годить ся згадати паню Наталку Левицьку. Ми знаємо її з давніх часів на сцені. Та тоді грала вона підрядні, невдячні ролі, так, що здавало ся, що вона не надаєть ся на сцену. Та треба було її побачити тепер в деяких ролях. Її блискучий гумор, ніжність і наївність в грі, то можна дати їй місце між першими.

Інші пані достроювали ся дуже добре до гри.

Цих кілька слів вважали ми додати на пращанне театрови, який записав себе як найкраще в Чернівцях і виїхав на довшу гостину до Каменця-Подільського.

Ю. С.

НОВИНКИ.

Міністерство здоров'я іменує д-ра Е. Кобринського краєвим санітарним інспектором, оставляючи тимчасово його на дотеперішній місці.

Як Скоропадський протестував? „Nowy dziennik“ в телеграмі зі Львова доносить: Довідує ся від добре поінформованого політика, котрий що-но вернув з Києва, близьких пояснень про занулювання тайного договору, який дотичить поділу Галичини. Гр. Форґач заявив найзвичайніше гетьманови, що австрійсько-угорське правительство не признає тайного договору про поділ Галичини, та запитав гетьмана, як він супроти сього ставить ся. Гетьман відповів, що протестує проти сього, однак на жаль Україна не має ніякої сили, щоби вимусити додержання договору. На підставі останніх слів доніс гр. Форґач міністрови Дорошенкови, що гетьман згодив ся на анулювання договору. У Дорошенка повторила ся та сама сцена, що у гетьмана. Гр. Форґач доніс опісля до Відня, що українське правительство — зрікаєть ся додержання договору. Німецький посол заявив українському правительству, що супроти австрійського становища не може в сій справі нічого вдіяти. — „Діло“.

Данія признає Україну. Представник данського уряду був з офіційною візитою у управителя міністерством закордонних справ Д. Дорошенка. Таким чином Данія офіційно признає Україну самостійною державою (Н. Р.)

Хто буде наслідником митр. Репти? „Neue freie Presse“ приносить довшу статтю про церковні відносини на Буковині у звязи з уступленем митрополита Репти і говорить, що якби вістка про уступлення Репти справдилася (По нашим відомостям митрополит Репта ще не уступив остаточно, а вніс лише подане о пенсіоноване. — Ред.) то тоді вже з огляду на виконуване влади висвячення треба би висвятити обох генеральних вікаріїв на владик. Румунський генеральний вікарій став би тоді іменованим митрополитом Буковини і Дальматії після даного приречення Румунам. Як бачимо, то інформатор згаданої часописи заїжджає вже заяця возом і презентує на митрополичий престіл Румуна. Ми не знаємо ніяких приречень, а знаємо, що справедливість того вимагає, щоби

вже раз по довгих літах став митрополитом Українець, а тепер можемо цього тим більше вимагати, бо маємо в особі арх. о. Тита Тиминського, чоловіка найбільше відповідного на це достоїнство.

Наказ про українську мову. В „Новій Раді“ читаємо: Державний секретар розіслав до всіх міністрів наказ про українську мову з 9. липня такого змісту: „До всіх міністерств: З урядових актів видко, що державною мовою Української Держави визнаєть ся українська мова. Однак з тих паперів, що надходять до державної канцелярії — виявляєть ся, що не всі міністерства додержують державної мови в листуванні, примушуючи сим державну канцелярію писані так службові папери перекладати на українську мову. З огляду на се ласкаво прошу міністерства не відмовити вживати в листуванні з канцелярією виключно української мови, як державної мови. Підписав товариш державного секретаря Могилянський. Директор заграничного департаменту Гавський.“

Умови миру. „Localanzeiger“ доносить, що коаліція усталила на останній конференції в Парижі слідуєчі мінімальні умови, під якими могла б почати мирові переговори: 1) Безумовне звернене і відшкодоване Бельгії за всі втрати, які вона потерпіла підчас війни. Про ужитє Бельгії на застав не може бути мови; 2) Звернене Франції Альзасу і Лотарингії; 3) Відступлене Трієнту і Трієсту Італії; 4) Англія одержить Єгипет і задержить всі здобутки, осягнені на Туреччині підчас світової війни; 5) Німеччина зрікаєть ся своїх колоній. Коли-б Німці згодили ся на такі мінімальні умови, то коаліція зречеть ся також своїх жадань що до відірвання польських провінцій від Пруссії, а також розбору Австро-Угорщини, яка мусіла-б віддати Сербію, Чорногору і Альбанію. Альбанія мусіла-б перейти під протекторат Італії, а Австро-Угорщина мала-б зректи ся впливу на Балкані. Доки німецьке правительство не згодить ся на вище наведені умови, доти такі заяви, як остання промова канцлера Німеччини про Бельгію, не можуть мати значіння. Від сих жадань коаліція відступити не може і тоді спинить війну, як що вони будуть сповнені. — Про німецькі умови мира орган Горького „Новая Жизнь“ доносить: Німці прислали еспанському правительству програму для евентуальної мирової конференції. Зміст сеї програми слідуєчий: 1) Німеччина не жадає ніякої анексії ані контрибуції на заході; 2) Мирові переговори з Росією і Румунією остають ся в силі, однак можуть бути переглянені на міжнароднім конгресі; 3) Справа Бельгії буде основно і остаточно рішена на мировім конгресі; 4) Німеччина жадає свободи плавби і розоруження Гібральтару і Суєзького каналу, а також права користування вузькоколійними стаціями; 5) Що дотичить колоній, то має бути захований передвоєнний стан.

Вінчанє п. Вільгельма Яворського, учителя з Кучурова Великого, тепер поручника 30. п. п., з панною Сільвією де Роскїп з Михальча, відбуло ся 28. липня с. р. в парохіяльній церкві в Михальчу.

† Олекса Величко, бурмістр з Ширівців гор., один з наших передових селян, член народних товариств, помер з руки невідомих розбишак з суботи на неділю, 10. на 11. серпня с. р. Олекса Величко, це оден з почитніших і заможніших селян в Ширівцях, був через 14 літ бурмістром, тішив ся повагою перед своїми і чужими. За його патріотичне поведєне подано його до високого відзначення. А тут огидні розбишаки поклали кінець його життю. Вічна йому пам'ять!

Італійські літаки над Віднем. Оноді явило ся над Віднем 7 італійських літаків. З них скинено на кілька віденських ділень тисячі прокламацій, друкованих в часті на картках в італійських краєвих краках. Їх зближеня сразу не заважено і не оголошено з сего приводу, що сі літаки, не обтяжені бомбами, могли держати ся незвичайно високо, а рання мрака утруднювала їх розпізнання. Текст одної з відозв такий: Віденці! Пізнайте Італійців. Колиб ми хотіли, моглиби ми скинути цілі тони бомб на ваше місто, та ми шлемо вам тільки привіт трибарвної волі. Ми Італійці не ведемо війни з горожанами, дітьми, старцями і жінками, ми воюємо з вашим правительством, — ворогом народної волі, з вашим сліпим, упертим, жорстоким правительством, яке не може дати вам ні мира, ні хліба і живить вас тільки ненавистю і обманчивими надіями. Віденці! Говорять про вас, що ви інтелігентні. Однак від часу, коли ви натягнули на себе пруський однострій, впали ви на уровень берлінського простака і цілий світ звернув ся проти вас. Хотите вести далі війну, — робіть се, коли хочете поповнити самовбийство. Чого надієтесь? Рішаючої побіди, яку вам приобіцяли пруські генерали? Ваша рішаюча побіда є — як хліб з України. На нього ждєть ся і вмираєть ся, заки він надійде. Горожане Відня! Роздумайте над сим, що вас жде, і пробудіть ся. Нехай живе воля, нехай живе Італія, нехай живе антант!“

Розбишацтва починають ся. Перед кількома тижнями ввійшли до побережника Антона Гол-

ватого в Ширівцях гор. 4 розбишаки, перебрали за жовнірів, крикнули „руки в гору“ і вистрілали з револьверів положили його трупом. Рідня його зі страху не ставила ніякого опору, так що розбишаки втікли. З якої причини і хто попопнив розбишацтво, невідомо. Ще не присхла одна кров, а тут поповнено свіже убійство. Вночі з суботи на неділю тамтого тижня, 10-го на 11-го серпня, вкрало ся двох розбишак до хати бурмістра Олекси Величка з Ширівців гор., убили його в звірський спосіб, забрали 100 тисяч корон готівки й утікли. Розбійники були добре обзнакомлені, бо вибрали грати в заднім вікні, ввійшли до хати, перейшли попри рідню, яка спала у сусідній хаті і пішли впрод до кімнати своєї жертви. Там мусіло прийти до короткої борби, як зізнає донька убитого, яку каміт збудив зі сну, при чім упав вистріл. Рідня побігла до кімнати та не могла нічого бачити, бо розбишаки засліпили їх електричними лампами. Вони бачили лиш тільки, що розбишаки були два високі мушени в довгих мантах і в російських високих, високих шапках. Підозрівають одного мешканця села, що втік до Росії і обіцяв пімстити ся на бурмістрови за те, що його брата повісило наше військо. Як бачимо, розбишацтво починає ширити ся а розбишаки уходять безкарно. Річ жандармерії є вислідити убійників, за що їй буде більше подяки, ніж за те, як переловить чоловіка, як купить де муки для своїх дітей до хати.

З нагоди свого вінчаня зложив п. Вільгельм Яворський, учитель з Кучурова великого, 50 К на добродійні цілі.

На прикрашенє гробу Федьковича зложив проф. др. Панько Клим б К. — Дальші жертви приймають ся.

„Намість фейлетона“. Під таким заголовком помістили ми в останнім числі нашої часописи нотатку з Сторожинця, в якій закидуєть ся пані Аглія фон Ончул непатріотичне поведєне. Жаль нам, що через недогляд цю нотатку поміщено, бо, як нас інформують, обжалованє пані Ончул безпідставне і є мабуть актом пімсти з чийсь там сторони. Перепрашаємо паню Ончул, що зробили її незаслужену кривду. — Редакція.

Основе нової промислової спілки. Нове промислове підприємство входить цими днями в житє. Це перше підприємство цього рода в краю, і тому треба його привитати. Як довідуємо ся, знані в нас як і поза межами нашого краю будівничі цїс. радн. Бохнер, цїс. радн. Йосиф Проске і міський будівничий Давід Центнер оснували разом з філіями Англо-австрійського, віденського Банкового тов., (Вінер Банкфайр) і Депозитного банку будівляну спілку під назвою „Спілка над- і підземної будови з огр. пор.“, яка поставила собі за задачу в першій лінії займатися в будовою краю, що так потерпів у цій війні. Згадана спілка перебирати-ме до виконання так публичні над- і підземні будови, як також будови доріг, водянї роботи і зеліничі, міські і приватні господарські будинки всякого рода, дальше виконанє плянів, кошторисів, оцінень і свідцтв удобрень, як взагалі всякі роботи, що стоять в звязи з заводом будівничого. Добра слава всіх членів спілки як і солідність так з фінансового як і заводо-технічного боку забезпечують підприємству добру будучність і треба піднести з радістю це, що краєві сили взяли ся до такого хосенного діла без чужої помочи. Урядуючими директорами будуть в горі названі будівничі.

Убийника ген. Айхгорна повішено. Кореспонденційне бюро подає вістку з Києва, що 10-го с. м. прилюдно повішено в Києві коло Лукіанівської в'язниці убийника генерала Айхгорна і капітана Дреслера. Засуд такий вийшов від німецького полевого суду; виконано його зараз після потвердження.

Воєнний альбом ц. к. 20. полку стрільців. Щоби увіковічити геройські подвиги українських стрільців з 20. полку (Станиславів), видає коменда доповнюючого батальону 20. полку стрільців в українській мові велику пам'яткову книгу з текстом і ілюстраціями. Для доповненя і окрашеня сего альбому просить ся всіх, що брали участь у битвах нашого полку, як рівнож і їхні рідні, ласкаво надсилати воєнні світліни, власноручні нариси й рисунки, фотографії і житєписі упавших, затрачених і полонених, як рівнож поезії, нарисів і новелі, які були-б звязані із воєнними подіями а також й инший для альбому прихожий матеріал, який на жаданє по зужиткованю звернесть ся назад. Чистий дохід із продажі сего альбому призначений „Фондови вдів і сиріт“ нашої славної станиці-славівської двадцятки. Замовляти альбом можна вже й тепер, а ціна його виносить: в оправі 40 К, брошуров. 30 К. Всякі посилки і замовлення слати на адресу: Schriftleitung des Kriegsalbums k. k. Schützenregiment Nr. 20 in Wadowice, Galizien.

Панів учителів, яким вислано календарі, просимо розпродати їх між населєне по короні а гроші прислати ласкаво до „Рускої Каси“. — Адміністрація „Руської Бесіди“.

Оголошення.

Співаник

Українських Січових
Стрільців

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигіднійше замовляти за посліплатою на адресу: *Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.*

Комітет сирітського Дому пошукує помешкання (цілий дім з огородом щонайменше 5—6 покоїв) від 1-го серпня. Зголошення: пані Лютикова, вул. Франца ч. 31. (Сирітський Дім).

6-0

РУСКА КАСА

для ощадності і позичок
стов. зар. з обм. порукою

в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Приймає вкладки щадничі на книжочки
:: :: і на біжучий рахунок на :: ::

3¼ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок виплачує каса сейчас без виповіди. Вкладки в „Рускій Касі“ можна складати особисто, почтовими переказами, грошовими листами, чеками поштової щадниці і в філіях *Wiener Bankverein* у на рахунок „Рускої Каси“.

Уділяє позичок а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами; б) льомбард ефектів, й на ескомт векслів.

Купує і продає всякі вартні папері, дає на них зачети і сталі кредити.

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони.

„Руска каса“ приймає зголошення на VIII. воєнну позичку.

Урядові години від 8—12 в полудне і від 3—5 по обіді. В неділі і свята від 9—11.

3-0

Книгарня

Равха і Лебединського.

в Чернівцях, улиця Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі
найновіші українські видання,
шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА
Кміцикевича і Спілки. Ціна 16 К неопр.
і 20 К опр. примірника і Кобилянського
Латинсько-українського СЛОВАРА.

Надумайте ся!

Нім обезпечите ся в воєнній позичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропегованого обезпечення у воєнній позичці через

Українське товар. обезпечення

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний безріжничі віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Отворене Каварні.

Повідомляю ласкаво отсим, що я отворив в Чернівцях вул. Панська ч. 9

НОВУ КАВАРНЮ

під назвою

ПРОМЕНАДНА КАВАРНЯ

Каварня уряджена зі всім комфортом, багато повітря і світла, в центрі положена з чудовим виглядом на Панську вулицю.

Саля до читання, білярди, лектура краєвих і заграничних часописий стоять до розпорядимости гостей.

Знамениті напитки. Солідна обслуга.

Чернівці, 20. липня 1918.

Властитель каварні:
С. БРАНДЕС.

4-4

На продаж

два доми муровані із сугтеринами, парцелі під будову, огород яриновий і овочевий в розмірі 6000 квадратних метрів.

Реальність надає ся також під фабрику.

□ □ □ Руська вулиця ч. 65. □ □ □

2-3

СПІЛКА НАД- і ПІД'ЗЕМНОЇ БУДОВИ

з огр. пор.

Шкільна вул. ч. 10, II. пов.,

якої урядуючими директорами міські будівничі ціс. радник Юлій Бохнер, ціс. радник Йосиф Проске і міський будівничий Давид Центнер, перебирає роботи всякого рода, виготовлене плянів, кошторисів, оцінень, свідоцтв удобрень, як також в інших технічних роботах, що стоять в крузі діланя будівничих

ПОЯСНЕНЬ

1-3

уділює бюро Спілки дуже радо.

Важне для властителів попередних воєнних позичок!

Східно-австрійський рільничий і промисловий банок

„ОСТБАНК“

2-3

Чернівці, вул. Панська ч. 2

приймає підписки на 8. воєнну позичку зглядно обезпечення у воєнній позичці для ц. к. австрійського військового фонду вдів і сиріт

до 31. серпня с. р.

На заплату обезпечень у воєнній позичці приймають ся заставні облїгації воєнної позички, при чім зараховуєть ся підписчикам повну вартість заставного паперу, а найменше ту суму, яку свого часу дійсно виплатило ся на воєнну позичку із заставом.

Пояснень уділяє „Остбанк“.

∞ Всякі банкові інтереси. ∞ Промислові трансакції. ∞ Відділ дерева. ∞ Щадничі вкладки. ∞

Найкрасші услїва!

„БУКОВИНА“
виходить щодня.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплата:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.
Ціни оголошень:
Рядок петитовий двохпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.
Annoncenpreise:
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h., im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnummer 20 h.

Що з тайним договором?

Недавно тому принесли ми були вістку, що гетьман Скоропадський зрік ся тайного договору, після якого мав би наступити поділ Галичини, і нап'ятували цей вчинок так, як це належало ся. Вістку цю подали ми з достовірного жерела навіть з умотивованем, яким гетьман зрік ся договору. Фактом є, що гр. Форґач подав телеграфічно цю вістку гр. Буріянови, а цей знов подав цю вістку цісареві і Полякам (останнім перед бюджетовою провізорею).

Та зараз опісля почали ширити ся вістки, що гетьман не зрік ся договору, що він навіть протестував проти заяви Форґача, коли той заявив, що тому, що Україна не додержала умов, тайний договір неважний.

Перша „Нова Рада“ принесла таку нотатку: Нас повідомляють з певних джерел, що звістки, які появились в закордонних газетах (особливо галицьких) про те, ніби пан гетьман добровільно зрік ся стояти на ґрунті певних умов що до поділу Галичини в зв'язу з Берестейським договором і ніби дав на це свою письменну згоду, не відповідають дійсности. Є підстава думати, що справа поділу Галичини далеко ще не вирішена, і через те робити якісь остаточні висновки що до цього, поки що передчасно.

З великим вдоволенням і облегченням серцем приймаємо ми це перше заперечення тої свого часу Йової вістки.

З цієї вістки виходить ясно, що граф Форґач післяв мабуть „замовлену“ телеграфічну вістку гр. Буріянови, на яку не дав згоди ні гетьман, а ще менше його правительство, згідно Дорошенка. Так являється гр. Форґач не тільки винахідником умотивованя але також і винахідником видуманого гетьманського зречення.

По гр. Форґачеві можна всього сподівати ся. Годить згадати, що вже по його приїзді до Києва, як голови торговельної делегації, українські круги відносили ся до него з великою резервою і недовіром. Чи такий чоловік зможе оставати й далі на становищі своїм в Києві тепер, це залежить від української влади. Дивно нам лише, що гетьман дотепер не спростував офіційно вістки про зречення з тайного договору, як він його не зрікав ся.

„Діло“ називає вістку „Нової Ради“ характеристичним причинком до характеристики „славетного п. гр. Форґача у Києві“.

„Гр. Форґач має, — говорить згадана часопись, — можна сказати, вже своє ім'я в світі — дякуючи своїм кількітним „трудам“ (Тут сконфісовано шість рядків льв. прокуратором). Тепер той ц. і к. дипломат „робить політику“ іменем габсбурської монархії на Україні. Одним з його „шедеврів“ був той його „спосіб“, яким він, мовляв, „наклонив“ гетьмана зректи ся тайного договору; другим „шедевром“ була депеша, якою він повідомив гр. Буріяна, (skonфісовано) про той свій успіх у Києві, наче про акт, гетьманом добровільно і формально завершений...

Тепер містерія розпочинає спровола прояснити ся.

Коли монархії справді залежить на тім, аби її відносини до України укладали ся трохи инакше, (тут знов сконфісоване місце) то міродатним кругам сеї монархії прийде ся пошукати для гр. Форґача з усіма його відомими талантами і методами якесь инше місце попису — замість Києва. Може-б так на пр. до Варшави — що?

Про що радили в німецькій головній квартирі.

В німецькій головній квартирі відбула ся велика нарада, в якій взяли участь німецький і австрійський цісар разом із своїми політичними та військовими дорадниками. Два дні тревали ці наради, та про вислід їх, хоч цілий світ заінтересований в них, мало що довідали ся ми. Так німецький як і австрійський комунікат ствердили, що між обома державами нема різниці в справі війни і мира як також і в інших справах.

Предметом нарад було певно положене на фронтах, так західнім як і майбутнім східнім, якого не можна більше багателізувати. Супроти одногоцільного фронту антанти стоїть одноцільний фронт центральних держав; це було задачу обрад в головній квартирі недвозначно ствердити, щоби розв'язати антанти на те, що блок осередних держав дасть ся розбити відірванем Австрії від союзу з Німеччиною. Другою, хоч і підрядною справою, було поглиблення союзу на будуче, а третє: справи сходу, між ними розв'язка польського питання. З голосів преси виходить, що справа австропольської розв'язки цього питання впала у воду, що Польща буде незалежною державою з особним королем, яким правдоподібно зістане архикнязь Карло Стефан з Живця, що Галичина зістане тим способом при Австрії. „Reichspost“ говорючи, що слова „австропольська розв'язка“ згинуть мабуть раз на завжди з політичного словника газетної боротьби, каже, що при тім не зійде з денного порядку австрійська розв'язка польського питання — о скільки ходить о Галичину. „Два народи Сходу, України і Поляки рівно (?) вірні Австрії і оба вони звертають ся до нашого цісаря як до мирового судії. Як Австрія погодить оба народи, то вона докаже, що вона здібна розв'язати великі проблеми, які після упадку царату повстали на нашій північно-східній границі“. Перед нарадою в головній квартирі були там і члени польської регенційної ради, яка поставила свої домаганя. Кн. Радивил мав вислати до ради регенційної шифровану телеграму, в якій повідомляє, що польська справа бере незвичайно корисний оборот. З виїмком першої точки лісти польських домагань, а саме справи обсаджень престолу, Німці годять ся на всі польські домаганя.

Західна границя остане такою, як є до тепер. Питанє східних границь — отверте. В сій справі Німці проголошують своє desinteressement. Ся точка містить у собі справу польського війська, якого задачу буде, границі сі начеркнути від східної стіни.

Незалежно від сеї телеграми підносять незвичайно прихильне як ніколи доси прийняте представників Польщі у головній квартирі.

Як бачимо, то агенти польські оживають і за експанзію на схід, розумій: загарбанє білоруських і українських земель зрікають ся Поляки навіть Галичини. Дивно лише, що Німці, які ратифікували мир з Україною і все заявляли, що стоять на ґрунті берестейського договору, прихилили ся до польських бажань, на загарбанє українських земель неіснуючим військом неіснуючої ше держави.

В кожнім разі українські міродатні круги звернуть свою бачність на польські заяви і зуміють оборонити українські землі від польської навали. Україна мусить як найкорше сотворити свою армію і повірити їй оборону західних границь Укра-

їни. — Про наради в головній квартирі заявив гр. Буріан в розмові з одним мадярським журналістом: „Я вповні вдоволений вислідом нарад. Мимо короткого часу зроблено значні поступи у важких питаннях і нема ні одної спільної справи, яка не була би обговорена“.

— З сих слів слідує, що обговорювано також польську справу.

„Певно, і то з дуже вдовольним успіхом. Не можна було запускати ся в подробиці, але визначено календарієм, після якого скорим ходом підуть дальші наради“.

— Чи можете, Ваша Ексцеленція, висловитись про підстави сих переговорів?

„Можу вас запевнити, що наша програма є та сама, що передтим, а саме: ми держимо ся принципу, що треба конче узгляднити бажаня Поляків в справі їх будучої судби в границях життєвих інтересів осередних держав. Рішено, що в переговорах між Монархією і Німеччиною в польській справі будуть брати участь також Поляки“.

— Чи Поляки будуть також рішати про державну реформу і особу свого короля?

„Певно. Поляки мають право вибирати свого короля. Решта покаже ся при переговорах“.

— Чи на конференції обмірковувано також можливість мира?

„Можу вас запевнити, що обговорювано всі важні питання що до війни і мира. Стою на сім становищі, що навіть, як би нас змушено вести даліше війну, то ми всіма способами будемо стремити до зроблення мира. Наша акція підє рівнобіжно з воєнними операціями. Як довго ворог хоче знищити нас мілітарно, доти будемо боронити ся. Се не виключає однак, що будемо стремити до почесного мира на підставі порозуміння“.

Перед великими подіями.

По мирі на Сході, який дав перевагу центральним державам, можна було сподівати ся, що незабаром скінчить ся світова різня. Та сьогодні, коли Америка кинула багато технічного і людського матеріалу в Європу, коли за помічю антанти і протиреволуційних сил повстає знов східний фронт, ми від миру знов віддалили ся, перед нами знов великі кроваві події.

Побідна німецька офензива стрінула ся над Марною з великою антантською контратакою. Сила сеї атаки набрала таких розмірів, що Німці почали почасті добровільний, а почасті із стратегічних причин подиктований відворот, який відбувається ся чим даліше, тим в більших розмірах. Німецькі війська, що вже загрожували Парижеві — опинили ся поза лінією Ен—Весль, Суасон дістав ся знов у французькі руки, Німці подали ся біля Альберту й шукати-муть мабуть ще даліше на схід лінії свого опору проти великих коаліційних сил. Треба признати антанті, що з хвилею одноцільності проводу і віддання його в руки ген. Фоша — її стратегічні операції чим раз більше плянові й — успішні. Показують ся несправедливими німецькі часописні донесеня, немов би американська поміч завела надії антанти. Бачимо щось противне — Америка кинула великі маси військ і помічних засобів на західний фронт. Перед знаменитими німецькими полководцями стали на цілий зріст великі воєнні завдання, з якими справити ся не легка річ. Та нікуди правди діти — німецький відворот на заході на догіднійшій точці подиктований у великій мірі також непевними, коли не небезпечними подіями на сході. І так Німцям прийде ся ще раз змірити ся з хмарою ворогів на заході й сході, на півночі й полудні.

І перед молодією українською державою, в якій ще не присхли рани з недавньої війни і польського наїзду, знов великі дні. Східний фронт загрожє в першій мірі Україні. Україна мусить старти дипломатично й оружно в обороні своєї самостійности. І ми віримо, що це їй вдасть ся. Вона має на стільки живучої сили, щоби захистити себе.

З України.

Мир України з Росією не далеко.

Провідник російської мирової делегації Раківський подав представникам преси отсі пояснення про стан російсько-українських мирових переговорів: Осягнуто порозуміння в справі завізнення зброї, в справі повернення поштового, телеграфічного та залізничного руху, в справі товарообміну у вартості 17 мільйонів рублів і в справі уладжень консулятив. Позатим однак остають глибокі противенства. Україна домагається, щоби при вивозі примінявано російські тарифи з 1904 р., Росія домагається ся митового союзу. Як речинець відлучення України від Росії, отже речинець розділу державного майна і довгів, ставить Україна день проголошення третього універсалу, себто 7. падолиста 1917 р., Росія натомість день 12. січня 1918 р., себто день заключення берестейського договору. Далше Україна домагається признання для неї часті російського державного майна за границями України. Росія признає Україні етнографічні границі і народне голосування в спірних справах, а Україна обстоює тільки за етнографічним визначенням границь. Однак мимо сего Раківський надіється, що мировий договір буде небавом заключений.

До українізації українських шкіл.

Одеська міська управа одержала слідуючий обіжник міністра освіти Василенка, розісланий також до всіх губерніяльних і повітових народних (земських) і міських управ, та до губерніяльних і повітових комісарів справ освіти.

„Ще торік распорядженням російського уряду навчання в нищих початкових школах для українського народу повинно було провадитись українською мовою. В ряді земств багато зроблено в цій справі але є земства, котрі сього распорядження не виконали за відсутності підручників, через тяжкі умови, в яких перебували земства і школи, і другі причини.

Нині обставини значно змінились на краще в сій справі. На ринку є значна кількість книг для української народної школи, а ще більша кількість друкується, і на початку сього 1918/19 шкільного року вийдуть з друку в такій кількості, що всі земства на Україні можуть забезпечити свої школи підручниками.

В час, коли наша держава творить культурно-національні цінності (одкриває українські державні університети, академії гімназій і т. и.) і підтримує всі духовні й матеріальні сили, щоб дати українському народові рідну національну школу, коли не можна допустити ні одного кроку без української школи, нища початкова школа для українського народу мусить обов'язково як слід приготуватись до навчання на українській мові і забезпечити себе підручниками і вчителями в першу чергу...

На місяцях треба доложити всіх творчих сил, щоби сього досягти. Тому міністерство освіти пропонує всім повітовим земським і міським управам, в контакті з губерніяльними і повітовими комісарами освіти негайно приступити до з'ясування стану шкіл з сього боку, щоб з наступного шкільного року навчання в школах для українського народу велось українською мовою у всіх групах нищої початкової школи на всім просторі України.

Разом з тим міністерство освіти прохає зазначені установи стежити за виконанням сього распорядження, а комісарів освіти допомогати їм і спільно повідомити, що зроблено і робить ся в справі підготовки до утворення рідної національної школи і що до намірів міністерства освіти взагалі.

При сьому прикладається проспект книжок, які є на ринку і які вийдуть друком до майбутнього 1918/19 шкільного року, з зазначенням тих видавництв, до котрих земствам треба звертатись заздалегідь з замовленням, щоб забезпечити свої школи підручниками. — „В. Ж.“

Курси українознавства.

Курси українознавства, організовані одеською спілкою учителів-Українців для учителів низших початкових шкіл, викликали великий інтерес до себе...

На курси записалося понад 200 слухачів; в їх числі мають ся учителі висших початкових шкіл та навіть декілька учителів середніх шкіл.

До канцелярії курсів багато надходить запитань, чи будуть ще оголошені курси.

Учительська спілка тепер не буде продовжувати курсів та перестала приймати заяви від осіб, які бажають слухати курси.

Курс замість три тижні протягнеть ся чотири тижні.

На курсах будуть додаткові предмети „історія українського письменства“ та „практичне навчання української мови. — „В. Ж.“

Чорноморська фльота повертає ся Україні.

Начальник головного морського штабу капітан Свірський, який виїздив до Берліна на пере-

говори з германським командуванням по питанню передачі Україні фльоти, повідомляє, що питання передачі Україні, як військового, так і торгового Чорноморського фльоти, вирішені в користнім дусі для України. (У. Д. Т. А.)

Ратифікаційні грамоти.

Український посол в Австро-Угорщині В. Липинський, що недавно приїхав до Києва, привіз з собою Відня ратифікаційні грамоти мирового договору, заключеного Україною з Германією й Болгарією.

Грамоти мають власноручні підписи цісара Вільгельма і Фердинанда болгарського.

Назад федерація?

Співробітники „Berliner Tagblatt-y“ заявив президент української ради міністрів Лизогуб:

Рішуючі круги України в питанні про федерацію з Росією стоять на становищі переяславської угоди з 1654 р. Ся угода постановляє самостійність України як замкненої в собі держави, власне законодавство, вільний вибір гетьмана, право самостійного ведення переговорів з заграницею, своє військо. Тоді постановлено ще персональну унію з Росією тай тривкий договір про спільне ведення війни, себто зачіпно-відпирний союз. Однак Росія згодом усувала щораз більше точок сеї програми, поки нарешті Україна не стала російською провінцією.

Нині, коли Україна є самостійною державою, ми стоїмо на тім, що тільки на підкладі тої угоди можливе якенебудь (?) наше відношене до Росії. Річ можлива, що, коли в Росії зложиться ся сильне правительство, то ми увійдемо з нею в зачіпно-відпирний союз на основі угоди з 1654 р.

Реформою правління України мусить остати ся гетьманство, яке вирросло з українських традицій. Гетьмана вибирають „нотаблі“ (?), котрі мають довіре людности, пропорціональною системою на дожитя. Він має право конституційного монарха, при котрім стоїть народне представництво, наділене конституційними правами.

Українське життя в Чернівцях.

Під таким наголовком появила ся допись д-ра М. Кордуби в одеському „Вільному Життю“, з якою хочемо познакомити і наших читачів.

Писати про національно-культурне життя в столиці Буковини дуже тяжка справа, та його тепер майже нема, а бодай на верха мало видно. І не диво. Від самого початку війни аж до останніх часів, до заключення букарештського мира з Румунією, Буковина була тереном военных операцій і переходила три — а деякі області й чотириразову інвазію російського війська, тим то й всі „гаразди“, зв'язані з війською, дали ся тут не аби як в знаки не тільки населенню, але й всякого рода інституціям та товариствам. Майно і залоги товариств пограбовано, дома і льокалі понищено або забрано на військові цілі.

Громадянські діячі, що мали провід і вели роботу в національно-культурних інституціях, розбрили ся по всіх усюдах, старші мусили втікати зі своїми урядами до західних країв австрійської держави, і тільки останніми часами стали звільна вертати домів, молодших забрано до війська.

Навіть народні школи, не тільки по селах, але й по містечках та містах здебільшого замкнені ще й досі із-за браку учительських сил та із-за нівечення шкільних будинків. Мало в котрім товаристві остало стільки членів виділу, що можуть збирати ся на законно важні засідання, а скликувати загальних зборів виділових годі було із-за заборони та обмежень, зведених военними властями. Тільки з днем 20-го мая с. р. скасовано ті обмеження, знесено на Буковині т. зв. тісний військовий округ.

Та зараз же почав ся по селах сезон пильних робіт у полі, а по містах час вакацій (канікул) і лише на осінь треба сподівати ся обнови життя в головних наших культурно-національних інституціях, повороту давного життя і діяльності.

Та все-ж таки годі сказати, щоби й під теперішню пору національне життя зовсім завмерло.

Коли военна хуртовина роїгнала мушину по всім усюдам, жіноцтво остало здебільша на місці і силою сього факту перебрало велику частину суспільної роботи у свої руки.

І з признанням треба підчеркнути, що українське жіноцтво впередило під зглядом всі інші народи, заступлені в Чернівцях, і перше схопило ся до роботи, приновлюючи свою діяльність до найбільш пекучих потреб хвилі.

Як тільки в серпні 1917-го р. боева лінія пересунула ся через Чернівці, зібрав ся гурток українських пань і зложив „Комітет для несення помочи раненим жовнірам“ — не тільки матеріально, але й національно-освідомлюючої через доставу відповідної лектури. Для збирання фондів „Комітет“ зараз же улаштував український концерт, котрий так з огляду на якість продукцій, як і на матеріальний вислід випав знаменито. Се був взагалі перший і ще на довгий час опісля

одинокий концерт, що по повороті австрійського війська відбув ся в Чернівцях.

Сей Комітет перебрав на себе також веденне захоронки (приню), зорганізованої ще за часів останньої російської інвазії „Союзом городів“. В тій захоронці найшло приміщення 57 дітей у віці від 6 до 14 літ, сиріт по жертвах війни української народности.

Частину гроша на ведення захоронки дістає Комітет як підмогу від управи міста, решту при-збірує сам у різний спосіб. Так прим. уладив на ту ціль „Маланку“, що дало около 1500 карб. чистого доходу. Проголошення повної самостійности України і заключене берестейського миру відбило ся і на Буковині голосним гомоном. Звістка, що свято мира і української державности святкувати-муть в Галичині 3-го марта, дійшло до Чернівців так пізно, що не було вже часу на ширші приготування. Зібрав ся на борзі гурток учителів, замовив в уніятській церкві празничне богослуження, а відтак відбула ся в салі „Народного Дому“ академія; проф. Кордуба і учитель Галицький прочитали лекції, в котрих зяснявали значення тих подій.

Рівночасно за почином Комітету пань зібраних ся відпоручники всіх українських товариств на Буковині, щоби улаштувати величаве всенародне святкування воскресення України.

Се свято мало відбутися з початком мая з добірною і ріжнородною програмою. Почати мало ся празничним богослуженням у гр.-прав. соборі і уніятській церкві, відтак мала відбутися святочна академія, похід всіх учасників свята з музиками, прапорами і відзнаками через головні улиці міста, причім у відповідних місцях мали виголосити ся промови до зібраного народу. Завершенем мав бути концерт у салі міського театру, в котрім мали взяти участь найвизначніші сили з Буковини і Галичини. Вже всі приготування до свята були покінчені, запрошення і повідомлення по всій буковинській Україні розіслані, коли мов грім з ясного неба вдарила нас звістка про переверт у Києві з 29-го цвітня. Всі зрозуміли, що тепер не пора на празноване, коли радше явилось би наложити національну жалобу. Одноголосною ухвалою рішено святкування воскресення України відложити до слушного часу, а замість сього уладити Шевченківський концерт. Так і стало ся. Та мимо відклику на свято зїхало ся стільки публіки зі всіх закутин Буковини, що простора сая міського театру могла тільки частину гостей примістити.

З товариств одна тільки „Українська Школа“ працювала сего року менш-більш правильно. Се товариство утримує приватну дівочу семінарію, що вже від кількох літ наділена від міністерства просвіти правом прилюдности і виховує у патріотичнім дусі учительок для народних шкіл. Семінарія складає ся з двох приготувних курсів та чотирох клас властивої семінарії мимо того, що із-за военных подій правильну науку можна було почати лише у падолисті, числима около 200 учениць. З огляду на таку численну фреквенцію порішив виділ „Української Школи“ з новим шкільним роком отворити ще й „школу вправ“, тоб-то зразкову народну 4-класову школу.

Коли вже мова про школи, згадати треба що й середне шкільництво українське було у минулім (1917/18) шкільнім році поставлене доволі добре.

Перед вибухом війни на Буковині було на 12 державних гімназій: 6 німецько-жидівських, три українські і 3 волоські. В минулім шкільнім році вела ся правильна наука у всіх трьох українських, двох волоських і тільки одній німецькій гімназії. Число учеників в укр. гімназіях було що правда значно менше, чим звичайно, і доходило ледви до 500, але й чи мало жовнірів-Українців, хіснучи ся відпусками від своїх военных властей, приїздило здавати іспити з тих клас, до яких їм приходило ся вчашати, коли би обов'язок військової служби не вирвав їх зі шкільної лавки. Одна тільки українська середня школа, а саме реальна у Вашківцях н. Ч., замкнена від вибуху війни із-за недостатку учительських сил.

Хоча, як я вище згадав, багато українських товариств застановило свою діяльність, то з другого боку як відрадний факт треба згадати про засноване нового, дуже користного товариства. За часів останньої російської інвазії, по проголошенню свободи, українські офіцери російського війська заложили в Чернівцях свій окремий клуб і зібрани невеличку бібліотеку українських творів, а коли прийшло ся виступити з Буковини, передали бібліотеку українським студентам і учителям, що відтак ріжними способами старали ся придбати гроша на збільшене сеї бібліотеки. За їхнім почином вкінці з'організувало ся в червні с. р. товариство „Українська Народна Книгозбірня“, що поставило собі метою отворити в Чернівцях першу публичну бібліотеку і читальню. Нове товариство містить ся поки-що у двох кімнатах „Народного Дому“.

Наприкінці приходить ся висказати надію, що в осени національно-культурне жите чорно-вецької української громади поверне до нормального стану, що з поворотом спокійних часів ожи-вуть і ті товариства, котрі останніми часами за-

СПІЛКА НАД- і ПІД'ЗЕМНОЇ БУДОВИ

з огр. пор.

Шкільна вул. ч. 10, II. пов.,

якої урядуючими директорами міські будівничі цїс. радник Юлій Бохнер, цїс. радник Йосиф Проске і міський будівничий Давид Центнер, *перебирає роботи* всякого рода, виготовлене плянів, кошторисів, оцінень, свідоцтв удобрень, як також в інших технічних роботах, що стоять в крузі ділання будівничих

ПОЯСНЕНЬ

2—2

уділює бюро Спільки дуже радо.

Др. Беригард Грінфельд Др. Антонія Грінфельд-Бідерман
ординує від 2—4 год. попол. ординує від 10—12 г рано
Ратушева вул. 4, Лїлійна вул. 3.
III. сходи двері 18, (пасаж Бека).
Дискретна ординація для полових недуг
1—10 від 4—5 год. попол.

Інтерніст і жіночий лікар
Густав Шіфтер

вернув вже
і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця
Панська 22, I-ий поверх. 4—10

Англьо-австрійський Банок.

1—0

О П О В І С Т К А

На підставі ухвали звичайних загальних зборів наших акціонерів, що відбули ся 2. мая 1918 р., і одержання повноважень видаємо ми для підвищення акційного капіталу з **130,000.080 К** на **150,000.000 Кор.**

83.333 нових в повні по 240 К заплачених акцій.

Властители тих 541.667 акцій, що тепер в обігу (Ч. 1 до 541.667)

мають право на здобуте

тих 83.333 нових акцій, які партиципують в доходах банку від 1. липня 1918

по цїні **К 500** за акцію

разом з 5% відсотків від тої суми від 1. липня 1918, і то в той спосіб, що

кождих 13 старих акцій дають право на здобуте двох нових або на бажане властителя кождих 7 акцій на здобуте **одної нової акції.**

Частин акцій або сертифікатів на частини не видаєть ся.

Зголошене на здобуте акцій треба внести

від 17. до включно 28. серпня 1918,

інакше тратить ся право у:

Лїквідатурі Англьо-австрійського Банку

Відень, I., Штравхгассе 1,

Міняльний палаті Англьо-австрійського Банку, Відень, I., Штравхгассе 1,

У міняльних: Відень, I. Ротентурмштрассе 15, I. Керитнерштрассе 38, I. Віпплінгерштрассе 33, II. Таборштрассе 10, III. Ляндштрассе-Гавтштрассе 23, IV. Фаворітенштрассе 26, V. Шенбрунерштрассе 38, VI. Лінке Вінцйїле 6, VI. Маріягільферштрассе 13, VII. Маріягільферштрассе 70, VII. Вестбангофштрассе 32—34, VIII. Альзерштрассе 31, XIII. Гітінгер Гавтштрассе 4, XIV. Ульманштрассе 67, XVIII. Верінгерштрассе 132 а, XIX. Нуссдорферплац 5, XX. Валленштайнштрассе 22, XX. Дресднерштрассе 124, XXI. Кагран, Ваграмерштрассе 139, XXI. Штадль, Штадльверштрассе 26;

у філіях Англьо-Австрійського Банку в Австрії, Боденбаху, Берні мор., Бріксі, Будапешті, Чернівцях, Хебі, Фалькенаві, Франценсбаді, Гмінді, Грацу, Інсбруку, Карбіцу, Карльсбаді, Кароліненталю-Празі, Комотаві, Кенігрецу, Корнайбургу, Ляа н.Т., Літомерицях, Ліпцу, Льобозіцу, Марбургу, Марієнбаді, Бєлєкім Варадіні, Оломунці, Пардубицях, Пильзені, Празі, Просніцах, Зацу, Ст.-Пелтен, Теплицях, Те-

шині, Травтенав, Трієсті, Вельсі, Знаїмі, підчас урядових годин на цих місцях.

Щоби довести право здобуття, треба внести акції без аркуша купонів на підставі поєдинчої консигнації. Оборотки акцій по відштемплюванню і переведенню права здобуття акцій звернуть ся назад. Формулярі консигнації можна одержати на місці зголошення.

При зголошуванню права здобуття треба влатити за кожду нову акцію **К 200**— разом з 5% відсотків від 1 липня 1918.

П. акціонерам пристойть право разом із зголошенням права на здобуте, зараз уплатити повну суму за нову акцію, або коли небудь в часі від 17. до 28. серпня 1918 р. решту **К 300**— разом з 5% відсотками від липня 1918 р. Дальшого речиння на сплату не можна дати. При недодержанню речиння тратить той, що подав зголошене, всі права, які виходять із зголошення а задатки припадають на резервний фонд банку.

Доплата за акції дозволена тільки у тих місцях, де зложило ся задатки.

По звороті посвідчень повної влади, будуть видавати ся нові акції, оскільки будуть готові, у місцях зголошення.

Відень, 14. серпня 1918.

Англьо-Австрійський Банк.

За передрук не платить ся.

Важне для властителів попередних воєнних позичок!

Східно-австрійський рільний і промисловий банок

„ОСТБАНК“

3—3

Чернівці, вул. Панська ч. 2

приймає підписки на **8. воєнну позичку** зглядно обезпеченя у воєнній позичці для ц. к. австрійського військового фонду вдів і сиріт

до 31. серпня с. р.

На заплату обезпечень у воєнній позичці приймають ся заставні облїгації воєнної позички, при чім зараховуєть ся підписникам повну вартість заставного паперу, а найменше ту суму, яку свого часу дійсно влатило ся на воєнну позичку із заставом.

Пояснень удїляє „Остбанк“.

☼ Всякі банкові інтереси. ☼ Промислові трансакції. ☼ Відділ дерева. ☼ Щадничі вклади. ☼

Найкращі услїзя!

КНИЖКИ ЦЕРКОВНІ,

МОЛИТВОСЛОВИ, ПІСНІ ЦЕРКОВНІ І ДО ПОБОЖНОГО ЧИТАННЯ.

3—3

ЗБІРНИК АКАФИСТІВ

книга містить в собі 25 Акафистів, з ілюстраціями дотичних святих. — Ціна 8 Кор.

ПСАЛТИРЯ

яка містить в собі всі псалми з катизмами, по кождій катизмі тропарі з молитвами покайними, котрі читають ся в Богослуженнях церковних і також при померших. — Ціна 8 Кор. 20 сот.

Пояснення псалмів і інших Богослужебних пісней і т. и. — Ціна 9 Кор.

Співанник церковний, ціна 1 Кор. 30 с.

Отче наш 4 „ — „

Польні лелїї 1 „ — „

Поученя і поради ч. I і II. „ 4 „ — „

Цїнник висилає ся даром. — Писати на адресу:

Угр. крамниця ІВ. МАЦЬКОВА, Струтин виж., почта Рожнятів — (Галичина).

Надумайте ся!

Нїм обезпечите ся в воєнній позичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпеченя у воєнній позичці через

Українське товар. обезпеченя

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кождий безріжничї віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожитя і випадок смерті річно **К 52.50** або місячно **4.60**; при 20 літах річно **К 35.—**, місячно **К 3.10.**

4—0

Книгарня

Равха і Лебединського.

в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кмичкевича і Спільки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. примірника і Кобилянського Латинсько-українського СЛОВАРА.

Хто знає, де находить ся Семен Бряник, родом з Бурдей коло Ревної, який служив наперед при 41. полку піхоти, відтак при 95. поку піхоти, нехай подасть до мого відома: Андрій Бряник, господар, Burdej bei Rewna, Bukowina. 1—0

На продаж два домн муровані із сугтеринами, парцелі під будову, огорож яриновий і овочевий в розмірі 6000 квадратних метрів.

Реальність надає ся також під фабрику.

☐ ☐ ☐ Руська вулиця ч. 65. ☐ ☐ ☐

3—3

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятниці.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплата:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двопаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise

Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h. im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:

ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Уступлене митрополита.

Вкінці наспіла офіційна вістка про уступлене митрополита Репти. Він уступив, бо мусів уступити, або докладніше, його звільнено з проводу дієцезії, лишаючи його церковні достоїнства і грошеві побори. Адміністратором дієцезії настановлено архимандрита Воробкевича, Румуна. Доля так хотіла, що разом з уступленням митр. Репти, за яким ми православні Українці на Буковині певно й сльозиночки не проронимо, бо був він для нас не батьком а вітчимом в нашій рідній церкві, прийшов кінець і румунській гегемонії на полі церковнім.

Цісарським розпорядком системізовано при митрополичій консисторії місце другого архимандрита і протопризвітера при Николаєвій церкві, так що від тепер консисторія буде складатися а) з двох архимандритів як заступників владики; б) протопризвітера катедральної церкви; в) протопризвітера церкви св. Николая; г) чотирьох платних консисторських радників і двох почесних членів.

З того мають бути оден консисторський архимандрит, протопризвітер катедральної церкви, два консисторські радники і оден почесний член румунської народности а другий консисторський архимандрит, протопризвітер церкви св. Николая, два платні консисторські радники і оден почесний член української народности.

Так то довголітна боротьба на церковнім полі увінчала ся неабияким успіхом, хоч ще далеко не повним. Так то справедливості вимагала, щоби адміністратором іменовано тому, що митрополитом роками були Румуни, Українця.

Так само зроблено нам кривду що український протопризвітер іменований на церкву св. Николая; це тільки філія катедральної церкви, так що канонічно являв би ся український протопризвітер немовби підчинений катедральному протопризвітерови-Румунові.

Церков св. Николая, це деревляна маленька незначна будівля і це малаби бути владиною церквою православних Українців на Буковині? Вибудувати своєї катедри на місці цієї маленької церковці неможливо довгий час, бо є розпорядок, яким на 10 літ забороняється будувати монументальних будов. Цим самим немовби санкціоновано також виключне право Румунів до катедральної церкви, хоч до катедральної церкви маємо ми Українці чи не більше право, як Румуни.

Це сконстатували й самі Румуни, що до катедри ходить більше Українців, чим Румунів.

Переводячи рівноуправлене в православної церкви, кладучи кінець довголітнім сваркам, лишено нерішеним справу наслідства на митрополичий престол. Справедливість вимагає, щоби раз був митрополитом Румун, другий раз знов Українець і від цього справедливого домагання ми не відступимо по мимо того, що Румуни чванять ся, що правительство їм обіцяло, що митрополитом буде Румун.

На українськiм селі.

Село на Україні належить тепер до найбільше загадкових істот. До нього звертають ся думки міщуха, дідича, німецького салдата, чималої частини населення центральних держав. Жнива належатимуть до тих святочних обрядів, які нагадуватимуть стародавні грецькі обряди — справжнє свято! А поки що... Казати про село на Україні взагалі, в однині не можна.

Приїжджаєте до села в тридцять, сорок верстов від більшого міста. Ідете оглянути хати й вулиці; виходить в поле. Ви приїхали сюди з незовсім супокійною душею, Вам оповідали про те, як скрізь іде стрілянина, пожежі, як валяються трупи. А тимчасом: ні чичирк! Навіть панський двір не дуже знищений. І мешкають в нім. „Буржуї“ не торкають; вони гуляють по лузі й лісі. Сміхи, співи... Та припадком Вам забаглося відвідати ще інших знайомих. Попадаєте десять верстов далі, на право чи на ліво. І нараз: нічого не розумієте. Суворі німецькі патрулі. Хотите піти оглянути прегарний парк, який тягнеть ся безпосередно від залізниці. Вас зупиняє німецький вартувий. Не вільно. Вас навіть оглядають таким зором, неначе ви ховали в кишені замість годинника бомбу чи гранату. Швидко починаєте трошки розуміти. В селі стріляють. З другого боку йде енергічна відповідь. Не хочете брати участі у такій голосній розмові і йдете в протилежний бік. І як Робінзон Крузо на самотнім острові — находити на піску сліди трупів. Жертви падали не тільки з одного боку.

А кілька верстов далі знову тихо.

Анархія, яка охоплюється ще далі на Україні, не скрізь має однаковий характер, не скрізь виявляється ся у тих самих формах і з такою самою силою. Величезна просторість, яка відділяє одне село від другого, не дає ні розростись безладдю в одну стихійну пожежу, ні загасити її систематичною організацією. Злочинні елементи, які поховались по селах, ведуть свою роботу дуже нерівномірно. Усе тут залежить від місцевих умов. Є села, в яких двох-трьох людей держить ціле село в своїх руках: командують ним, кидають його на очевидну згубу, щоб тільки в безладній метушні вилловити свою частину користи й піти далі.

Яка причина сих невтишених ще пристрастей, що запалюють ся що раз новим огнем і вибухають то сям то там мов незагашена пожежа з новим вітром? Відповідь ясна — земля. Ні революційні, ні пореволюційні закони не вирішили земельного питання так, як було-б бажано селянам і... не могли вирішити. Універсали Центральної Ради викликали такі надії, які не можна було потім втихомирити легко хоча-б дуже розваженими й дуже сувороми розясненнями. Від першої хвилини, коли тільки була змога захопити поміщицьку землю — її захопили. Однак тим справа не була поладжена. Треба сказати в оборону українського села, що воно не було зовсім вдоволене законом, який мав передати поміщицьку землю безплатно. На селі що раз гостріше можна було чути думку, що найкраще булоби, коли-б поміщицьку землю можна було викупити. Український селянин мав своє розуміння приватної власності й те розуміння було дуже тверде. Панської ласки він не хотів. Те, що дають даром, можуть і легко відібрати — таким було його міркування. І справді. Швидко можна було бачити приклади, що захоплене чуже добро вдало ся власникові відібрати назад. Се була найкраща ознака, що й всім іншим можуть відібрати також.

А проте хвилювання, яке йде по селах, не має своєї найважнішої причини в непорозумінню, яке виникає між земельними власниками й селянами. Поміщики здебільшого не вернулись до своїх хуторів. Не було до чого і не було по що. Знищене житло і земля, на якій нема кому працювати. Є, правда, й такі, що вміли знайти спільну мову з селянами й живуть — засіяли, швидко і збирати будуть. Хвилювання, яке йде по селах, прибрало форму дуже невідрадного становища. Воно є справжнім непорозумінням і хто, знає чи

навіть не повним незрозумінням власних житєвих інтересів. Наказ від української влади, щоб засівати всі поля і обробляти їх — був незрозумілий як слід і в великій частині агітатори, ворожо настроєні проти існуючої влади, розяснювали його так, як треба було, щоб як найменше його виконувати. Нема нічого легшого, як переконати селянську владу, що корисніше буде, коли не працювати. В такій мало освіченій верстві, як селянська маса на Україні, кожний наказ викликає швидке підзорливі сумніви, що він не корисний для населення, ніж довіре, що він принесе користь. Сей наказ — можна було чути на селі — хотів по просту, щоб селянин засіяв і обробив поле лишень на те, щоб потім відобрати від нього хліб безплатно. Таке розяснене має ще свою свіжу традицію. Большевицькі урядові накази не мали іншого змісту. „Соціалізація“ — се був такий термін, що означав: приготуй сам як найшвидше, щоб ні ти, ні ми не мали клопоту, а то візьмемо силоміць. І в сьім випадку психологія селянської маси пішла в старім традиційнім напрямку, що кожний державний закон придуманий тільки на те, щоб випити знову трошки крові з своїх горожан.

Недовіре, з яким зустрічало село кожду нову владу, мало свою нескладну причину в сьому нескладному розяснюванню всіх суспільних політичних змін. Ще й до нині почувате на селі такий типовий зразок політичної філософії:

— Відомо, за що скинули царя — пив людську кров. Після нього прийшло тимчасове правительство — скинули його. Чому? Побачили, що й воно хоче пити нашу кров. І після нього Керенський хотів собі пити. Зате скинув його Ленін. Та ось бачите: і він — — —

І такої влади, яка була-б владою, а не пила людської крові нема і мабуть, кажуть, не може бути — кінчає інший висновком.

Ось чому захвилювалось українське село на наказ про засів поля і коли побачило в себе німецьке військо. Нема ніякого сумніву, що українське село було сливе зовсім невідготовлене на прихід союзників на Україну. Воно розуміло поміч центральних держав не краще ніж бувший (нині засуджений в справі викраденого банкира Доброго) міністер Ткаченко, який гадав, що німецьке військо прийде на Україну в ролі міліції, яка прожне грабіжників і злодіїв та вернеть ся спокійненько до дому, горде, що принесло з собою ще одні військові лаври. Українське село не могло зрозуміти берестейського договору, ні тих культурних здобутків, які треба звязувати з союзником сильнішим та з вищою культурою. На селі думали, що обіцяні господарські машини й приладдя, які постачатимуть центральні держави на Україну, приїдуть разом з гарматами й з кулеметами, як різдвяні дарунки.

Українське село не розуміло, що центральні держави вже сповнили велику частину договору тим, що заявили ся на Україну, що не без жертв прогнали большевицькі війська. Колиж прийшла черга на сповнення договору з боку України — на селі починали розуміти се так, що треба боронити ся всіма силами, щоб не дати того, що хотять забрати буцім-то силоміць і безправно. Нема ніякого сумніву, що для німецьких військ психологія українського селянина не була багато яснійша, ніж для селянина мирові договори держави. Спосіб думання і вирішування своїх сільських справ був і є на селі досить складний, коли стати на становищі міщуха, який може й не догадується, що село має свої потреби й свої інтереси, свою політику і свою дипломатію. Велика російська революція зробила сотки справ дуже складними, зважаючи на те, що сама економічна криза приймала дуже неждані й дивоглядні форми, які не можна було собі розяснити простою нестачею продуктів або нестачею підвозу.

Патріотизм або почуття громадського обов'язку не мали на селі ніякого ґрунту, коли річ йшла про те, щоб дбати про якісь загальні інтереси держави чи суспільности. Недовіре, яке встигло заслужити собі в очах села міське громадянство завдяки спекуляції й швидким політичним переворотом — отсе недовіре мусіло зовсім природно ще зростати супроти німецького війська. На

українським селі можна зустрітись з дуже питомим поглядом про німецьку культуру, яку всі незвичайно поважають, а часто й обожають. Розум культурнійшої нації, яка на кожному полі бере перевагу над менше культурною, існує безумовно на те — думає село — щоб отсю слабку націю використати, коли не обури. Українське село під владою „білого царя“ давно вже не могло звязувати поняття чесноти з якою небудь вищою владою. Чесність могла ще існувати в особистих зносинах між близькими людьми. Та там, де починав ся „казенний мундур“, „начальство“ — там починала ся одночасно дуже проста й здорова філософія: боронись усіма силами, як можеш, щоб не дати себе задушити. Ось чому німецькі війська були в очах села лишень вищою суворою владою, яка ніколи не приходить чинити добро і ніколи без користи для себе. Розумінне порядку, знищене большевицькою пропагандою, бунтувало ся проти всього, що той порядок хотів наново встановити. І за вузькими егоїстичними інтересами, які не розуміли власного добра — селяне вичитували скрізь хижацькі апетити ворогів, які прийшли їх заморити голодом.

А наслідки сього дуже сумні.

М. Р.

(Віст. п. л. і ж.)

Самостійність чи федерація?

Розмова українського президента міністрів Лизогуба з кореспондентом „Берлінер Тагблят“-у про можливість федерації з Росією на основі переяславського трактату викликала обурення всего українського громадянства. Український Національний Союз виступив з таким протестом:

Український Національний Союз, ознайомившись з заявами голови Ради міністрів гетьманського уряду і бувши під вражієм цих заяв, якими проклямають ся можливість звязку України з Росією, а значить і робить ся погроза справі скріплення самостійної української держави; констатуючи разом з тим, що слова Ф. Лизогуба суперечать відповідним, офіційним заявам Ф. Лизогуба й його кабінета тут на Україні; а також звертаючи увагу всього громадянства, що в оцінці нашого міжнародного і внутрішнього становища всі партії й організації, які входять в Український Національний Союз, стоять на зовсім іншій позиції, Рада Українського Національного Союзу вносить свій протест проти цих заяв, як не відповідних дійсності та інтересам української держави. — Президія.

Та тимчасово урядово здементовано так цю вістку:

Міністер-президент Лизогуб в розмові по прямому дротові з міністром закордонних справ Дорошенком, просив оголосити од його імені в часописах, що інтерв'ю, яке мав з ним співробітник „Берл. Тагблят“-у з 19. серпня, передано останнім зовсім неточно: Міністер-президент, говорячи про відносини України до Росії, весь час мав на увазі тільки минулі часи; що-ж до будучности, то він твердо і рішучо підкреслив самостійність і невіддільність України. Разом з цим міністер-президент подає фактичне спростоване до „Берл. Тагбл.“ і до інших берлінських часописів.

З України.

Форгач у Дорошенка.

Дня 19. с. м. австро-угорський посол гр. Форгач був у міністерстві закордонних справ і мав розмову з міністром справ закордонних Дорошенком в присутності українського посла у Відні, Липинського. Розмова тяглась дві години. Є чутки, що підчас цієї довгої розмови порушено цілий ряд важливих питань австро-угорської політики.

Мін. Лизогуб в Берліні.

З офіційних жерел одержано у Києві відомості, що 20. серпня в Берліні відбула ся нарада голови української ради міністрів ф. Лизогуба з німецьким державним секретарем закордонних справ фон Гінце.

По приватним відомостям нарада була присвячена справам зовнішньої політики. Міністри обміняли ся думками по Кримській, Бесарабській, Донській, а також по Холмській справі.

В нараді були зачеплені також і інші справи, між ними фінансово-економічні.

Доля пограничних держав.

„Vossische Zeitung“ містить статтю про присутність заступників окрестних держав у Берліні, де між іншим каже:

„Імовірність, що після нарад в головній квартирі повинні бути зроблені широкі політичні заходи що до будучих відносин в російських прикордонних державах, зміцнює ся присутністю великої кількості представників цих держав в Берліні. Тут перебувають окрім заступника Польщі також міністер президент України Лизогуб, міністер фінансів Кримської республіки граф Та-

гішев і нарешті особливий представник Донської республіки герцог Микола фон — Лейхтенберг, котрий в найближчих днях передасть цісареві Вільгельму в головній квартирі лист отамана Донської республіки генерала Краслова. Не виключає ся можливість урядкування будучих державних відносин всіх цих країв а також відносин балтійських державних одиниць і Литви.

Ріжні часописи оголошують вже підкреслену нами вістку, що Ліфляндія з Естляндією остаточно будуть відірвані від Росії і вкупі з Курляндією будуть об'єднані в герцогство.

Згідно „Локаль-Анцайгер“ се герцогство повинно вступити в персональну унію з Прусією; що торкаєть ся Литви, то кандидатура на литовський трон герцога фон Урах, знов досить часто згадуєть ся.

Інакше, ніж в других прикордонних державах стоять діла в Україні.

Встановлені нами вже давно тенденції зближення України до Великої Росії припускають ся тепер офіційно і мусять, згідно сьому, бути признаними всіма тими, котрі ще недавно подібний напрям оспороювали. Український міністер-президент Лизогуб цілком отверто в розмовах з представниками преси висловив можливість союзо-державного об'єднання України з Великою Росією. Як ґрунт для такого союзного договору він указав переяславський договір 1654 року, в котрому було кодифіковано початкове підношення України і Росії, котре було пізніше Росією змінено.

Договір дає Україні самостійний гетьманат, автономне внутрішнє управління і право самостійно вступати в зносини з іншими державами. В сьому договорі обговорено ніби спільність найважливіших воєнних справ і зовнішніх політичних. Сей договір таким чином буда прийнятий як базис нових порозумінь між Україною і Росією.

Належить припустити, що д. Лизогуб за час свого перебування в Берліні подбає про невирішені ще територіальні питання України. В сьому відношенню беруть ся на увагу питання про межі між Україною і Кримом, Бесарабією і перш усього також судьба Холмщини. На австрійському боці панує, як відомо, схильність переглянути холмське питання в польському розумінню, і ймовірно, що Лизогуб буде добиватись германського підтримання українського погляду в сій справі.

Народне віче в Мамаївцях.

В четвер, дня 22-го серпня с. р. відтримав посол Спинул перед полуднем народне віче в Мамаївцях Нових. У сих нарадах взяли участь місцеве учительство із надучителем Омеляном Іваніцьким та споре число громадян із бурмістром Николом Смерекою та секретарем громадським. Посол Спинул сказав між іншим слідує: „Послідні народні збори відтримав я у вашій громаді ще за мирних часів, та сим разом прийшло ся нам відбути такі наради під надто сумними обставинами. Нашу державу навістила страшна світова війна, якої доси ще ніколи не було та певно більше вже й не буде. Народна приповідка каже: „В біді пізнати приятелів“, тому то й я, маючи шире серце до свого рідного народу, прибув в сей так прикрий час до вас як до своїх виборців, щоби здати перед вами справу із своєї теперішньої посольської діяльності, почути від вас ваші жалі-болі та зарадити тому вашому лиху, де тільки можливо.

Насамперед поздоровляю Вас сердечно так в своїм імені як таке в імені вашого другого посла Поповича, що, будучи занятим у виділі краєвім, не міг прибути сюди зі мною.

Увесь нарід, так селяни як і міщани, багаті і бідні, ті, що живуть із пенсії, і купці та ремісники і всякі фабричні робітники, всі они переживають тепер страшні часи, яким ніхто не в силі зарадити. Наші сини, братя, мужі і батьки служать довгими роками при війську, багатьох з них вже й не стало між нами; вони полягли у сій страшній війні в чужих сторонах, далеко від своєї родини та милої хатини. Тисячі людей втрачали свої маетки, їх господарства понижені, хати зруйновані, ба й цілі села та міста зникли зовсім з лиця землі. Де колись красувались родючі ниви, зелені сіножаті та буйні ліси, там часто лише пустарі, порослі дикими бур'янами, а дотом путані яруги, а між ними тут то там самотна могила, де спочиває вічним сном бідний, забутий жовнір. Богато народу пухне з голоду, бо брак робучих сил, брак насіння і рілньних знарядів для оброблення поля. По селах перебувають майже тільки діти і жінки, каліки і старці, бо всі здорові мужчини від 18-го до 50. року мусять відбувати військову службу. Коротко сказати, куди людське око не гляне, всюди панує доси нечувана нужда і недостатки, і то, як я спімнув вже перше, у кождім стані, у кождій народній верстві. Так приміром й я перебув 14 місяців у страшній сибірській неволі, і я маю сина-одинака від початку війни при війську, а так само й посол Николой Василько. Посол Попович знов після аж чотирох синів до війська, з котрих аж два згинули на війні.

Та сему лиху, як я вже казав, годі зарадити, бо тепер війна. Наш покійний монарх Франц Йосиф I. не бажав собі сеї війни, та примусили його до того наші люті вороги, що задумали поділити нашу державу поміж себе. І теперішній наш молоденький цісар Карло I., що є великим приятелем народу, думає день і ніч над тим, якби принести своїм народам чим скорше мир. Та ми Буковинці перебули вже найгіршу біду, і дасть Бог, що скорше чи пізнійше доживемо знов тих щасливих мирних часів, які ми переживали перед сею війною.

Помимо своїх власних недостатків і журб старав ся як ваш посол-заступник злегчити вашу гірку, незавидну долю, де тільки було можливо. Так приміром був я занятим у Відні в комітеті для буковинських висиленців день в день через повних два роки безплатно, уділяючи грошеві за помози і ради-поради нашим нещасливим селянам, що, утікаючи перед ворогом Москалем, тиняли ся по чужині. Сей комітет заснував був посол Василько; він і пристарав для запомиг близько півтора мільона корон. Також доїжджав я часто до табору наших збігців в Оберголябруні, подаючи й там нашим людям поміч та розраду і потішаючи їх в їх тяжкій горю. Я постарав ся у старшині того табору, що наших селян вислано богато скорше до їх рідних осель, як се було спершу призначено військовими властями. Нераз обступлять бувало мене наші бідні утікачі і прислухують ся зі слезами в очах моїм словам надії і розради, і трді ставало їм легше на серці.

Так само опікував ся й посол Попович тими нашими збігцями, що находили ся під той час у Празі.

Повернувши назад на Буковину, продовжав я народну працю далше в Чернівцях. Про се посвідчать найліпше самі наші селяни і мої виборці, бо йма такої днини, де би не було в мене людей із кількох сіл мого виборчого повіту. І ніколи не відмовив я їм своєї помочи. Нераз стоять люди перед моєю хатою вже від ранного ранку, тоді я, побачивши їх через вікно, збираю ся чим скорше, щоби заспокоїти їх бажання й жалоби. А повернувши нераз на полудне з міста домів заставши в себе знов наших селян, не сідав я до обіду, доки не полагодив їх справи. Велике число таких осіб, котрим допоміг я до звільнення з військової служби і до плати за сина, брата, мужа або батька, що служав при війську або находять ся в Канаді. Подавав я їм ще й всякої іншої помочи при кождій нагоді. Так упоминав ся я у міродайних чинників про полекшу в реквизиціях, про відбудову понищених будинків і т. и., коротко, нема такої днини, де би я не був в однім чи другім уряді в справах народу.

По сім пригадав ще бесідник, що посла вибороли перед війною закон, після котрого виплачують тепер величезні грошеві суми тим родинам, котрих сини, брати, мужі або батьки служать при війську і з чїх рук та родина жила.

Дальше спімнув, бесідник, що за грошевою допомогою пос. Ник. Василька видають посла що року православні календарі і молитвенники та газету „Буковину“ для інтелігенції і селян, і заложили „Українську карцелярію“ в Народнім Домі в Чернівцях, де два урядники, а то др. Лев Когут і Олександр Попович уділяють нашим селянам що дня без латно поради і виробляють їм просьби і рекурси до ріжних урядів.

Ще згадав посол про початок розділу нашої консисторії на українську і румунську часть, чим загоїть ся найбільше болюча рана нашого народу. Се таке величезний здобуток українських послів на Буковині.

Спімнувши потім ще про кацапську агітацію перед війною та про тих наших збаламучених селян, що повтікали з Москалями, покидаючи свою родину та господарство, підніс бесідник на кінець закінчене берестейського мира із сусідною Україною, в чім брав участь і посол Василько яко одинокий посол парламентарний. Він причинив ся в значній мірі до закінчення того миру, чим відновлено назад колишню самостійну українську державу, де нарід живе, говорить і має такі самі звичай-обичаї як ми, значить, є нашими рідними братами.

Правда, закінчив бесідник свої виводи, не все було можливо досягнути нам для Вас, чого бажало наше серце, бо тепер війна. Але се може сказати вам після свого чистого сумління, що так я як і мій товариш а ваш заступник у виділі краєвім, пос. Попович помогали народові після всіх своїх сил, та що ми мали при тій нашій народній праці велику підпору від славного провідника нашого народу, посла Николоя Василька.

По промові над'учителя О. Іваніцького і бурмістра висказали збори подяку і довіре своїм послам Поповичеві і Спинулові та президентові посольського укр. буков. клубу Николаєви Василькові.

По полудни того самого дня відтримав посол Спинул віче в Мамаївцях Старих. І тут зійшло ся значне число старших господарів із своїм теперішнім бурмістром Николаєм Завадою, его попередником Олексом Кокоячуком, заступником бурмістра Захарієм Кокоячуком та громадським секретарем Волощуком. Прибув і місцевий парох

о. Карадже, що, хотів Румун, поводить ся так в громаді як і в церкві як добрий Українець. Загостив сюди ще й наш ветеран-патріот місцевий над'учитель Іля Прокопович із місцевим учительством та прочою місцевою інтелігенцією.

По промові посла менше-більше в тім самім дусі що й в Нових Мамаївцях, забирали ще слово згаданий над'учитель та бурмістер, почім висказано однодушно довіре і подяку тим самим особам, як се було в сусідній громаді.

ЧОМУ УКРАЇНЕЦЬ повинен

убезпечувати сяна жите в VIII. воєнній позиції тільки в одинім укр. Товаристві взаїмних обезпечень на жите і ренти „Карпатії“, у Львові, вулиця Руська, число 18

БО „Карпатія“ не тільки дає найкористніші умови обезпечення, але кожде обезпечене в „Карпатії“ причинюєть ся до зросту сього одинокого українського Товариства обезпечень на жите і ренти і тим самим скріплює господарсько-фінансову силу українського народу.

Натомість, хто обезпечуєть ся в чужих товариствах, той своїм грошем скріплює господарсько-фінансову силу чужинців.

НОВИНКИ.

Від Адміністрації. Просимо відновити передплату на послідній квартал. Хто не заплатить передплати до 15. вересня с. р., тому здержить ся дальшу висилку часописи.

Посол Василько перервав на телеграфічне завізане свій побут у Карлсбаді, мав з президентом міністрів двогодинну конференцію і відіхав в середу, 28-го с. м. до Німеччини на лічене свого тяжкого катару легких.

Бук. краєвий виділ мав засідане дня 24-го і 26-го с. м. В краєвім банку між іншими посунено д-ра Ковалюка урядником VII. ранги при спілковім відділі і референтом українських справ при секретаріаті, ревідента Николая Руснака посунено до VIII. ранги а іменовано Маланку Руснакову урядницею X. ранги, правника Івана Райляна асистентом а Березовську Юлію, Кошку Розалію, Кумановську Марію, Левінську Анну, Полюківну Люцію і Поповичеву Альму практикантками. Ухвалено приписи для банкових іспитів, до яких мають ставити ся урядники, настановлені від р. 1913 пчавши; кандидати мають доказати при іспиті знане української або румунської мови. Директора банку Бріка спенсіоновано. У вересні буде отворений курс для ревізорів громадських і райфайзенських кас. Краєвий банк має заняті ся парцеляціями дібр в користь селян. Підвисшено плату ветеринарам і громадським лікарям о 50% а слугам шпиталів о 100%. Предложено правительству засноване шпиталів для сухітників у Солці і в Селетині тай розширене існуючих шпиталів в тій самій цілі. — Відпоручниками кр. виділу до краєвої ради культури вибрано послів Лукашевича і Сербула. Канцелістками кр. виділу іменовано Марію Ісепенко і Антонію Попадинчук. В кінці ухвалено грошеві запомогі і нагороди кр. урядникам і слугам.

Признане суверенности України антантою. „Діло“ приносить вістку з певних жерел, що при висадженні антантських війск на Мурманському шляху представники російських політичних кол відбули нараду з представником англійського уряду. Питання йшло політичну акцію в Росії. Москалі обстоювали думку „єдиної і неділимої“. Представник англійського уряду заявив, що думка ця являєть ся програмою антанти, одначе суверенність України і Фінляндії, які зорганізували ся вже в самостійні держави, мусить бути збережена.

Директор II. гімназії Д-р. А. Артимович виїхав на чотири-тижневу відпустку. Управу гімназії на сей час перебрав проф. д-р. Р. Цегельський.

У. С. С. на Україні. До попередних звісток про організацію УСС. додаю, — що звістка, будто-би сю організацію припинено, та що Німці є проти неї — тверджу, що донесення се лише не в цілій своїй основі всякої правди. Факт є, що організуєть ся не куринь, але повний полк; командантом полку затвердив гетьман п. Коновальця. Німці не то що не перешкаджають, але були помічні в розв'язаню такої справи, що УСС. як підданім австрійської держави дозволено остати як зорганізований військовій одиниці на території України без замкнення собі дороги на будучий поворот до Австрії. Початкові роботи ведуть ся в Києві — само організованя буде переведене в Яготині біля Києва, бо там знаходять приготівані в добрім стані військові бараки, потрібне оруже

та харчі. У Києві на разі ізза браку помешкань та тяжкого довозу харчів було-б сильною перешкодою в успішнім організуванні. Коли полк буде готовий, буде переведений у Київ. Старшина враз з своїм командантом взялась енергічно до діла і в короткім часі Київ мати-ме в своїх мурах тих, котрі так хоробро ще недавно захищали його перед большевицькими бандами та кровю скроплювали уличі матери українських городів. „Діло“

Народне віче в Камені. В неділю дня 25-го с. р. загостив посол Спинул до Камені, щоби відтримати там народні збори. На чутку, що посол вже над'їхав, зібрало ся в короткім часі більше число найповажніших господарів тої громади на призначенім місци, щоби в сих так прикрих часах почути від свого посла-заступника слова надії, розради і потіхи. Посол Спинул забрав слово, привитав найперше всіх зібраних в загалі кількома сердечними словами а з осібно ще місцевого бурмістра Черногуза, его заступника Чернявського, визначного члена громадського виділу Івана Цуркана і Гальстуха та управителя місцевої школи Мігулю і учительку Козак. Извинивши потім неприсутність посла Поповича, здав бесідник докладно справу із свої дотеперішньої посольської діяльності в одногодинній промові, якій присутні прислухували ся із дуже великою увагою. По короткій промові п. Мігулі висказали збори відтак послам свої громади Поповичеві і Спинулові як також голові посольського українського клубу на Буковині, Николаєви Василькови свою щирю подяку і повне довіре за їх старане і опіку около українського народу. Годить ся ще піднести, що богато із селян сеї громади, будучи ще перед війною звязаними противниками нашої партії, стали тепер, пізнавши з одної сторони щирю і безкорисну народну працю своїх послів-заступників а з другої сторони шкідливу роботу для нашого народу всяких ромунізаторських і московських агітаторів, нашими найбільшими прихильниками і оборонцями, як приміром заступник Чернявський і др., за що най буде їм честь і слава. На кінець треба ще зазначити, що так управитель місцевої школи п. Мігуля як також учителька Козак служать своїм громадянам із доброю порадою та виробляють їм безплатно різні подання, просьби і рекурси, чим здобули они собі у своїй громаді велике довіре і пошану.

Український Народний Театр „Народного Дому“ перервав свій побут в Каменці Подільській, через те, що театральна саля літнього театру не надаєть ся для вистав, особливо в непогоду і вернув назад до Чернівців. Інформації, немов би до театру заангажував ся Коханенко, хибні. З Коханенком як і іншими вели ся переговори, та не довели до успішного кінця. Театр задуме виїхати на довший побут на провінцію. Від суботи пічне театр вистави в Кіцмани.

Шкільний рік 1918/19 починаєть ся в ц. к. гімназії в Кіцмані 16-го вересня б. р. Вступні іспити до I. і до висших клас, як також іспити поправчі і доповняючі відбудуть ся 16., 17. і 18. вересня. Записати ся до висших клас (від II.—VIII.) можна в тих самих днях. Близші інформації можна вчитати з урядової оповістки дирекції. — Т. Бриндзан, ц. к. управитель.

В справі міської прибічної ради. В половині липня с. р. покинув о. Іван Курчак Чернівці. Він був заступником Українців в теперішній прибічній раді і заступав там совісно справи нашого народу. Тепер мінає вже півтора місяця, а на його місце ще не іменовано нікого. Звертаємо ся про те до п. председателя магістрату, щоби зарядив як найскорше іменоване нового свідомого Українця на члена міської прибічної ради. На порядку деннім стоять тепер справи як: міська апровізація, отворене шкіл і т. д. а нас заступає лише оден радний, якому трудно при найліпшій волі цих пекучих справ допильнувати.

Шкільний Комітет в Чернівцях повідомляє отсим українське громадянство, що подає всякі ради в шкільних справах, як впису, іспитів, приміщення по бурсах або приватних домах і т. д. що дня від 11—12 години перед полуднем в „Народнім Домі“ в салі „Укр. Касина“. В пильних справах можна засягнути інформації кожного часу у проф. гімназ. Д-ра Панька Кліма, вулиця Спленого число 3, проф. гімназ. Володимир Федоровича, вул. Огородова ч. 28 і проф. уч. семінарії Івана Кавулї, вул. Франца ч. 54. Комітет дбати ме і про тих хлопців, що хотіли би піти на науку до добрих майстрів-ремесників або набути собі практичного купецького знаня у ліпших купців.

Реквізицію збіжа передано, як довідуємо ся, громадам. Кожда громада має доставити певну скількість збіжа, яка на ню припадає після засіяного поля. Військових реквізицій не буде а навівь заборонено військову купувати, поживчих річий з вільної руки.

При зголошуваню воєнних шкід у черновецькій магістраті сидить у протоколярнім відділі ніякий Гроніх, який всім партіям дорікає, чоґо вони подають зголошення, як нічого не дістануть. Власти зарядили списуване воєнних шкід, не вжуж

урядники в магістраті на те, щоби агітувати проти тих розпоряджень і дорікати ще й партіям?

Коршми скорше відбудовують як школи З заставницького повіту пишуть нам, що по деяких селах почато відбудовувати коршми, а про школи нікому й не в думці, хоч наука має почати ся вже 16. вересня с. р.

Для кого краєва рада культури? Оноді прийшов селянин до „Народної Канцелярії“ з посвідкою із староства, щоби набути віз з краєвої ради культури. Урядник з „Народної Канцелярії“ пішов з ним до радн. Адамеца просячи, щоби допоміг бідному селянинові. Та п. радник викрикнув ся на селянина і на урядника, заявляючи, що вози є, але тільки для дідичів. Що на це п. президент краєвої ради культури?

Із шкодою для громад не винаймаєть ся вже четвертий рік права на польоване. Може би компетентні чинники зарядили ліцитації на польоване по громадах і тим самим не уривали громадам і так слабих доходів.

За неоцінені заслуги для добра тутешньої громади і за піднесенє тутешньої школи іменувала тутешня Рада громадська на своїм надзвичайнім засіданю дня 21. серпня 1918 ц. к. прав. радн. п. Михайла Ромашкана і свого на вічні часи в як найліпшій памяти зіставшого, молодими і старими полюбленого над'учителя п. Юрія Шербановського, почесними членами громади Камена. — Михайло Черногуз, посадник, Николай Чернявський, перший заступник, Тодер Юрійчук, другий заступник, Іван Цуркан, председатель місцевої ради шкільної і радний громадський.

Англо-австрійський Банк отворює під управою прокуриса п. Бернгарда Берля експозитуру в Сучаві, якої діяльність попри банкові трансакції буде головно звертати ся на пограничний торг в Іцканах. Експозитура пічне свою діяльність з 1. вереснем сего року.

Розписаний конкурс на дефінітивне обсаджєне шкільного сторожа при гімназії в Кіцмани. Місце маєть ся обсадити до 1. жовтня 1918. Подання треба вносити до 25. вересня с. р. до краєвої ради шкільної. Компетентні мусять мати знанє німецької і української мови в слові і письмі

В II. державній гімназії в Чернівцях відбудуть ся вступні іспити до I. класи 16. і 17. вересня о 8. год. рано; повторні, доповняючі і вступні іспити до висших клас, як також вписи до висших клас і до підготовної класи 17. і 18. вересня. Зголошення до вступного іспиту до висших клас (II.—VII.) приймають ся від 8. до 12. вересня. Ученики, що вперше вступають до закладу, платять 8 К 30 сот. на таксу і наукові прибори. — Дирекція.

На упорядкованє гробу Федьковича зложили по 10 К: надпор. Зволинський Петро, пор. Мельник Іля, пор. Зибачинський Стефан і хорунжий Гормус Осип. Всі чотири з 36. полку стрільців.

Панів учителів, яким вислано календарі, просимо розпродати їх між населєне по короні, а гроші прислати ласкаво до „Руської Каси“. — Адміністрація „Руської Бесіди“.

Оголошення.

Заходом українського Студентства та Учительства в Чернівцях

відбудуть ся дня 8. вересня 1918 р. в салі **НАРОДНОГО ДОМУ**

Гучні Вечерниці з Танцями.

Початок о год. пів до 9-ої вечером. — Вступ на салю 8.—. Музика Алека.

Буфет у власнім заряді. Чистий дохід призначений на відновлення „Ювілейного Драматичного Кружка“ в Чернівцях. Карти продають ся в Народнім Домі, вул. Петровича 2, I. пов., дв. 9, кожного дня від 3—5 год. попол. Хто-б через помилку не одержав запрошеня, просимо зголосити ся там-же, в тім самім часі. **КОМІТЕТ.**

Реальности, Склепи,

ДІМ

пять кімнат і побічні убікації, парня з великою будівельною парцелею в осередку міста ізза перепровадження, дуже користно продаєть ся. — Посередники виключені.

Близших інформацій уділяє Д-р. Лео Гуллес, Чернівці, вул. Почтова ч. 2.

ЕКСПОЗИТУРА АНГЛЬО-АВСТРІЙСЬКОГО БАНКУ Сучава — Іцкани.

Переводить всякі банкові трансакції, кредитові листи — акредитивні ордри.

Виплата в пограничному рухови.

Вкладки на щадничі книжочки і контокоррент.

1—2

Користні услівя. Кулянтне виповнене поручень.

ВІДЕНСЬКИЙ Льомбардний і Ескомптовий Банок Філія Чернівці, вулиця Головна ч. 10.

Основ. 1873

Віденська Централя

Основ. 1873

почала знов свою діяльність.

Фінансоване торговлі, промислу і хліборобства. — Переводить всі банкові трансакції.

Втворює біжучі рахунки під корисним опроцентованем і з кожодчасним виповідженем.

Видає щадничі книжочки.

Кредитові листи і виплати на всіх місцях Монархії.

Купно і продаж вартних паперів, купонів, векслів і чеків. — Зберігає і завідує задатками на біржові папери.

1—0

Пояснень і рад охотно уділяєть ся.

Жадумайте ся!

Нім обезпечите ся в военній пожичці, то зверить увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпеченя у военній пожичці через

Українське товар. обезпечень

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожий без різниці віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожитя і випадок смерти річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

О П О В І С Т К А.

Підписана фірма подає отсим до відома, що вона отворила дня 26-го серпня 1918 в Чернівцях, при вул. Ратушевій ч. 4,

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ОБУВИ

і припоруцає його Шановному населенню.

Продають ся головно военні черевики з підбитими деревляними підшвами і деревляні сандали з шкіряними прибавками. Крім того приходять на продаж ограничене число шкіряних черевик, полотняних, гімнастичних а також і домашних черевик. Военні черевики як також сандали продають ся і в більшій кількості, та тільки для тих, що самі їх з'уживають і то для Шан. товариств, шкіл, громад, фабрик, копалень, зарядів дібр, для всіляких урядів і т. п. Ці вироби мусить ся за готівку самому звати із склепу, бо тепер підчас війни поштою і залізницею посилок не надаєть ся. Всяку обув видаєть ся тільки за урядовими посвідками побираня (Bezugsscheine), (крім деревляних сандалів).

Склад фабрик обуви: Т. & А. Бата Злін & Пардубіц,

Філія ЧЕРНІВЦІ, (Буковина) вулиця Ратушева ч. 4.

Дальші філії: Відень, Прага, Берно, Краків, Львів, Пільзно, Пардубіц, Райхенберг, Авсіг над Лабою, Кладно, Опава, Мор. Острава, Мор. Шенберг, Кремзір, Прерав, Злін і Знайм.

1—2

Хто знає, де находить ся Семен Бряник, родом з Бурдеїв коло Ревної, який служив наперед при 41. полку піхоти, відтак при 95. поху піхоти, нехай подасть до мого відома: Андрій Бряник, господар, Burdej bei Rewna, Bukowina. 2—0

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвори

ЛЕГКИХ | СЕРЦЯ | ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги. 7—10

Адвокат

Володимир Корнич-Ясеницкий

ц. к. радник висшого суду краєвого н. п.

повернув вже з Відня тай отворив свою адвокатську канцелярію в Чернівцях, улица Стефанії ч. 9.

Інтерніст і жіночий лікар

Густав Шіфтер

вернув вже

і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 5—10

5—0

Книгарня

Равха і Лебединського.

в Чернівцях, улица Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі

найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кміцикевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. примірника і Кобилянського Латинсько-українського СЛОВАРА.

Співаник

Українських Січових

Стрільців

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папери, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигіднійше замавляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських пос... на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzelle
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:
ganzzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Давайте діти до школи!

Прийшов знов початок нового шкільного року. Не тільки родичі, але ціле українське громадянство повинні над тим подумати і застановити ся, як би забезпечити будучність своїх дітей а тим самим і нації.

Що сьогодні значить, яку вагу має шкільна наука і взагалі образование та про-світа, про се не багато говорити, це річ ясна як сонце. Без науки, без школи сего-дня вже ніхто не може обійти ся. Що для рослини сонце-світло, то для людини наука-школа. Тому треба дітям дати добру науку, посилати їх до школи.

В нашій народі нема ще того зрозу-міння, що він лиш тоді найліпше подбає про свою дитину і забезпечить її будучність, коли він не затримає її дома при господарстві, але пішле до школи, хоч як тяжко би се йому приходило.

Передусім повинна кожда дитина скін-чити обовязкову народну школу, бо знане письма і рахунків сегодня кождому необ-хідно потрібне, без огляду, чи він хоче далі вчити ся, чи ні.

Та не доста посилати до школи лиш тих дітей, що стоять під шкільним приму-сом, треба і далі подбати і по можливості посилати талановитих дітей, що рвуть ся до науки і дають запоруку, що будуть добре вчити ся, до висших шкіл, одних до середних шкіл, які дають загальне образо-ване, або до фахових шкіл, що дають фа-хове практичне знане і звичайно скорше хліб в руки.

І як раз на ці фахові школи звертаємо власне увагу родичів українського грома-дянства взагалі і хочемо обширнійше про них написати. Сюди належать всякі торго-вельні і купецькі школи.

В Чернівцях є така школа при держав-ній промисловій школі (Staatsgewerbeschule), але лиш з німецькою викладовою мовою. Не менше хосенною є промислова, госпо-дарська (рільнича), ткацка і лісна школа.

Сі школи дозволяють по недовгій на-уці своїм питомцям заняті гарне місце в суспільности, з користю для себе і загалу. З огляду власне на потребу нашому наро-дови образованих торговельних сил, інтелі-гентних практичних купців, кваліфікованих робітників, заохочуємо наше громадянство як найбільше дітей, які мають охоту і здіб-ність до якогось фаху, ремесла, чи торго-влі, посилати до сих фахових шкіл, а як таких ще в нас нема, то треба всіма си-лами старати ся, аби їх засновано.

Час би вже цю справою серіозно за-няти ся. Хто в кінці не має охоти до шкільної науки, може вступити від разу по окінченню народної школи на науку до ре-месла або купецтва, і ми його примістимо в перворядних майстрів і подбаємо о його приміщене. Показує ся необхідна конче-ність заснованя української ремісничої бур-си або конечність їх приміщення в існую-чий хлопячий бурсі ім. О. Федьковича.

В нас не лиш великий брак україн-ських урядників, але і брак людей до вся-кої практичної фахової праці, а головню

велика потреба вишкolenих ремісників і ін-телігентних практичних купців.

Хто має практичний фах в руках, знай-де хліб усюди. Тому хто хоче совісно за-безпечити будучність своєї дитини, най по-дбає про її ґрунтове фахове образование, а наше громадянство най з своєї сторони незасібним родичам допоможе утримати своїх дітей в школах, бо в здоровій добре вишкolenій, національно свідомій молодіж-будучність нашого народу! Як перший пре-зидент сполучених американських держав Жорж Вашингтон умирав, сказав він до своїх приятелів, керманічів держави і нації, на питане, який заповіт він їм лишає, сі слова: „Виховуйте нарід!“

Тому дайте дітям школу-науку, наро-дови просвіту!

Шкільний Комітет в Чернівцях.

Воюють далі.

„Віяца новъ“, орган румунських консервати-стів, пишучи про найновіші цісарські зарядження дотично православної церкви на Буковині, згадує про усунене митрополита Репти і висказує пере-конане, що він „з християнською чеснотою нести ме мучеництво“, але відповідальних чинників не увільняє від відповідальности перед румунським народом тай історією, яка буде вміти оцінити без-сторонно, о скільки теперішній ряд зумів пошан-увати право і гідність нашої національ-ної (!) церкви“.

Згадавши, що нове уладжене консистору опи-рає ся на „засаді строгої рівности“ і що воно має тревати аж до загального упорядкованя прав. кон-систерів у Австрії, ставляє газета питане, що вийде із сеї рівноправности, коли небавом буде на Буковині ізза прилученя нових рум. громад аж 480.000 Румунів, а тільки 300.000 Українців; а що буде аж тоді із сеї рівноправности, коли, як ка-жуть, українська часть Буковини буде злучена з укр. Галичиною.

Отже рум. газета видно не признає прав. Українцям рівноправности, колиб їх число було менше як Румунів. Поминувши те, що доси по-мимо румунізаторських шахрайств при конскрип-ціях число Українців переважало число Румунів, то мимо того сей факт не був на перешкоді Ру-мунам панувати в православній церкві над Укра-їнцями. Чому-ж тепер хочби навіть меншість Укра-їнців не мала би мати рівні права з румунською більшістю — таж рівноправність не уймає нікому нічого з його права, дає тільки одним і другим однакове рівне право. Але наших сусідів не нав-чила і ся страшна війна нічого, колись панували вони над нами, хоч було їх менше як нас, бо по їх думці православна церква волоска, а тепер хо-тіли би панувати над нами, бо їх нібито більше. Та годі, панове, не з'їли ви нас доси, не з'їсьте і від тепер, як не з'їв нас де-де можнійший воріг, Москаль.

Колиж відділять українську часть Буковини, тоді нема вже зовсім вам причини сушити собі голову, що буде з рівноправністю, бо тоді не буде вже ніякої звязи між нами.

На конець „Віяца новъ“ згадує про те, що „Буковина“ домагає ся, що був би час, аби ми-трополитом став Українець і висновує з того, що Українці не стремлять вже до заснованя осібного укр. епископства з вилученем із архієпископства, що ще не давно було вершком їх мрій, а доби-вають ся просто проводу в „нашій“ церкві. Отся заява органу українського — пише „Віяца новъ“ далі — придала ся нам сього разу, бо показує аб-сурдність принципу, яким зверхність хоче устано-вити мир в прав. церкві на Буковині, вона „збу-дить наконець і совість румунського народу, що-би боронив всіма способами свое ество, що мі-стить ся в характері і незалежности своєї на-ціональної церкви“.

На се скажемо нашим сусідам ось що. Пра-вославні Українці на Буковині бажають і жада-

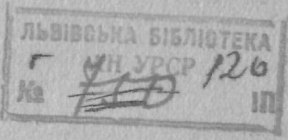
ють і на дальше своєї зовсім окремої і від Руму-нів ніяк не залежної церкви, отже не зрекли ся сего ідеалу. Не їх вина, що сего доси не осягну-ли, що їх і на дальше держать у купі з Румуна-ми. Коли-ж осягнено тепер хоч тільки, що ся спільність має стояти на підставі рівноправности, то якеж диво, що ми домагаємо ся рівного права з Румунами у всім і не признаємо ім нічого біль-ше як нам, а нам то само, що й їм. Доси всі ми-трополити по Українцєви Гакманови були самі Румуни, а силою рівного права повинен бути на час спільного архієпископства на відміну голо-вою церкви раз Українець а раз Румун, і чейже пора і черга тепер на нас? Коли-ж вам се не в лад, так домагайте ся разом з нами цілковитого розділу церкви на українську і румунську, і аж то-ді зможете ви, але й ми, з повним правом гово-рити про свою національну церкву, а доти ми не знаємо і не признаємо ніякої румунської цер-кви на Буковині, бо є тільки одна спільна пра-вославна церква для Українців і Румунів, в якій на підставі найновішої цісарської постанови про засаду „строкої рівности“ жадаємо рівно-сти у всім і кождім, отже й що до митрополито-го престолу, на яким може засідати покищо лиш один, отже лиш на відміну, і то як раз тепер по-винен засісти по чотирох Румунах Українець. От-же не засада рівности абсурдна, а абсурдні ваші претенсії до гегемонії над нами, панове Румуни, з якою ми й на далі бороти ся будемо, не жаха-ючи ся розбудження „совісті румунського роду“. Будемо бороти ся тим завзятіше, бо лекше, ви-боровши вже доси рівну силу там, де ви єї мали виключно, бо ті, що мали стояти твердо на сто-рожі наших прав, піддавали ся вашому погубному для нас і для держави впливові, чим слямили наш чистий національний щит. Обмивши єго кро-вію вірних народів і державі синів-борців, пере-конали ми чейже і правлячі круги, що й самостій-не українське православне епископство на Буко-вині не є небезпечне для держави, чим доси во-йовано проти сповнення сего нашого слушного до-маганя. Дальша борба Румунів проти Українців на поли церковнім приспівати здійснене і сеї конче-ности. Отже, воюйте тільки далі!

Гостина гетьмана України в Німеччині.

На запрошене німецького цісаря спеціальним поїздом виїхав Гетьман України, Павло Скоропад-ський, зі своїм почотом до Берліна. Тут мав він розмову з державним німецьким канцлером гр. Гертлінгом і віцесекретарем заграничних справ ба-роном Бушим. З Берліна улав ся п. гетьман до Вільгельмстеге, щоби відвідати пробуваючого там-ки імператора Німеччини. На замку Вільгельмстеге прийнято гетьмана України, як володаря заприязне-ної держави.

На прийнято гетьмана України цісарем Віль-гельмом, виголосив сей при сніданню такий тоаст до гетьмана:

Пане Гетьман! Припала мені велика честь витати в Німеччині Вашу Ясність, як покликаного заступника українського народу і його правитель-ства, і я хотів би дати вираз мойого живого здволення, що дружні взаємовідносини між Укра-їною і німецькою державою наслідком сих від-відин одержують видиме потвердження. Наслідком роботи антанти накинена світові і мимо призна-ної неосягаємости їх воєнних цілей в злочиннім божевілью продовжувана кровава війна завдала також і Україні важкі рани. Коли по освободженню народніх сил Українці, поневолені в російській царській імперії, навязуючи до своєї славної істо-рії, проголосили себе окремою державою і звер-нули ся до Німеччини з просьбою аби вона помогла їм в уладженню їх держави, подав я радо руку, аби дати їм бажану допомогу. Мое правительство і правительства моїх високих союзників переняли завдане створити Україні міжнародноправні осно-ви для її державного значіння і наші армії по-магали в сім, аби в краю, розворушенім руйную-чими елементами, завести супокій, під якого охо-роною моглаби розпочати ся будова держави. Ви-

несені і підперті широкою масою українського хліборобства і люблячого лад міщанства розпочали відтак Ваша Ясність з оглядністю і силою будову України до новоупорядкованого державного твору, і створивши права і закони, поклали основи волі і ладу. Міщанин може на будуче без перешкоди віддати ся своєму заняттю а хлібороб управляти своєю ріллю і збирати плоди своєї праці. Богато ще належить зробити. Але вже тепер зробили Українці під діяльним проводом Вашої Ясности далеку дорогу внутрішнього закріплення і запевнили собі тим самим основи будучого розвитку. А що при сім, наслідком спільної праці перебуваючих на Україні німецьких військ і урядників з українськими властями між нашими обома народами що раз більше зачинають розвивати ся відносини обопільного довіря, — се справляє мені особливу радість. Позвольте мені Ваша Ясности висказати мою тверду надію, що політичні і господарські взаємини між Німеччиною і Україною, які є покликані до взаємного доповнювання себе, будуть все краще розвивати ся. Його Ясність Гетьман, ура!

Гетьман відповів в українській мові: Ваша цїсарська і королівська Величності! З чувством глибокої вдячності вислухав я ласкаві слова, які Ваша Величність зволили до мене звернути. Сї слова найдуть в цілій Україні вдячний відгук. В страшних терпіннях, які повстали наслідком теперішньої війни, як ясні зорі будучого мира пробудили ся національні чувства дотепер поневолених народів. При могутній допомозі німецької держави та її високих союзників досягнув український нарід міжнародно-правні основи для його державної незалежності і самостійности. Будова сеї нової держави вимагає від мене і моїх співробітників найбільших зусиль. Найласкавіше прийняте, яке дали мені Ваша Величність, вважати-ме цілий український нарід доказом доброзичливості Вашої Величності для молодого України, воно додасть нам сили перевести важні завдання, які нас ще ждуть. Враз з Вашою Величністю можу висказати тверду надію, що політичні і господарські взаємини між могутною німецькою державою і Україною, які вже так щасливо розпочали ся, будуть все поглиблювати ся на добро обох народів. Іменем вдячного українського народу, як гетьман всієї України підношу чарку на здоров'я Вашої цїсарської і королівської Величності і на славу будучину хороброго і вірного німецького народу. Його Величність німецький цїсар, ура!

О 3-ій год. по полудни розпрощав ся гетьман з цїсарем Вільгельмом і відїхав до Берліна, щоб вдати ся до нім. гол. квартири.

Під неприсутність гетьмана верховна власть на Україні, — згідно з законом, оповіщенням в своїм часі в „Державнім Вістнику“ — переходить на три личности, з котрих одну пазначає сам гетьман, другу вибирають сенатори з круга членів державного сенату, а третю вибирає Рада міністрів з поміж себе.

Українські часописи доносять, що дня 3-го с. м. відбула ся передача верховної власти на Україні, на час неприсутности гетьмана: голові Ради міністрів Ф. А. Лизогубови, сенаторови Носенкови (голові адміністраційного генерального суду) і военному міністрови Рогозі.

Лизогуба назначив сам гетьман, сенатора Носенка вибрали сенатори на засіданню, яке відбуло ся під проводом Василенка, а Рогозу вибрала Рада міністрів.

Обовязки голови Ради міністрів перебрав часово предсїдник державного Сенату і міністер освіти М. П. Василенко.

З'їзд українського православного духовенства Буковини.

Екзекутивний комітет скликав на 5. вересня 1918 р. з'їзд всего українського православного духовенства Буковини до Чернівців у льокаль „Православної Академії“. На з'їзді явило ся зверх 50 священників і кандидатів духовного стану. Наряди тривали від 9. години рано до 6. години вечер, з одногодинною перервою на обід.

З'їзд відкрив член екзекутиви свящ. Катеринюк.

Перед приступленем до дневного порядку з'їзд ухвалив вислати до архимандрита Т. Тимінського такий привіт:

„Українське православне духовенство Буковини, зібране на з'їзді в Чернівцях 5-го вересня 1918 р., висказує свою радість та вдволене з Вашого покликання на архимандрита, щирсердечно витає Вас, жєлає Вам здоров'я і сили та твердо надїєть ся, що Ваша Високостойна особа попровадить нашу церкву до відродження й незалежності“.

В почесну президію вибрано отців: ексарха Козаришука, протоєрея Т. Драчинського і пароху Калинюка. Зборами проводили свящ. Джулинський і свящ. Коча, а секретарювали: свящ. д-р. Смерека і свящ. М. Евстафєвич.

Про теперішній стан церкви на Буковині реферував свящ. проф. Катеринюк. Реферат був совістно й докладно оброблений і викликав загаль-

не вдволене та живу дискусію. В дискусії забирали голос священники: д-р. Григорій і д-р. Смерека, що в довгих бесїдах гарно ілюстрували матеріял реферату, потім свящ. Коча, свящ. Поклітар, свящ. Калинюк, свящ. Маланчук і другі священники. По рефераті й переведеній дискусії ухвалив з'їзд 7 резолюцій, котрі подаємо на кінці.

Про діяльність екзекутиви реферував свящ. Щербанович.

По переведеній живій дискусії, в якій забирали голос священники: Поклітар, Реуцький, Єремійчук, Іванюк, Гливіка і другі, прийнято звіт до відома, уділено екзекутиві вотум довіря й висказано подяку. До нового екзекутивного комітету вибрано тих самих священників, а іменно: Катеринюка, Щербановича, Падуру, д-ра Смереку й дякона Роднарюка.

На відушних внесеньх обговорювано директиву для екзекутиви на будуче, справу полєвих куратів, приросту нових кандидатів духовного стану, дорожнього додатку й зодягання та інші актуальні й важніші справи.

З'їзд ухвалив такі резолюції:

1. Українське православне духовенство Буковини, зібране на з'їзді в Чернівцях 5-го вересня 1918. року, щиро-сердечно вітає новоіменованого консисторського архимандрита Тита Тимінського, бажає йому доброго здоров'я й сили та кріпко надїєть ся на його щирість, справедливість і рішучість.

2. З'їзд українського православного духовенства Буковини дякує прилюдно п. послови Василькови за те, що постарав ся на іменоване так відповідного архимандрита, яким є свящ. Т. Тимінський, та просить на будуче уділювання інформацій і голосу в першій мірі екзекутиві українського православного духовенства на Буковині, щоб і далші переміни в нашій церкві вийшли на користь і вдволене цілого православного українського народу на Буковині та його пастирів.

3. З'їзд укр. правосл. духовенства Буковини висказує свою радість ізза призначення православним Українцям парітету в будучій консисторії та з вдячністю й признаннем тутить на довголітні старання й значні заслуги п. посла Пігуляка й других панів послів та Українців-піонерів, що займали ся долею православних Українців та їх церкви на Буковині.

4. З'їзд укр. правосл. духовенства Буковини уважає себе до евентуального зреактивованя „Товариства укр. православних священників на Буковині“ одинокю тимчасовою організацією укр. православного духовенства Буковини.

5. З'їзд укр. правосл. духовенства Буковини уповномочує єдино вибраний ним екзекутивний комітет, заступати укр. правосл. духовенство Буковини перед усіми міродайними чинниками, чувати над ходом і розвоєм церковної справи й долі священників та заряджувати, що буде по трїбне.

6. З'їзд укр. правосл. духовенства Буковини звизає всі міродайні чинники постарати ся, аби вже з початком нового семестра д-ра Ф. Григорія покликаню на катедру церковної історії на теологічній факультеті в Чернівцях.

7. З'їзд укр. правосл. духовенства Буковини рішучо домагаєть ся поступенного креовання паралельних українських катедр на теологічній факультеті та поручає в першу чергу д-ра Копачука й д-ра Смереку як найвідповідніших кандидатів на катедри.

За екзекутиву українського православного духовенства Буковини:

Петро Катеринюк.

Іван Щербанович.

З України.

Болгарія проти віддачі Криму Туркам.

Софійська часопись „Камбана“ пише, що Болгарія не бажає, щоб Чорне Море було виключно болгарським морем, але буде вона обстоювати, щоб се море неутралізовано. — Також орган болгарського міністерства війни „Известія“ висловлює думку, що турецька гегемонія на Чорнім Мори означала би для Болгарії політичне і економічне поражєне.

Гетьман у Гінденбурга.

Гетьман Скоропадський мав у головній квартирі розмови з Гінденбургом і Людендорфом. — Опісля прийняв гетьман австро-угорського посла в Берліні, князя Гогенльоге.

Робота москвофілів в українській церкві.

З наказу московського собору і патріарха, приїхав на Україну прот. Леончуков збирати гроші на московський собор. В той час, коли держава українська дає величезні кошти на утримане всеукраїнського собору, церковна влада на Україні розрішає брати гроші для московського собору з українського народу.

На московському соборі тепер не повинно бути ні жадного представника української церкви, бо тепер існує всеукраїнський собор. Як нам ві-

домо, таких представників і немає, крім єпископів москвофілів. Пригадуєть ся, що наш уряд рішучо заявив, що ні зносини з патріархом, ні перевід грошей з України не можливі без згоди правительства. Чи відомо про таку шкідливу роботу міністрови ісповідань і взагалі урядови? З київської єпархії п. о. Леончуков бере більш 80.000 карб., тепер він поїхав в Одесу і другі єпархії України і се робить ся в той час, коли єпаркіяльні з'їзди відмовились давати кошти з церков на всеукр. собор. Гроші сї беруть ся з каси свічних заводів і вони є власністю не єпископів москвофілів, а усього українського народу, без волі котрого вони не мають права топоряджуватись.

Посол Спинул перед своїми виборцями.

Посол Спинул продовжає свої народні віча по громадах свого виборчого повіту так до ради державної як і до сойму краєвого.

В неділю, дня 1. вересня с. р. відвідів він Кут Байнський, Лукавицю і Маморницю. Сї всі три громаді лежать на самій румунській границі, були під самою боєвою лінією і майже цілком знищені. Переїзджуючи через сї три села, стискає жаль серце, коли побачиш власними очима замість колишніх цвітучих господарств всюди лише зга-рища та румовища. Серед обгорілих овочевих дерев видко тільки ями та бурдеї, що служать тепер за помешканя нещасливим селянам, а тут то там привязану до недогорілої деревини худобину або собаку.

Перше віче відтримав посол Спинул у Лукавиці, куди прибув і бурмістер Тодер Гливіка та его заступник Ілуща Бадюк із Байнського з своїми господарями. Бурмістер місцевий Тодер Гушуляк привитав посла кількома ширими словами, передаючи єму zarazом хліб-сіль. Крім місцевої учительки Макогон та громадського секретаря Ебнера і заступника бурмістра Ілущи Малого зійшло ся велике число громадян, так господарів як жінок. Всі вони прислухували ся словам посла з великою увагою, бо бесідник розказував, як він старав ся помімо своїх власних недостатків та журб бодай по части злегчити теперішню гірку і незavidну долю наших громадян і то так в краю як также поза границями нашої Буковини, у Відні і в таборі наших збігців в Оберголябруні.

Ізвинивши неприсутність їх другого посла і члена виділу краєвого Омеляна Поповича, закінчив бесідник свої виводи приречєнем, що й на будуче буде вступати ся за своїми виборцями все щиро і сумлінно, як се робив доси.

По сїм угостили громадяни свого посла-заступника, застеливши стіл задля браку комнати під голим небом серед недогорілих овочевих дерев. Жена бурмістра і газдиня колишнього дому, що стояв на тім місці, доносила страви із колиби зі слюзами в очах. „Так жили колись люди у сусідній Румунії“, обізвав ся один з господарів, що сиділи при столі, „а тепер зійшли ми на таке жите“.

Відси поїхав посол до сусідньої Маморниці, де вже очікували его тамошні громадяни із своїм бурмістром. І тут мусіли відбути ся наради під голим небом, бо так шкільний будинок як і господарські доми зовсім зруйновані. На слова бесідника, що він опікував ся буковинськими утікачами, обізвав ся один із присутних господарів, що він сам свідком на то, бо був у таборі збігців в Оберголябруні і бачив на власні очі, як посол Спинул приїздив туди, вступаючи ся у старшині того табору про наших селян як рідний батько за своїми дітьми.

Вислухавши по сїм різні просьби і скарги поодиноких селян, приобіцяв посол, що вступить ся за їх кривдами там, де треба. На конець згадав бесідник про тих румунізаторських попів, що живуть із наших громадян та є їхніми завзятими ворогами, троюдять одних проти других і сїють так поміж нарід замість згоди та любви, як се приписує віра Христова, лише роздори і ненависть. Та дасть Бог, закінчив бесідник, що в короткім часі наступить й на церковні поли рівноправність для нас, і тоді запанує по наших громадах знов мир і спокій, як се було давними часами, де ми жили побіч з Румунами, як живуть два добрі сусіди.

* * *

В четвер, дня 5. с. м. загостив посол Спинул до громади Гоголина на народне віче. Крім місцевих громадян явили ся на цю нараду численно ще й селяни із сусідньої громади Лєгучени-Теутула та кілька господарів із Новоселиці. Із передових людей прибули сюди бурмістри Николай Биц і Петро Горбатюк, їх заступники Іван Горбатюк і Георгій Лозовішук, властители більших посілостей Георгій Биц, Іван Биц, Грушкевич, Тодер Поклітар, даскал Толочко і секретар громадський Тейтлер.

Посол Спинул, забравши слово, оповідав зібраним, як то він дбав про поліпшене долі наших селян а своїх виборців підчас сеї війни так поза

границями нашого краю, коли тут панували ще наші вороги, як також по увільненню Буковини від неприятелів у самім краю. Прирікши потім, що буде й на далі так само помогати нашим людям у кожній їх печучій справі доти, доки він буде лише їх послом-заступником, що буде допомагати їм до осягнення їм належних прав у поодиноких урядах після всіх своїх сил, і що він свої посольські обов'язки сповняє все ревно і сумлінно, завівши безідник присутних на кінець, щоб вони вдалися до нього кожного часу о поміч і пораду, що він ніколи і нікому доси не відмовляв і не відмовить й на будуче.

По сих виводах забиравало більше число з присутних слово, вповідаючи, як то їх громади, що стоять на самій російсько-румунській границі, потерпіли найгірше зі всіх громад Буковини. Тут, вповідали вони, сидів неприятель найдовше, бо аж до заключення миру; тут облогує сего року далеко більша частина поля, бо не було худоби ні насіння ні знарядів господарських для оброблення поля; тут повтрачали громадяни й все своє майно, бо Москалі вивезли були їх свого часу аж до далекого Астрахану, а, повернувши відти назад, не застали вони більше ні худобини, ні одєжини, ні кусника хліба.

На кінець посол ще подякував зібраним кількома словами за те, що вони вже на чуточку, що він має прибути до них, явилися так численно і то мужчини як жінки. Се дає йому, казав бесідник, доказ, що громадяни громад мають довіру до свого заступника та знають, хто вони є, значить частина великого народу українського. Минули вже ті часи, продовжав посол, де їх парох Кожокар, задумавши поробити з них всіх Румунів, вповідав їм всякі нісенітничі переслідував з них тих, що трималися так свого рідного, бо вже в пісню стоїть:

„Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Але камінь має“,

або знов:

„Бо хто свого ся цурає,
Того Бог карає“.

Є певна надія, що з поділом нашої консисторії не будуть більше всякі Кожокарі троюдити одних громадян проти других. Всіх дотеперішних румунізаторських консисторників разом з їх владиною Рептою прігнано зі служби за їх ганебне поведене підчас російського пановання на Буковині.

Для Кіцманеччини й Заставнеччини!

П о к л и к.

Просвічене жіноцтво
— окраса народу, його
сила й могутність.

Земляки!

У теперішніх шкільних заведеннях виховується головню мужеська молодіж, а дівчата лиш у дуже невеликій числі мають доступ до цих шкіл. То-ж нам треба подбати про виховане й просвіту наших дівчат. Нам треба своїх учительок та урядничок по наших банках, почтах, залізницях, політичних та других урядах; треба своєму жіноцтву дати хліб у руки; треба ідейних і свідомих вихователок будучого покоління.

Тепер для наших дівчат є лиш у Чернівцях такі школи, бо до гімназії приймають лиш дуже мале число дівчат (на 100 хлопців п'ять дівчат!) У Чернівцях тепер дуже тяжко удержувати дівчат, бо станції і харч дуже дорогі.

Тому ми отворюємо вже у цім шкільнім році в Кіцмані дівочий ліцей. Такі ліцеї є майже в кождім повітовім місті Буковини. На разі буде лиш І. і ІІ. класи та приготівний ліцейський курс.

До І. класу можуть бути прийняті ті дівчата, що мають що найменше десять літ. Їх приймаєть ся, так само як до гімназії, на підставі вступного іспиту.

До 2. класу можуть уступити лиш ті, що вже мають І. класу середньої школи, або з початком шкільного року здадуть за цю класу іспити.

До приватної класу можуть бути прийняті ті, що скінчили бодай 3. класу народної школи.

Наука буде тривати шість літ. Учити будуть тих самих наук, що в гімназії, лиш замість латинської й грецької мови буде французька мова й жіночі ручні роботи.

Пізнійше, у висших класах, будуть також курси для тих, що схочуть здати матуру в гімназії або в учительським семінарі.

Земляки! Наука в отсій ліцейській школі дасть Вашим донькам високу освіту та ті самі права, що гімназія й учительська семінарія. Перед ними буде отворений світ.

Усі народи ступають скорим кроком в перед, не стояти-ж і нам на однім місці. Спішім, щоб колись наші сини та внуки не проклинали нас! Даймо своїм дітям науку, а нашому громадянству гарних, свідомих робітниць.

Записи відбуваються вже почавши від 9-го с. м. в дирекції ц. к. держ. гімназії в Кіцмані.

Вступні іспити будуть відбуватися 16., 17. і 18. вересня с. р. Початок науки: 1-го жовтня.

Управа.

ЧОМУ УКРАЇНЕЦЬ

повинен забезпечувати сянажитє в VIII. воєнній позиції тільки в одинокім укр. Товаристві взаїмних обезпечєнь на житє і ренти „Карпаті“, у Львові, вулиця Руска, число 18

50 „Карпаті“ не тільки дає найкористійші умови обезпечєня, але кожде обезпечєне в „Карпаті“ причинюєть ся до зросту сього одинокого українського Товариства обезпечєнь на житє і ренти і тим самим скріплює господарсько-фінансову силу українського народу.

Натомість, хто обезпечуєть ся в чужих товариствах, той своїм грошем скріплює господарсько-фінансову силу чужинців.

Н О В И Н К И.

Воєнні шкоди заподіяні людям ворожим військом належить зголошувати найдаліше до кінця жовтня с. р. лиш на друкованих аркушах, які мають видавати громадські уряди.

Відзначенє. Наш земляк із Лашківки, емер. капітан Е. Іванович, бувший надрейдент залізниць, одержав рицарський хрест ордену Франц-Йосифа з воєнною оздобою.

Безженство в греко-католицькій церкві. Митрополит гр. Шептицький зарядив, що на протяг 12 літ половина місць в духовнім семінарі буде застережена тим кандидатам духовного стану, які рішають ся на стан безженний. Цей розпорядок викликав велике заворушенє серед української суспільности в Галичині. Народний комітет рішив на своїм засіданню вислати депутацію до митрополита з просьбою відступити від виконання цього розпорядку. В склад депутації ввійшли найповажнійші представники українського і громадянства в Галичині як: Віцепрезидент державної ради і сеніор послів п. Юл. Романчук, б. президент Української Парляментарної Репрезентації, др. Кость Левицький, теперішній президент УПР. др. Євген Петрушевич, член палати вельмож. радн. двору Алекс. Барвінський, сеніор Ставропігії др. Стеф. Федак і проф. універс. др. К. Студинський. Президент Романчук виголосив довшу промову, в якій виказав шкідливість і непопулярність цього розпорядку, який противить ся історичним традиціям гр.-кат. церкви. Та депутація не осягнула на жаль ніякого успіху.

Народні збори в Лужанах і Шипинцях. В неділю, дня 8-го вересня с. р. ставав посол ля Семака перед своїми виборцями в Лужанах і Шипинцях. В обох громадах привітала старшина громадська посла дуже сердечно. Посол Семака зложив звіт з своєї діяльности в парламенті. Говорив про опіку послів над збігцями, про закони видані парламентом підчас війни. Порушив питанє церковне, яке через іменоване о. Тита Тимінського архимандритом для прав. Українців, починає набирати для нас корисні форми. Про берестейський мир центральних держав з Україною говорив пос. обширнійше. Потім промовляли в Лужанах п. директор Радомський, бурмістр Юрійчук, Роман Мошук і др. В Шипинцях говорив бурмістр Єрміїчук, Іван Драпака, Івасюк і інші. На внесенє Романа Мошука збори так в Лужанах як і в Шипинцях ухвалили слідуєчі резолюції: Завзиваєть ся послів і правительстро, щоби видано закон, після якого мала би громада на випадок продажи общару двірського першенство купна. Дальше протестують збори проти прилучення Холмщини і Підляся до Польщі, та жадають, щоби Австрія ратифікувала мир з Україною. Нарешті жадають, щоби з всхідної Галичини і укр. части Буковини сотворено одну українську провінцію в Австрії. Пос. Семаці, буков. українському клубови парламентарному і його голові п. Василькови висказали збори необмежене довіре і „Многая літа!“ — По зборах відбуло ся в сали „Народного Дому“ в Шипинцях аматорське представленє наших студентів „Сватанє на Ганчарівці“. — Селянам і всім присутним подобала ся гарна гра наших молодих аматорів. — *Гість.*

Посол Лукашевич подарував як голова мирового суду в справі спірній межі бароном Шимоновичом а Віжніцером, припадаючи на него квоту 400 К на український дім сиріт в Чернівцях.

Арештування штабу УСС. в Київі. В п'ятницю дня 6. вересня закрито газету „Наша Думка“, орган Ради галицьких, буковинських і угор-

ських Українців і арештовано в поміщеню редакції штаб УСС. який з поручення гетьмана організував на ново УСС. Арештування перевела німецька варта. Горорять, що в сім арештуванні є рука українського правительства, а саме тої його части, яка веде русофільську політику і тому не хоче допустити, щоби при гетьмані зорганізували ся УСС.

Просьба до краєвої ради культури. У вижницькім повіті нема складу господарських приладів, так що гуцул з Яблониці мусить іти за одним серпом аж до Чернівців. Може би краєва рада культури зволила втворити склади з господарськими приладами в повітових містах а найперше в Вижниці.

Штрайк в копальнях соли. Робітники в копальнях соли у Величці, Косові і Качиці застановили від двох неділей роботу, жадаючи підвищення плати, ізза чого настав великий брак соли саме в найбільш пекучу пору, коли люди квасять огірки і капусту. У Величці працює війсьско, за те в нас у Качиці ніхто.

Мир ще перед зимою? Великий везир Туреччини Талят Паша підчас свого побуту у Відні виголосив перед співробітником „Neue freie Presse“ думку, що ще перед сею зимою будемо мати загальний мир. Співробітник „N. fr. Presse“ звернувся до великого везира з питанєм: „Як Ваша Ексцеленція означили би теперішнє положенє?“ Відповідь Талята Паші була: „Я означив би положенє в сей спосіб, що ще перед зимою будемо мати мир. Се моє ожиданє опираю на льогічні фактів, яка в кінці мучить перебити ся. Війна у своїх здобутках дещо вичерпала ся; усе, що можна було з війни витягнути, вже стало ся. Дальше веденє війни є явно без цілі, не згадуючи вже про мораль і людяність“. „Ексцеленціє, одначе наші вороги все ще твердять, що вони виборять військову побіду? Усьміхаючись відповів турецький державний муж: „Се говорить кождий. А що кождий говорить, се нічого не докаже. Всі наші вороги, не виключаючи також і Америки, придуть небавом до пересвідченя, що не має ніякого змислу провадити далі війну. І я вірю твердо, що сей зворот наступить ще перед зимою“.

Япанці займають Сибір. До Владивостока приїхав зі своїм штабом англійський генерал Нокс. Япанці заняли Хабаровск. В своїм поході до Хабаровска не попали вони ніде на слід ворога. На полудне від іманської залізничі застали Япанці мости на ріці Тамбу-Іман не нарушені. Лише менші мости знищені. (Місто Хабаровск лежить на головній сибірській залізничій лінії між Харбіном а Владивостоком. Від Хабаровска іде побічна залізнична лінія здовж побережа Тихого Океану). Зі занятєм Хабаровска дістало ся отже в руки Япанців ціле сибірське побереже враз з Камчаткою. Давнійше обсадили вже Китайці і Япанці місто Харбін. У воєнній операції антанті на Сибірі видно пляномірність і підготовленє на велику скалю. В короткім часі певно займуть Япанці стацію Манджурію і Чіту, та зближать ся до Іркутска.

Убийства. До „Діла“ пишуть: 26-го с. м. приїхало до Микулинець двох селян (казали, що з Соколова) і привезли бочку меду на продаж. Мід той купили микулинецькі купці Маркус Аверман і Алтер Вольфенгаут. Ті сторонні люди казали, що мають в дома ще 4 бочки меду і намовляли Жидів, щоби з ними їхали, а они їх опісля разом з медом назад до Микулинець відставлять. Жиди згодились, забрали гроші і перед вечером виїхали з Микулинець. На багатковських степах кинули ся оба селяне на Жидів, казали дати всі гроші, а обох жидів порізали. Аверман згинув на місци, а Вольфенгаут з підрізаним горлом притаїв ся і, коли троха прийшов до себе, доволі ся до найближшого села, звідки його привезли до Микулинець. У Авермана взяли опришки 14.000 К, а у Вольфенгаута 3.200 К. „Діло“.

Большевицька відплата. Офіційно оголошують, що до тепер у відплату за в'їство Урицького розстріляно 512 так званих „антреволюціонерів“. Пролошено також першу лісту закладників, яких має розстріляти ся на випадок нового атентату. Вона обіймає 121 імен, в сім кількох великих князів, бувших міністрів Керенського і и. В Смоленську розстріляно у відплату за замах на Леніна 34 великих землевласників і колишнього московського архимандрита Макарія.

„Українська народна книгозбірня“ в Чернівцях подає до відома своїм Вп. Членам що має на складі „Першу Читанку“ (Буквар) для народних шкіл. Уложили: Антін Крушельницький, Омелян Попович, Богдан Лепкий. З образками Олени Кульчицької, Виданє „Української культурної Ради“.

В ІІ. державній гімназії в Чернівцях відбудуть ся вступні іспити до І. класу 16. і 17. вересня о 8. год. рано; повторні, доповняючі і вступні іспити до висших клас, як також вписи до висших клас і до підготовної класи 17. і 18. вересня. Зголошеня до вступного іспиту до висших клас (ІІ.—VII.) приймають ся від 8. до 12. вересня. Ученики, що вперше вступають до закладу, платять 8 К 30 сот. на таксу і наукові прибори. — *Дирекція*

Хлопчача бурса ім. Осипа Федьковича в Чернівцях отворить ся, тому що військо ще не опорожнило будинок, аж з кінцем сего місяця, зглядно на 1-го жовтня с. р. При вписі мусять питомці, що старати муть ся о зниження оплати, виказати ся достовірними посвідками про лихе матеріальне положення. Зголошувати ся можна устно або писемно на адресу проф. Володимира Федоровича в Чернівцях, вул. Огородова (Gartengasse) ч. 18, або ц. к. II. державна гімназія в Чернівцях.

Оголошення.

Як виучують ся наші школярі швидко і основно німецької мови?

Навчити ся справді якоїсь мови можна найкраще таким способом, що пробуваєть ся в дотичній країні або тримаєть ся у себе т. зв. гувернантку; бо метода перекладування з чужої мови на рідну і навідворіт, метода, якої уживаєть ся ще декуди по школах, доводить учеників по довсім часі мозильної праці до того, що вони — хоч доходять до розуміння чужої мови — та не в силі справді говорити тою мовою. Така метода має, що правда, ідеальну вартість, та не має вона практичної вартості.

Щоби зарадити тій недостатці, зладив добрий знавець мови, Др. Карло Тумлірж, німецький учебник для ненімецьких народних та міщанських (виділових) шкіл, який швидко найшов собі приступ до тих шкіл. В тім учебнику, як бачимо, пристосовано усі психологічні закони, по яким чи дитина чи дорослий виучуєть ся якоїсь мови. До уявління, набутих поглядом, прилучуєть ся слово; повстає сполука: „образ-слово“. Коли відтак ученик чує слово, зараз відновлюєть ся у него відповідний образ і навпаки: при кожній гадці самохіть впадає на язык відповідне слово. Особливо в I. (першій) частині своєї праці, що обіймає три часті, уміє він по містецьки говорити мовою-знаками, уміє приводити до розуміння німецької научної матерії а при тім не потребує шукати помочі у рідної мови та сьміло може обійти ся без перекладів.

Ученик познакомлюєть ся з чужою мовою а разом вчить ся і граматики, при чім не потребує морочити собі голову плутаниною усяких правил та виїмків, які і для німецької дитини є нераз мукою. Ученик говорить зараз від початку також граматично по праву, але не тому, що так каже якесь на память вивчене правило, а тому, що він вже привик так говорити. Для відповідного плекання розмовних вправ зискуєть ся доволі часу через те, що не марнуєть ся вже дорогого часу науки на тих — ранше практикованих безконечних перекладах.

Учебники написано зовсім німецькою мовою. Підчас години розмовок ученик неначе переносить ся в німецьку країну. Через безперестанне уживане німецької мови та пильне вправлюване легко приходить ся ученикови навчити ся мови, а до успіху прилучуєть ся швидко почуте втіхи і охоти до дальшої праці. Наука стає ему забавкою. Ученик старатись ме і радо і при всякій нагоді вихиснувати те, чого навчив ся; він радо присвоїть собі німецьку мову.

Дуже хосенною і практичною допомогою при ужитку названих учебників є німецько-українські словарці В. Кмицикевича. Кожний із трьох зшитків вяжеь ся тісно з учебником і подає рідною мовою усякі німецькі слова, пояснення та звороти, які приходять при поодиноких вправах чи уступах а опісля ще раз ті слова і звороти подано поазбучно.

Перша (I.) часть того учебника саме тепер появилася і можна її дістати

в книгарні С. РАВХА, в Чернівцях.

Тартаки і млини

парові і водяні, купити або винаймати.

Будівляне дерево

2—0

і на паливо

кожду скількість купуєть ся.

Оферти посилати „Остбанк“, Східно-австрійський рільничий і промисловий банок

Чернівці, вул. Панська ч. 2.

В ГОГОЛИНІ,

15 минут ходу до двірця в австр. Ново-селищі,

1—4

винаймать ся

гарне господарство

на кілька літ.

В склад господарства входить гарний дім (3 кімнати, кухня і передпокій), стайня і інші господарські будинки, обширний огорода, сад, та кілька моргів поля. — Близших інформацій уділяє: **І. Войтанович**, Чернівці, вулиця Мецгера ч. 12 А.

Книгарня

Равха і Лебединського.

в Чернівцях, улица Ратушева ч. 4,

вже відкрита і має на складі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кмицикевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. примірника і Кобилянського Латинсько-українського СЛОВАРА.

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвори

ЛЕГКИХ || СЕРЦЯ || ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги.

9—10

Самостійний урядник-Українець

пошукує помешкання (окремої кімнати), по можности з харчем, в Чернівцях. — Писемні зголошення просить ся надсилати до Адмін. „Буковини“.

Др. Бернгард Грінфельд

Др. Антонія Грінфельд-Бідерман

ординує від 2—4 год. попол.

ординує від 10—12 г. рано.

Ратушева вул. 4,

Лілійна вул. 3.

III. сходи двері 18, (пасажа Бека).

Дискретна ординація для полових недуг

4—10

від 4—5 год. попол.

Співаник

Українських Січових

— — — Стрільців — — —

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замавляти за посліплатою на адресу: **Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.** —

Вдова по професорови прийме дві дівчині на харч і помешканє. Фортеп'ян в домі. — Близші інформації вул. Франца 54. 2—0

Інтерніст і жіночий лікар

Густав Шіфтер

вернув вже

і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 7—10

Дроґерія

Шмідта і Фонтіна

Головна вул. 2. ЧЕРНІВЦІ Головна вул. 2.

Поручає Шановній Публиці: **БОГАТИЙ СКЛАД:**

Фотографічних апаратів

і всіх приборів по фабри-

чних цінах, далше: дро-

жі, фарби, туалетові ар-

тикули, парфумерії, ар-

тикули для хліборобства

— — — — і хати. — — — —

Скора і точна обслуга.

1—0

Просьби о урльопи

на осінні роботи, виготовлені в німецькій мові, котрі мають бути потверджені через уряд громадський, ц. к. жандармерію і староство. — Ціна за 100 примірників 35 Кор. — Висилає за посліплатою

1—0

І. МАЦЬКІВ,

Струтин вижн., Рожнятів (Галичина).

Жадуйте ся!

Нім обезпечите ся в воєнній пожитці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропегованого обезпечення у воєнній пожитці через

Українське товар. обезпечень

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний без ріжниці віку платить при 14літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Реальности, Склепи,

ДІМ

пять кімнат і побічні убікації, парня з великою будівельною парцелею в осередку міста ізза перепровадження дуже користно продаєть ся. — Посередники виключені.

Близших інформацій уділяє Д-р. Лео Гуллес, Чернівці, вул. Почтова ч. 2.

3—6

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h. im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:
ganzzährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

За мир.

Аж в п'ятім році війни починають приходити воюючі сторони до свідомости, що вже досить людської крові, досить моральних і матеріальних жертв і що оружем не рішить ся ця війна і людство мусить порозуміти ся, знайти спільні основи мирного життя і знайти гарантії, щоби не прийшло більше до такого страшного братоубійства і кровипролиття. Число воєнних загорілиців в кожній державі чимраз меншає. І так ще недавно німецький державний секретар Кільман мусів уступити через те, що сказав, що оружем ніхто нікого не побідить, тепер повторюють те самі державні мужі Німеччини Сольф і віцеканцлер Паєр під загальні признанні всіх кругів. Мир, сказав німецький віцеканцлер Блише, як цього сподіваємо ся. Того мира прагнуть всі, так по цім, як і по тім боці боевої лінії. І як знаходять ся ще деякі державні мужі, що говорять що иншого, то це тільки через те, що вони не можуть зробити не раз занадто карколомного скоку.

Нагоду до порозуміння дала тепер знов Австрія, яка звернула ся з нотою до всіх воюючих і неутральних держав з пропозиціями, вислати відпоручників „для довірочних необов'язуючих переговорів про засадничі умовини закінчення мира в якійсь місцевості неутрального краю і в недалекій будучині. Відпоручники мають бути уповноважені дати до відома других погляди своїх правительств про власні принципи, як також приймають аналогічні заяви і отверто та свобідно жадати і уділяти вияснень про всі ті точки, котрі потребують прецизовання“.

Осібноту нотою звернуло ся австрійське правительство до папи, повідомляючи його про свій крок і просячи допомоги. Ноту австрійського правительства привитала так союзна як і неутральна преса, називають її першим практичним кроком до мира.

Англійська і французька преса поділила ся в своїх поглядах, та наспіли вісти з Швейцарії, що ще з кінцем цього тижня наспіє відповідь держав порозуміння на ноту, в якій вони заявлять, що вони готові пересправляти з уповноваженими заступниками австрійських і німецьких народів. В німецькій і австрійській парламентах приготують ся заяви, якими обидва парламенти обявлять свою готовість обмінювати ся думками в справі мира з парламентами держав порозуміння. Один з дипломатів сказав, що мир лекше буде заключити, ніж звести воюючих для виміни гадок.

Маймо надію, що як зійдуть ся заступники воюючих держав то незабаром і покінчить ся ця страшна різня і ми почуємо то чародійне слово „мир на землі“.

Важна справа.

Теперішня страшна війна вимагає від усього світа небувалих жертв, мільйони війська, мільярди гроша і величезну силу зброї, амуніції, одяжі, поживи, паші і всякої всячини. Наші вороги воюють у сій війні не тільки проти нашого війська, але й проти нас усіх, і против жінок, старців і дітей, яких напосіли ся виголодувати, щоби всі, що не впадуть від кулі, згинули з голоду. Вороги підюдили проти нас увесь світ намовою, грішми, сідюю, а надто відтяли нас від усього світа так, що осередні держави: Австрія, Німеччина, Болгарія і Туреччина мусіли себе самі зброїти, одягати і годувати, не мали ні звідки ніякої допомоги, що тревало аж до закінчення миру з Україною, Росією і Румунією, відки дістаємо аж тепер дещо хліба, головно з України.

Навіть у нашій наскрізь рільничій країні і в мирні часи не ставало хліба, що люди відчували особливо в наших горах в час передновку; треба було спроваджувати збіжжя з Румунії і Бесарабії. Тим більше не ставало хліба і багато инших сирих матеріалів у других краях Австрії, де люди займають ся більше фабричною роботою як рільництвом.

Крім сего недостатку не стало підчас війни й сотоктисяч робучих рук, що замість працювати

по фабриках і на поли мусять отсе вже п'ятий рік з карабіном у руці боронити вітчизну від ворогів. Надто на Буковині, в Галичині і в краях коло Італії, де лютувала ба ще й лютує війна, оставало й остає ще багато землі неораної й незасіяної. Отсе все збільшило брак поживи, паші а вслід за тим і всего иншого, що конечно людям до життя.

Брак усього витворив нечувану дорожню, ціни підскочили безмірно в гору. Колиж установлено яку сталу ціну на щонебудь, то воно щезало зразом мов під землю, тільки спекулянти мали і продавали все за нечувані ціни. Ото обчисленно, що на одних шкірах заробили вони поверх сім мільярдів, себто сім тисяч мільйонів корон. Так воно діяло ся зі всім а всім, що людям необхідне, конечно до життя. Приходило ся гинути з голоду і холоду кождому, хто не мав відки платити нечувані ціни, яких жадали тайні перепродавці-спекулянти. Щоби сему запобічи, заборонено вільну торгівлю, держава наложила свою руку на все, що людям до життя потрібне, списано, кілько чого є в кождім краю, покишено господарям, кілько їм на житє і насіне треба, а все проче забирано за певну ціну до магазинів і відти перепродувано тим, що не мають свої землі, за приступну ціну, а передусім годує ся й одягає ся військо.

Покищо се єдиний спосіб, аби удержати конечно до оборони перед ворогами війсьکو і не дати загинути людям, що не мають свого власного поля і хліба.

Але й сей спосіб, як кожде людське діло, має свої хиби, бо і сей спосіб використовували люди, яких настановлено, щоби посередничили між господарями а складами усього добутого добра. Щоби усунути і сих визискувачів тай аби запобічи строгим військовим ревізіціям, задумало харчове міністерство у Відні, яке має дбати про все, що людям до життя конечно, притягнути до сеї роботи самих господарів, щоби вони самі доставляли всего, що треба на прожиток військови і людям безземельним.

Міністерство заложило в кождім краю комісії, які мають збирати і відставляти куди треба покищо сіно і соломі, садовину і ярину а відтак і худобу. До сих краєвих комісій покликали на Буковині заступників усіх націй: Українців, Румунів, Німців, Поляків і Жидів. Всі пристали до того зараз, тільки одні Українці, як завсігди, відтягали ся до послідної хвилі, аж заносило ся вже на таке, що зробить ся діло без нас і очевидно на нашу шкоду. По довгих нарадах рішили ся і наші люди заложити „Спілку купна і продажі для північної Буковини“, товариство з обмеженою порукою в Чернівцях, як се зробили Румуни вже два місяці тому для полудневої Буковини. Та спілка має дбати покищо про сіно й соломі та про садовину і ярину, скуповуючи отсе все від господарів у поодиноких українських селах і відставляючи куди треба. Се право має в українських громадах наша Спілка єдино і виключно і ніхто инший не сміє скуповувати пашу, садовину або ярину.

Краєве правительство призначило на кожде староство, кілько сіна і соломи, тай садовини й ярини має доставити кождий повіт. Староство розложило сю скількість на поодинокі громади а кожда громада на поодиноких господарів. Сю скількість-міру мусить ся доставити, і то найкраще в добрій дорожї, бо инакше зробить се військова ревізіція примусом, якої дізнали вже й наші люди. Сю правительством назначену скількість паші, садовини і ярини має наша Спілка зібрати, заплатити і відставити, куди ряд призначить.

Відзивали ся на наших нарадах голоси, що немила се робота, бо люди нераді тому. Та дарма; бо як сеї неминучої бо конечної для війська і безземельних людей роботи не зробимо ми самі, то зроблять її ті, що доси збирають збіжжя і т. д., тай зроблять вони се на свій лад і на свою користь. А коли переймемо сю роботу на себе ми, то настановимо до того своїх людей, а свій як не заплаче, то хоч скривить ся, буде поступати зі своїми людьми по людські і плату за сю роботу возьмуть наші люди а не чужі, а се чинить чимало, бо сотки тисяч. На таких посередни-

ків в межи нашою Спілкою а господарями треба нам мати розумних, чесних і письменних людей. Вони дістануть за свою роботу, що будуть перебирати і відставляти пашу, садовину і ярину, куди їм скаже ся, певну плату від кождого сотнара (кили). Не їх річ забирати се від людей, бо се обов'язок громадської старшини, якої конче людям слухати, коли не хотять наразити ся на військову ревізіцію, що не знає пардону а брати ме без розбору, не питаючи багату, що і кілько хто годен дати. Докладне поучене про роботу тих посередників по громадах дасть їм наша Спілка. Хто би хотів стати єї посередником, найзголосить ся як найкраще почтовою карткою на адресу: Спілка купна і продажі для північної Буковини в Чернівцях (улиця Петровича ч. 2).

На тій картці треба написати власноручно імя, прізвище, стан і місце де пробуває.

Ціла справа дуже а дуже важна і пильна, бо пора пізна, а що не зробимо ми самі, зроблять чужі в свою а не нашу користь. Ото Спілка лише що заснована а вже зажадала від міністерства підвищення ціни за пашу і за доставку, бо годі се зробити за теперішні ціни.

Хто би хотів приступити до Спілки як член з пашем, який виносить 500 К, найзголосить ся лично або писемно на адресу: Спілка купна і продажі для північної Буковини в Чернівцях, (улиця Петровича ч. 2).

Новий етап.

Під таким заголовком приносить „Нова Рада“ статтю д-ра Дмитра Донцова, з якою годить ся познакомити й наших читачів.

Газети принесли ряд звісток, правда, неперевіраних про признання української незалежності деякими державами Антанти.

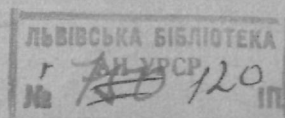
Так, ніби Велика Британія визнала незалежність України в переговорах з представниками Росії на Мурмані.

Мали визнати цю незалежність консули Антанти в Сибіру. Свіжа звістка з Америки доносить про признання України північно американською Унією. Зрештою в Парижі і в Римі повстали, як сповіщають часописи, українські ряди.

Автор цієї статі ніколи не був прихильником Антанти і ще перед війною боронив австро-німецьку орієнтацію. Він і тепер не вірить, щоб у Парижі і Лондоні існувало велике бажання чинно боронити незалежність колишніх російських народів. Але мимо того згадані звістки, коли-б вони справдили ся, значили-б, що українське питання в міжнародній політиці вступило в нову і дуже важну фазу свого розвитку. Нації несконсолідовані, позбавлені міцних центрів власної політичної волі, як австрійські Українці, Чехи, полудневі Слов'яне значили в міжнародній політиці лиш як чинники розкладові тих держав, до яких вони належали. Їхня національна енергія була скерована в один бік. Вони були наймитами тої чи иншої расії стану: Сербії і галицької москвофілі — російської, полудневі Слов'яне — англійської і т. д. Їх політичні рухи як рухи планет, були не свобідні, мусіли йти в раз призначеній орбіті.

Так само було з Україною. Тепер инакше! Не знати, що власне пхнуло держави антанти на дорогу признання української суверенности. Але догадувати ся про те можемо. Це були насамперед непомірні претенсії Росії в цій війні. Претенсії, що не раз суперечили з найживотнішими інтересами антанти, стикаючись з інтересами Великої Британії в Константинополі, Єрзерумі і Тавризі, з інтересами Італії на адрійській обережуві і т. д. Хто памятає той момент, коли особливо гостро стояло питання отранської дороги і „югословянське“, той знає як нельояльно фаворизувала Росія жадання полудневих слов'ян на шкоду Італії. Це був рівночасно момент, коли в італійській пресі найбільш широко обговорювало ся і українське питання.

Поки Росія була сильна, плятонічні симпатії деяких кругів антанти не могли скристалізувати ся в щось конкретне. Україна повинна була доперва дати доказ своєї здатности, стати самостійним суб'єктом міжнародного права, Росії — сво-

її нездатності продовжувати діло Петра першого і Катерини другої. Обидва докази дала нам світова війна. Україна з самого початку революції рішуче відмовилася вступити на шлях загально-російського „демократичного фронту“ і тим нанесла російській великодержавності непоправний удар. Від цього удару не могла вже ніколи прийти до себе стара російська державність і впала в пам'ятні дні берестейських переговорів. Пункти берестейського договору були тими грудками землі, що сипала на її труну історична Немезида.

Коли банкрутство Росії та її нездатність організувати свої „окраїни“ стали очевидними для всіх, держави антанти звернули своє ласкаве око на інші організаційні центри колишньої Росії. Ідея організації тих окраїн для боротьби з „тевтонізмом“ в одну державу, ідея, що панувала в головах Пуанкаре і Грея, Соніна і Вільсона, ідея, во ім'я котрої апелювали до народів Росії Мілюков і Керенський — луснула, як мильна куля, в пам'ятні дні весни 1917 року. Тепер противники центральних держав почали шукати того, хто міг би взяти в свої руки прапор, що випав з знеслених рук Росії. Коли-б їм здавалося, що цю роль могла би взяти на себе Україна (побіч з Польщею), то ми мали-б переконані симпатії антанти до України, що так зненацька спалахнули.

Очевидно нам не по дорозі з цими новими симпатіями. Бо їхня дорога — дорога Росії. Бо нам по дорозі лиш із тим, хто боронить нашу суверенність проти Росії оружною рукою. Але в факті признання нас антантою криється велике значіння: він свідчить, що ідея „єдиної і невід'язливої“ Росії збанкрутувала не лише в центральних державах (хоч і там не зовсім), але і в державах антанти. І там перестають вірити, щоб Росія могла на ново організувати свої колишні західні провінції. Здається, антанта приходить до того, що тої думки, що не лиш Польща, але й Україна є в стані стати самостійним чинником європейської рівноваги, котрий може бути використаним або в однім або в другім напрямку. І це власне маємо записати як великий плюс в нашій політиці, виробленій нашою власною волею, котра не хотіла іти спільним шляхом з російською демократією. Міжнародна політика дуже мінлива. Англія, колишній непереданий ворог Росії, стала по історичнім побаченню в Ревелю її найбільшим приятелем. Так само Франція, котра по Наполеоні I і III упала в обійми царської Росії. Так само Італія, що була змушена, рік тому, виносити з римського парламенту статую генерала команданта сардинськими військами на Кримі в 1855 р. Натомість Німеччина, котра заклочала колись з Росією святе порозуміння, опинилася в числі її найстрашніших ворогів. Політичні симпатії та антипатії ще більш мінливі як особисті. Може прийти час, коли деякі держави, теперішні приятелі Росії, знов вернуть до традицій Смоленська і Москви, Інкермана і Балаклави. Тоді признання з їх сторони, се є української суверенності може відіграти для нас певну роль. А тепер може цей факт вплине на сторонників відбудовування Росії в нашім краю, а також і поза його границями та змусить їх числити ся з поділом російської імперії, як з невблаганою konieczністю.

Над цим радимо також застановити ся публіцистам з „Голоса Києва“, „Київської Мислі“, „Фосіше Цайтунг“ та „Берлинер Тагблат“.

Із Гуцульщини про Гуцульщину.

Без самостійної особистої індивідуальності, без усього того, що робить людину тварею Божою, стоять Гуцули від літ виставлені на позорище!

Кілько хисту, яка велика сила енергії дімає у Гуцульських душах й як то усе разом замість на добро — виходить Гуцулам на шкоду — на зло про це й нікому на гадку не приходить із тих, що живуть серед Гуцулів і для Гуцулів...

Ширший світ: свій і чужий ледви чи був би щось знав путнього про Гуцулів, як би воєнна заверюха не видвинула була Гуцулів до індивідуально-самостійної одиниці в складі оперуючих на сході армій осередних держав.

Помисл пос. Василька — виставити легіон із Гуцулів — Гуцульських добровольців — був більше щасливий, ніж випадковий. П. Василько бистрою свого ума заглянув в глибину душі Гуцула, не сумнівав ся про вартість інтелекту Гуцула і тому предложив верховній команді Гуцулів на услуги.

Помисл п. Василька запав в щасливу годину і щасливо вдав ся для обох сторін.

Ц. к. Армія дістала в Гуцульських добровольцях — вибраних жовнірів, а Гуцули-добровольці пізнали в собі Божу твар — чоловіка — зрозуміли світ і світ пізнав їх і...!

Тому то нічого дивного, яка велика різниця між Гуцулом-добровольцем а Гуцулом-регіментовим жовніром. Коли цей останній здеморалізований, говорить неможливою польсько-чесько-словацькою мішаниною, то Гуцул-добровольць не лише що не зіпсував своєї мови, але й має досить вистарчаюче знанє національного означення.

Гуцульський легіон, це дійсна школа, — школа життя, яка дала Гуцулови багато.

Передає за часу з під руки тих, що в погоні за воєнною добичею стали зводити Гуцульських добровольців на звичайних „Soldatesk-ів“, — під команду полковника Папа, барона Степана Василька і прочих офіцерів, рекрутуючих ся нерідко із наших інтелігентів (Дарійчук, Костинюк, Сократ Іваницький і др.), Гуцули-добровольці стали тим біблійним зерном сочевиці, що, впадши на тернисту путь, видало стократні плоди...

І жінки Гуцулів-добровольців та їх рідня це не ті ніхтолиці, що лишили ся в дома, ломлять собі голову, витрачаючи ті великі суми, які дістають за них, кров і розторощені кістки своїх чоловіків-жовнірів...

Гуцули-добровольці вертають із війни як не грамотними, то із гарячим нахилом до школи і шкільної науки. Їм то треба приписати, що Гуцульщина горне ся тепер більше до школи, як коли. Горне ся, але що-ж, коли шкіл нема, нема кому учить, а як де й є, там знов щось іншого стоїть на заваді шкільній науці.

На усій Гуцульщині відбувала ся наука лише в Киселицях-Тораках, Сергіях і Стебнях. Стебнянська школа стоїть одинока не знищена, яка утримувала ся помімо близькості фронту і кватерунків зовсім добре майже із усім інвентарем і актами завдяки старанливості жени над'учителя пані Євгенії Корнилякової.

Гуцул, найзвичайніший собі син природи, переймає безкритично усе, що лише бачить чи чує. Тому то Гуцульщина матеріально майже безповоротно підупала, а гошпаплерство між Гуцулами нечуване — мов у казці...

Отся характеристична ціха Гуцулів заганає їх у ще бійше багно і робить їх положене безвихідним. І так чим раз глибоше потапає Гуцульщина в піймій темноті і невіжестві! Опушена до послідного жива душа Гуцула стає пригидною губкою для усіляких злощасних впливів своїх і чужих, щоб вкінці знесилена, зломлена, здеморалізована упасти, на все впасти...

А ми?! Ми хіба, що співчуваємо „бідному народові“... Співчуваємо сему страшному упадкові цілого племені, забуваючи, що настане суд, заговорять і Дніпро, і гори...

А тогди чим оправдаємо сей наш великий, ба непростимий національний гріх?! Чим й як оправдає себе учительство і священство Гуцульщини, бо иньшої інтелігенції тут не маємо.

Стереотипна максима, якою так радо закриваємось: „не варт, бо нема подяки“ не витримає конкуренції... Она й не логічна! Нема від народу подяки, але є суд! Острій суд! Нарід судить! Судить між собою тихо, та й голосно осудить, хто завинив ганебному упадкові шкільного, просвітнього, економічного, не рахуючи уже політичного руху на Гуцульщині! Прийдіть, хто хоче, а почуєте, нарід вам скаже, що справками всего лиха, не ті, на кого звичайненько вказує ся...

Маємо у Вижниці українську гімназію. При її пам'ятнім отвореню вказувано на неї як на огнище культурного життя на Гуцульщині. „Найясно горить нова гуцульська ватра“ — нагадує ся нам зміст одної привітної телеграми. А знаєте, кілька синів буковинських Гуцулів ходить до вижницької гімназії? Відай й одної десятки їх нема! Се є знак, що Гуцульщині треба гімназії із державним інтернатом, який давав би безплатне утриманє виключно синам Гуцулів!

Гуцульщина дала державі хоробрих борців-добровольців. Що-ж дала держава Гуцульщині? Шинки, шинки і ще раз шинки! Навіть доброї шляхової дороги не має на Гуцульщині, не згадуєчи вже про нерегульований той бистрий Черемош і дікі потоки, що рік-річно підривають клаптики гуцульських огородів.

І тепер більше шинків, як би се хто подумав! В Устю-Путілові переіменовано шкільний будинок на шинок! — А учителька не має не лише де учить, але й мешкати! — Правда, будинок знищений, але дасть ся цілком добре поладити чи відновити. Се нехай буде ілюстрацією до історії відбудови повіту... під управою інж. Губіха...

Що до апровазації Гуцульщини, то сказати можемо коротко, як би ті, що „ділять“, ділили так, як се розділює на громади шк. інспектор Чаховський, що веде апровазаційні агенди повіту, то ніколи-ніколи в світі не треба би Гуцулам платити за сотнар кукурудзів 1000—1700 К; — байка платити, але виносити за „хліб“ джерги, вовну, горботки, запаски або... голодувати! Тут вказуємо із цілою рішучістю на тих, що збогатіли ся на війні, що то по їх приміру Гуцули, ті що вибрасовують харчі у старостві, беруть ся до злочинних діл, продаючи призначені для громад споживні артикули кутським жидам!

Се не казка а сумний факт, факт спричинений відносинами, сплосджений фаворитованєм всіляких воєнних спекулянтів, що промишляють над сим, як би то у свої брудні руки захопити, крім дотеперішних „бенефіцій“ ще й герентури по громадах. Та скажемо тільки. Панованє усяких шарлятанів, народних деморалізаторів на Гуцульщині

скінчить ся. Пан староста Ліндес, маючи усе на гадці добро повіту, а з осібна Гуцульщини, з'уміє зробити конєць мафії тих усіх „воєнних промишловців“, хто би вони не були. З'уміє завести і заведе правильний лад і порядок у сій часті свого повіту, де його як найбільше треба, а де ніколи, а ніколи його не було!

Впрочім й сам нарід заговорить своє... Політично-просвітне житє на Гуцульщині — хотай не функціонує — воскресне!

Наступить це скорше, ніж цього сподіваємо ся!

... b ... k.

Неоднакова міра.

Віденська „Робітнича Газета“ (Arbeiterzeitung) помістила таку замітку: Присудом військового польового суду з 28-го жовтня 1914 року повішено в Синевідську вижнім на основі зізнань одного одинокого свідка одинайцять українських селян! Свідком цим Муссак. За що-ж повішено синевідських селян? Стефана Гриба повішено за те, що російські жовніри питали його про число австрійського війська, яке переходило через Синевідсько, як також про дорогу на полудне. Розумієть ся, Гриб мусів російським жовнірам відповісти, бо інакше вони були би його повісили чи розстріляли. Гриб, як австрійський горожанин, волів мабуть повиснути на австрійській шибениці. Івана Матнічима повісили за те, що він їздив з Москалями як „форшпан“. Адам Струк повис на шибениці, бо купував від Москалів зрабовані річі. Івана Тишинацького і чотирох інших повішено за те, що вони мали зрадити перед Москалями, що Муссак, головний і одинокий свідок в цілій процесі, є австрійським жовніром. Антон Коваль мав порозуміти ся з Москалями. У Петра Джуса були закватировані Москалі, отже він міг з ними зносити ся. Усе все взятє дослівно з присуду австрійського військового польового суду. За такі „провини“ повішено 11 українських селян! Розумієть ся, суд цих провин навіть не доказав, а тільки „ствердив“, що так справді було. Над тим, що селяне були приневолені відповідати російським жовнірам на їх запити, ніхто не застановляв ся. Їх зараз на другий день по розправі повішено.

Як жеж інакше поступили собі австрійські власти з буковинським митрополитом Рептою. По наїзді Москалів видав Репта до свого духовенства послання (російський губернатор в Чернівцях не приказував цього Репті), щоби воно молило ся за царя і просило Бога о побіду для царського війська, в проповідях мало духовенство пояснити вірним, що Москалі прийшли освободити їх від чужого ярма і що від тепер Буковина остане в злучі з Росією. Митрополита, як сказано, ніхто не приневолював писати таке послання. Митрополитові Репті за його послання не впав ані волос з голови. Ми не жадаємо від правительства — кінчає „Arbeiterzeitung“ — щоби воно поступило з митр. Рептою так, як з українськими селянами, бажаємо, щоби австрійські суди для всіх осіб без різниці були однаково справедливі.

З України.

Україна і Болгарія.

Українського посла Шульгина прийняв 7. вересня болгарський король, котрому Шульгин подав вірительні грамоти. Опісля мав посол двогодинну розмову з болгарським прем'єр-міністром Малиновим на політичні теми. Говорилось про найважливіші питання зовнішньої політики, як Болгарії так і України. При тім вияснилось, що між інтересами Болгарії й України цілковита згода. Офіційні представники обох держав цілковито порозумілись у найважливіших для України та Болгарії справах.

По офіційальному підрахунку болгарського уряду, у Болгарії маєть ся 1700 Українців-полонених.

Болгарське військове міністерство не тільки згоджуєть ся зараз же відпустити полонених на Україну, а навіть на цьому настоює. Справа таким чином залежить від українського уряду.

Господарський договір осередних держав з Україною.

Український міністер Гутник, австро-угорський амбасадор гр. Форгач і німецький амбасадор Мум, підписали тут сьогодні договір, який упорядкує господарські і фінансові відносини між Україною з одної і Австро-Угорщиною та Німеччиною з другої сторони аж до кінця господарського року 1818—19. На основі сього договору доставляти ме Україна осередним державам означену кількість збіжа, цукру і інших середників поживи, як також сирівці, або згодить ся на їх вивіз. Найважливіші українські середники поживи, особливо збіже і цукор має оплачувати ся по українським красивим цінам. Осередні держави зі своєї сторони будуть достарчати Україні великі кількості вугля і мінеральних артикулів. Далі в інтересі руху між

осередними державами і Україною досягнуто порозуміння щодо до вивозу на Україну і перевозу, як також в справі залізничної тарифи і митових оплат.

Нарада української і австрійської адмін. влади в Одесі.

Відбулась нарада представників місцевої адміністрації й австрійського командування під головуванням міністра внутрішніх справ Кістяковського. Обмірковувалося питання про установалення принципу єдності в розпорядженнях місцевої адміністрації. Нарада постановила утворити комітет друку з участю представників австрійської й української цензури. Комітет має виробити список питань, котрих не можна зачинати в пресі, встановити відділи вільні від цензури; організувати інформаційне бюро для видачі пресі відомостей. В справі з хлібом, нарада заслухала заяву австро-угорського командування про його намір прикласти всіх зусиль і надалі оставляти Одесі хліб. Нарада організувала міжвідомственну комісію під головуванням бтамана Добровольського для полагодження справи розміщення військових в Одесі.

Справа мін. Ковалевського.

Слідство в справі Ковалевського, бувшого міністра рільництва, яке веде слідчий судія Пурік, покінчить ся за який тиждень-два. Ковалевського, що находив ся під домашнім арештом, переведено в Лукіянівську тюрму. Бувшого міністра обжаловують не тільки за надужиття влади, але й за лиху господарку грішми та банковими паперами. Враз з Ковалевським обжаловано ще сім осіб. Всі вони увязнені.

Виділене Київ і Одеси.

Гетьман затвердив закон про виділене міст Київ і Одеси в самостійні губерніяльні земські одиниці.

Українсько-російські мирові переговори.

На предлогу російської мирової делегації відбуло ся 10-го вересня по довшій перерві нове пленарне засідане українсько-російської мирової конференції. Предметом нарад була справа границь, що до яких в наслідок признання Україною донської області істнують поважні засадничі ріжниці. Обі делегації представляють своє становище писемно.

Посол Спинул перед своїми виборцями.

В неділю, дня 8-го вересня с. р. відтримав посол Спинул своє Посельське справоздане перед своїми виборцями у Ревні. Сюди прибули й господарі із Бурдів із своїм начальником Іваном Мегерою. Шкільна комната була наповнена господарями, між котрими находив ся місцевий бурмістер Фотій Жукотинський, його заступник Яків Онуфрейчук, надучитель Стефан де Зота з женою і учителька Іванна Завіховська.

Посол Спинул забрав слово, подякував найперше бурмістрови Жукотинському за його привіт хлібом-соллю в імени своєї громади, поздоровив потім всіх зібраних сердечними словами так в своїм імені як також в імені їх другого посла Поповича, і розповів потім зібраним про свою і своїх товаришів-послів діяльність підчас війни не лише в краю але й поза його границями, значить по таборах наших висиленців. Спімнув потім про агітацію різних московських агентів та румунізаторських попів перед війною по наших громадах, дальше про поділ нашої консисторії на Українську і Румунську часті та про закінчене першого мира із сусідною Україною, і висказав бесідник надію, що слідує народні збори відбуде у них вже під відраднішими обставинами.

Присутні прислухували ся цікавим висказам посла із великою увагою. На конець висказали зібрані на внесенє надучителя де Зоти всім українським послам з Буковини однодушно своє повне довіре і щирю подяку за їх старанє около справ нашого народу.

Відси удав ся посол Спинул до сусідної громади Стрілецький Кут, де нарід вже очікував його під проводом свого бурмістра Захарія Димчука, його заступника Дмитра Тащука і учительки Глікерії Томашівської. І тут зібрали ся самі старші господарі численно у шкільній кімнаті, аби почути із уст свого посла слово потіхи, розради та надії у цих сумних часах. Посол Спинул спімнув між иншим у своїй бесіді про тих селян цієї громади, що не послухали його остоги свого часу перед московськими дурисвітами і підчас війни мусіли забирати ся з Буковини разом з московським військом, полишаючи свою родину та господарства на Божу волю. Вони тепер бідують там, казав бесідник, гірше як в нас буддені робітники, бо тамошні люди уважають їх за зрадників своєї держави і тому сильно їх ненавидять.

По закінченю бесіди висказали зібрані також подяку і довіре укрїнському буковинському ключови в загальї, а своїм послам Спинулови і Поповичеві з особна.

На запрошенє прийїхав посол Спинул на Головосіки, дня 11. вересня с. р. до громади Черепківці. Ся громада належить до найліпше з'організованих, та найбільше освідомлених українських громад серетського повіту. Тут працює від довшого часу взірцевий учитель та діяльний патріот Денис Евстафіївч, що є тепер в Черепківцях не тільки над'учителем але й герентом, громадським секретарем і взагалі душею цілої сеї громади.

Під проводом п. Евстафіївча і його дорадників Василя Іванюка, Романа Колотила, Василя Стрільчука і Василя Колотила зібрало ся у шкільній кімнаті велике число господарів і жінок, що би послуhati слів свого посла-заступника. Між зібраними находив ся также й о. Епіфаній Малик.

Забравши слово, привитав посол Спинул присутних кількома щирими словами, висказав потім свою радість із того поводу, що громада Черепківці зістала підчас сеї війни так мало ушкоджена, і оповів їм наконєць обширно та в популярний спосіб про свою опіку над нашими селянами так поза границями Буковини як также у самім краю від часу його освободження від неприятельських війск. Спімнувши ще „не злим тихим словом“ про тих наших найкрасших людей, як бурмістри Оленьчук із Стрілецького Кута, Туряк із Легучин-Теутула, Стефан Колотило із Черепківців і др., що погинули підчас цієї війни в наслідок братної зради та підлого доносу зі сторони таки своїх домашних московських наймитів, напминав бесідник присутних до ошадности, бо бувають часто випадки, казав бесідник, де особливо молодіці і дівчата розкидають грішми за всякі дурниці, як шовкові панчохи, крему до зубів, порошок до лиця і т. и., як пологову. Ті гроші, казав бесідник дальше, дістають вони за своїх мужів або батьків, що відбувають тяжку військову службу або в Канаді, і приїде час, де вони повернуть назад домів, а тоді перестане цісарська каса виплачувати такі гроші. Хто тепер ті гроші, що приходять легко оставшим родичам, заощадить, тому здадуть ся вони колись в прикрих часах або він зможе прикупити собі кавалок поля. Особливо, закінчив бесідник свої вискази, най старє ся наш нарід сплачувати свої довги, бо їх ніхто не подарує.

По цих словах заговорив над'учитель Евстафіївч до зібраних, доказуючи і зі своєї сторони діяльність передбесідника в користь народних справ. На його внесок висказали збори однодушно своєму послови подяку і довіре, на чім се віче закінчило ся.

Із поля битв.

Офензива, яку почали держави антанти, прилизувала Німців відступити назад на т. зв. лінію Гинденбурга, з якої Німці почали були офензиву на Марну і Париж. Технічна перевага антанти примусила Німців відступити, а не жовнірська хоробрість.

Офензива антанти, можна сказати, вже скінчила ся і лише тут і там приходять до більших сутичок та артилерійських битв. Положенє на західнім фронті таке саме як перед роком. Німці стоять твердо на своїх становищах і очікують дальших нападів. Терен, який вони мусіли опустити, знищили вони з німецькою точністю, так, що вороги мають великі труднощі слідити за ними. В однім місці спустили вони навіть ріку і залили водою пару тисяч кілометрів.

На лінії Гинденбурга розіграють ся ще більш кроваві і завзяті битви чим ті, що через кілька останних тижнів держали в нервовім напруженю цілий світ.

На цілім північнім французьким фронті, від моря аж по Раймс, Німці відбили сильні англійські наступи між дорогами, що ведуть з Аррасу і Перону до Камбре. За це відступили Німці на полудневім відрізу фронту коло Сан Місль, де борять ся також австрійські полки.

Після відомостей з Риму, відповідно до останних ухвал італійської ради міністрів під натиском Америки і західних держав — має наступити нова італійська офензива на Австро-Угорщину. Ся офензива має розпочати ся вже в короткім часі.

У звязи з тим наступило замкненє італійської границі.

НОВИНКИ.

Солідарність галицьких і буковинських Українців. З огляду на вискази про відносини більшости в фінансовій комісії пос. Василько просить „Neue Freie Presse“ ствердити, що від часу, як уступив президент міністрів др. Зайдлер і курс міністра заграничних справ гр. Бураяна, який коштом Українців хоче вдоволити Поляків, запанував також у внутрішній політиці, нема ніякої ріжниці в тактиці буковинського українського ключу і Української Парламентар-

ної Репрезентації Галичини, тільки обсяжоби в усіх справах ідуть солідарно. Щоб одна група в якійсь справі голосувала инакше, ніж друга, се виключене.

Українське казино в Чернівцях. Нарада над відновленєм казина відбуде ся в понеділок (23-го с. м.) о 5-й годині в „Народнім Домі“. Просить ся о численну участь усіх, що хотять мати свою читальню.

Австрійські Українці на Україні. Австро-угорське правительство, по донесенням дневників, за вставленнем українського міністра закордонних справ, дозволило австрійським Українцям, занятим в українських заведеннях і урядах, остати ся далі на Україні, а саме низшим урядникам і слугам до дня 10. жовтня, а урядникам до 31. грудня 1918.

Воєнні шкоди і відшкодованя. В кождім повіті є спеціальні комісії для списуваня воєнних шкід та виплат воєнних чинитьб. До сього належать також відшкодованя за знищені нашим військом хати господарські, будинки та ґрунта. Щоби кождий знав, що він має за заподіяну шкоду жадати, і щоби комісія лекше оцінила шкоду, треба предложити кошториси виготовлені по змозі фаховцями. При цім повинні наші товариства, зглядно їх виділові подбати, щоби наші Народні Доми, Січові Доми, читальні і и. подали ся о відшкодованя. Деби це ще не зроблено, повинен виділ згаданого товариства удати ся до Народної Канцелярії в Чернівцях при вул. Петровича ч. 2, де інженер Ілько Попович, який по 4-ох роках військової служби вернув назад, уділить належних інформацій.

Галицькі Німці скликали недавно тому конгрес до Львова, на котрім висказали ся проти австро-польської розвязки польського питання, зажадали відокремлення Галичини на підставі акту 5. падолиста із спеціальним узглядненєм Українців і галицьких Німців.

Парлямент буде скликаний 1-го жовтня с. р. Предметом нарад будуть в першій мірі податкові предлоги, які до того часу полагодились фінансова комісія.

„Спілка купна і продажі для північної Буковини“, товариство з обмеженою порукою в Чернівцях засновано сего тижня. Се товариство мати ме виключне право скуповувати і доставляти військові і и. покищо пашу, садовину і ярину, відтак дістане небавом право купувати худобу і и. рільничі добутики та потреби. Обширніше пишемо про се на иншім місці нинішнього числа. Основателі Спілки вибрали 16. с. м. на справників, що мають провадити Спілку пп.: Омеляна Поповича, о. Теофіля Драчинського, д-ра Николая Дрогомирецького і Єротея Пігуляка. Підписано доси конечний на початок капітала кількадесят тисяч корон. Пай вносить 500 корон. Дальші зголошеня членів приймає канцелярія Спілки, що находить ся в „Народнім Домі“ в Чернівцях, уліця Петровича ч. 2. Тут зголошувати ся повинні писемно й ті письменні люди з українських сел і місточок Буковини, що готові як посередники Спілки скуповувати і доставляти пашу, садовину і ярину, за що будуть плачені від кожного сотнаря доставлених товарів. Буде се неабиякий зарібок для господарів, учителів і священників, який доси забирали чужі люди. Треба спішити ся із зголошеннями, бо пора вже пізна. Ближші поясненя про все дістануть прийняті посередники Спілки в свій час.

На „Народний Дім“ жертвували по 200 К п. надучитель Дарій Пігулак із Старої Жучки, д-р. Воевідка з Кіцманя і о. Петро Мойсюк. Спасибі і дай Боже більше таких жертв!

„Українська народна книгозбірня“ в Чернівцях подає до відома своїм Вп. Членам що має на складі „Першу Читанку“ (Буквар) для народних шкіл. Уложили: Антін Крушельницький, Омелян Попович, Богдан Лепкий. З образками Олени Кульчицької, Виданє „Української культурної Ради“.

Чи нема ліпшого комісара для добутия збіжжя? В Борівцях та Кисилеві ходить жандарм з 16-літнім жидком та представляє його як комісара для добутия збіжжя. Чи староство в Заставні не має вже кращих комісарів, чи може той „комісар“ довіренник жандармерії в Борівцях?

На Волінї є до обсадження багато учительських посад. Старати о ці посади можуть учителі-офіцери і хорунжі або й мужва, що не здібні до фронту або в старшій віку. Ці особи затримують свою військову рангу і побори. Дотичні просьби, в котрих треба навести, що петент в цивільній стані учителем при українській школі і де, належить вносити в службовій дорозі до Головної Команди (АОК), полева почта 51.

Подяка. Укр. жін. Комітет для удержання сирітського приюту складає велику подяку п. пос. Лукашевичеві за одержаних 400 К на сирітський дім. — Рівнож щира подяка молоденьким жертводавцям, укр. матуристам у Кіцмані, що дохід з вечерка 163 К прислали безприютним сиротам. — За Виділ: *Ольга Калужняцька*, голова. *Ст. Марфієвич*, секретарка.

Хлопчача бурса ім. Осипа Федьковича в Чернівцях отворить ся, тому що військо ще не опорожнило будинок, аж з кінцем сего місяця, зглядно на 1-го жовтня с. р. При вписі мусять питомці, що старати муть ся о зниження оплати, зиказати ся достовірними посвідками про лихе матеріальне положення. Зголошувати ся можна устно або писемно на адресу проф. Володимира Федоровича в Чернівцях, вул. Огородова (Gartengasse) ч. 18, або ц. к. II. державна гімназія в Чернівцях.

Оголошення.

Українці, які забезпечують ся в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаємних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь иншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, обезпечений в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“.

1—0

Як виучують ся наші школярі швидко і основно німецької мови?

Навчити ся справді якоїсь мови можна найкраще таким способом, що пробуваєть ся з дотичній країні або тримаєть ся у себе т. зв. гувернантку; бо метода перекладування з чужої мови на рідну і навідворіт, метода, якої уживаєть ся ще декуди по школах, доводить учеників по довшім часі мозильної праці до того, що вони — хоч доходять до розуміння чужої мови — та не в силі справді говорити тою мовою. Така метода має, що правда, ідеальну вартість, та не має вона практичної вартості.

Щоби зарадити тій недостатці, зладив добрий знавець мови, Др. Карло Тумлірж, німецький учебник для ненімецьких народних та міщанських (виділових) шкіл, який швидко найшов собі приступ до тих шкіл. В тім учебнику, як бачимо, пристосовано усі психологічні закони, по яким чи дитина чи дорослий виучуєть ся якоїсь мови. До уявлень, набутих поглядом, прилучуєть ся слово; постане сполука: „образ-слово“. Коли відтак ученик чує слово, зараз відновлюєть ся у ньому відповідний образ і навпаки: при кожній гадці самохитв впадає на язык відповідне слово. Особливо в I. (першій) частині своєї праці, що обіймає три часті, уміє він по мистецьки говорити мовою-знаками, уміє приводити до розуміння німецької науочної матерії а при тім не потребує шукати помічі у рідної мови та сьміло може обійти ся без перекладів.

Ученик познаколюєть ся з чужою мовою а заразом вчить ся і граматики, при чім не потребує морочити собі голову плутаниною усяких правил та виїмків, які і для німецької дитини є нераз мукою. Ученик говорить зараз від початку також граматично правильно, але не тому, що так каже якесь напам'ять вивчене правило, а тому, що він же привик так говорити. Для відповідного лекання розмовних вправ зискуєть ся доволі асу через те, що не марнуєть ся вже доого часу науки на тих — раньше практикованих безконечних перекладах.

Учебники написано зовсім німецькою мовою. Підчас години розмовок ученик неначе переносить ся в німецьку країну. Через безперестанне уживане німецької мови та пильне правлюване легко приходить ся ученикови навчити ся мови, а до успіху прилучуєть ся швидко почуте втіхи і охоти до дальшої праці. Наука стає ему забавкою. Ученик ставати ся ме і радо і при всякій нагоді вихиснувати те, чого навчив ся; він радо присвоїть собі німецьку мову.

Дуже хосенною і практичною допомогою при ужитку названих учебників є німецько-українські словарці В. Кмицикевича.

Кожний із трьох зшитків вяжеть ся тісно з учебником і подає рідною мовою усякі німецькі слова, пояснення та звороти, які приходять при поодиноких вправах чи уступах а опісля ще раз ті слова і звороти подано поазбучно.

Перша (I.) часть того учебника саме тепер появилася і можна її дістати

3—3

в книгарні С. РАВХА, в Чернівцях.

Тартаки і млини

парові і водяні, купити або винаймати.

Будівляне дерево
і на паливо

3—0

кожду скількість купуєть ся.

Оферти посилати „Остбанк“, Східно-австрійський рільничий і промисловий банок

Чернівці, вул. Панська ч. 2.

Інтерніст і жіночий лікар

Густав Шіфтер

вернув вже

і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця Панська 22, 1-ий поверх.

8—10

В ГОГОЛИНІ,

15 минут ходу до двірця в австр. Новоселиці,

2—4

винаймать ся

гарне господарство

на кілька літ.

В склад господарства входить гарний дім (3 кімнати, кухня і передпокій), стайня і інші господарські будинки, обширний огород, сад, та кілька моргів поля. — Близших інформацій уділяє: І. Войтанович, Чернівці, вулиця Мецгера ч. 12 А.

В РЕНТГЕНОВІМ ІНСТИТУТІ

д-ра Гольдфельда

Почтова вул. ч. 1,

оглядаєть ся Рентгеновими лучами хвори

ЛЕГКИХ || СЕРЦЯ || ЖОЛУДКА

і другі внутрішні недуги.

10—10

Просьби о урльопи

на осінні роботи, виготовлені в німецькій мові, котрі мають бути потверджені через уряд громадський, ц. к. жандармерію і староство. — Ціна за 100 примірників 35 Кор. — Висилає за посліплатою

2—2

І. МАЦЬКІВ,

Струтин вижн., Рожнятів (Галичина).

Др. Берігард Грінфельд

Др. Антонія Грінфельд-Бідерман

ординує від 2—4 год. попол.

ординує від 10—12 г. рано.

Ратушева вул. 4,

Лілійна вул. 3.

III. сходи двері 18, (пасажа Бека).

Дискретна ординація для полових недуг

5—10

від 4—5 год. попол.

Дрогерія

Шмідта і Фонтіна

ЧЕРНІВЦІ

Головна вул. 2. Головна вул. 2.

Поручає Шановній Публіці:
БОГАТИЙ СКЛАД:

Фотографічних апаратів
і всіх приборів по фабричних цінах, дальше: дрожі, фарби, туалетові артикули, парфумерії, артикули для хліборобства
— — — — і хати. — — — —

Скора і точна обслуга.

2—0

Реальности, Склепи, ДІМ

пять кімнат і побічні убікації, парня з великою будівельною парцелюю в осередку міста ізза перепровадження дуже **користно продаєть ся.** — Посередники виключені.

Близших інформацій уділяє Д-р. Лео Гуллес, Чернівці, вул. Почтова ч. 2.

4—6

7—0

Книгарня

Равха і Лебединського

в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,
вже відкрита і має на окладі
найновіші українські видання,
шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.

Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класу шкіл народних.

Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кмицикевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. прим. і Івана Герасимовича Підручник в справах шкільних.

Співаник Українських Січових Стрільців

Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигіднійше замавляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20. 1—2

Жадумайте ся!

Нім обезпечите ся в воєнній пожичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпечення у воєнній пожичці через

Українське товар. обезпечень

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.**Передплата:**річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“**Ціни оголошень:**Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,

Petrowiczgasse Nr. 2.

AnnoncenpreiseKleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.**Pränumerationspreise:**ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnnummer 20 h.

За землю.

Для нашого селянина було ширше поняття оборони держави, як він вступав у війну, мало доступне. Він знав, що він йде боронити рідну землю, яка його кормила і його родину, і свою рідню від лютого ворога. І він боронив її своїми грудьми, боровся як лев, щоби захистити ту землю. Та коли бо тої землі в його мало, той кусник не вистарчає вже для його родини. Передше то він пішов на заробітки і купив ще хліба, а тепер? Тепер він сповняє там службу на фронті, а родина гарує дома. Та він вірить, що чейже по війні держава не забуде на тих, хто стояв твердо в її обороні, і сповнить його давнє бажанє, дасть йому нагоду набути землі. Бо він хоче по воєнних трудах спочити у своїй хаті, він не хоче знов іти по війні за море, до Канади.

Це сьогодні думки, які ворухать нашими селянами, і з цим настроєм народу мусить числитися й держава. У війні тяжко в цім згляді, щонебудь зробити, та по війні мусить прийти до земельної реформи. По війні повертають також тисячі наших людей, яких захопила війна в Канаді й Америці, а всі вони з одною думкою: набути землі. Середній селянський стан лежить також в інтересі держави, і тому мусить вона його попірати.

Та й тепер могло би правительство, дещо зробити в цім згляді. От тепер кінчить ся винаєм деяких дібр релігійного фонду та інших, які стоять в заряді правительства. Ті всі добра повинні тепер перейти в руки селян, селянських спілок. Цим облегчить воно бодай почасти той земельний голод, який панує тепер на Буковині. Земля для того, хто на ній робить. Отсей принцип мусить вже раз ввійти в жите. Зачуваємо одначе, що в Чернівцях потворили ся урядничі спілки, які хочуть винаймати добра, щоби тим самим заосмотрити себе в річі першої потреби, головно-ж харчів. Ми спочуваємо нужді урядників, та проти поправлення їх долі в такий спосіб мусимо рішучо виступити. По перше виступають вони конкурентами селян, збільшають їх невдоволенє, а тепер хіба не такі часи, щоби доливати оливи до огню, а по друге ще непевно, чи урядники, які не будуть самі ходити коло поля а спустять ся на чужі руки, будуть мати взагалі яку користь з того винайму. Урядники повинні домагати ся від правительства, щоби воно прийшло їм в поміч при достарчанню харчів, повинні домагати ся всяких полекш, та пускати ся на рвучу воду не повинні. Так як городи Шребера їм на здоров'я і на пожиток, так аренди більших дібр можуть принести багато розчарованя а то й неприємности, бо поставлять їх в противенство до сільського населення. Правительство перестерігаємо ми перед кроком, який би поглибив розріз між інтелігенцією а сільським населенєм.

Наше шкільництво в небезпеці.

Чотири роки, можемо сказати, наші діти без школи, без науки. Воєнна заверюха, ворожі інвазії і лихий догляд родичів, батьки по більшій часті при війську, здеморалізували ще до того дітий, так що треба великої праці та труду з боку народних учителів, щоби це лихо направити. Та в нас не то що учителів брак, бо з війська пускають тільки калік та менше здібних до військової служби учителів, але й шкільні будинки по більшій часті знищені.

А про відбудову їх нікому й не в гадці. По повітах відбудовують дідичів, жидівські хати, коршми, лише школи ні. От що нам пишуть з Заставнеччини:

Вже минув рік, як шкільні будинки опорожнено від війська, а вони так і доси стоять обдрапані в середині і зверху, без вікон і дверей, без лавок, столів, таблиць, без усякої обстанови. З парканів ані сліду, в господарських будинках повиривані підлоги і стелі.

В деяких школах наука вже зачала ся, але се не наука, а мука; в інших знов про науку й бесіди нема, але ніхто з сего не робить собі нічого, хіба лише одні учителі, котрі будьто гуртками, будь поодинокі видоптують пороги в ц. к. старості, представляючи панам з будівельної експозитури, що пора — би вже й за реставрацію шкіл взяти ся.

Пан інженер приобіцяє, що справу як найскорше полагоди́ть, що приїде самий оглянути шкоду і т. и.

Той, хто вірить, іде втішний до дому в надії, що вже незадовго можна буде сак-так зачати науку — і в тій надії жде на пана інженера доти, доки знов не піде до староства, аби там від того-ж інженера почути, що він розірвати ся не може, то знов, що нема матеріалів і т. и. Так минають тижні за тижнями, наближає ся зима, а наші діти виростають без науки, деморалізують ся і дичіють.

Що в будівельній експозитурі натовп роботи великий, в се ніхто не сумніває ся, але се ще не рація, щоби в такий спосіб збувати таку важну справу як реставрація шкіл. Найкраще було би призначити на се окремого референта, а реставрацію передати підприємцеві, бо так і робота вийде суцільна і скоро тай гроші з субвенцій не дуже розгублять ся, з рук до рук мандруючи. Дай, Боже, щоби про сю справу не треба було більше писати, бо хіба-ж се не шкандал, щоби за таку справу треба було аж публично впомянати ся?

Думаємо, що правительство зверне свою увагу на цю справу і зарядить все, щоби ще до зими відбудовано школи.

Та не лише народні школи в такому стані, але й середні. Так приміром гімназії в Вишніці не можна втворити, бо нема її де примістити, бо будинок знищений, в Кіцмани знов в гімназіяльнім будинку шпиталь, лежить там кілька хорих і по-мимо всіх старань військова власть не хоче опорожнити будинку.

Дальший крок до націоналізації шкільництва на Буковині.

Школу вправ при державнім учительським семінари розділено з початком сего шкільного року на чисто національні відділи.

З сим поділом одержали Українці, Во-
лохи і Німці свою осібну взірцеву народну школу,
де питомці будуть мати нагоду виобразувати ся
і вправляти ся в своїй рідній мові до будучого
званя.

Се крок дальше вперед в націоналізації ко-
лишнього чисто німецького семінара, де ще тепер
лише жіночий відділ придержує ся старого устрою.
Та й це мабуть не потребає довго, бо нема ні-
якого сумніву, що нам потрібно в національнім
дусі вихованих учителів і учительок. Ся зміна тим
відрадініша, що в сих великих днях мусимо по-
дбати о приріст нових ідейних робітників на об-
ласти народної просвіти.

Тут би ще спізнати, що між нашим суспіль-
ством, і то навіть між інтелігентами, є люди, які не
дуже довірливо глядять на національні українські
школи, мовляв, що в таких школах не вчать до-
сить німецької мови, а без неї чоловік не зробить
в Австрії кар'єри, не має виглядів у державній, чи
якій иншій публичній службі і т. д....

Воно було може колись в дечім і слушно,
але тепер, де ми стремимо до поділу Галичини а
взгл. утвореня українського коронного краю в
Австрії, де ми вже маємо нашу українську дер-
жаву, яка набирає що дня більше поваги в світі,
заходить конечно потреба, знати свою рідну ма-
тірну мову аж до досконалости, а до вичуеня ні-
мецької мови остає всеж таки досить часу і на-
годи, коли хто хоче її навчити ся.

Коли ми самі маловажаємо нашу рідну мову,
коли ми не віримо в її красу і вартість, о скільки
будуть гордити нею чужинці або наші вороги?
Чи-ж можна нам надіятись на красші часи? Ні-
коли, як буде в нас багато слабодухів, котрим
чуже пахне ліпше.

Возьмім собі чеський наріз за взір. Який там
гаразд, яке там жите. А і Чехи переживали ко-
лись такі часи, де панувала зневіра в свої власні
сили і т. д. Подивім ся тепер на них. Про Чехів
написав нам в православнім календарі за рік 1918
наш відомий робітник на ниві освіти нашого на-
роду Ом. Попович ось-що: „Чехи дуже дуже ро-
ботящі, свідомі, запопадливі, ошадні, проворні
і підприємчиві, високо культурні, так що не мають
майже неграмотних з виїмкою умових калік. Всі
вони вчать ся в національних школах.“

I. Вольчинський.

Не хочуть мирових переговорів.

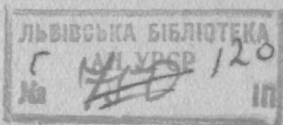
Першою Америка відізвала ся на ноту Ав-
стро-Угорщина й заявила, що вона досить ясно
подала услів'я, під якими Злучені Держави взяли
би під розвагу закінчення міра. Воно не може й
не хоче займати ся пропозиціями конференції в
справі, в якій його становище й наміри так ясно
вияснені.

Італія також відкинула пропозицію. Фран-
цузський президент міністрів виголосив немоаб
у відповідь на мирову ноту запальну промову, в
якій завзиває французьке військо до побіди, до
визволення народів від „нечистої сили“.

З України.

Цісар Вільгельм до гет. Скоропадского.

Гетьман України Скоропадский вернув зі своєї
подорожі по Німеччині у Київ. З дороги післав він
телеграму до цісаря Вільгельма. Цісар відповів: „Ва-
ший Ясновельможности дякую найкраще за сердечну
телеграму. Радію дуже, що Ваша Ясновельможність
винесли вдоволюючі вражіння і що лично пересвід-
чили ся, з яким заінтересованєм і з якою симпа-

тією стежать у нас розвиток українського народу. Навязане личних зносин з міродатними личностями в Німеччині пособить взаємному довірію і розумінню і влекшигь сушно дальший спільний труд".

Місія д-ра Лукашевича.

Радник українського міністерства загр. справ д-р. Лукашевич виїхав в суботу зі Швайцарії. Дізнаємось, що місія його мала дуже вдовольняючий успіх. (У. Б.)

Шкільництво на Україні.

В біжучім шкільнім році з'організовано на Україні 50 середніх шкіл, в тім 40 гімназій і 10 реальних шкіл. У всіх народних школах України введено українську мову як викладову.

Мадяри на Україні.

В Києві перебуває під сю пору кілька соток Мадярів, які попали ся в російську неволю. Домів однак не хотять вертати — уважають Україну за другу свою вітчину. Вони відкрили крамниці та торговлі. Також і по інших містах України є багато Мадярів, які займають ся торгівлею.

Українсько-німецькі переговори.

Недавно виїхав до Берліна німецький посол на Україні Мум, щоби прийняти в половині слідуючого тижня участь в переговорах між Гетьманом всієї України та нім. канцлером Гертлінгом. (УТА.)

Російська мова в судівництві на Україні.

"Відродження" приносить довшу розмову з українським міністром судівництва Романовим. Між иншим про урядову мову суду на Україні міністер сказав:

"Теперішній склад українських судових діячів не зовсім уміє української мови. Всі судії розуміють по українському, але цього ще не досить і відразу перейти на українську мову буде шкідливою для правосуддя. Це примушує судії ламати мову або кидати службу.

Я-б згодив ся перевести судівництво на українську мову, коли-б я був забезпечений таким кадрам судових діячів, котрі добре-б уміли українську мову, але цього, поки що, нема.

Величезне значіння має так само не вироблена на українській мові судово термінологія.

Як людина, що за цілу свою багаторічну діяльність стояла осторонь од усякої політики й доглядала тільки за укріпленням права, я вважаю, що ламати тепер увесь судовий апарат, щоби перейти на українську мову, не можна.

Я припускаю видання законів на двох мовах, українській і московській, але судівництво не можна допустити на двох мовах так само як і складання резолюцій і вироків через те, що це-б дуже гальмувало справу й вимагало-б побільшення канцелярських урядовців. Між тим в інтересах побільшення платні нижчим служачим скоротили штат в порівнянні з тією кількістю осіб, яка потрібна зараз".

Значить, що урядовою мовою суду в українській державі остає поки що мова російська.

Посол Іля Семака перед своїми виборцями.

В неділю, дня 15-го вересня складав посол Семака в обід в Неполоківцях, а по полудни в Оршівцях справозданє з своєї діяльності.

В Неполоківцях привитали посла на двірці бурмістер Давбер, директор Лупул, та заступник бурмістра Олійник з старшиною громади.

На зборах, які відбули ся в громадськім домі, теплими словами привитав посла о. Поклітар.

В Оршівцях, де збори відбули ся по обіді в школі під головством о. екзарха Дмитра Козаріщука промовляли крім посла та о. Козаріщука упр. школи ветеран-патріот Петро Войновський, сотрудник о. Варварюк, господарі Евген Шапка та Георгій Гоголь і ин. На обох зборах говорив Роман Мошук, гість з Лужан.

Як всюди так і в сих громадах посол Семака представив в приступній бесіді діяльність українських послів, так в загальних справах, як в особистих потребах виборців. Закони ухвалені парламентом під час війни для народу дуже корисні, ходить тільки о їх добре виконанє.

Церковне питанє зближає ся розв'язанню на користь православних Українців на Буковині.

Війна нанесла нам справді дуже багато шкоди, з другої сторони научила вона нас цінити школу і просвіту. Наші гімназії видали нам поважне число офіцерів і т. д.

Бесідники з народу жалували ся на повільний хід відбудови понищених хатів, дальше на те, що їм не виплачує староство вже признаних грошей за воєнні чинитьби. Селяне жадають впровадження

максимальних цін за всякі артикули, особливо за одіне і обув.

Квота збіжа для селян, 11 кілограмів місячно для дорослих а 9 кілограмів для дітей, за мала, бо наші селяне мяса дуже рідко їдять, бо не мають, тому повинно ся ставити їх на рівні з робітниками.

Нарешті не знати, що почати з людьми безземельними по селах. Ті ні звідки хліба не можуть набути. Так само конче мусіло би се щось зарадити що до нашої інтелігенції по селах, яка не має ні ґрунту ні поля. Звідки її взяти збіжа, дров і т. д.

Збори жалують ся на брак соли. Староста повинен заопікувати ся всіми людьми так, щоби по можности нікому не було кривди.

По загальних справах звертали ся люди до свого посла в ділах особистих. В Неполоківцях і в Оршівцях дякували зібрані устами бесідників послови Семаці, що в так тяжкім часі не забуває за своїх виборців.

Екзарх о. Козаріщук зложив прилюдну подяку буков. українському клубови за ревні заходи що до увільнення Українців, інтернованих в Талергофі.

На внесене Романа Мошука так в Неполоківцях як і в Оршівцях висказали збори:

1. Протест проти прилучення Холмщини і Підляса до Польщі.

2. Жадали як найскоршої рагіфікації мира Австрії з Україною.

3. Висказали однодушно послови Ілії Семаці, посольському клубови і його голові Николаєви Василькови необмежене довіре.

* * *

В Горішних-Ширівцях зложив посол Семака в суботу дня 21. вересня звіт посольської діяльності.

Тут посла привитав начальник громади Козменко хлібом-солою.

По справозданню посла промовляли п. надучитель Іполіт Влад, Николай Порайко і. и.

Бесідники жалували ся, що їх просьби о субвенції для відбудови хат, яких в Ширівцях погоріло підчас московської інвазії 18, від 5 місяців залягають в інженера Готліба. До сего пана мужикови дуже тяжко приступити.

Люди журять ся, що буде дальше з їх господарствами задля браку насіння.

В липни с. р. реквіровано у них вовну, а централь в Кракові не надіслала дотепер грошей.

Народ дякував послови і буковинсько-українському Клубови за працю на користь збігців та особливі старання за наших людей, які були невинно інтерновані в Талергофі.

На внесене п. директора Влада висказали збори однодушно послови Семаці, українському Клубови та його голові послови Василькови необмежене довіре.

На збори прибув також о. Танасійчук, парох з Задубрівки, з женою.

Учасник.

Народні збори в Кулівцях і Погорилівці.

(Посольське справозданє посла Лукашевича).

З кінцем серпня і в початках вересня с. р. по чотиролітній воєнній перерві посольської тіснійшої на місци звязи, щоби наочно пересвідчитись о гаразді своїх виборців, обїзджав улюблений наш посол п. Антін Лукашевич громади заставнєского повіту. Всюди витано его оваційно, висказувано свої кривди і бажання та дякувано не тільки за теплі його слова розради, але і за діла вітцівської помочи-оборони прав українського народу взагалі і за поміч поодиноким громадам і покривдженним родинам з осібна.

Всього описати не дасть ся, тай полишаю се поодиноким справоздавачам з дотичних громад.

Тут хочу навести де-що з народного віча в Кулівцях і Погорилівці.

Маленьке, людьми забуте сільце Кулівці, де звиз два роки гуділи свої і ворожі канони та пересували ся різні війська, хотая своїм високим надбережним дієтрянським положенєм найбільше видне було ворогови, в порівнанню з другим від ворога мало потерпіло. Знищено однак до тла і 25 селянських будинків, не згадуючи про різні ворожі рабунки і реквізиції, страту синів, мужів і вітців на війні, що зрештою і другим громадам спільне. Рани сі загальні; ніхто, хиба один Бог в силі загоїти, але є й інші народні кривди і по-

треби, котрі добрий посол в різних інстанціях може злекшити або усунути, як при воєнних причинках, за Канаду, реквізиціях і різних воєнних запомогах.

Дня 30. серпня с. р. гостив тут посол п. Лукашевич і промовляв до численно зібраного народу. По вичерпуючім звіті своєї посольської діяльності і поданню способів ратунку в поодиноких случаях, та по вислуханню бажань зібраного народу, уділено пану послови повне довіре і подякувано йому та цілому клубови бук. укр. послів з достойним їх провідником п. Васильком на чолі. Серед окликів „слава“ відїхав наш посол в інші наддністрянські села з великою скількістю письм і просьб ріжного змісту.

Здаєсь, чи не найкрасшого прийняття зазнав він в Погорилівці дня 2. вересня при своїм посольськім справозданню.

Хоч це був час пильних пільних робіт, вже ранним ранком звихало ся тамошне населенє селом, приготавляючи ся до гідного заслуженого привитання і прийняття за чотири літа у себе свого заступника.

По вказівкам і приказу місцевих інтелігентних впорядчиків і власного вдячного серця пристроєно входову вулицю, виставлено дві гарними вінцями украшені тріумфальні брами, вислано на зустріч численну бандерію і серед окликів „слава“ та звуку українських пісень випроваджено п. посла в село, де при першій брамі зібралось урочисто прибране всьо, що лиш жило, з душпастирями на чолі.

Тут привитав його гарною промовою місцевий управитель школи п. Николай Бойніцкий в імени громади, а о. Мих. Коча і о. Кейван в імени своїх парохій, при чім начальник громади п. Грицько Панчук українським звичаєм передав йому хліб і сіль.

Видимо зворушений посол подякував за честь і серед співу гарного дівочого хору в товаристві місцевого духовенства з відкритою головою ступав дальше селом, а в кінці перейшов через другу прибрану браму до обширного шкільного, рівно-ж відповідно умаєного будинку. Тут в довгий красній промові пояснив він наслідки світової війни, наше положенє в парламенті і державі, зобутки за кордоном, а zarazом надав спосіб і міру воєнних причинків, запомоги ріжного рода, повідомляючи рівночасно, що він кривдичу український нарід тутешного повіту особу своїми заходами з повіту усунув. За се удостоїв ся він від вдячного народу прилюдної подяки з відспіванєм „Многая літа“. Зазивом о виrozumілість в потребах і бажаннях закінчив він свою прегарну бесіду.

Случайно тут присутний 90-літний старик, знаний вічевий галицький бесідник Грицько Запаринюк з Волчковець снятинського повіту, в примірах завзивав зібраний тут місцевий і околичний нарід до згоди, народної карности, вдячності до своїх провідників і використовувания кожної нагоди до спільного загального добра. Місцевий завідатель гр.-вост. парохії підніс ділами доказану льояльність українського народу до своєї держави і жадав обсадження урядових місць в повіті Українцями та поставив до посла інтерпеляції дотично відбудови, живности, опалу і. и.

По вдовольночій відповіді п. посла на внесене о. Кейвана однодушно заявили зібрані повне своє довіре і подяку так присутному послови, як і всім иншим з їх славним президентом п. Васильком на чолі.

І тут обкинено п. посла ріжними писемними просьбами, а в кінці одноголосно ухвалено о. Кейваном поставлену резолюцію за дотриманєм тайного берестейського договору, що до поділу Галичини і Буковини.

Славні сі збори, що тревали повних 5 годин від 2-ої по пол. до 7-ої вечер, заквив п. Байніцкий урочистою промовою, дякуючи п. послови в імени всіх за його тяжкі труди в парламенти, в краю, в повіті і за прихід до громади.

За так величавий вислід повисших зборів належить ся прилюдна подяка не тільки місцевій інтелігенції, але й начальникови громади п. Грицькови Панчукови за його чинні труди і хорови тамошних дівчат за їх гарні і численні українські патріотичні, гарно відспівані пісні.

о. Николай Кейван.

Народні збори в Слободзії-Раранчу і Слободзії-Берлінцях.

Громада Слободзії-Раранче се одна з тих мало численних пограничних громад, що зістала підчас російських інвазій майже зовсім неушкоджена. Потік Рокитна становить границю межи сего громадою а селом Ревкавицями на бесарабськім боці. На полудни від Слободзії-Раранча розложив ся „Довжок“, звисний горб із боїв між нашими а російськими військами, а на опівніч возноситься по тім боці границі над селом Ревкавицями горб „Могила“, що з початку війни тримали наші війська довгий час проти московської переваги.

В неділю, дня 11-го вересня с. р. загостив посол Спинул до сеї громади, щоби відтримати тут народне віче. У громадській канцелярії зійшлося поважне число громадян. Між іншими явилися на сих нарадах надучитель Іван Токарюк, учитель Валеріян Габрилюк, бурмістер Панківський, його заступник Василь Лупашук і даскал Афтанасій Гливіка.

Годить ся тут піднести в честь народного учительства, що воно займає ся у сім так прикрім часі побіч своїх шкільних обов'язків ще й всякими громадськими справами та старає ся помімо своїх власних недостатків і клопотів стати в поміч своїм громадянам у кождім згляді. Як у багатьох інших громадах так і в сій заступає місцевий надучитель громадського секретаря, виробляє їм всякі просьби і рекурси та впоминає ся у різних урядах о їх справи.

Забравши слово, розповів посол Спинул присутнім в легко зрозумілий спосіб про причини сеї світової війни, спімнув дальше про доси нечувані терпіння і нужди не лише селян але й міщан та інтелігенції; розказав їм потім, як то старали ся українські послы після всіх своїх сил злегчити незавидну долю нашого народу у сих страшних часах. „Мое сумління чисте, закінчив бесідник свою цікаву промову; я сповняв свої посольські обов'язки точно і ревно і можу стати до обрахунку про свою доперішну діяльність в день і в ночі перед людьми і перед Богом.“

Надучитель Токарюк, забравши по сім слово, оповідав зібраним, що він сам переконаний про щире народну працю послів Поповича і Спинула, і тому ставить внесенє, щоби збори висказали так їм як также голові посольського клубу Василькови свою подяку і признанє, на що всі згодились.

Сим віче закінчило ся, але посол сидів між громадянами ще довгий час і вислухуючи просьби і скарги поодиноких осіб, давав їм пораду, що і як мають они роботи, щоби дійти до свого права...

По сім запросив бурмістер посла і учителів до своєї хати. Вертаючи годину пізнійше до залізничного двірця, подирав посол на толоці майже всіх вічовиків, що чикали на него, щоби його ще раз попрощати та подякувати за його щире опіку та старання около рідного народу.

* * *

В суботу на св. Богородицю, дня 21-го вересня с. р. загостив посол Спинул до громадн Слободзії-Берлінців. Хоч це сільце найменше у цілїм серетському повіті, та зачисляє ся воно завдяки довголітній праці тамошнього управителя школи Бачинського до найліпше освідмлених українських громад. Колись представляла ся та громада дуже гарно своїми біленькими хатами та зеленими садами, та тепер настали для тамошних громадян дуже сумні часи. Ні одна хатчина не позістала цілою, бо немилосердна війна понизила цілком все те, що поставила була людська творча рука в протягу десятків ба й соток літ. Не пошановано не тільки гарний шкільний будинок, але й навіть дім Божий розібрали жовніри до самого фундаменту. Тамошні господарі вповідають зі слезами в очах, що деякі здичілі жовнярська употребили святі образи церковні як задинки у возах. Бідні люди мешкають тепер там у бурдеях і ліпанках під надто невідрадними обставинами.

Прихід їх посла справив їм не аби яку втіху, бо се дало їм довід, що посол Спинул не забуває на них у їх тяжкім горю.

На сі збори прибули не тільки господарі але й жінки сеї громади, а між ними бурмістер Іван Романюк, його заступник Кость Трач, потім Стефан Романюк, Дмитро Гнида і др. Всі присутні прислухували ся словам посла з великою увагою, а бесідник, розповівши їм в одногодинній промові про його опіку і старання около поліпшення незавидної долі наших селян, прийшов потім до причин теперішної війни та до берестейського миру із сусідною Україною. Союзи осередні держави, казав бесідник дальше, були би вже давно справили ся із своїми ворогами, як би не підла зрада зі сторони наших двох сусідів, а іменно Італії, що граничить з нашою державою на полудни, і Румунії, що припирає до Буковини на схід сонця. Королі і міністри сих двох держав, продовжав посол, підписали були свого часу договір з нашою державою, після котрого мали вони на випадок зачіпки з ворожої сторони стати нам до помочи із своїми військами. Та вони не дотримали даного нам слова, і замість піти з нами в часі виповідження війни, не мішали ся вони з початку ні сюди ні туди. Нарешті прилучили ся вони до наших і так численних неприятелів, нападаючи на нас несподівано неначе фальшивий пес, що забіжить потайки з заду і вкусить чоловіка за ноги. Та хоть проти нає і наших трьох союзників, закінчив посол свою бесіду, воює трохи що не цілий світ, то все ми доси не лише що повиганяли ворогів з помежи границь нашої держави але ще й обсадили своїми військами чимало чужої землі, як цілу Сербію, Чорногорію і Бельгію, потім північну Францію, половину Аль-

банії, часть Італії, більшу половину Румунії і велику часть Росії.

На конець висказали зібрані послови свою щире подяку за його труд і добру волю.

ЧОМУ УКРАЇНЕЦЬ

повинен забезпечувати ся на житє в VIII. воєнній позиції тільки в одинім укр. Товаристві взаїмних обезпечєнь на житє і ренти „Карпатії“, у Львові, вулиця Руська, число 18

БО „Карпатія“ не тільки дає найкористнійшї умови обезпечєня, але кожде обезпечєне в „Карпатії“ причиноєть ся до зросту сього одинокого українського Товариства обезпечєнь на житє і ренти і тим самим скріплює господарсько-фінансову силу українського народу.

Натомість, хто обезпечуєть ся в чужих товариствах, той своїм грошем скріплює господарсько-фінансову силу чужинців.

НОВИНКИ.

Висвяченє архимандритів о. Тимінського і Воробкевича відбуло ся сеї середи в архієпископській каплиці в Чернівцях; оба достойники одержали мітру і жезл. Висвятив їх митрополит Репта. Небавом мало би наступити іменованє о. арх. Тимінського єпископом кіцманським а о. Воробкевича єпископом радовецьким. Конкурс на консисторських радників уже виписаний. В падолистї вже відбуде ся конкурсний іспит, а відтак піде предложєне від архимандрита до правительства. До нового року повинні би наступити іменованя двох радників, одного почесного члена і протопапи. „Фоя попоруду“ пише, що найбільше болить Румунів настановленє Українця протопапою церкви св. Николая. Отже наші сусіди жалують нам тої церковці-деревлянки, вони хотілиб нас мати все в себе в комірнім. Такі то навіть румунські „демократи“...

Українська національна Рада в Парижі. В Парижі існує „українська національна Рада“, яка поставила собі як ціль бороти ся проти впливів осередних держав на Україні в тіснім порозумінню з державами коаліції. По донесєням „Діла“ організація Ради вийшла з кругів французького правительства. Дня 20, серпня с. р. прийняв президію Ради французький міністер заграничних справ Пішон на окремім послуханю. З деяких сторін роблять ся Раді предложєня, щоб вона, на зразок подібних правительств як чеського, польського й инш., проголосила себе українським тимчасовим правительством. Є надія, що також і в инших столицях коаліції з'організують ся подібні українські Ради. Паризькій Раді призначено визначну ролю в політиці нових держав Сходу та в українських колоніях в Азії. Французьке правительство відносить ся прихильно до діяльності української національної Ради.

Вічевий тиждень в Галичині. По цілій Галичині відбувають ся віча й українські маніфестації проти прилучєня східної Галичини до Польщі, а за сотворєнєм українського коронного краю в Австрії. В неділю 22. с. м. протестував проти прилучєня до Польщі український Львів. Велика саля Народного Дому не могла змістити всіх учасників зборів. Головний реферат виголосив голова Народного Комітету, посол д-р. Кость Левицький, після чого промовляли: секретар Народного Комітету д-р. Степан Баран, письменник Модест Левицький з Київa і пос. д-р. Льонгін Цегельський. Збори ухвалили резолюцію з домаганєм повного виконаня зобов'язань Австро-Угорщини супроти української держави, обнятих берестейським договором, отже також зобов'язаня що до поділу Галичини й утворєня українського коронного краю в Австрії. Коли-ж на трибуні появил ся гість зі столиці української держави і — пригадавши зібраним, як Тарас Бульба на оклик свого сина Остапа, мученого Поляками: „Чи чуєш батьку?“ відповів: „Чую сину!“ — заявив, що державна Україна чує голос поневоленої Поляками Галичини, настрий зібраних підніс ся до найвисшого напруженя.

Володимир Винниченко вибраний — як доносять з Київa до „Діла“ — на засіданю 18. с. м. головою Українського Національного Союзу.

Дмитро Дорошенко, міністер закордонних справ занедужав на „еспанську“ хворобу, яка прибрала поважний характер.

„Українське Казино“ в Чернівцях відновлено однодушною ухвалою зборів, що відбули ся 23-го с. м. в „Народнім Домі“ під проводом інсп. Омеляна Поповича. До віділу вибрано н.п.: адвоката радника Костя Центу головою, проповідника д-ра Касіяна Бренздана заступником голови, проф.

Івана Боднарюка писарем, проф. д-ра Романа Цегельського скарбником, катихи о. Гната Вовчука бібліотекарем, інспектора Осипа Хоміцького господарем а надкомісаря Осипа Яворського контролером. Членська вкладка виносить 6 К місячно, зголошувати ся в члени можна у виділових. — На зборах явив ся й о. архимандрит Тимінський, якого голова зборів повитав сердечними словами серед оплесків присутніх. Казино отворєне кождого дня від 5-ої години по полудни і находить ся в „Народнім Домі“.

Іван Захарко, бувший основатель і управитель „Укр. Буковинського Народного Театру“, повідомляє нас, що відновив свою концєсію і зачинає зі складом нової трупи в половині жовтня турне в Галичині. На Буковину верне з новим репертуаром на весні 1919.

Рільнична спілка купна і продажі в Чернівцях, про котру ми писали докладно в попереднім числі, розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки находить ся покищо в кімнатах „Руської Каси“ (ул. Петровича ч. 2 в „Народнім Домі“), де приймає ся зголошеня тих, що хотять вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сіна і соломи та садовини і ярини.

Митрополит Репта повернув до Черновець і замешкав у резиденції, на що наше поблажливе правительство згодило ся. Чи се вийде нашої православної церкви на добро, поживем, побачимо... „Віаца нов“ повитала „свого“ митрополита, а волоскі попи вислали до него депутацію, в якій були й митрополитові колишні пупілі-кацапи Гесьо Козак і Богатирець. Потішили себе мабуть взаїмно...

Судьба південних Славян й парламєнт. Кождий дипломат і політик дає проекти на розв'язанє національного питання в Австрії, тільки не такі, яких собі бажать дані народи. І Мадяри також найшли спосіб вирішеня південно-славянського питання. Вони роблять заходи, щоби прилучити Боснію і Герцоговину до Угорщини. Мадяри вже давно кинули око на цей ласий кусок для визиску і тепер хочуть сповнити свої бажання. Як доносять часописи в відєнським парламєнті готують ся протести проти мадярських забаганок.

† Петро рицар де Тотоекул, секретар громади Панка і Слободзії Комарівці, упокоїв ся дня 13-го вересня с. р. в 36. р. житя. Покійний, член всіх повітових укр. організацій, був щирим народним робітником. В. с. п.!

Де дівають ся укр. товари. Угорська газета „Пешті Гірляп“ доносить, що львівський купець Савло Лієн привіз з України до Будапешту потайки у військовім вагоні крім инших товарів головн 17 метр. сотнарів гербати і 2 сотнарї перцю. Вартість тих товарів виносить понад пів мільона корон. Купцєви сєму однак не пощастило ся в угорській столиці. Перед самою передачею іменно тих товарів одному товариству, яке їх закупило, з'явила ся на місци, на чийсь донос, урядова комісія і по огляненю зарядила їх конфіскату, а його самого казала арештувати. Богатий купець однак зложив 20.000 корон кавції і зівстав увільнений та очікує засуду на вільній стопі. Українські товари тимчасом, яких годї у нас дістати навіть за вагу золота, заберуть мешканці Будапешту по тарифовій ціні.

Чи можна конфіскувати поживу? Помімо того, що підрядним органам з боку компетентних чинників з а б о р о н е н о конфіскувати таку кількість поживи, яка очевидно не призначєна для покутного торгу а для власної потреби, головн-ж біднійшого населєня, трапляєть ся дуже часто, що на двірцях, головн на селі, урядові органи, а подекуди й військові відбирають поживні річи, не доказуючи ніякого управнєня до цього кроку. Тут треба виразно вказати на розпорядок уряду для народного виживленя з 21. жовтня 1917 р. ч. 96.844. яким виразно каже, що средства поживи, які біднійше населєнє несе з собою, щоби улєкшити своє надзвичайно трудне житя і своїх дітий, не підлягають конфіскації. Урядові оповістки і ц. к. центральної комісії для провіреня цін ч. 9 і 10, 1918 р., пригадують властям наново цей розпорядок. Чи черновецький магістрат не знає про цей розпорядок, конфіскуючи малі кількості живности у бідних людей, які вони прибирали для свого прожитку.

Наші гроші за границєю. Недавно їздила до Швайцарії комісія під проводом директора Галицького Краєвого Банку д-ра Міхальського на закупно 3.000 коров для галицького господарства. В Швайцарії зажадано від комісії по 3.000 К за корову в золоті або по 30.000 К в банкнотах. Золота нема, а заплатити за 3.000 коров 90 мільонів банкнотами було за багато, отже комісія поїхала до Голляндії. Та тут наших грошей взагалі не хотіли, а сказали, що виміняють корови за дерево на шогли. Комісія на се пристала, але з застереженєм, що дерева доставить аж по війні. На се дістали відповідь, що в такім разі і корови дістане аж по війні.

Жидівська рєпублика в Палєстині. Жидівське прєсовє бюро в Стокгольмі доносить: Жи-

дівський конгрес робітників, що радив в днях 6—9 червня с. р. в Новім Йорку, згуртував около 250.000 політично і фахово з'організованих жидівських робітників північної Америки. Конгрес ухвалив резолюцію, яка домагається утворення під міжнародною гварантією незадоволеної, неутральної жидівської республіки в Палестині. Друга резолюція висказує бажане скликати світовий жидівський конгрес, котрий відбувся би в часі мирового конгресу. В телеграмі з Палестини доноситься д-р. Вайцман, провідник палестинської комісії, висланої англійськими сіоністами, що Бальфур в його промові до сіоністичної санітарної експедиції до Палестини викликав сильне враження в Жидах в Палестині. „Кожде жидівське серце — читаємо в телеграмі — бе живою надією супроти нових заяв Англії, що несправедливість, котру через 19 століть зроблено Жидам, буде усунена і що жидівський нарід знайде знов в Палестині, як в своїй вітчизні, місце існування“.

Замовлення на воєнний альбом треба посилати тому, що запасний батальйон чортківського 95. п. п. перенісся до Станіславова, на нову адресу: „Редакція воєнного альбому 95. п. п.“ Станіславів. Ціна твору, про який ми писали вже докладніше в нашій часописі, виносить в гарній оправі 40 К.

Чи може наш селянин тано убувати свої добутки праці, коли за пару черевик платити шевцєви: 2 кубічні метри дров, пів корця барабуль, і чверть кірця кукурудзяної муки.

В копальні соли в Качиці розпочато ново роботу, так що небавом буде сіль.

Відповідь України на мирову ноту. Нота з відповіді українського правительства на австро-угорську мирову ноту заявляє, що українське правительство буде попитати австро-угорське предложене всіми, стоячими йому до розпорядимости, силами.

Переговори з Україною в справі залізничної тарифи. Берестейський мировий договір зобов'язував Австро-Угорщину й Україну до безпечного навізання господарських зносин і до організації товарообміну. Виконуючи се зобов'язане, ведуть обі держави від липня с. р. переговори, яких вислідом має бути управильнене питання валюти і облекшене транспортних утруднень, які впливають ізза нестачі безпосередньої тарифи і високої стопи місцевих залізниць на Україні. Переговори ведуться в австр. міністерстві залізниць у Відні, куди прибули українські відпоручники: Радович, Ромішовський, та відпоручники київських властей залізничних. Головним предметом переговорів є складане безпосередньої тарифи між Монархією й Україною.

Селянська Каса в Чернівцях урядє при площі Франца-Йосифа ч. 1. що понеділка від 8-ої год. рано до 2-ої по пол.

На „Народний Дім“ в Вашківцях зібрали Іван Альбота і Меланія Стратичук 218 К 21 сот., а уч. Юрій Князький 2300 К. „Народний Дім“ у Вашківцях знищений а на парцелі, де стояв „Народний Дім“ тяжить 18 тисяч довгу. Тільки жерти і складки громадянства можуть вратувати парцелю від продажі.

Приписи о подорожи на Україну. Доси не оголошено ще загальних приписів що до подорожи на Україну. Провізорично нормуєся подорож розпорядженням з дня 14-го липня с. р., яке оголошено в „Streiffers Militärblatt“. Цивільні особи, що хочуть їхати на Україну, мусять вистарити ся о пашпорт, який виставляє ся на протяг шести місяців. Потреба надто військового зеленого пропуску, який видає пашпортний відділ військової начальної команди, Відень, Franz Josefs Kai 6. Як хтось в наглім случаю одержить відпис телеграфічного зізволєня начальної військової команди, то відпис сей заступає зелений пропуск. Торговці, комісіонери, заступники картелів і другі комерсанти, які удають ся на Україну в господарських справах, мусять мати призначений до сего виказ, заосмотрений заміткою: „Важний лише з пашпортом ч. . . . з дня“ Всі інші подорожуючі, що їдуть на Україну в господарських справах, мусять вистарити ся о дозвіл австрійського бюра обороту товарами. Цивільні подорожні, що їдуть у військових справах, потребують „отвертого приказу“. Цілком приватні подорожи дозволяють ся лише в дуже важних родинних і маєткових справах. В Австрії видають на се позволене намісництва і військова начальна команда. До сего — крім пашпорту — потреба також зеленого пропуску. Українці і горожани других держав, також Австрійці, що хочуть їхати до Австрії, мусять візувати свої пашпорти з фотографією і урядово потверджені посвідки про особу посідача в пашпортів відділі в Києві або в Одесі. Потрібно їм також зеленого військового пропуску, який виставляє військова начальна команда.

Дівоча бурса „Товариства прав. Шляхти на Буковині“ вже отворена. Щоби уможливити і біднішим ученицям прийняте до бурси знищено місячну кількість живностей майже на половину, а то: 12½ киль кукурудзяної а 5 киль пшеничної

муки, 25 киль бараболі, і 3 киль фасолі або гороху. Грошева доплата після умови. Можна платити і живностями. Питомці мають в бурсі грати на фортеп'яні і шити на машині. Зголошувати ся треба в бурсі (ул. Франца 31).

Учителька прийме лекцію із народних шкіл в домі інтелігентних родин або занятє в уряді. Знає українську, німецьку і польську мову та писати на машині „Адлера“. Письма з умовою слати на адресу: О. Салєга, Серет Буковина.

Пошукує ся учительни для двоє дїтий на село, з українською, німецькою, згл. і французькою мовою та музикою. — Зголошеня з докладним поданем условин, слати до п-ї Теклі Козак, Давидени (Dawideny). 1—3

Адв. Д-р. Фльоріян Лупу
отворив
свою канцелярію
при улици Райса (передше румунський консулат). 1—3

Українці, які обезпечують ся в VIII. воєнний фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаїмних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь иншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, обезпечений в VIII. воєнний фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“. 2—0

Др. Бернгард Грінфельд **Др. Антонія Грінфельд-Бідерман**
ординує від 2—4 год. попол. ординує від 10—12 г рано.
Ратушева вул. 4, Лїлійна вул. 3.
III. сходи двері 18, (пасаж Бека).
Дискретна ординація для полових недуг
6—10 від 4—5 год. попол.

Інтерніст і жіночий лікар
Густав Шіфтер
вернув вже
і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 9—10

Реальности, Склепи, ДІМ
пять кімнат і побічні убікації, парня з великою будівельною парцелю в осередку міста ізза перепроводження дуже користно продаєть ся. — Посередники виключені.
Ближих інформацій уділяє Д-р. Лео Гуллес, Чернівці, вул. Почтова ч. 2. 5—6

В ГОГОЛИНІ,
15 минут ходу до двірця в австр. Ново-селиці,
3—4 винаймить ся
гарне господарство
на кілька літ.
В склад господарства входить гарний дім (3 кімнаті, кухня і передпокій), стайня і інші господарські будинки, обширний огорож, сад, та кілька моргів поля. — Ближих інформацій уділяє: І. Войтанович, Чернівці, вулиця Мецгера ч. 12 А.

Хлопчя бурса ім. Осипа Федьковича в Чернівцях отворить ся, тому що військо ще не опорожнило будинок, аж з кінцем сего місяця, згідно на 1-го жовтня с. р. При вписі мусять питомці, що старати муть ся о зниження оплати, виказати ся достовірними посвідками про лихе матеріальне положення. Зголошувати ся можна устно або писемно на адресу проф. Володимира Федоровича в Чернівцях, вул. Огородова (Gartengasse) ч. 18, або ц. к. II. державна гімназія в Чернівцях.

Надумайте ся!
Нім обезпечите ся в воєнній пожичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпечення у воєнній пожичці через
Українське товар. обезпечєнь „КАРПАТІЯ“
Чернівці, Ринок ч. 3.
ПРИМІР: Кождий без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу часу за 1000 корон на дожитя і випадок смерти річно К 52.50 або місячно 4.80, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Дрогерія Шмідта і Фонтіна
Головна вул. 2. Чернівці Головна вул. 2.
Поручає Шановній Публиці:
БОГАТИЙ СКЛАД:
Фотографічних апаратів і всіх приборів по фабричних цінах, дальше: дрозжі, фарби, туалетові артикули, парфумерії, артикули для хліборобства — і хати. — — — —
Скора і точна обслуга. 3—0

Книгарня
Равха і Лебединського
в Чернівцях, улиця Ратушева ч. 4, вже відкрита і має на складі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярійні і т. п.
Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класу шкіл народних.
Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кміщевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. прим. і Івана Герасимовича Підручник в справах шкільних.

Співаник Українських Січових — — — Стрільців — — —
Заходом „Артистичної Горстки Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замавляти за посліплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainischen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20. 2—2